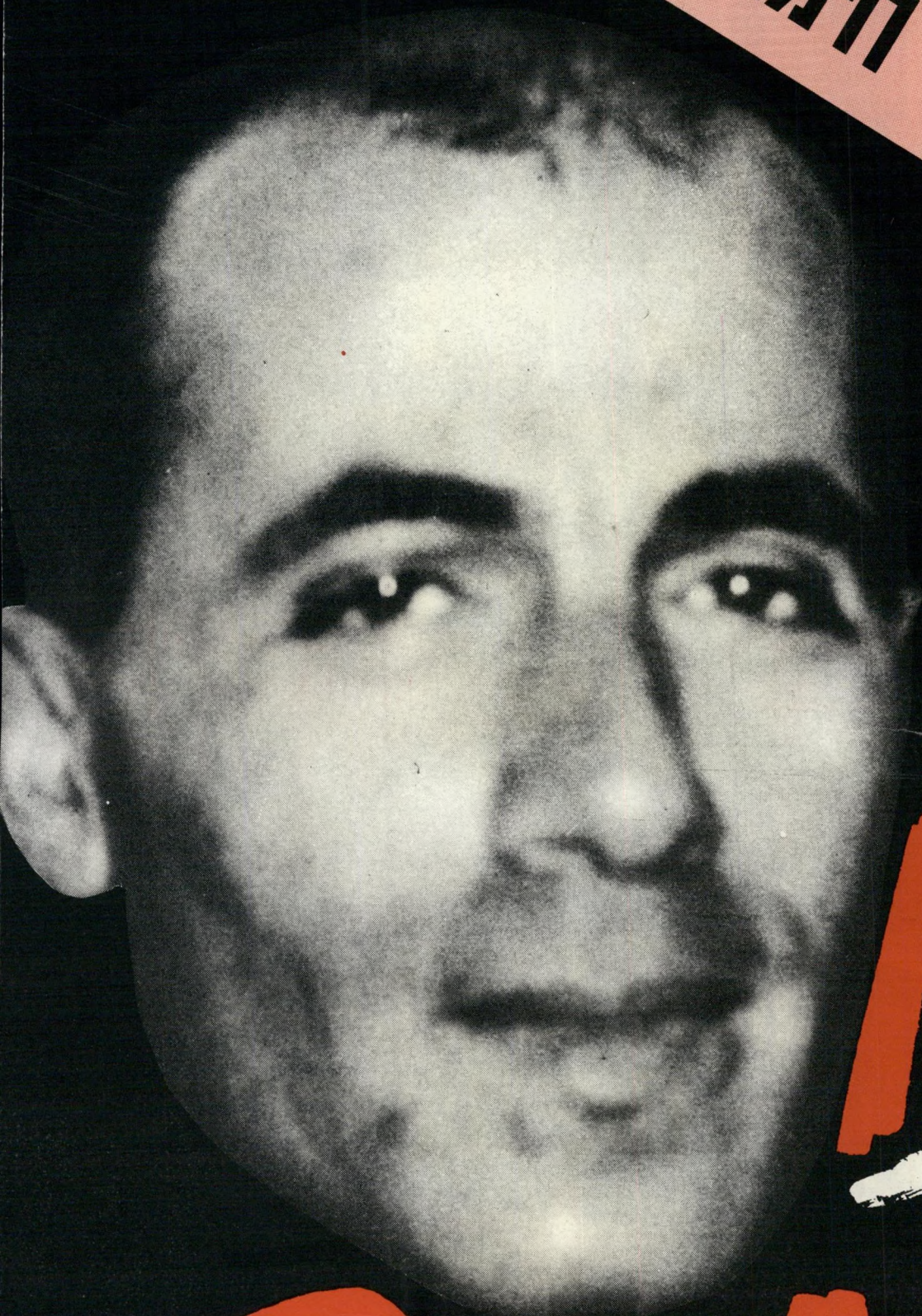

העוול הזה

אודי אבנר על חילוש גדי

ה'כן

וענונו?

Marlboro

Come to where
the flavor is.

Made in U.S.A.

יערי, אהוד

על תכונותיו האנושיות של אהוד יערי (איש נאמן), העולם הזה 15.10.86.

ברצוני להביע את הערכתי וישר כוח לעורך העולם הזה על האבחנה שלו בנוגע למעלותיו האנושיות של אהוד יערי.

כידורו בנפש של אהוד, שמחתי לקרוא סוף סוף את האמת לגבי אופיו וטיבעו, לאחר שנוק לעברו רפש כה רב בעיקבות פרשת (אשתו) חוה. ביסודו אהוד הוא חבר וידיד נאמן, שנדירים כמותו, ואחרי שנים של קשרים הדוקים עימו אני מעיד שתכונותיו האנושיות הנפלאות אינן נופלות מיכולתו המיקצועית המזהירה.

רק ידידיו יודעים מה מסתתר מאחורי הפנים הקפואות כעת ריוני בית-המשפט, וכרבים מידיו ריו אני מקווה שאהוד וילדיו יתאוששו במהירות מההרגיה אשר פקדה אותם. אני גם בטוח שלא יחסרו להם חברים שיעשו ככל יכולתם לסייע להם בכך. מיקי גורדון, תל-אביב

● הקורא גורדון הוא קשננו. האיש הקולט את שידורי-הרדיו מכל העולם.

יערי, חוה

על מישפט-השנה (העולם הזה 22.10.86).

אני נמנה עם קוראי העולם הזה זה 15 שנה. העיסוק הזה כמישפט יערי-גורדון הוא, לדעתי, אובססיה מדי. נמאס לי לפתוח כל שבוע את העיתון ולראות עמודים שלמים מוקרשים למישפט הזה. עייפנו כבר מהמישפט הזה.

אנא מכם, עיזבו אותו כמנוחה. הרי מישפט גיתית (איזרלוב) בפתח.

אריה ויינשטוק, חיפה

אישי ושפוי

על ההצעה לשינוי שיטת הבחירות (ההנדון, העולם הזה 22.10.86).

סופיסוף הגיע אורי אבנרי למסקנה הנכונה: יש להכניס אלמנט של בחירות אישיות בבחירות לכנסת.

אבל בעניין זה יש לי בעיה, גם כן אישית.

מאוד הייתי רוצה לבחור באורי אבנרי לכנסת, בזכות ידידותי, עמדותיו ופעילותו המוצלחת כל-כך בשלוש קדנציות. אבל באיזה אזור-בחירה יש סיכוי שהוא יזכה ברוב הדרוש?

לכן אני מציעה שיפור קל להצעתו בדבר כינון 60 מחוזות-הבחירה: ייכנו, אומנם, 60 מחוזות, אבל אחד מהם יהיה איזור ארצי, אזור-בחירה של השפויים, ושם, אני בטוחה, יזכה אבנרי ברוב מוחץ.

חיה בן-ששון, ראשון-לציון

וגם 78 סוג

על גובה פרס-נובל לשלום (תמור, ריס, העולם הזה 22.10.86).

מה קרה להקפדה המהוללת של העולם הזה על פרטים קטנים כגדולים? הנה, במדור תמור-ריס האחרון, בו חזרתם על בשרת זכיתו של אלי ויול בפרס-נובל לשלום, ציינתם כי גובה הפרס הוא 270 אלף דולר, מה ששולעצמו הרבה יותר קרוב למציאות מאשר ריוחי העיתונות היומית, שהתקשקה, משום מה, לנקוב בסכום של 220 אלף דולר.

אבל האמת היא שהשווי המדויק של הפרס הוא 287,769 דולר ועוד 78 סנט (או, לפי שער הקניה של המחאות ביום כתיבתי מיכתב זה: 424,978 שקל ועוד 41 אגורות).

מאיר סטרבלוביץ, תל-אביב

גינגזקרחים

על בני העדה השלישית, ילדי נישור-איס בינעדיתיים (האשכדרים, הער-לם הזה 8.10.86 ואילך).

אולי אני חיה על פלאנטה אחרת, אולי טחו עיניי מראות, אבל הכתבות של רונית אנטלר על ילדיהם של הורים, שאחד מהם הוא ספרדי והשני אשכנזי, די הצחיקו אותי.

יש לנו חוג מכרים וידידים רחב ומעולם לא גילינו התעניינות במצוא הערתי של הוריהם, מהסיבה הפשוטה שזה נראה לנו בלתי רלוואנטי לגמרי וגם כאשר המדובר באנשים ששמים הולך לפנייהם — האם, למשל, מישוה ראה איוששו קשר בין נחמדותם של ילדי אופירה ויצחק נבון (המשך בעמוד 4)

האל ישמור!

אורי אבנרי מרים את המאזניים הגרעיניים ושור קל: מה עדיף: עם או בלי?

האם ייתכן מאן אימה אטומי בין שרון לקר'אפי?

7

כתבת השער הקידמי:

היכן וענונו?

פירסומים בעיתונות הזרה, טכנאי שהתנצר, כומר אוסטרלי שבא לארץ לחפש כיבשה שנועלמה מתוך צאן מרעיתו ושאלות לאומיות מהמעלה הגבוהה ביותר — כל זה מתאים לעלילת ספר של הסופר ג'ון להיקאר.

9

איש אש"ף

לביקור בארץ

חבר במועצה הלאומית הפלסטינית אחד מאנשי הרוח הבולטים ביותר של העם הפלסטיני הוזמן לבקר בארץ. בגלל החשש מפני "חוק הפגישות" שאלו המזמינים במשרד-החוץ אם זה מותר. נמרוד נוביק קבע: אין בעיה, זה בסדר.

5

רופאים

בלי לב

בשבוע שבו נערך בארץ מיבצע "מלב אל לב" מנתח ה"ד"ר יולי נודלמן מיקרים של גסות רוח מצד הצוות הרפואי אי כלפי החולים ומישפחתי תיהם. היש לרופאים לב?

18

ניצחון לביב

כמעט כמו ניצחון פירדוס: העיתונאי יגאל לביב זוכה מרוב ההאשמות, אך השופט הטיח בו ביקורת חמורה. התביעה השיגה הרשעה בכמה סעיפים, אך גם המישטרה גונתה כלשון קשה.

35

רוח לא

פחדת

מבלונדיות

כולם בטוחים שרות סגל, שחקנית בת 50 מינוס, המעלה את ה"הצגה פנויה להצעות, מגלמת בעצם את עצמה, לא, היא קובעת, ומספרת מה התברל בין חיה עם בעלה, שנשטש אותה לטובת צעירה ממנה, לבין ההצגה. החיים בחיפה, בין המציאות, הרימיון והשכנים.

40

הסרורים הקבועים:

- מיכתבים - גילו של גבר מקסים
- איגרת-העורך - בתוך התמונה
- תשקיף - פלאטו ירוש
- את דמי-השתקה
- במדינה - חשבון רווח והפסד
- הנרץ - אחרי המנהיג
- באים הנחגים
- אנשים - לחתוך את העוגה
- או לא לחתוך
- ראיין - עם הד"ר עמנואל ולד
- מחבר הדוח על צה"ל
- יזמן אישי - תיאטרון אנגלי

כתבת השער האחורי:

גיתית אינה חוה

גיתית איזרלוב וחוה יערי, שתי נשים הדומות במראן אך שונות לחלוטין בכל השאר: האחת בכינית, השניה קרת-רוח, האחת פטפטנית, השניה שתקנית, האחת טירונית ירוקה, השניה שועל-חקירות. כיצד נקלעה חקית-רת המישטרה את גיתית איזרלוב אל מבוי סתום?

38

הזקן והמזדנבים

הרבה מאוד שטויות נשפכות בימים אלה על קיברו של דוד בן-גוריון, "הזקן" - מליצות נבובות, דיברי הבל, אגדות-ילדים. בקטגוריה, אין המעריץ צים מסוגלים לתאר נכון את גדולתו, ובעליבותם הזעירה הם אינם יכולים כלל לראות את חסרונותיו האדירים.

11

המישחק המכור

של עימנואל ולד

מדוע צה"ל אינו רוצה תוכנית עבודה? לדעתו של הד"ר עימנואל ולד, בעל הדוח שעורר סערה, ללא תוכנית קל יותר לחלוב את האוצר ללא קץ. אבל אז המשאבים מתפזרים בתחומים רבים, ובשום תחום אין מצליחים לבנות מאסה קריטית. בראיון מיוחד מסביר ולד מדוע יש להפסיק את ההפצצות בלבנון ול-הסתלק מייד מרצועת-הביטחון, משווה את צה"ל לכנסית הקתולית ומכריז: "לא דנו בדוח שלי כי המישחק היה מכור!"

14

מיכתב לאלי

אורי אבנרי במיכתב גלוי לאלי ויול, חתן פרס נובל לשלום: "לא אתה, לא אני ולא ועדת-הפרס מסוגלים להחזיר לחיים אף אחד מקורבנות השואה - אבל אנחנו מסוגלים, אולי, להציל כמה מהקורבנות של מישטר רמזינאצי היום..."

6

כל עלילות יוסי בילין

במשך כמה שעות התעכב ביצוע החילוי סין בראשות הממשלה בגלל תוארו של יוסי בילין, כיצד הצליח הצעיר השאפתן להיות אפילו את יצחק מורעי מנען הסערה ולהתייצב במרכז המשבר?

8

ארבע עדות

הרבה כבוד

אין זו עוד בושא להיות כורדי, גרוזי, תימני או מארקאאי. ארבע עדות ישראליות חגגו בשבוע אחד, התגאו בסולקלור שלהם. הפוליטיקאים, המביר נים היכן צומחת העוצמה, מיהרו מכינס לכינס והתחנפו. אבל הגרזים לא מתרגי-שים: רוצים ח"כ משלהם.

28

סרטי תשמ"ו

העולם הזה מכתיר את ארבעת הסרטים הטובים ביותר של השנה וגם מחלק את ארבעת הציונים לגנאי. שח-קני השנה הם סנדרין בונר (בתצלום), וויליאם הרט.

22

מיכחבים

(המשך מעמוד 3)

לכך שהאם אשכנזיה והאב ספרדי, או האם כיש רונג של עלי אבן, נגן התיזמורת הפילהרמונית, הושפע מכך שאביו, אבא אבן, אשכנזי ואמו, סווי, ס"ט (ממשיפת אמב"ש יוצאת מצריים, בעלת השם הספרדי היפה, שפירושו ראשייהתיבות של המסר אני מאמין באמונה שלמה).

אבל מה, כן, שלוש הכתבות בסדרה היו מלאות רכילות מעניינות ומסקרנות — מה אוהב שריהעבורה לשעבר, משה ברעם, לאכול, איוו מוסיקה מקובלת על כתב הארץ יואל מרקוס וכו'.

אבל אם להיות רציניים, מדוע שלא תפרסמו תחקיר על עדה נוספת, עדת הג'ינג'וקרחים למשל (האם ג'ינג'ית והאב קירח) או הג'ינג'וקרחים (האב נמוך-קומה והאם בלונדית אמיתית)? גם כתבות אלה לא יגלו אמיתות מיועצות, אבל גם הן, בוודאי, ישעשעו את הקוראים.

עמליה ירחאי, ירושלים

בן כמה ברמן

על יצחק ברמן, מקים המרכז הלי-ברלי (השבוע-נפש), העולם הזה 22.10.86.

כל הכבוד לרפנה ברק: מונולוג מותח ומעניין של אדם שכאמתי יש לו מה לומר (גמשיך בלי צ"צ"י) וגם כל מה שרצית לדעת על יצחק ברמן ולא ידעת: היה יו"ר הכנסת שנה וחצי, היה שר שנה וחצי, הוא עורך-דין מצליח, הוא רווק נצחי, הוא אוהב תיאטרון בלונדון, הוא מקפיד על לבוש.

רק דבר אחד לא גילתה ברק לקוראים: בן כמה הוא הגבר המקסים הזה? מה זה, סוד? תיקונה רדליך, תל-אביב

● זה לא סוד. יצחק ברמן הוא בן 73.

אנשים מגזע אחר

על הד"ר ארנסט גרינבאום, רופא של תל-אביב הקטנה (יומן אישי), העור לם הזה 22.10.86.

כנראה שאנחנו, הייקים, בכל זאת מגזע אחר. זאת המסקנה המתבקשת מהכתבה על אביה של הגברת אבנרי, רופאה-ילדים, שאחרי שעות-הקד בלה שלו היה משנס את מותניו, עולה על אופניו ומבקר את חוליו בביתם.

באותו הבית שבו היתה מירפאתו של הד"ר גרינבאום המנוח היתה, כאותם ימים, חנות-ירקות של ייקה אחר, ששמו, רומני, היה זינגר.

זינגר זה היה אביה של אלופת-הטניס של ארץ-ישראל של סוף שנות המנדט הבריטי. זה לא מנע ממנו לקום כל בוקר בארבע ולדרת לשוק העליה ברחוב העיר, כדי לבחור את הירקות הטובים ביותר ללקוחותיו.

מישהו פגש ירקן כזה לאחרונה? היינץ (חנן) שוסטר, תל-אביב

השדיים והלשונות

על מיכתבו של קורא אשר ביקש לקרוא לילד בשמו (העולם הזה 22.10.86).

מן הראוי לקרוא בדיכוי לזכור כי אנחנו חיים בארץ של קיבוץ-גלויות ומי יודע מהיכן עלו כתבי העולם הזה? בתחלת יכול להיות שכאשר אחד מהם כתב ציפורניים וכעצם הוא מתכוון לשרידי, זה מקובל ככה בלשוני-האם שלו.

לכן לא צריך להתפלא ומה עוד שבעולם הגדול מצויות לא פחות מ-5,644 לשונות שונות (לפי הסטטיסטיקה של החברה להפצת התנ"ך הלונדונית, שנושא זה חשוב לה בגלל הרצון לתרגם את התנ"ך לכל לשון ולשון).

צבי ולדמן, תל-אביב ● נכון מאוד ובמיוחד בהתחשב בכך שבברית-המועצות, למשל, מקור-עליה לא מבוטל בעשור האחרון, נפוצות 141 לשונות שונות, שלא לדבר על הודו (352).

הוויסקי וההלכה

על הסבתו של שרי-הפנים, הרב יצחק פרא, ליד בקבוק ויסקי (אנשים), העולם הזה 22.10.86.

מה הריבות שריבנים בישראל מסבים ליד בקבוק ויסקי ואני מניח, גם לוגמים ממנו? הלא מובן מאלי שוויסקי אינו יי-נשך. הלא הוא עשוי על טהרת השעורה או תפוחי-האדמה.

חיים הולץ, בני-ברק

סיגנון צילום ייחודי של העולם הזה. הלא מוכל היטב לצלמים. מומחה אמיתי יכול להסתכל בתצלום מסוים ולקבוע, בלי היסוס, "זהו סיגנון העולם הזה".

מכיוון שסיגנון זה לא נולד תוך ריון תיאורטי, אלא במהלך העבודה, כביטוי לרוח השבועון, קשה להסביר אותו. התצלום של העולם הזה הוא בלתי-אמצעי, יש בו פעולה ועומק, הוא תלת-ממדי ורואה את הדברים מזווית בלתי-שיגרתית. הצלם (ובאמצעותו העולם הזה כולו) נמצא בתוך התמונה, לא מחוצה לה.

התמונה משתלבת בסיגנון הכללי של העולם הזה. אין היא עומדת לפני עצמה. אין היא תוספת לכתבה, ואין הכתבה הסבר לתמונה. העמוד כולו — כתבה, תצלומים, כותרות — הוא מיקשה אחת, ואין להפריד בין חלקיה.

אלות

וגאז מדמיע

התצלומים של ענת סרגוסטי, שהוצגו בי-אנלה, הם דוגמות מובהקות של סיגנון זה.

אחד צולם עלידה כאשר סיקרה את אירועי יום-הארמה לפני שנה. היא הזדמנה למחנה הפליטים קלנדיה, ליד ירושלים, ושם הנציחה סצנה אופיינית של כיבוש קולוניאלי — העימות בין חיילים-ארונים לבין נתינים-כבושים.

תצלום אחר צולם באירועי אוסאליפחם, כא-שר איים מאיר כהנא לבוא אל הכפר. צעירים מקומיים זועמים חוסמים הכביש הראשי. מאחוריהם מאיישים תושבים אחרים את המירפסות והגגות, בעוד שעשן הגז המרמיע של המיטטרה משמש רקע דרמאטי למאורעות. הצלמת, כמו כל

ענת סרגוסטי: מהומות באוסאליפחם קבלת-פנים ומאיר כהנא

אנשי צוות העולם הזה, היו בתוך המאורעות. בביאנלה, הנערכת במישך-לאמנות של עין-חרוד (מאחור, משתתפים 37 צלמים, ותיקים וצעירים, כמעט כמחציתם נשים. האירוע אורגן ביוזמה פרטית. ענת היא צלמת-העיתונות המיקצועית היחידה שהוזמנה להשתתף.

היא הצטרפה לשורה ארוכה של צלמי-מערך, שבעברו את שורות העולם הזה. היא כוללת רבים מן השמות הידועים ביותר במיקצוע. זוהי עבודה מאמצת, מסוכנת ומפרכת — אולי הקשה ביותר במערכת — והיו צלמים שגשברו אחרי זמן קצר. צלמי-המערכת הנוכחיים, ציון צפירי וצביקה טל, ירשו מסורת מפוארת וממשכים בה. במשך השנים ניסיתי לאיפעם לשדל כתבים לצלם, ולשדל צלמים לכתוב. הדבר קשה מבחינה נפשית וטכנית כאחת. הראשון שהפך כתב-צלם היה דויד רובינגר, שהיה מאז לצלם הראשי של השבועון טיים בארץ. ענת, שבאה אלינו כצלמת, ושהיתה במרוצת הזמן גם לכתבת ולמראיינת, ממשיכה בדרך זו.

תרומת צלמי העולם הזה אינה רק לעיתונות, אלא גם להיסטוריה של הארץ. כאשר שרפה יד זדונית לפני 15 שנים את מערכת העולם הזה, והשמירה כחצי מיליון תשלילים, היא פגעה בי תולדות הארץ. לאלפים מן התצלומים האלה פשוט אין תחליף — הם הנצחו אישים ומאורעות, שלא הונצחו חזותית בכל דרך אחרת.

בינתיים אימצו רוב העיתונים האחרים את תפיסתנו, וחלק מהשיטות שלנו הפכו שיגרה מקובלת בעיתונות הישראלית כולה. אך גם כיום ניתן להכיר בתצלום של העולם הזה. הוא שונה.

ד"ר א. א. א. א.

בלי משוא פנים.

ק/א ק/י.

הביאנלה שנפתחה לפני שבוע בעין-חרוד היא חג לאמנות-הצילום בארץ. היא גם חג כפול להעולם הזה. מפני שהצילום ממלא תפקיד חשוב בהעולם הזה, ומפני שהעולם הזה ממלא תפקיד חשוב בחיי-העולם. על כך בהמשך.

ענת סרגוסטי: חיסוש תמונה קולוניאלית

צלמים חופשיים, שהתרוצצו בין המערכות כדי למכור תצלומים שצילמו ביוזמתם שלהם. אפשר היה למנותם באצבעות הידיים.

כמה שבועות אחרי שקיבלתי לידו את התפ"קיד, צירפתי למערכת בפעם הראשונה צלם-מערך קבוע, שפעל כחבר-צוות. היה זה מקסים סלומון, זכר, בן מישפחה ותיקה מפתח-תיקווה. מאז ועד היום יוצא לכל כתבה צוות-סיקור (או קראנו לזה "חולייית-כיסוי"). הכולל לפחות כתב וצלם.

בהדרגה התגבש, בעבודה שוטפת ומאומצת,

שנית, מפני שבין הצלמים המעולים שהוזמנו להציג את יצירותיהם בביאנלה נמצאת גם ענת סרגוסטי, חברה ממערכת העולם הזה.

★ בתוך התמונה!

בשקיבלתי לידו את עריכת העולם הזה, לפני 36 שנים, לא היה לי מושג בצילום. כל נסיוני בשטח זה הצטמצמו בכמה תצלומים שצילמתי במהלך הקרבות של תש"ח, במצלמה

שמיר רוצה להפחית

האמביציה החדשה של יצחק שמיר: לצאת ביוזמה חדשה ומפתיעה בתחום היחסים עם העולם הערבי, ולהוכיח לכל שהוא אינו נופל בעניין זה משימעות סרס.

לאחרונה הוא התלונן לפני מקורביו על תחזית הקיפאון שצופים הפרשנים והמשקיפים לממשלה שבראשותו. שמיר עומד לגבש את תוכניותיו בזמן הקרוב.

בירושלים מתכוונים לנסיעה

בגלל הבחירות לקונגרס האמריקאי, שייקרכו בשבוע הבא, נאליץ יצחק שמיר לרחות את נסיעתו הממלכתית, שאותה תיכנן עוד לפני הרטציה, לורשינגטון.

המועד המועדף: ראשית דצמבר או ראשית ינואר. כידו של שמיר אין עדיין הזמנה רשמית מרונלד רגן, אך יש כבר הבנה בין שני הצדדים שהזמנה כזו תשוגר בקרוב.

אדוארד סעיד לארץ

הפרופסור הפלסטיני-האמריקאי אדוארד סעיד, שהוא חבר המועצה הלאומית הפלסטינית, יבקר בקרוב בארץ, במרכז לשלום במזרח התיכון. המומי נים, שחששו כי הם עלולים להסתבך בעבירה על "חוקהפגישות", ביררו כי משרד החוץ מה תהיה עמדת הממשלה, ונענו עלידי נמרוד נוביק שמצידה לא יתעוררו כל קשיים.

ועוד בעניין "חוקהפגישות": וילי גמני, עורך הירחון בשפה האנגלית, "ניו-אוסטרליה", קיבל אישור מהיועץ המישפטי לממשלה, יוסף חריש, להשתתף בסמפוזיום מדיני בגרמניה מטעם המפלגה הסר ציאל דמוקרטית הגרמנית. בסמפוזיום יהיו גם דוברים מטעם אש"ף.

בקרב ייתכנו פניות דומות לממשלה. מישפטים המתנגדים לחוק החרש רואים בתופעה זו הוכחה לעליבותו. המד חוקק שכח להוסיף בו סעיף חשוב, ליגל מישפטי השבוע, ולא קבע שיש למנות סקדרישוים מישפטיים.

שרון פועל בשקט

מחנה שרון מרחיב באחרונה את פעילותו בתוך תנועת החרות, מגייס לשורותיו אנשים חדשים ונוגס ככוחם של שני המחנות הגדולים. הפעלתנות החדשה מתבצעת בשקט גמור, בתוך הסניפים, הרחק מזרקורי הפירסומה. השקט דרוש לשרון כדי לא לעורר מתרדמתם את המחנות של שמיר ולוי.

כבר ללא קרובים

הכבד שהושגל בחיסה אצל אליהו שרייר נלקח מגופו של גבר ממרכז הארץ, שביים מותו נותר ללא קרובים.

בל"ל לכנסת

כמה חברים בוועדת הכספים ידרשו מאברהם שפירא לקיים

חוק מיוחד לגנבי דלק

היועץ המישפטי של משרד האנרגיה, זאב אפיק, מגבש הצעת חוק, שלפיו יוטלו עונשים כבדים על מתרלקים הגונבים דלק והמרמים לקוחות.

בהצעה מדובר בהקמת מירשם, במסגרת מינהל הדלק, שבו יירשמו שמות האנשים העוסקים בשיווק, אספקה, חלוקה ומכירה של דלק, גאו ומוצרידלק, העסקת אדם בתחומים אלה תותנה ברישומם במירשם, ומי שייתפס בהונאה — יימחק שמו והוא לא יוכל לעבוד עוד.

העונשים לעבריינים בתחום זה: עד חמש שנות מאסר. ירחון התחבורה "בדרך", המגלה פרטים אלה בגיליונו החדש, גם מביא את תגובתו של אירגון בעלי תחנות הדלק, האירגון זועם על הצעת החוק, מפני שהיא מטילה עליהם את האחריות לדאוג ליושרם של העוברים.

אבא חושי שמאחורי

האגדה

פרקים נעלמים על תקופת שילטונו של אבא חושי בחיפה כלולים בספר חדש, העומד לצאת בקרוב לאור. פריעטם של העיתונאים החיפאיים ירח טל ויהושע גלכוע. הספר יכלול גם מוסמכים ופרוטוקולים שיושמו את עמדתו האמיתית של חושי ביחס לערביי חיפה בשנת 1948. עד כה רווחה האגדה כי חושי ניסה למנוע את גירושם ובריתתם.

מפצירים בבראון

אישים רבים מפצירים לאחרונה כחנן בראון, המישנה למנכ"ל משרד החוץ, שלא יפרוש משרות החוץ. בראש המפצירים: ראשיהממשלה, יצחק שמיר.

חקירת רעננה

נמשכת

המישטרה ממשיכה בחקירה בעניין עסקות של סולל בונה עם חברה ברעננה לבניית מינריתעשה. בימים האחרונים נאספו מיסמכים חדשים.

גולן כובש ב"ש

חברת קנון של מנחם גולן תקים במרכז בארשבע אשכולנוע בן שיבעה אולמות, במקום, שייקרא רבישבע יושקעו 3 וחצי מיליון דולר, ויהיו בו 1200 מקומות ישיבה.

מרד נגד ההפרדה

לקואופרטיב "דן" הגיעו אזהרות חריפות מחוגים רחבים בציבור, שלא להיענות ל"לחצי הדתיים, הדורשים להקצות מקומות ישיבה נפרדים לנשים ולגברים. אם ינהיג הקואופרטיב את האסטרטגיה המיני, נאמר באזהרות, יגיב הציבור החרי לזני בפעולות מחאה נמרצות וקבועות בתוך האוטובוסים.

הביתרים של גורדון

אורי גורדון, ראש מחלקת עליית הנוער בסוכנות היהודית, שהוא איש מילגת העבודה, מפציר באחרונה באנשיביתר שיעורו לו לעבור למחלקת הנוער והחלוץ, שם התפנה מקומו של אברהם כץ המנוח. תקציבה של עליית הנוער הוא גרול יותר מזה של הנוער והחלוץ, אך זהו תקציב תיפעולי בעיקרו. במחלקה השניה מועסקים יותר שליחים ויש יותר אפשרויות לחלוקת שלל פוליטי — ולכן היא נחשבת כעמדת כוח רצינית יותר מאשר הראשונה.

ראשי עיריות

בכבלים

בין ראשי הרשויות המקומיות יש התמרמרות על הנוסח של החוק החדש לטלוויזיה בכבלים. העיריות אמורות להיות שותפות ברשתות המקומיות, אך בדריקה של מישפטיים העלתה כי מישקלן בשותפות יהיה מיזערי, ובכל העניינים החשובים יהיו יריחן כבולות.

בקרב ריון מקיף בתלונות שהוגשו ליועץ המישפטי לממשלה נגד בל"ל, עלידי עובר בכיר בבנק. שמו של הבנק יועלה גם בוועדת החקירה החוק ומישפטי, בשחכים יבקשו מאלי קולם לרן בטיב היחסים בין בל"ל לבין עורך הדין אמנון גולדנברג. הסקליט הוא חבר מועצת המנהלים של הבנק, ובו זמנית גם מייעץ לו בעניינים מישפטיים. בין השאר ייצג את ארנסט יפת לפני ועדת בייסקי. מישפטיים רבים מתייחסים בחומרה לכסליתסקידים של גולדנברג.

שני אשכנזים

אוחזין בפרץ

המילחמה בין חב"ד לש"ס גולשת באחרונה לפסים עדתיים.

ביטאון ש"ס, שורשים, האשים לאחרונה את אנשיו של מנחםנדל שניאורסון כי איבתם לשרהפנים, יצחק פרץ, היא איבת אשכנזים לרב מיזרחי. יריביהם לא נותרו חייבים, וביטאונם: כפר חב"ד, תקף בגיליונו האחרון בחריפות את מנהיג ש"ס, הרב אליעזר ש"ך, מבלי לנקוב מפורשות בשמו: "...הוא אינו אשכנזי נורמאלי, אלא אשכנזי המולול בספרדים. אשכנזי זה חושב בבורותו הרבה שכל ספרדי הוא פרימיטיב... שאפשר לשלוב אותו".

בעל המאמר ב"כפר חב"ד", מן הסתם אשכנזי, לא הבחין כלל כי הוא לוקה בדיוק באותו הדך רח גיזעני ומתנשא, שבו האשים את הרב ש"ך. "מעולם לא התנגדנו אישית לרב פרץ", סיכם החב"דניק בסטורונות, "הוא אינו אלא קורבן של מזימות".

פלאטו ידרוש

את דמי השתיקה

בעיקבות פסקידין במישפטי של יגאל לביב, החליט שמואל פלאטושרון להגיש תביעה אזרחית נגד לביב, בה יבקש כי יחזיר לו את 3500 הדולר שנתן לו עלידי גיסו, זק אסולין, בפארים, כדי שלא יכתוב עליו כתבות מזיקות.

קול ישראל מתכשט

בעיקבות ההרים החיוביים שיש להקמת תחנת הרדיו המקומית באילת, ממשיך קול ישראל להתפשט ברחבי הארץ: בחודש הבא תיפתח תחנה דומה בכרמאל, ובדצמבר יתחילו שידורי "בארשבע 1". הכאות כתור יהיו העיירות ירוחם ודימונה.

הדולארים

של פורן

חלק ניכר ממאות אלפי הדולארים, שבאחזקתם בחז"ל נאשם תתאלוף (במיל) אפרים פורן, הם שבר שהוא קיבל

אוטובוסים

רק מחו"ל?

שני הקואופרטיבים לתחבורה, העומדים לחדש את ציידם, מעדיפים לייבא אוטובוסים שלמים מחו"ל.

המדובר ב-400 אוטובוסים לאגד 1000 לרן. ביתניים עומד מופעל הארגו, שיש בו מחלקה מיוחדת להרכבת אוטובוסים מחלקים מיובאים, לפטר עשרות עוזרים, בגלל היעדר הזמנות. הקואופרטיבים לא היו מרוצים מכלייהרכב שהורכבו בו, וצימצמו את הרכישות ממנו.

סגן שר האוצר, ערי אמוראי, תומך בעמדת הקואופרטיבים, ושריהתחבורה, חיים קרסו, טרם קבע עמדה. אולם כל עוד לא יובטח המימון הממשלתי לחירוש הציים, לא תיפול הכרעה בעניין.

בעלי תחנות

לעיסקייבוא

בעלי תחנות הדלק, כקבוצה מאורגנת, יהיו כנראה אחר הגורמים שייכנסו לתחום ייבוא הדלק, כאשר תופעל הרפורמה של משה שחל בתחום זה.

גורל של אדם אחד
מרתק. גורלם של אלפים
משעמם. זהו טיב
התיקשורת המודרנית,
ואולי גם אופי האדם

זהו טיבם של התיקשורת המודרנית: היא ממקדת את תשומת-הלב כגורל של אדם אחד, ומשכיחה את גורלם של מאות-אלפים.

הטלוויזיה מצלמת בני-אדם יחידים. אין היא יכולה לקלוט המונים. הרמאה של איש אחד הנאבק על חייו לוכדת את דמיון הצופים והקוראים, בעוד שטראגדיה המונית משאירה אר תם כאדישותם.

פסטיבל הכבד שנערך השבוע בארץ (ראה בלי הרדמה) הוא דוגמה אופיינית לכך. גורלה של המושלת הראשונה העסיק את המדינה במשך 24 שעות ביממה, כל פעימה של ליבה, כל תנועה של גופה המעונה הפכה ידיעה. הצהרון חדשות, שנאשם בהפרת כללי האתיקה כשפירסם את זהותה ותמונתה של תורמת-הכבוד, שירת סקרנות המדינה זו, המתמקדת בבני-אדם.

גורלו של המושלת השני שפירפר בין חיים ומוות, חידש את הדראמה. באותה השעה עצמה נמקו אלפי חולים אחרים בבתי-החולים, שננטשו על-ידי האחיות, בגלל סיכסוך כספי מתמשך ששום סוף לא נראה לו בעין. אורחי ישראל, אשר יכלו להשקיע את עצמם כליכולם בהצלת חייו של אדם אחד, היו ארישים למדי לסיבלם של מאות ואלפים, שסיפוריהם השיגרי תיים, החוזרים על-עצמם על מירקע הטלוויזיה, החלו משעמם.

ענייני הבריאות נמצאים במדינה בעדיפות נמוכה. הפוליטיקאים יודעים

זאת, ועל כן אינם עושים כל מאמץ להבריאת ענייני הבריאות. לא שם מונחת התהילה. יותר כדאי להופיע בשעריהנותו כעת השתל-ככר, וליהנות מן התהילה המצויה שם. וכפי שדיווח בשימחה אותו העיתון חדשות, בהברקה של טעם רע: לצאת משם ולאכול סטייק-כבד.

האם ההשתתפות ההמונית בגורלו של אדם אחד, הלוחם על חייו, היא עדין לגישה הומאנית? או שמא היא רישות לגורלם של כלל החולים מעדידה על רדהומוניזאציה של הציבור הישראלי?

יתכן שגם זה וגם זה נכון.

הטרור של אשתקד

כאשר יצחק שמיר
מטיף לעמידה איתנה
מול הטרור הבינלאומי,
ומעלה על נס
את עמידתה האיתנה
של בריטניה...

יצחק שמיר ישב על כס ראש-הממשלה ויכיר את ראש ממשלת-בריטניה, מרגרט תאצ'ר, על כי ניתקה את יחסי ארצה עם סוריה כעיקבות פרשת הינראוי (ראה להלן). הוא הציג זאת כדוגמה של עמידה איתנה מול הטרור הבינלאומי, וקרא למדינות המערב ללכת בעקבותיה.

יתכן כי שמיר לא חש בהומור העדין הטמון בהצגתו זו. היא הוכיחה את חשיבותו של גורם הזמן בהיסטוריה. **טרור בינלאומי.** לפני 42 שנים נמנה שמיר עם ראשי אירגון לח"י, שניהל מלחמת-חורמה בבריטניה הגדולה. לח"י האמין שיש להביא את המלחמה הזאת אל מחוץ לגבולות הארץ, ולפגוע באימפריה כאשר היא שמירה ניצח על הפיגוע הגדול ביותר שביצע לח"י: הריגת חבריה-ממשלה הבריטי, הלורד מיון, כקאהיר. לאחר מכן תכנן שורה של פיגועים בבני-טניה עצמה.

בעיני הבריטים או היו מעשים אלה פעולות-טרור מובהקות, בדיוק כמו פעולות המודיעין הסורי כיום. לפי דרישת הגלוייה של ראש ממשלת-בריטניה, וינסטון צ'רצ'יל, הוצאו הורגי

הלורד מיון להורג, בעוד שנזאר הינראוי נשפט רק ל-45 שנות-מאסר. מאז עברו מים רבים בירדן ובתמוזה, הנסיבות השתנו לחלוטין, ונזאר איכות חדשות ובריתות חדשות. שמיר הוא ראש-ממשלה לגיטימי, ישראל היא כמעט בעלת-ברית של בריטניה, הטרוריסטים של אתמול הם בעלי-ברית מדיכונדים היום. יתכן כי הטרוריסטים של היום יהיו בעוד 42 שנה מדינאים לגיטימיים ובעלי-ברית מכובדים גם הם.

פיגועים הפצצה המעופפת

בפרשת הינראוי
לא עלה כלל שמו
של אברנידאל.
המודיעין הסורי פעל
במישרין, מבלי
להזדקק להסוואה

אילו הצליחה פעולתו המתועבת של נזאר הינראוי, היה מטוס הג'מבו של אל על מתפוצץ מעל להרי אוסטריה, ומאות הגופות של נוסעיו היו מתפזרות בשטח. כנייהן: גופת אחובתו ההרה של הינראוי עצמו.

איש לא היה יכול או לגלות את העקבות, שהובילו אל הינראוי, ומשם לשגרירות הסורית ולאגף-המודיעין של חיל-האוויר הסורי.

האירוע היה מתרחש ביוסיה-המפכה הסורי. הכל היו מנחשים שידי סוריה, כרכו, והכל היו מדברים על אברנידאל, הארכי-טרוריסט הפועל בחסות סוריה. יתכן שהיתה מתפרסמת הודעה בשמו של אברנידאל, ובה התפארות בפיוע.

שם-צדום. מכיוון שהפעולה לא הצליחה, היה קל לשרותים הבריטיים לגלות את העקבות. הינראוי עצמו, שנפגס לכהלה, עזר להם בלא-יודעין (ראה יומן אישתי) בתי-המישפט הב-ריטי — על מושבעיו ושופטיו — אישרו את הממצאים. בריטניה ניתקה את היחסים הדיפלומטיים עם סוריה. תוצאה אחת של השתלשלות זו לא זכתה בתשומת-הלב הראויה לה: שמו של אברנידאל כלל לא עלה. מסתבר כי הינראוי קיבל את הוראותיו ואמצעיו ישר מאנשי-מודיעין

סוריים, בלי שום תיווך פלסטיני — מהתחלת הפעולה ועד לסימומה הבלתי-מוצלח. פעל בשליחות סורית ישירה. מזה שנים יש בצמרת אש"ף הטוענים כי אברנידאל אינו קיים כלל, שהאיש מת מזמן, או שיצא מן המישחק, וכי שמו משמש רק כשלט למודיעין הסורי. לדעת אנשים אלה, כל מעשי-הוועה שבוצעו בשנים האחרונות — רציחתם של ראשי-אש"ף, הפיגועים בבתי-הכנסת ובנמלית-עופה ועוד — נעשו בידי סוכנים סוריים. תפקידו של אברנידאל, אם הוא קיים בכלל, אינו

אלא שולי, לצורכי הסוואה. אומנם, הנסיון להתנקש בחייו של שגריר ישראל בלונדון, שלמה ארגוב, בוצע על-ידי קבוצה שכללה את אחי יינו של אברנידאל. בבית-המישפט הבריטי נחשף תא של אירגון זה. אולם גם אז פעלו המבצעים בשליחות סורית. מכיוון שאירגון אברנידאל תלוי עתה כולו בסוריה, מקבל ממנה חסות ואמצעי-על-חיה, נעזר על-ידה ומשרת את מטרותיה, אין קיומו של אברנידאל חדשוב כשלעצמו.

פרימיטיבי מדי? הטרור המופיע על-ידי המודיעין הסורי בא לשרת מטרות סוריות. עיקרן: שבירת עצמאות של אש"ף וחיסול מנהיגותו של יאסר ערפאת מצד אחד, והוכחה כי לא יתכן שלום במרחב בלי שותפותה של סוריה, מצד שני.

המטרה הראשונה מושגת על-ידי רציחת אנשי של ערפאת, ובייחוד אותם שעסקו בדרישה עם אנשי-שלום ישראלים (סעיד המאמי, עיצאם סר טאוי ודבים אחרים). גם ההתנקשויות במטרות יהודיות באות לשכנע צעירים פלסטיניים מתוסכלים כי חסידי סוריה עושים ופועלים, בעוד שחסידי ערפאת רק מדברים ומנהלים פעילות דיפלומטית.

מכיוון שחאפט' אליאס נחשב כשועל תיק וערמומי, קשה לרכים לייחס לו פעולות פרימיטיביות כזו של הינראוי. מכאן הניחושים כי אסד איבד את השליטה על מנגנוני-המדינה שלו, המתחרים זה בזה לקראת המאבק על ירושתו.

אולם לניחושים אלה אין כל הוכחה. יתכן כי ההסבר הרבה יותר פשוט: פעולות כאלה הצליחו פעמים כה רבות, עד כי לא נלקחה בחשבון כראוי האפשרות של כישלון.

בריאות

חשבון רווח והפסד

ביצד לשגע
משוגע בלי
בית-משוגעים

„פיתאום נפלה עליי המחלה הארירי הרה, הווי, לפני ארבע שנים אמרו לי: אתה

(המשך בעמוד 8)

מכתב לאלי ויזל

אני יודע — פה ושם מחית על רדיפת אינדיאנים בניקראגואה. על רדיפת הבאהים באידאן ובמיוחד על רדיפת יהודים בסוריה ובברית-המועצות. אני נזכר בספרך על יהדות הדממה מאחורי מסך-הברזל.

אולם, אלי ויזל היקר, האם אינך „יהודי דומם“ מאוד כאשר מדובר על הטרוריה הפלסטינית? האם לא היה ראוי לאדם כמך, סמל המוסר היהודי והמצפן היהודי, לקום ולמחות על מדיניותה של ממשלת-ישראל, ההופכת בהדרגה את מדינת היהודים לחיקוי מיוחנת-תכנון של דרום-אפריקה?

סלח לי אם יש לדבריי צליל מריר במיקצת. אבל אנחנו, בישראל, הנאבקים למען מדינה יהודית אחרת, מדינה של שלום וצדק ושיוויון, למען פשרה והתפייסות עם העם הפלסטיני — אנו זקוקים לאנשים כמך, אנשים בעלי ישר מוסרי ומעמד בינלאומי.

היינו רוצים שתבוא לישראל ותחיה כאן, כדי להשתתף בשורה הראשונה במיצע-המחאה של שלום עכשיו, כדי להתייצב לצידנו מול הפאשיסטים היהודיים החדשים, המשתיתים כל חלקה טובה בישראל הטובה שלנו. אינני סבור שהעיסוק בשואה צריך להיות למיקצוע, (פעם טבעתי מילה עברית חדשה כדי להגדיר אדם הנוהג כך: „שואן“). אולם המאבק לשלום ולצדק צריך להיות עיסוק מלא. ולמען האמת, אני מאמין כי פרסנובל לשלום מגיע לאיש או לאישה, שעשה/עשתה את המיניב למען ניצחון השלום והצדק היום.

עולים בליבי שמותיהם של נלסון מנדלה ואשתו ויני, המסכנים את חייהם והמקריבים את חרותם כדי להילחם במישטר, שאבותיו הרוחניים נכלאו בימי אושוויץ מפני שהיו חסידיו הגלויים של אדולף היטלר. עולים בליבי שמותיהם של רבים וטובים מקרב לוחמי-השלום בישראל ובעם הפלסטיני, אנשי גרין-פיס והלוחמים להצלת כדור-הארץ מפני שואה גרעינית.

נראה לי שתביר הוועדה של פרס-השלום רצו להשכיח שלום בינם לבין עצמם, תחת להעניק את הפרס למישהו שהוא — האל ישמור! — „שנוי במחלוקת“.

הבריחה אל העבר היתה בטוחה יותר. הערצתי תמיד את ההבדל המעונה של פנד, את הלחש של קולך, את הרועם הכללי של בן שארית-הפליטה המקוון על פישעי האתמול. הייתי רוצה שתמחה באותו הקול ובאותה ההבעה על הפשעים של היום, בכל אתר ואחר — כדי למנוע, אולי, את הפשעים של מחר.

בכרבה,
אורי אבנרי

(הייתי באירופה בשעה ששם עתי על הענקת פרס-נובל לשלום לאלי ויזל, ישיבתי ומכתבתי מיכתב גלוי, בגלל בעיות של תיקשורת הוא מתפרסם כאן באיחור קל. בשבוע שעבר הוא פורסם בשבועון הגרמני דר שפיגל, א.א.)

ההחלטה להעניק לך את פרס-נובל לשלום שימחה והפתיעה אותי במידה שווה. שמחתי, מפני שזהו כבוד רב לך, ובעקפיך — אם כי באיחור — גם כיבוד זיכרם של קורבנות השואה.

הפתעתי, מפני שאני רואה קשר ישיר בין השלום כעולמנו האומלל בשנת 1986 ובין כתבין המעניינים על השואה. הייתי עוד יותר שמח, אילו יכולתי להגיד שהנה ניתן פרס-נובל שלום לאדם ישראלי — אחרי שחזיה-פרס ניתן למנחם בגין, החסיד הנודע של השלום ואי-האלימות.

למרבה הצער, היית רק זמן קצר מאוד ישראלי. אני זוכר אותך ככתב צעיר של ידיעות אחרונות. אבל חיש מהר ראגת שיעכירי אותך לארצות-הברית, ושם נשארת, בכך אישרת את האמת הישנה שקל יותר להיות ציני טוב ופטריוט יהודי בני-דיוק מאשר בתל-אביב.

הייתי שמח עוד יותר, אילו היית זוכה בפרס-נובל לשלום מפני שהקדשת את עצמך למאבק בעוולות של מינו. הרי כדור-הארץ מלא בעוולות, כאי-צדק, בריכוז, בחוסר-אנושיות, בעינויים ובניצול.

נכון, אף אחד מאלה אינו מתקרב לזוועות השואה. משום כך יש משום חילול-קודש בצעם השואת השואה לפשעים אחרים של המאה ה-20. אולם לא אתה, לא אני ולא הוועדה של פרס-נובל מסוגלים להחזיר לחיים אף אחד מקורבנות השואה, לבטל בריעבך אף אחד ממעשי-הוועדה של השואה. אבל אתה ואני וגם הוועדה של פרס-נובל מסוגלים, אולי, להציל את הקורבנות של אנחנו וכולם למנוע עינויים של אסירים, דיכוי של בני-אדם, גזלות ילדים מהוריהם, הריגת שחורים בדרום-אפריקה בידי מישטר דמוינאצי. יכולים אנחנו לעשות משהו נגד חטיפת לוחמי-שיחור צעירים בצ'ילה ושליחת ילדים באי-רנא לשדה-הקטל, שם הם נדרסים תחת שרשרות הטנקים.

שואן ויזל
פרס, אבל מדוע לשלום?

לאלי ויזל, שלום —

האכל יעמוד!

אם יש פצצות גרעיניות במרחב השמי, מוטב שיהיו אצלנו, ולא בידי הצד השני.

לא בידי מועמר קדאפי, למשל.
לא בידי האיית-אללה רוח-אללה חומייני.
לא בידי אברנידאל, אחמד ג'יבריל, אברמוסה ודומיהם.
זהו התגובה האינסטינקטיבית הראשונה אחרי הפירסום ב"סאנדיי טיימס" של לונדון.
אבל אחרי-כך מתחיל המוח לפעול.
והמוח שואל: אם זה נכון, האם זה טוב? למי זה טוב? למה זה טוב?

■ ■ ■

ל א יעלה על הדעת שממשלת-ישראל — כל ממשלה שהיא בישראל — תשתמש אי-פעם כנשק כזה.
הבה נתאר לעצמנו את המצב שיושר בשעות הראשונות של מלחמת יום-הכיפורים, כאשר משה דיין היה היסטרי ודובר על "חורבן בית שלישי".
המצרים עברו בהמוניהם את תעלת-הסואץ וחסלו את המער וים שלא פונו בזמן.
הטנקים הסוריים שעטו לעבר גשר בנות-יעקוב וטבריה.
האם נמצב כזה היה עולה על הדעת להשתמש בפצצה גרעינית אילו היתה?
בורדאי שלא.
ומדוע לא?

מפני שהשימוש בפצצה היה מקומם נגדנו את העולם כולו, בצורה שלא היה לה תקדים. לא היה יורד עלינו רק מטר של גינויים (הרי לכך אנוחנו רגילים). היו מגרשים אותנו מחברת העמים, פשוטו כמשמעו. מן האו"ם. מן החברה התרבותית. טובי ילדינו בעולם היו מנדים אותנו כמזרעים, ומנתקים כל קשר עימנו. היו מפעילים עיצומים, ואולי שולחים כוח בינלאומי. ואין מדינה יכולה לחיות, פשוטו כמשמעו, כשהעמים מנתקים עימה כאמת כל קשר.

אחת משתי מעצמות-העל — ברית-המועצות — היתה מתייצבת נגדנו. היא היתה עלולה לספק פצצות גרעיניות לסוריה ולמצרים. היא היתה עלולה להפעיל נגדנו נשק גרעיני, או לאיים עלינו בהפעלת נשק גרעיני נגדנו, כפי שעשתה ב"1956 ובכנראה גם ב"1973.

אצות-הברית היתה פונה לנו עורף, או היתה מתייצבת מול האיום הסובייטי. בן-לילה היה העולם עומד לפני מלחמת-העולם השלישית והאחרונה.

היתה פורצת סאניקה עולמית.
אולי היתה פורצת מלחמה גרעינית ממש — כפי שמנבאים המלומדים העורכים מדי פעם מישחקי-מלחמה.

ואם לא תפרוץ מלחמה כזאת, העולם יינצל אחרי שהתנדנד על עברייספחת — לא יסלחו לנו העמים. הם יתייחסו אלינו כאל הכלב השוטה של העולם, וידרשו לשים אותנו בכלוב.
כל זה ברור. משום כך גם אם יהיה, לא יופעל הנשק הגרעיני במצב כזה.

■ ■ ■

טענות בזכות החימוש הגרעיני אינו מתעלמות מעובדה זו. אבל הן מעלות תסריטים אחרים.

למשל: אם תאיים על ישראל סכנה מוחשית של השמדה, יהיה הנשק הגרעיני את המיפלט האחרון.
נניח שהצבאות המאוחדים של סוריה, עיראק, ירדן (ואולי איראן) יתקבצו לנהר הירדן ויאיימו על לב ישראל. האיום בהפעלת הנשק הגרעיני — אם בשרה-הקרב, אם כלפי ריכוזי אוכלוסיה — יהווה אז את הגורם המרתיע האחרון.
או: אם תצליח מדינה ערבית כלשהי, לבדה או בעזרת מעצמה זרה, לשים את ידיה על נשק גרעיני, או יהווה נשק גרעיני ישראלי מי שקל נגדי.

אם יעלה על דעת מנהיג ערבי כלשהו להטיל פצצה גרעינית על גוש דן, הוא יידע כי פצצה גרעינית ישראלית תחריב בו זמנית את דמשק וקאהיר, מכה ובגדאד. מחמדי העולם הערבי.
יתר על כן, עצם האפשרות שיש בידי ישראל נשק גרעיני יש בה כדי למתן את העולם הערבי. ידיעה זו תהרוס סופית את האשליה שניתן אי-פעם להשמיד את ישראל בכוח הנשק. כך תקדם את המגמות המתונות והמפוכחות, החותרות להשלמה ולהתפייסות.

(יש בעולם מי שמאמינים בסתר-ליבם כי ישראל עצמה מפיצה ידיעות על החימוש הגרעיני שלה — ובכלל זה הפירסום האחרון בשבועון הלונדוני — כדי לקדם מגמות אלה.)

■ ■ ■

אפשר לגייס טענות טובות נגד קריהחשבה הזו. קודם כל, לא יכול בכלל להיווצר מצב שבו תאיים על ישראל סכנה של השמדה במלחמה קונונציר-נאלית.

א? מה? — ישאלו שוחרי החימוש הגרעיני. לכל היותר יהיו פצצות גרעיניות בידי שני הצדדים.

וייווצר מאזן-האימה. מה רע בכך?
מאזן-האימה מצטייר כיום, בעיני רבים, כמצב חיובי. דור שלם נולד וגדל בעולם מאז שנוצר מאזן-האימה בין שתי מעצמות העל, אצות-הברית וברית-המועצות. מזה 41 שנים שורר בעולם שלום. פרצו מלחמות קטנות, מלחמות-ספר בין שתי המעצמות, באמצעות שכירי-חרב וכוחות-עזר, כמו הערבים וישראל, אך מלחמת-העולם הגדולה, האיומה, הנוראה נמנעה.

אם זה הצליח בין מעצמות-העל, מדוע זה לא יצליח בין ישראל והערבים?
על כך יש שתי תשובות:

ראשית, תקופה של 41 שנה היא קצרה מאוד. אין כל ערובה לכך שמלחמת-העולם השלישית אכן תימנע.
שנית, התמונה במרחב השמי אינה דומה לתמונה הביין-מעצמתית.

■ ■ ■

י ש מעט מאוד אנשים בצמרת האינטלקטואלית העולמית — במרומים שבהם שוכנים ענקי-הרוח, זוכי פרס-נובל, גדולי ההיסטוריונים — המאמינים כי מלחמת-העולם השלישית אכן תימנע.

הרוב הגדול של ענקי-רוח אלה רוצים בפירוק החימוש הגרעיני ובחיסולו המוחלט.
עד כה, הם אומרים, מוכיח הנסיון האנושי שבסופו של דבר השתמש האדם תמיד בכל נשק שהיה מצוי בידו. אין שום ביטחון שזה השתנה לפתע.
מאזן-האימה הוא ערובה-על-תנאי. הוא מאיים על קיום המין האנושי.

■ ■ ■

אך הטענה העיקרית היא שאין כל דמיון בין המצב העולמי והמצב המרחבי.

גדול האוסטימיסטים לא ישווה את מועמר קדאפי או את האיית-אללה חומייני למיכאל גורבאצ'וב.
הוא גם לא ישווה את אריאל שרון ורפאל איתן — שלא לדבר כלל על מאיר כהנא ויובל נאמן — לדונלד רגן.
בשתי מעצמות-העל (כך יש לקוות) יש מערכות מסועפות של איוונים פנימיים, יש עכבות פסיכולוגיות ופוליטיות, יש כוחות אדירים המבטיחים את השפיות של המישטרים.

היכן כל אלה אצלנו, במרחב שלנו?
אנחנו יושבים על מצבור אדיר של אבק-שריפה.
פעם אמרו כי הבלקאנים הם "חבית של אבק-שריפה". ואכן, רי היה בריה אחת של סטודנט צעיר בסרביה, בקיץ 1914, כדי להביא להרג של מיליונים ולשינוי פני העולם ללא-תקנה.
והרי הבלקאנים של אז היו סמל היציבות והשלווה בהשוואה למרחב השמי כיום!

■ ■ ■

עולם הערבי יש סכנה מוחשית של התמוטטות כל המישטרים הקיימים.

יש תסיסה עצומה מתחת לפני השטח. מתורכיה עד סוראן, ממארוקו עד פאקיסטאן עוברים המוני הנוער לקנאות האיסלא-מית.

יש אידיאולוגיה של התאבדות, התאבדות אישית למען אלה. היא עלולה להוביל לאידיאולוגיה של התאבדות קולקטיבית.

הילדים האיראניים, הרצים לקראת הטנקים העיראקיים, כשמפתח גרעין תלוי על צווארם; הצעירים אשר ירו באנזור אל-סאדאת לעיני המצלמות של כל העולם; הקנאים והקנאיות הנוהגים במכוניות-התופת בדרום-לבנון — האם אלה הם בסיס איתן לבנות עליו תיאוריה של מאזן-אימה?
יש תחרות בין קיצוניים וקיצוניים-יותר. של פילוגים כלי סוף. יש מצב של ערבי-הפכה.

ובצד שלנו, מה רוח-שבוש מתחת לשטח? הקנאים מסוג אנשי הטרור היהודי, המטרופים של משה לוינגר וגאולה כהן, הגיוענים המעוותים של כהנא — מי מבטיח לנו שלא ישפיעו מחתרתיים על עיצוב מדיניותה של ישראל?
מאזן-האימה בין קנדי-הרושעים ורגן-הגורבאצ'וב אינו במאזן-האימה בין חומייני-שרון וקדאפי-נאמן.
איש מאיתנו לא יוכל לישון אף לילה אחד בשקט במצב כזה. מי שיוכל לברוח, יברח, ובראשם אותם הכותבים כיום את המאמרים המלומדים והפופולאריים בזכות החימוש הגרעיני.

■ ■ ■

אמונה שפצצות גרעיניות, אם יהיו, יבטיחו את ביטחון ישראל היא מיקסס-שווא. היא אשליה מסוכנת.

ההיפר-גמור עלול להיות נכון. הפצצה עלולה להגביר את התסיסה בעולם הערבי, להחיש את המאמצים להשגת פצצה ערבית או איסלאמית וליצור מצב בלתי-נסבל.

כדאי לחשוב על כך עכשיו.
למשל: על האופציה של פירוז גרעיני של המרחב. ואם הפירוסם בסאנדיי טיימס — יהיה טיבו כאשר יהיה — ידרכו למחשבה, יש בכך ברכה.

אך אני מודאג. מודאג מאוד.
אין במדינה מוסר הדומה למועצה עליונה לביטחון לאומי. אין תהליך סדיר של גיבוש אופציות וקבלת החלטות. אנחנו חיים מן הדין אל הפה, בדרך האילתור המפורסם, "סמוך עליי". ו"יהיה בסדר".

אני יודע מי קיבל ומי מקבל את ההחלטות, איך, ועל סמך מה. ישמור עלינו האל.

מחר, בעוד 10 ובעוד 20 שנה, והמאמץ המדיני של ישראל צריך להבטיח שהשלום יושג, וגם יתבסס, לפני שיתסיסה-הכוחות ישתנו באופן מכריע לרעת ישראל.

יש סכנה מוחשית בתחושה של עליונות וביטחון עצמי, היא עלולה להחליש את המאמץ המדיני להשגת השלום.

יש מי שעלולים להתפתות למחשבה כי אם תהיה פצצה היא תחליף לשלום.

■ ■ ■

ה אם זה כך? האם הופכת הפצצה את השלום למיותר?
האם יש בה ביטוח מוחלט לקיומה, לביטחונה, לעתידה של ישראל?

אולי אשליה. אולי האשליה המסוכנת ביותר העור מדרת לפנינו.

אם יהיו בידי ישראל פצצות גרעיניות זה ידרכו בהכרח את העולם הערבי להשיג פצצה כזאת — אם על-ידי ריכוז המאמץ המדעי-הטכנולוגי העצמי, או בדרך אחרת.
הישראלים נוטים לחשוב כי רק לישראל יש בעיה ביטחונית, מול פני העולם הערבי. אין הם מעלים על דעתם כי העולם הערבי רואה את הדברים בצורה הפוכה בדיוק.

העולם הערבי — כולו — מאמין כי ישראל היא מדינה בלי גבולות. מדינה בעלת שאיפה בלתי-מרוסנת להתפשטות, מדינה השואפת להשתרע מן הנילוס עד הפרת, מדינה המבקשת לשים את ידיה על הנפט של סעודיה וכוויית. הם מסתמכים על מובאות רבות של מנהיגיו.

זהו סחר מוחשי ביותר.

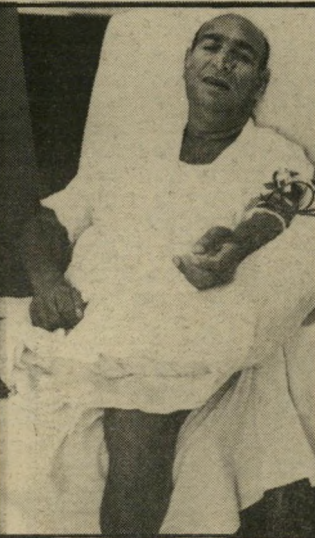
אם ישתכנע העולם הערבי שיש בידי ישראל נשק גרעיני יעיל, יגרסו הדבר לתסיסה עמוקה בתודעה הערבית. האינטלי-גנציה הערבית הצעירה תגיע למסקנה שזהו מצב בלתי-נסבל. הדבר יערער עוד יותר את המישטרים הכוללים במדינות-ערב, ויגביר את הדרישה לעלית כוחות חדשים, מהפכניים ו/או איסלאמיים.

העולם הערבי לא ישקט ולא ינוח עד אשר יהיו בידי פצצות גרעיניות משלו.

(המשך מעמוד 6)

חולה, תצטרך להתחבר למכונת-דיאליזה. הייתי מבוהל. מה פתאום אני? תמיד הייתי בריא. לא עזר כלום. חיברו אותי למכונה. "מאז, במשך ארבע שנים נודד נחום פשה (52) בין מכונות הדיאליזה בגוש דן. המכונה בעלת השם הלועזי אינה אלא כליה מלאכותית, המבצעת את תפקידי הכליה. מוציאה את הנוזלים שצריכים לצאת מן הגוף. שנתיים היה פשה מחובר לדיאליזה בבית-החולים בתל-השומר. "לפני שני ימים אמרו לי: אתה צריך לעבור ל- מדיכל בתל-אביב. שם יהיה לך טוב יותר. מה יכולתי לעשות? עברתי. ג'הינוס היה לי עד שהתרגלתי למקום. בהתחלה לא היכרתי אף אחד. הייתי מאוד עצבני. רבתי עם החולים האחרים ועם כל מי שהיה בסביבה. כדי להבין למה כליך קשה לי התרגל למקום חדש, צריך להסביר מה זו המחלה הזו. הכליות שלי לא מתפקדות. אני זקוק לכליה מלאכותית. שלוש פעמים בשבוע אני מחובר לדיאליזה. לפני המחלה הייתי פועל בניין. עכשיו אין לי כוח לעבוד. אני צריך להקפיד על דיאטה מיוחדת: רק פרי אחד ליום, מעט ירקות, ארבע כ"ס שותה ב-24 שעות, הרבה איטריות ואורז.

החיים המוגבלים האלה עושים אותי אדם עצבני. חולה דיאליזה הוא משוגע, רק בלי בית-משוגעים. במצב כזה ההסתגלות לכל דבר

נחום-ליאליזה פשה
הרבה איטריות ואורז

חדש קשה מאוד. ואני סוף-סוף הצלחתי להתרגל למחלקה במדיכל. אנחי נה, כל החולים, כמו מישפחה אחת. חוגגים ימי-הולדת ביחד, יוצאים ביחד לטיולים. כל כמה חודשים מת אחד החולים, ואלה שנשארים בחיים נר- בקים חזק יותר זה לזה.

תוך שבוע אמותי? לפני חודש הוחלט במרכז קופת-חולים שנהום פשה ושאר מבוסחי קופת-חולים יעברו למכון הדיאליזה במידפאת בורוכוב בניבתיים.

אני לא פוחד מהמוות. אני יודע שזה יכול לקרות לי כל יום. אבל המעי ברבורוכוב מפחיד אותי יותר, אומר נחום פשה. אני לא מכיר שם אף אחד. אין לי כבר כוח להתרגל למקום חדש, לאנשים אחרים. אם יכריחו אותי לעבור, אפסיק לעשות דיאליזה ותוך ש- בוע אמותי.

20 חולים נוספות נמצאים במצבו של נחום פשה. ההסבר של דובר קופת-החולים, רודי תגר: "מכון הדיאליזה במידפאת בורוכוב שייך לקופת-החולים. אחרי שהחולים יעברו לשם, אנחנו נחסוך הרבה כסף והחולים יקבלו שירות רפואי טוב יותר. מי שיפסיד מהעניין הם בעלי המכון במדיכל, שיאלצו למצוא חולים אחרים, לא דרך קופת- החולים."

• שאחד מהם הוא הד"ר דויד מודעי, אחיו של השר יצחק מודעי.

במשך כמה שעות התעכבה כל הרוטציה בגלל תוארו של יוסי ביילין. דפנה ברק מגלה איך זה קרה

מילחמת ביילין-טמיר לא היתה על התואר — אלא על סמכות המינויים!

לא מודעי, אלא דווקא ביילין גרם ברגע האחרון לכמעט משבר לאומי!

יוסי ילד נחמד — אבל גם אמביציוזי!

ריציו — ויש לו כאלה — וועמים על העוול שנגרם לו באחרונה.

● סיפור א': אחד מיועצי-פרס נסע במונית. בדרך שמע תורת-חיים של נהג. "אני לא סובל את מוטה גור!" הודיע לו הנהג. "אבל אני שרוף על פרס, רבין וביילין..." פרסירבין-ביילין בנשימה אחת. היועץ הגדה נחפו ל- ספר לביילין את המחמאה. ביילין (הוא יהיה פעם ראש-משלה) זרק איש שיחה (הגיב במשיכת-כתף סתמית).

● סיפור ב': אחד מנערי-פרס האזין לרדיו ושמע במהלך "משבר אמ" צע הדרך" את הבוס, "שימון", מפליג בפומבי בשבחיו של ביילין, מקורבו. העוזר הסמיק בשביל ביילין ואין לי שתף אותו בהתרגשות. במהלך דיווחו

התנדנד גורל האומה על בלימה — דרגתו, הגדרתו ותוארו של יוסי ביילין!

כיצד זה קרה? איך איבר דימוי של ביילין כליך הרבה גובה בתקופה בת כמה ימים, אחרי שעמל עליו במשך שנים?

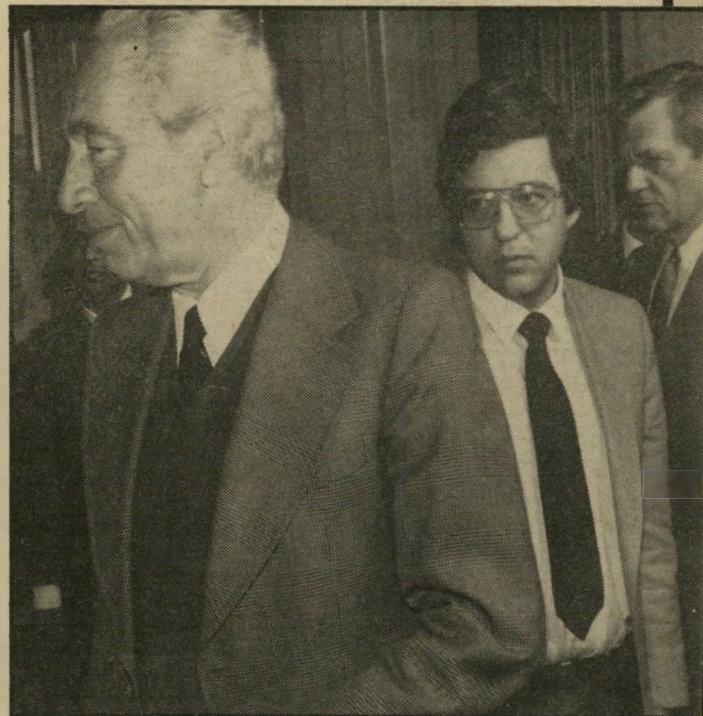
סיפור במונית

ה כבכה, הסביר גורם בכיר ביותר בליכוד, "כל הילדים היפים האלה מתנהגים יפה עד שזה נוגע לעורם..." הבייבי-פייס של ביילין בור דאי תרם לדימויו הנקי, היפה. המישי

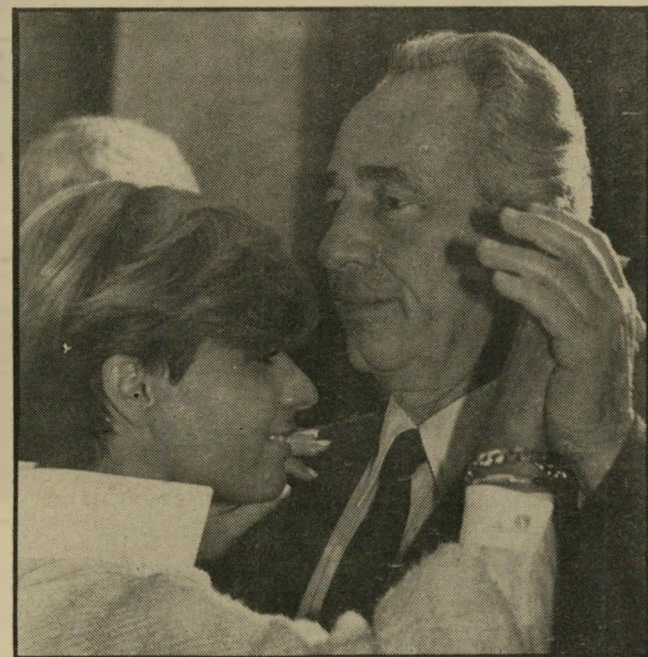
מעמדו ותוארו המדויקים של ביילין במשרד-החוץ עיכבו לתקופה קצרה נוספת את הקמתה של הממי שלה. עמדת שמיר ביחס לכך היתה, שאם היועץ המישפטי לממשלה, יוסף חריש, אינו מתנגד לתואר-הכילאים "מישנה לשר" — אין זה מעניינו של הליכוד

א ילד יכולתי — הייתי מוחק את השבועיים האלה! אמר יוסי ביילין לחבריו הקרובים. הכוונה, כמובן, לתקופה בה הוזכר שוב ושוב שמו כמיכשול, כגורם המעכב בדרך לחילופי השילטון על פי הסכם הרוטציה. בעוד הכל התמקדו ביצחק מודעי

ביילין מאחורי הבוס בגלל התמוצץ העניין

ושאלת חזרתו לממשלה ככעיה המרכזית שעוכבה את חילופי השילטון ושהעכירה את האווירה בין שתי המפלגות, ושמות שונים כגון נמרוד נוביק, גר יעקובי ואחרים נזרקו בעירוביכה לאוויר, מסתבר כי בעיית מודעי נפתרה כמה שעות לפני שהסתיים "משבר אמצע הדרך". יצחק שמיר הגיע אל נשיא-המדינה ביום החמישי שעבר. חיים הרצוג עוד ניסה לשכנעו להסכים להקמתה של ממשלה בת 23 שרים (כלי מודעי, ועם ארכליאלמוזילנו כסגנית-שר) ולדרון במועד מאוחר יותר בהרחבתה. שמיר התנגד נחרצות להצטרפותו של מודעי כשר-בליתיק לממשלה החדשה. בי עיית מודעי נפתרה, אך הרוטציה טרם בוצעה. מה שלא מורסם הוא, שבשב עות אלה עמדה רק בעייתו של ביילין על הסרק הלאומי.

פרס רוקק עם הלנה ביילין בגללה אי-אפשר לעזוב את הארץ

הנגרש, הודיעה המוכירה לביילין על שיחת-טלפון המצפה לו. ביילין קטע את שטף המחמאות בעניינו ופנה ל- שוחח בטלפון. מה ניתן להסיק מהסיפורים האלה? שהאיש צנוע? סגור? או אולי ביישן? אולי, לעומת זאת, הוא באמת ייעד את עצמו מלכתחילה לעמדות בכירות, ו- הוא רואה בטיבעיות התפתחות מפי תיעות שכאלה?

ההתאמה בין פרס לביילין מבוססת על תכונות דומות. שניהם מופנמים, עצורים, ביישנים, אפילו (המשך בעמוד 10)

קפיים הוסיפו נופך אינטלקטואלי. השביל בצד תרם לסדר ולניקיון. רוב נערי-פרס, שאותם הקפיד ואי סף, נראים כחיקויים שלו. יריביו אינם מסתירים את השימחה לאירו ומסבירים: "האמביציה יצאה לו בטעות החוצה..." ביילין מודע היטב לנזק שנגרם לתרמיתו. בעת המשבר ניכרה עליו הרגשתו הגורעה. גם תדירות שיחותיו עם פרס גברה. ביילין אומנם מזכיר ללא הרף שעניינו לא הועלה ביוזמתו, אולם יש להניח שפרס לא היה מנהל למענו מילחמות ללא הסכמתו. מע-

הכומר המיסתורי, שמקום מגוריו אכזר תעלומה, מתאים בדיוק לסיפור של ג'ון להקארה — כמו הפרשה כולה

הכומר והניבשה

האטומית

בקצה האחד ימק"א, בקצה האחר אמר ריקן קולוני, בנייניאבן עטורים גי' נות ציבעוניות. הספיק כבר להיות אר' מונו של רבא אפנדי, מקום מגוריה של מישפת ספאפורד וחבורתה, הידועה בשם המושבה האמריקאית. היום: בית-מלון השייך לצאצאי ספאפורד ולרשת-מלונות שווייצית.

שולחנות קטנים, מגולפים, אריחים ארמניים, מיזרקה קטנה של מים, שני גברים אוכלים ארוחת-צהריים תחובה בתוך פיתה, ומישל, פקידה-קבלה, מחייך בהתנצלות. "מקנייט היה פה ביום השבת. לא בצהריים. דווקא ב-6 בערב. דיבר עם מנהל המלון ושתה קפה. לא, הוא לא מתגורר כאן. אבל כאן יערוך מסיבת-עיתונאים."

כתב סוכנות-הידועות הצרפתית בטוח לחלוטין כי שוחח עם מקנייט ביום הרביעי בלילה, בסנט-גורג, בח' דר מס' 7. ג'ק קוטשפול, פקידה-קבלה של סנט-גורג, רזה, שיער-שיבה, מיבטא לונדוני נקי: "ג'ון מקנייט הגיע לכאן ביום השישי בערב. רשמתי אותו בפנקס שלי. התדרן ליווה אותו לאחר-

הכומר ג'ון מקנייט הוא גבר גבוה ועתיר-שומן. צורתו החיצונית הכבדה שונה לגמרי מהמסך האווירי, הערפילי, העוטף אותו. בקצרה: מרדכי וענונו, טכנאי לשעבר בוועדה לאנרגיה אטומית, גי' לה לשבועון הלונדוני סאנדיי-טיימס את סודות האטום של ישראל. זמן קצר אחרי-כך נעלם.

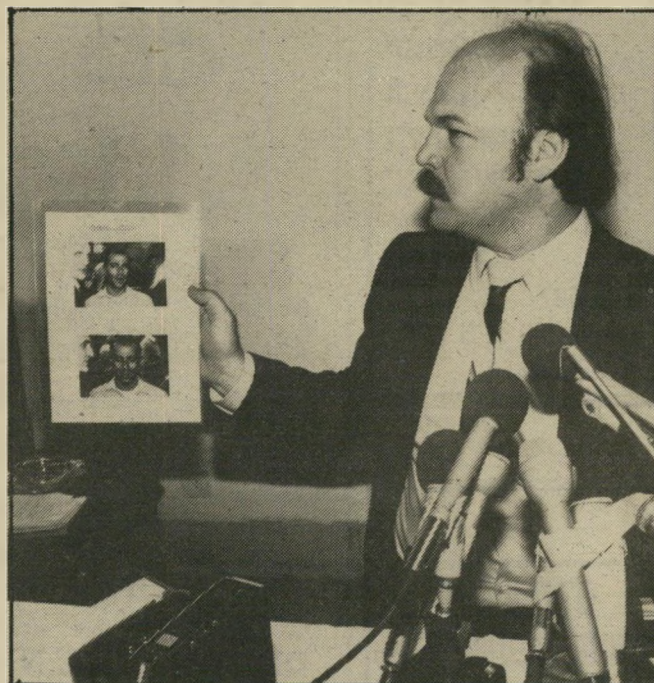

סידני. החברים בה עניים ועשירים, והם מעדיפים להעסיק מובטלים, כדי לעזור לממשלה האוסטרלית. אל תוך כל הטוב הזה צנח — במיקרה או שלא במיקרה — מרדכי וענונו (32), שמקנייט קורא לו מורדי. "דיברנו על מוסיקה קלאסית. מורדי אוהב להאזין לאופרות. דיברנו על תי' אטרון ופילוסופיה. מורדי אוהב את (ו'אן-פול) סארטר, ודיברנו גם על פוליטיקה. הוא לא קומוניסט ולא

מאמינים אחרים, השתתף בקבוצות דיון. אחרי חודשיים ביקש להתנצר. שוחחנו על משמעות המרת-הדת. לא נחפזנו להיענות לבקשתו. רק כשהיה ברור לחלוטין לנו ולו שזו הדרך ה' נכונה בשבילו, הטבלתי אותו לנצרות."

"הוא היה אז על פרשת-דרכים בי חייו", אמר מקנייט במסיבת-עיתונאים בלונדון.

פניו של מקנייט מרושנות, כמי

הכומר מקנייט מציג במסיבת-העיתונאים את תמונת וענונו (מוגדלת, למעלה מימין) רועה נאמן מחפש את הכיבוש

שמאלני מוצהר. אני לא יודע מה מירת הציונות שלו", אומר מקנייט. במסיבת-העיתונאים בלונדון אמר מקנייט: "היו לו הסתייגויות ממרדי ניותה של ישראל ומן העמדות התוקפניות שלה."

שישים זה עתה לאכול ארוחה עשירה. עינו כחולות טובות, לסנטרו פימה ברורה, משתפלת מטה, כך גם כרסו. החיים על-פי מקנייט הם יפים ונעימים, וקהילת סנט-ג'יימס בסידני היא קהילה שמרנית, חמה ואוהבת. 150 מתפללים קבועים, והרבה מבקרים ארעיים באים בכל יום ראשון לכנסיה, השוכנת בלב איזורה-מלונות של

כמילים פשוטות, אפילו תמימות, מנסה מקנייט, במסיבת-העיתונאים ואחריה, להפיג את מיסתוריותו.

"בחורש מרס נכנס מרדכי וענונו לכנסיה שלנו, ברובע קינגס-קרוס ב' סידני (אוסטרליה), שוחח עם מתפי לים מיקריים ואיתי. נוצרה היכרות קרובה. מורדי ביקר בביתי, נפגש עם

רו. חצי שעה אחרי-כך הוא נעלם." קוטשפול צוחק בעצבנות. "הוא אפילו לא שילם. פשוט נעלם. הוא לא ישן פה אפילו לילה אחד."

שמועות עקשניות טענו כי אחרי שני לילות בסנט-גורג עבר מקנייט לבית-ההארה של ימק"א במורד ר' רחוב.

ג'י'האר רבאטי, פקידה-קבלה ע ימק"א: "הוא ישן פה שני לילות מוקדם בבוקר יצא, חזר מאוחר בליל שילם 20 דולר ללילה בהמחאה נוסעים, במקום 28 דולר. הענקנו הנחה, כי זו עונה מתה, והמקום ריק אחרי שני לילות הוא עזוב, כי יש לנו עכשיו המון תיירים, והמלון מלא לגמרי."

מיסתוריו לא מובן: לג'ק קוטשפול, שנראה כמו אחיה התאום של אגאתה כריסטי, יש פיתרון: "ביום השבת, ב' בצהריים, ראיתי אותו במלון אמריקן קולוני, מסתורד עם איזשהו גבר לפינת הלובי. הוא לא ראה אותי, ואני חיוך ממור, כמו מבקש לומר: 'אלמני' טארי, מקנייט, אלמנטארי, ממני אף אחד לא מצליח להתחמק."

פיתאום, כדי לגרום קצת נחת-רוח לג'ון להקארה, הצטרף אל העלילה כומר אוסטרלי, ג'ון מקנייט. לפני שבוע הגיע ללונדון, "אני ה' כאתי להתנצרותו של וענונו", הודיע ברומאית. "עכשיו באתי לחפש אותו"

אלמנטארי, ידידי

השבוני, ביום הרביעי בלילה, נחת בישראל. עריין מחפש את וענונו. "כי ככה אמר ישוע: רועה צריך לחפש את הכיבוש האבודה!" בינתיים הוא מעורר סערה קטנה משל עצמו, מוסיף לסודות האטום ולהיעלמותו של וענונו תבלין תיאטרי-מיסתורי. תחנתו הראשונה של ג'ון מקנייט כארץ, ביום הרביעי בלילה, היתה ב' בית-ההארה של כנסיית סנט-גורג שבמזרח-ירושלים, מול בית-המישפט המחוזי.

סנט-גורג היא כנסיה אנגליקנית. "אני אנגליקני, משום כך בחרתי ליצור קשר עם אנגליקנים. זו הסיבה שבגלל לה הגעתי לעיר המזרחית, ולא ל' חלק המערבי. אני לא מבין דבר וחצי דבר בפוליטיקה הישראלית", אמר מקנייט יומיים אחרי-כך.

רדיהחין מסבירה את המאבק המר של הרגע האחרון, שהציטייר בטעות כמאבק על תואר, סטאטוס, חדרים ומזכירות.

סוף-סוף: ציפורניים

במירודן שלו לכיבוש עמדת המפתח הזאת הפסיד ביילין נקור יריבו. יריבו המושבעים מתארים אותו כמי ששלף סוף-סוף את ציפורניו. מהבעתו קשה להסיק על הרגשותו. קשה לפצח את הבייבי-פוקר-פייס.

סיפור ג': ביילין גייס את אנשי חוג משוב שהקים, שממנו צמחו נימ'רוד גוביק, אמנון גוביק, ברוך אסקרוב ואחרים. אסקרוב, למשל, היה תלמידו באוניברסיטת תל-אביב. הוא איש מע' במינוח, ונהנה מהשיעורים עד שהיה מנגד לביילין בתום כל שיעור. מחליף עימו דיעות וחוויות. ביילין נש' אר מאופק בתגובותיו. אסקרוב המשיך במינהגו זה, אם כי לא ידע האם זה מוצא חן בעיני ביילין, או שהוא מפרש זאת כתגובה או נידוד. השניים לא דיברו על פוליטיקה בשיחותיהם המודמנות.

באחד הימים הפתיע ביילין את אסקרוב, כשאמר לו: "ר' ברת' עם שימוץ עליו". ביילין, שכיהן אז כדובר מילגות-הע' בודה הסביר לאסקרוב הנפעם, שישנה אפשרות שהוא יסע לארצות-הברית, ואני רוצה שתחליף אותי כדובר מילגות-העבודה".

מלבד המופנמות של ביילין, ניתן להבין מהסיפור הנ'ל כיצד קנה לו

הוצעה לו בתחום האקדמיה. רבו הניחשים בדבר פרטיה של ההצעה. ביילין שמר את הפרטים בסוד. אפילו למרס, כך סיפר, לא פירט במה מדובר. רק אמרתי לו שמדובר בהצעה קורסמת, המעמידה אותי לפני דילמה: ס' פר השבוע למקורביו.

המדובר, כנראה, בהצעה מטעם ה'חוג למדיניות' באוניברסיטה ה' עברית. ביילין, ככל הנראה, התבקש להצות שם על השנתיים שבהן כיהן כמזכיר-הממשלה. הוא הגיד את הה' צע' באוני' מקורביו כהצעה קורסמת ביותר, הצעה המודמנת רק אחת לכמה שנים.

יריבו מרגישים שסוד הקסם הוא אולי ביקרה ובעניין, אך בוודאי לא בתנאים, כגון כסף או קביעות, שבהם מפורסמת האקדמיה הישראלית בבירוקרטיה הסבוכה שלה.

ביילין אגב, יכול להרשות לעצמו לוותר על תנאים וכסף עבור יוקרה. אשתו הלנה, ש' אותה הכיר כשלמדו יחדיו בגימנסיה הרצליה, היא בת יחידה למישפחה אמידה.

ביילין הוא בעל תואר דוקטור. נושא עבודת-הדוקטורט שלו היה המאבק הבינורדי במפלגת-העבודה. השורה התחתונה של העבודה הדור הצעיר של המפלגה נכלם.

מעניין יהיה לעקוב אחר התקדמותו של ביילין במילגתו, לאור תוצאות מחקרו. תלמידיו מהתקופה שבה הע' ביר שיעורים באוניברסיטת תל-אביב מעידים כי הוא היה מרצה מעניין, בעל חושי-הומור צביר. כשהוא מתברך — על פי מעריציו — הוא מלווה זאת במימיקה מתאימה. לפעמים מתבל את התברחותיו ביריש.

אולי זהו זכר להשתתפותו בחוגים דרמטיים בצעירותו.

"איזה הומור צביר? איזו מימיקה?" סותר זאת אחד מיריביו, יש לו הומור סרקסטי מושחז ביותר: הוא בכלל אדם נוקשה, אמביציוזי. אל תתרשמי מהד' זות הנעימה".

על פי יריביו, הוא אחוז אוב' ססיה להגיע לכנסת, וכל השאר רתום לכך.

בינתיים, כתחנת-ביניים, ייעד את עצמו להיות מנכ"ל משרד-החוז. כי כליל המושגים שנזרקו לתקשורת — שגריר, משרה אקדמית — נזרקה פיתאום שאלת תוארו כמשרד-החוז. היא הועמדה גם על-ידי פרס כשאלת השאלות.

ביילין רצה להיות מס' 2 במישרד, כשם שהיה לפניו סגן-השר רוני מילוא. על כך ניטשו הקרבות האחרונים בינו לבין אברהם טמיר.

התיקשות עסקה ברכילות. למשל: ריב על החדרים — מי יישב היכן? בקרב היה ניצח טמיר. הוא התנחל בחדרו של המנכ"ל לשעבר, רוני קימחי.

ביילין אול' הססיד בקרב הזה, אך ניצח במילחמה. מבחי' נת היררכיה הוא תפס את מקר' מ' של רוני מילוא, אך לא מ' בחינת תחומי הטיפול.

מילוא לא טיפל כלל במינויים כ' מישרד-החוז. זהו צומת אדיר של כוח וסמכויות.

ביילין, שנטל תחום זה תחת אחריותו, הסך למציא-בפועל של פרס בתחום קיבע-הגורלות הזה: מי יהיה קונסול? מי יהיו מס' 2 או 3 בשגרירויות? מי יתמנו בראשי-מחלקות?

הסכב בתפקידים במשרד-החוז הוא תדיר, וגורם לריענון מצד אחד, ולמתח סמוי מצד שני. שני אלמנטים אלה שוררים תמיד במישרד. בתקופתו של שמיר פיקחו על צומת-הכוחות הזה קימחי ויוסי כ' אהרון, יועצו המדיני של שמיר, כצור. תא. קימחי פעל על פי שיקולים מק' צועיים, ואילו כ'אהרון ייצג את שמיר. יש החוששים שכעת תגבר המעורבות השתלטות של ביילין על עמדת-המפתח הזאת במישרד.

(המשך מעמוד 8)
רומנטיקאים. שניהם אזהבים לדבר על אהבת-הסיפיות שלהם. התחלת הדרך המשותפת של הש' ניים היתה כשפרס היה באופוזיציה. ביילין, אז כתב דבר, בא לראיין אותו. השיחה גלשה, והשאר שייך להיס' טוריה.

ביילין ייעד את עצמו לכ' נסת. יריבו גורסים: ביילין יי' עד את עצמו במה שיותר למע' לה, לא חשוב בדיוק לאיזה תפקיד. סרס לא קידם אותו ל' מעוז חפצו — מקום ריאלי ברשימת המערך לכנסת ה'11 — מכיוון שרצה אותו לידו.

לכן רוגזים כל-כך מקורביו פרס' ביילין על הפרשנות סביב מועמדותו של ביילין לתפקיד שגריר-ישראל בארצות-הברית. פרס לא ניסה לרחוף את ביילין לתפקיד. הוא פשוט חש, משנפסלו שאר השמות שהעלה, שהוא שולף את הקלף האחרון. מקריב את היקר לו מכל. פרס ציפה שנכונותו "להקריב" את ביילין לתפקיד ולהרחי' קו ממנו תזכה להערכה כללית. הוא גם היה משוכנע שמועמדותו של ביילין תהיה מקובלת על הכל.

חיזוק לכך מצא כששהה בסיורו האחרון בקנדה וארצות-הברית. שם דווח לו כי שמיר אמר לביילין, שמכ' וון שמועמדותו לתפקיד לא הועלתה — ממילא היא לא נפסלה.

פרס שאב מכך עידוד. הסיור לכי' לין היווה לגביו עלבון צורב. הוא ת' ייחס לזה כאל פגיעה אישית.

ביילין מצידו לא התלהב כלל ממישרת השגריר. ראשית — הוא רואה את עצמו במועמד לכנסת, ושהייה במרחקים תש' בש את תכונותיו לעתיד הק' רוב. לא כל שכן, אם יוקדמו הב' חירות.

נוסף על כך, שליטתו בשפה האנ' גלית אינה מתורגלת עד כדי כך. שלישית — זה היה פוגע בקריירה של הלנה, אשתו, שהיא פרקליטה בכירה ומצליחה.

ביילין לא השתגע אחרי התפקיד, אך הטיפוסים מלישכת-פרס, לקידום הרעיון, היו עיקביים. אורי סביר, דוברו של פרס, לא חסך מאמץ מלקדם את הרעיון. הלשונות הרעות מוסיפות: לקדם את הרעיון ולהרחיק את ביילין כמה שיותר...

התוצאה: טיפוסים נגד בנימין נתנ' יהו, כוכבי-התיקשורת הישראלי בני' יורק, שגריר ישראל באו"ם. איזכור סרקסטי של עברו כסוכן-היט'ים, כי מישקל-נגד לחוסר-הניסיון של ביילין. להשוואה בין מיקרואו של נתניהו למיקרואו של ביילין אין יסוד. פרס אי' שר את מועמדותו של נתניהו לשגריר ישראל באו"ם — לא כשגריר ישראל בווישניטון, שתפקידו הוא אחד החשור' בים ביותר במישרד-החוז — כשנ' נתניהו כבר הוכיח את עצמו כסיפור' הצלחה, כשהיה מס' 2 בשגרירות ישראל בווישניטון, כציר המדיני שם. פרס, חובבתי-קשורת מושבע וקשוב לרחשי-הציבור, ידע שעם הצלחה אין מתווכחים.

כביילין דיברו נכבדות לתפקיד מס' 1 של ישראל בארצות-הברית. מכאן ההבדל בין שני המיקרים.

שמיר מודה שפסל את ביילין בגלל עמדותיו היוניות הידועות. יריבו של ביילין מפנים כנגדו את העובדה ש' קיבל על עצמו את רין ראש-התנועה והסכים להעמיד את עצמו לתפקיד שלגביו הוא חסר-ניסיון. מאחורי הקל' עים היה זה דווקא ביילין שדחף את מועמדותו של נמרוד גוביק, כ'סיפור' חיו מחוג משוב, לתפקיד הנכסף. גוביק רצה מאוד בתפקיד, אך מוכן ששמיר לא התלהב מהרעיון.

אשה אמיצה

ג'גד הכל היה בידי ביילין קלף סודי. יותר נכון: קלף שהוא עטף אותו בסודיות. המדובר בהצעה קוסמת ש'

לא רק לדוגמניות ולמלכות-יופי מיועד אולפן לאה פלטשר

בליבו של הכרך הסואן תל-אביב. ברחוב אבן-גביר' רול 50, מצויה פינת חמד מטופחת להפליא ושקטה שבה שוכן האולפן של גב' לאה פלטשר, לטיפוח החן, נימוסים ויחסי אנוש, דוגמנות מקצועיות ותרבות הגוף.

למרות הדימוי של בית-הספר כאילו הוא נועד רק לדוגמניות ולמלכות-יופי, הרי ש'80 מתלמידותיה הן חתך ישראלי רגיל. כמו: מורות, פקידות, נשות חברה וכל אשה ונערה השואפת לשיפור עצמי מכך רגל ועד ראש. אולם לא די בטיפוח החן החיצוני, כי על האשה ללמוד נימוסים, גינוני חברה ויחסי אנוש ומתוך כל אלה היא רוכשת בטחון עצמי המקנה לה הצלחה והערכה בעבודה בחברה ובמשפחה. נוסף לכך מתקיימים במסגרת האולפן שיעורי התעמלות שמטרתם לעצב גמישות לגוף, חיזוק שרירים והרזיה במקומות הרצויים. תרגילים אלה מיועדים לב' נות ולנשים בכל גיל.

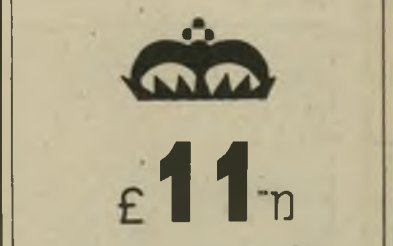
הגב' לאה פלטשר הינה המורה המוסמכת היחידה בארץ ללמד את מקצועות טיפוח החן ודוגמנות מק' צועית. אין לגב' פלטשר סניפים. לקביעת ראיון: טלפון 267682.

במרכז

ריהוט מלא, כל השרותים, גדלים שונים, לתקופות קצרות וארוכות

מה-1.11.86 עד ה-27.3.87
לאדם, ללילה, מינימום 2 אנשים בדירה, מינימום 7 לילות

הזמנות אצל סוכני הנסיעות או

DUKE APARTMENTS
14 Elm Court/11 Harrowby st. London W.I.
Tel 00441-723-7964
00441-723-7077
Telex: 24141 DUKEAP

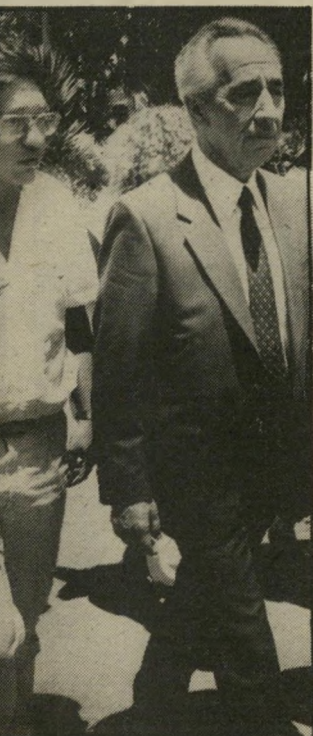
ישראלי בארה"ב/קנדה קב' ישראלים בחו"ל מתארגנת במסגרת פעילות והסברה:

ישראלים בצפון אמריקה למען שלום ישראל-פלסטין כתוב אל:

Pob 597
Lenox Hill st N.Y., N.Y. 10021

סקס ועסקים ללא שותפים סמויים

אנו מספקים:
* מכשירים למניעת ציתותים בטלפון
* שרות לגילוי מיקרופונים מושתלים
* מגלי מתכות
* מזכירות אוטומטיות
רדיו דוקטור בע"מ
שלום עליכם 18, ת"א. טל' 286444

מנכ"ל-מדיני ביילין ושר-החוז המוציא לפועל והקובע גורלות

מעריצים. אולי גם ניתן לוקוח לזכותו תיחכום וערמומיות של עסקן, המשאיר נאמנים בכל נקודה שהוא מפנה. בכל מיקרה, זה לזכותו. גם יריבו מוריס שהוא ממולה, נינוח בדרך-כלל ואיש צוות היודע להקשיב, להטיל משימות. אפה. בכל זאת, נעשתה הטעות? את הטעות הגדולה ביותר עשה פרס. שלא היה מסוגל להחליט בעניי' נים האישיים. הוא לא היה מסוגל לומר לעור וייצמן שהוא מעדיף את ביילין, על איש-אמונו, כמנכ"ל מישרד-החוז, על פניו של אברהם טמיר, ובכלל דחה את כל ההכרעות האלה עוד ועוד. ביילין נגרר אחר הטעות הזאת בהס' כמה די פאסיבית, וחשף את העובדה שאינו רק נחמד, אלא גם אמביציוזי. אפילו מאוד אמביציוזי.

אחר הטעויות האלה נגררה כל המדינה. כמעט ולא הוקמה ממשלה בגלל יוסי ביילין.

לאיש גדול יש מעלות גדולות וחסרונות גדולים

גוליבי והגמדיים

הרבנו. היום, מחר, במשך הרבה זמן, ומכאן: הביטחון הוא המשימה המרכזית, הציר המרכזי של המאמץ הלאומי.

ומכאן גם הציוני השני: ברית עם מעצמה מערבית. לא חשוב איזו מעצמה — בריטניה, צרפת, ארצות-הברית. אך לא נוכל להתקיים אף יום אחד מבלי שתהיה לנו בעלת-ברית מערבית איתנה אחת. אין זה צורך טאקטי, הכרח בן-חלוף, אלא כוח קיומי מחלט.

תפיסה זו שולטת כיום במדינה כפי ששלטה לפני 38 שנים. היום, כאז, נתונה ישראל במלחמה עם העולם הערבי, קשורה לחיים ולמוות במעצמה מערבית (ארצות-הברית). כשהביטחון הוא המאמץ הלאומי העיקרי.

תפיסת בן-גוריון ניצחה עד כדי כך, שכיום כלל אין הישראלי המצוי (ומנהיגיו מכל הסוגים) מעלים על דעתם שיכול להיות גם תפיסות אחרות, שהיתה כלכל קיימת בחירה בין אופציות היסטוריות שונות, שהמציאות שבה אנו חיים אינה גזירה מן השמיים, אלא פרי של הכרעה.

אלה מאיתנו שהציגו אופציה אחרת (או והיום) נראו (או והיום) כבעלי-ראש, כאנשים בלתי-מציאותיים, כנביאי-שקר. אמרנו, בין השאר, שיש לא יכולה להשתלב במרחב: שהתנועה הלאומית הערבית יכולה להיות בעלת-בריתנו; שמקומנו הטיבעי הוא עם עמי המרחב (והעולם השלישי) נגד האימפריאליזם הירי, ולא להיפך: שזוהי הדרך לשלום, לפריחה כלכלית, לשיגשוג מכל הבחינות. הרכבת הבן-גוריונית נסעה בכיוון ההפוך.

היסטוריונים ופסיכולוגים יכולים לנתח את הסיבות והמניעים שהולידו את תפיסתו של בן-גוריון. באיזו מידה הושפעה עליידי הבנו שרחש לכל דבר ערבי, לתרבות הערבית שהיתה לו זה ולורא? באיזו מידה נכבד דמיונו עליידי התפיסות שרווחו באירופה של ראשית-המאה, שנות נעוריו?

עד כמה עיצבה אותו רוח התנועה הציונית מימי הרצל ועד ימיו? עד כמה עיצב הוא את התנועה, ועד כמה עיצבה התנועה אותו?

שאלות מעניינות, מרתקות. אך התשובות אינן משנות את המציאות. אם ניטול לדידנו את גליון העיתון של היום, נמצא שכל הכתוב בעמודו הראשון הוא תוצאה ישירה של התפיסה הכן-גוריונית — החל בפיוע של "המחבלים" וכלה באגרת הנשיא רונלד רגן לראש-הממשלה, חניכו של זאב ובוטניסקי.

הממצב בתוך המדינה פנימה הוא כליכולו תוצאה ישירה של תפיסות "הזקן". הוא לא היה רק אדריכל המדינה מבחינת המיכנה החיצוני. הוא גם היה אדריכל-הפנים. בן-גוריון הוא שקבע כי הערבים יהיו אזרחי המדינה, אך גם שיהיו אזרחים ממדרגה שנייה.

בקים האזרחים הערביים ראה, לכל היותר, רע שבהכרח. הוא לא חלם להעניק להם שיויון של ממש. עד יומו האחרון כשילטון הכפיף אותם למימשל צבאי מיוחד. את רוב ארמותיהם הפקיע. בעריהם ובכפריהם לא ביקר מעולם. הוא השתדל לגרש את הערבים מן השטחים שטיפח, וסירב אחרי 1949 לספח שטחים שמהם לא גורשו (למשל: עזה ב-1956 והגדה המערבית ב-1967). הוא שמר את המדינה בידו הכפיה הדתית.

בהסכם היסטורי כונן סטאטוס-קו גמיש, שמסר בידו הדתיים עמדות-מפתח חשובות. תוך בגידה גמורה בעקרונותיו שלו עצמו, השאיר על כנו את החינוך הדתי הנפרד, האנטי-ממלכתי (אף שהוא קרוי "ממלכתי"), וכך הביטי שהקיצוניות הדתית האורתודוכסית והלאומנית יגברו ויזויו את הסטאטוס.

בגידה היסטורית אחרת של בן-גוריון בעקרונותיו שלו עצמו היתה הוויתור על שלילת-הגולה. בן-גוריון שלל את קיומה של התנועה הציונית אחרי הקמת המדינה לדעתו היה צורך לפרק את הפיגומים אחרי השלמת הגנה) ושלל באופן סטבלי את קיום היהודים בגולה. היה בהשקפתו רכיב דמיוני-ממלכתי, כחזון לעתיד. אך הוא מכר את עקרונותיו במימך רישמי תמורת כספם של יהודי אמריקה, ובכך פתח במו ידיו את הפתח לירידה, המקוזה את דמנו כיום. אחד ההישגים הגדולים הוא קיום צה"ל הממלכתי, העלי-מיפלגתי. אך כמה מן התכונות השליליות שדבקו בצה"ל מאז היווסדו (המתחבאות מאחורי הסיסמה "פירוק הפלמ"ח") צריכות להירשם לחובתו.

יש לזקוף לחובתו את קיום הדמוקרטיה הישראלית, שהשתרשה חרף כל המיכשולים כפי שהיא קיימת כיום: דמוקרטיה אמיתית ליהודים, דמוקרטיה פורי-מאלית לערבים אזרחי-ישראל.

שילטון-החוק הנכנס בעזרת בן-גוריון, ומערכת-המימשל המפוארת שהותירו לנו הבריטים נשארה גם היא על כנה, לא במעט תודות לבן-גוריון.

ושבו: אפשר להתווכח על השאלה אם בן-גוריון אך ביטא את רוח התקופה והתנועה, או שהוא עיצב אותה. כך או כך, תרומתו אינה מוטלת בספק.

איננו זקוקים לגיבור-פלאסטיק, ובן-גוריון לא היה איש פלאסטיק. בניגוד ל"ממשיכירדכו" ו"מנציחירדמותו", היה איש בעל שיעור-קומה היסטורי.

ומפני שהיה איש גדול, היו לו מעלות גדולות וחסרונות גדולים, הישגים גדולים וכישלונות גדולים, מעשים גדולים ומחדלים גדולים.

אלה גם אלה קובעים את חיינו היום.

היה הוא היחיד שהיתה לו תפיסה ברורה, מגובשת ומפורטת של המדינה, בטרם קמה.

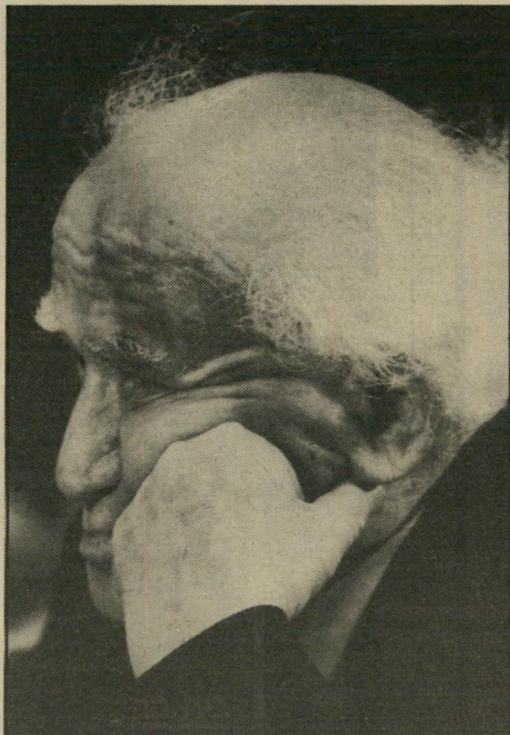
על כן ניצח. על כן הביס את כל יריביו — אנשים כמו משה שרת ויצחק שדה, מנחם בגין ומאיר יערי. אף לאחד מכל אלה לא היתה באמת תפיסה אחרת, ברורה ומגובשת.

אי-אפשר לבנות בית מבלי לשרטט מראש את פרטיו. בן-גוריון החזיק בידיו שירטוט. לכן, מבלי התוארים שהודבקו לו עליידי מלחכי-סינכתו, התואר הנכון ביותר הוא "אדריכל המדינה".

אנחנו גרים עכשיו בבית שבן-גוריון שירטט אותו. אומנם, כמשך הזמן נעשו בו שינויים, נסגרו מירפסות, נוספו תריסולים, הוקם פנטהאון על הגג, נבנו חדריים למשרתים במרתף, נוסף שטח לחצר — אך זהו עדיין הבית הבן-גוריוני.

ואולי יש דימוי מתאים עוד יותר: בן-גוריון הניח את המסילה, שעליה נוסעת הרכבת ששמה ישראל. עד עצם היום הזה.

לרכבת יש קטר, ובקטר עומד נהג. הנהגים מתחלפים, מאז

בן-גוריון: אחרי המנהיג באים הנהגים

ועד לרוטציה. נדמה להם שהם מנהיגים. אך למעשה אינם אלא נהגים, בעלי-מלאכה, שנגזר עליהם להוביל את הרכבת על הפסים שבן-גוריון הניח אותם.

מה היתה תפיסתו של בן-גוריון? נכתבים עכשיו מיליוני מילים בידו כוהני-פולחן, מעריצי גיבורים, סידרים שוטרים, "ממשיכירדך", מלומדים וחוקרים. הם מצטטים כל מילה שאמר וכתב. הם מציינים פלקאטים של גיבור דמיוני, ואין אלא דמיון מיקרי בין הגיבור הזה לבין בן-גוריון שהיה, האיש האמיתי.

בן-גוריון לא היה אבא טוב, ולא סאנטה-קלאוס יהודי. הוא היה איש בעל השקפות ברורות ודעות קדומות, בעל מעוף ובעל מייגבלות, אדם שעוצב עליידי נסיון-חייו ורוח תקופתו. אין ללמוד הרבה על תפיסתו ממה שכתב ודיבר. פוליטיקאים כותבים ומדברים הרבה. על תפיסתו אפשר ללמוד רק ממעשיו, מהברעותיו, צירופם יחד ויצר תמונת-פסיסס ברורה.

בן-גוריון לא האמין בשלום עם הערבים. זוהי תמצית תפיסתו: ישראל היא נטע זר במדבר המזרחי התיכון. הערבים לא ישלימו איתנו בדרך הזה ובדורות הבאים.

התנועה הלאומית הערבית — כולה או כל חלק ממנה — היא אויבתנו. יכולה להיות הפוגה, שביתת-נשק, היערכות טאקטית חדשה — אך שלום לא יהיה.

מכאן הציוני העליון — הביטחון. חייבים אנחנו לחיות על

ג' נתן סופיט היה נהנה מפסטיבל בן-גוריון הנערך עתה בארץ.

יתכן שהיה מוסיף על כך פרק באחד מספריו הסאטיריים: הגמדים על קיבורו של גוליבר.

הרבה מאוד שטויות נשפכות בימים אלה על קיבורו של "הזקן", שאינו יכול עוד להתגונן. הרבה מאוד זורזרים מתקשטים בנוצותיו של העיט. תחת ערימת דיברי ההבל, הכוזב והשקר, נקברת האמת, נקבר האדם שהיה.

דויד בן-גוריון לא היה דמות מיתולוגית, לא היה רחוב. לא היה נמלית-עופה, דויד בן-גוריון היה בשר ודם. איש אמיתי, בעל מעלות וחסרונות.

בן-גוריון היה מנהיג. מנהיג במלוא מובן המילה הזאת. לפני האינפלציה, לפני שהחלו מרביקים תווית זו לכל חדל-איש ועלוב-נפש.

מה פירוש — מנהיג? מנהיג הוא אדם שיש לו חזון, והמסוגל לשכנע את הבריות ללכת אחריו ולהגשימו.

המילה "חזון" השתפשפה מאוד בימי בן-גוריון. לבסוף נשמעה כמליצה נבוכה, אך יש לה משמעות ממשית.

כל פוליטיקאי מצוי יכול לראות את המציאות כמו שהיא, ואם יש לו "מוח אנאליטי" הוא יכול גם לנתח את המציאות. איש כזה רומה לתרגול — עוף שאינו יכול להמריא.

מנהיג חווה בעיני-דמיונו מציאות אחרת, שאינה קיימת עדיין. זה טיבו של "חזון". הוא רואה — בהגיון או באינטואיציה — מה צריך לקום. הוא מתווה את דמותה של המציאות החדשה, זו שצריכה לקום. והוא מתווה גם את הדרך המובילה מן הקיים אל אשר צריך להתקיים.

בן-גוריון היה מנהיג כזה. הוא החזיק בראשו תמונה ברורה של דמות המדינה אשר צריכה לקום.

למנהיג שיש לו חזון ררושות תכונות נוספות: היכולת להנחיל את החזון להמונים ולהדביקם בהלהבותו, והיכולת לקבל החלטות.

להדביק המונים סירוש: לא להזדנב אחריהם, אלא ללכת בראשם. לצעוד קדימה, גם כשזה אינו סופולארי. לא להיות על פי סיקרי דעת-הקהל של אתמול, אלא לעשות את המעשים אשר יעצבו את סיקרי דעת-הקהל של מחר.

כזה היה בן-גוריון. הוא ציפץ על דעת-הקהל. כאשר ההמונים (או העסקנים, שייצגו את ההמונים) התנגדו לדרכו, אמר להם בפשטות: זוהי אמונתי, זוהי דרכי. זה לא מוצא חן בעיניכם? חפשו לכם מנהיג אחר. אם אתם רוצים בן, עליכם לבוא בעיקבותי. מעטים הפוליטיקאים המסוגלים לכך. מי שמסו-גלים — מנהיגים ייקראו.

ומכאן גם כושר-ההחלטה. תכונה נדירה, יקרה מפה. תמיד יש אף ואת סיבות טובות לאייקבלת החלטה מסוימת. יש בעיות. יש מתנגדים. העיתוי אינו מתאים. זה מסוכן.

המנהיג הוא האיש האומר: זהו זה. תם הוויכוח. זה המקום. זו השעה. הוא אוזח בכנף אדרת ההיסטוריה, וברגע גדול אחד הופך חלק ממנה.

השעה הגדולה של בן-גוריון באה ב-14 במאי 1948, כאשר הכריז על הקמת המדינה.

בן-גוריון לא הקים את המדינה. הקים אותה הישוב העברי. דורות של חלוצים, עובדים, לוחמים. ובמיוחד: החיילים הקרביים של תש"ח.

מדינת-ישראל קמה בשדה-הקרב. ב-14 במאי היא כבר היתה קיימת. חיילי כל החזיתות, שנשאו אותה על כתפיהם, כלל לא שמעו ברובם את ההכרזה.

אך בן-גוריון הוא האיש שהחליט להכריז על ההקמה. זאת היתה הכרזה גורלית. אילו עוכבה בכמה חודשים, יתכן כי היתה חולפת עת-הכושר החדרעמית, דמוית-הנס. כאשר ארצות-הבנית וברית-המועצות פעלו יחדיו, שכם אל שכם, יד ביד.

היו הרבה מאוד סיבות לדחיית ההחלטה. היו הרבה מאוד יועצים חכמים שיעצו להיזהר, להמתין, לדחות.

היה דרוש מנהיג שיקבל את ההחלטה, ושיכפה אותה בכוח-אישיותו על הכל. בן-גוריון היה האיש.

על כן נבנם להיסטוריה.

המדינה היתה קמה גם בלי בן-גוריון. אך יתכן שהיתה קמה כתנאים הרבה יותר קשים. כלי הכרה בינלאומית. כלי תמיכת המעצמות. היא קמה כפי שהיא קמה תודות לכושר-ההחלטה של דויד בן-גוריון.

בן-גוריון גם היתווה במידה רבה את דמותה. מבין כל מנהיגי הישוב והתנועה הציונית דאז,

קופמן ופזר חיוכים. כיצד יהיה בסדר? אולי עליי עוד רוטציה קטנה.

■ בעודו ראש-ממשלה, נהג שימעות פרס להתרוצץ בין ערי הארץ ועירויותיה, ללחץ ידיים ולפור חיוכים והבטחות. בסיוכם השנתיים בתפקידו מתברר, כי יש בכל זאת מקומות שעליהם דילג, לכן, מה שלא הספיק לעשות כראש-ממשלה, יהיה עליו להשלים כשרה-חוק: הופעתו הציבורית הראשונה מחוץ לירושלים. בתפקידו החדש, היתה ביקור בבאר-שבע, ראש-העירייה הטרי, משה זילברמן, הקשיב להסבריו על ועדת-השרים ל-ענייני-הגב, שקמה כיוזמת פרס, שמע על תוכניותיו להשקעות

אני מוכן להתחלק איתכם חצי חצי בכל מה שיש לי שם?

■ הרוטציה, הסתבר, מכילה בתוכה הרכה רוטציות קטנות. למשל: יושב-ראש הקואליציה חיים קופמן (ליכוד) צריך לפנות את מקומו לרפי אדרי (מערך). בליכוד עבר התפקיד במהלך השנתיים האחרונות — נכון, כרוטציה — בין חברי הכנסת שרה דורון וקופמן. מעת שהתמנה קופמן לתפקיד הדרג — התמנתה דורון כיושבת ראש סיעת-הליכוד בכנסת. מה יהיה עכשיו? כיצד יתחלקו שני הח"כים הבכירים מהליכוד בתפקיד אחד — ראשות-סיעתם? יהיה בסדר? פסקה דורון החלטית. בשולחן סמוך לה ישב

■ מישפחת שריר הפגינה נוכחות כמעט מלאה ביום החגיגי בכנסת. חוץ מהאשה, ריב ריב, והבן הצעיר, גדי, נראתה גם אמו הישישה של הדאבל-שר, כשהבעת גאוה על פניה.

■ חבר-הכנסת מאיר שיטרית נעדר מהכנסת ביום השבעת הממשלה החדשה. שיטרית, המכהן גם כראש-עיריית יבנה, נסע עם רותי, אשתו, לאיטליה, כדי לחתום ברית

אל פרס, המוקף ברד-כלל בצ' בא יועצים, עוזרים ושאר מלכתי פנינה, וניסתה לברר אותו. כך חולפת לה התהילה.

■ כשהגיעו שרי הממשלה החדשה לטקס הצגתם לפני נשיא-המדינה, חיים רצוצה, ניגש שר-הפנים, הרב יצחק פריץ, והתנצל לפני שושנה ארבל-אלמוזלינו על שלא נשק לה כמו כולם אחרי הצהרת-האמונים במליאת הכנסת. "יש

■ מדוע טרחה סוניה פרס ובאה אל מישכנה-הכנסת ביום השבעתה של הממשלה החדשה, בעוד שהיא מרירה את רגליה מכל מקום שאליו מופנים הזריקורים, ובמיוחד הבזיקה-המצלמת? הסיבה טמונה בעמדתה העיקבית של סוניה, שיש לקיים את הרוטציה. עמדתה וראי השפיעה על שימעות פרס, שכלפיו הופעלו לחצים כבדים ככיוון ההפוך מצד גורמים במיפ-לגתו. לכן באה סוניה, שלא כהר

מלכה רוזנשטיין אלמנתו של עורך-הדין המנוח אמנון רוזנשטיין. בהלוויית בעלה, שנפטרה בשבוע שעבר בלונדון, מהתקף לב. רוזנשטיין, במישקפי-שמש וכיסוי-ראש, נראית (למעלה, במרכז) מחבוק את בתה, על פי הדמויות שבאו לחלוק לו כבוד אחרון. היתה ניכרת היטב העובדה שרוזנשטיין היה פעיל בכיר במפלגה הליברלית. בתצלום למעלה, מימין: שר האוצר משה נסים ובתצלום למטה (שנייה מימין): יושבת-ראש סיעת הליכוד בכנסת שרה דורון.

ערים תאומות בין יבנה לעיר איטלקית.

■ השר החדש-ישן יצחק מודעי נראה כשהוא מישוטט, באמצע השבוע שעבר, במסדרון נות משרד ראש-הממשלה. עובדי-המשרד התלחשו כי מודעי מחפש חדר שבו יישב, עד אשר — ואם — יתמנה כשר-ביעלי-תיק.

■ השר יוגאל הורביץ נשמע השבוע אומר לעיתונאים במינוח-הכנסת: "טוב, אם אתם מאמינים לשמועות כאילו הו-צאתי את כל נכסי לחוק-לארץ,

לך עוד הורמנות לתקן את ה-מעוות, ורק לעברו אחר הנוכח-חם, הרב, איש ש"ס. חייך במבוי-כה.

■ ריבקה שריר, אשתו של שר-התיירות-המישפטים, סחטה הבעות התפעלות, כשי-סבבה במינוח-הכנסת ביום השי-בעתה של הממשלה החדשה. מסתבר שריאט-ירון היא הל-היט האחרון בקרב הליברלים: לא רק יצחק מודעי אלא גם ריבקה שריר עברו אותה. שריר סיפרה שאת הגיורה החדשה השיגה כמעט בהרעבה עצמית.

גלה, למישכנה-הכנסת ביום החגיגי, שבו העביר בעלה את כיסאו ליצחק שמיר.

■ פרס, אגב, נראה משוטט במינוח-הח"כים ומחפש אחר מי-שהו. עוזרי-יועציו, ששהו במי-נון, נחפזו לגשת אליו. הסתבר להם שהוא מחפש אחרי סוניה, שנעלמה בדרכה מהמליאה ל-מיונון.

■ אחת המבקרות בכנסת כי-אותו היום סיפרה כי גילתה את ראש-הממשלה היוצא כשהוא יושב בדר. בחלק הסגור של מיונוח-הח"כים. האשה הצטרפה

חגיגה ארוכה אל תוך הלילה

ג'ק למון ואשתו פליציה כל שנה ישנה

● ג'ק למון השחקן-כוכב המתארך בארץ, לא כל-כך מתרגש מהאירועים הנערכים כאן לכבודו, ומכל החשובים והחשובות המתאספים כדי להתחנך בו. עובדה: לרוב האירועים שזומנו לו כלל לא טרח להגיע. לאירוע אחד — שתית קפה בבית-הקפה של התיאטרון הלאומי, יחד עם שחקני התיאטרון ומנהליו — בכל-זאת הגיע. אומנם באיחור ניכר, אולם כל הפרימוניות של עולם התיאטרון והעיתונות המתניו לו בסבלנות בלתי-אופיינית. בטרם נכנס לבית-הקפה, ישר מהופעתו, עוד הקים ביל סטרום, האיש שהביא את ההפקה מסע ארוך אל תוך הלילה. מהומה. סטרום חשש כי לא יהיה מקום לכוכביו, והביע עוד חששות מוזרים. לבסוף הם הגיעו. למון, שיחסי-הציבור של ההפקה דיווחו משום-מה שהוא נראה צעיר בהרבה מ-61 שנותיו. דווקא נראה סחוט, קשיש, וכל אחת מ-61 שנותיו ניכרה בו.

מרים זוהר, בבלונד-פלטינה סגול-מזעזע, הגברת הראשונה של התיאטרון הלאומי, ניסתה לשחק את המארחת. למון לא שיתף פעולה. הוא לחץ ידיים בנימוס ומינהר להתקדם לעבר שולחן צדדי, שהוכן למענו. בעיקבותיו דהר צבא של מפיקים/מלווים/אנשי-יחסי-ציבור ומלווים למיניהם.

לפתע עשתה כל התהלוכה תפנית, ויצאה מבית-הקפה. לאן? למון הלך לחפש אחר אתו, בשימלה פרחונית. האבידה נמצאה. זוהר לא התייאשה. בהתמדה ראויה לציון ניסתה להמשיך ולארח: "לחתוך את העוגה או לא לחתוך אותה?" למון וחבורתו בכלל לא הבחינו בקיומה של העוגה. זוהר המשיכה לשחק את הנוכחים בהתלבטויותיה, עד שישבה.

למון לא התייחס לצלמים ולמפורסמים שמסביבו. ישב בצד ובסוף החליט מי שהחליט שצריך לחתוך את העוגה לכבודו. הזמרת המצויינת של בית-הקפה אפילו הכריזה הכרזה חגיגית כלשהי בעניינו של אורח-הכבוד. גם היא נראתה נבוכה: "להזמין אותו אל הבימה?" התייעצה עם יחסי-הציבור. לא להזמין אותו! לא לעשות אותו כלום!

בינתיים העוגה נעלמה. אחרי כמה דקות חזרה והופיעה. בינתיים כבר נעלמו גם האורחים המאוכזבים. ליד העוגה נותרו למון וחבורתו, חוגגים את הפרטיות שזכו בה באופן מפתיע. רק אז החלו הצחקים סביב השולחן. החלה החגיגה האמיתית. שגמשכה ארוכות אל תוך הלילה.

גרנדיוזיות לפיתוח הנגב, שיחיו מעורבים בהן אל שווימר ר שאל איזנברג. ראשהעיר ריה רשם הכל בפיקס קטן. כי בארבעה ימים מי שיעמוד על המישר וידרוש בכוח היום את מימוש ההבטחות.

■ בניגוד לחרושת הרכי לווית והפרשנויות בנוגע למינר יו של ברעז אפלכאום כראש לישכת ממלא מקום ראשהממ שלה, הוא לא נראה מדוכא ביום השבעתה של הממשלה החדשה בראשותו של שמיר. אפלכאום סבב במיטכה הכנסת ללא מיק טורן או עניכה, שבהם התהדרו

זה — חגגה בשבע' שעבר את יום הולדתה החמישי. התגיגה החלה בהצגה בבית לסין, כתיב, על פי הספר שכתב לה אביה, השר גר יעקובי. אחר כך הובאה עוגה אל הכימה ונפרסה לעיני הקהל והבוקר המצלמות. מלבד נלה וגר, נכחו גם מנהלהטלוויזיה לשעבר, ארנון צוקרמן, בנימישפחתו ובנימישפחה קרובים.

■ בן ושמו מיכאל נולד לשחקנית מירב גרי ואיש הקולנוע אבי בהן. מיכאל הוא תינוק המבונה הראשון של התר אטרון הלאומי. אמו שיחקה לפני

ד"ר חיים שוהם הוא המנהיג הבלתי מעורער של ערבי השירה בציבור אותם עורכת הבהומה התלאביבית. שוהם, הנשוי לאחותו של הצייר אורי ליפשיץ, הוא מומחה למחלות דרכי העיכול בבית החולים קפלן ברחובות. לכל מקום אליו ילך שוהם לשיר, נוהרת הבהומה אחריה. השבוע נראו כולם במועדון החמאם היפואי, כשהרופא המזמר מנצח על השירה בנגינה על מנדולינה ובתופף סוער על סמבור.

שאר נעריפרס שסכבו בכניין ביום האחרון להיותם "יועצי ראשהמשלה". אחריכך הזמין כוסית יין לבן ושתי "לחיים".

■ שר בא ושר הולך, עוזרים באים ועוזרים הולכים. מה יעשה אבנר רגב, אישסודר של מרדכי גור, שריהבריאות לש ערבי בינתיים שוהה רגב בחרל.

■ חברהכנסת הנחבא אל הכלים, יצחק ארצי, החל פיתאום לככב במהדרותהחדשות של הטלוויזיה והרדיו ולתפוס כותרות בעיתונות. לקח לו הרבה זמן להבין שללא תיקשורת אין ערך רב לפעילותו בכנסת. לכן גייס לעזרתו דובר, והשניים הסתערו במרץ על אמצעייה תיקשורת.

■ איפה זה כוכביאירז ואת היתה השאלה הנשאלת ביותר במינוהכנסת. כוכביאירז הוא מקום מגוריו החדש של חבר הכנסת מיכאל איתן, ממש על גבול הקו הירוק. לשם הזמין הח"כ הצעיר את חבריהליכוד, עיתונאים וחבריו האישיים, לחד גוג באמצע השבוע שעבר. אף אחד לא ידע לציין את מיקומו המדויק של הישוב, פרט לזה רכבו: 15 רקות מכפרסבא.

■ הרם יעקובי — אולי הילדה המפורסמת ביותר במדי

איבי נתן איש קול השלום, והקולומבית קלריטה סרדיני (משמאל), העומדת להתחתן איתו בקרוב. מעבירים את הימים האחרונים שלפני הנישואים, שיערכו במלון הילטון, בבילוי במסיבות רבות. בתצלום נראה הזוג בערב שתיח ושירה שערכה הבהומה התלאביבית לכבודם. לאחר חתונתם מתכוון אייבי לצאת לאל-סלוואדור — כדי לארגן עזרה לפגועי רעידת-האדמה שם.

חלי אולדנברג הדוגמנית בת ה-32, הופיעה השבוע במתיחת בוטיק בשם "גורדון 17" בתל-אביב. משהתבקשה חלי על-ידי צלם העולם הזה צבי טל לחייך אל המצלמה, הגיבה במסכת פרצופים מצחיקים, להנאת הקהל במקום. הדוגמנית המבוקשת, שעד לאחרונה עבדה בדוגמנות צילום בלבד, חזרה להופיע בתצוגות אופנה כדי לחסוך כסף לקראת לימודיה בחוג לקולנוע באוניברסיטה — אותם תתחיל בקרוב.

זאת הגיע — לפגישה עם ראש עיריית ירושלים טדי קולק, אומנם קולק נאלץ להמתין לו כחצי שעה, אך בינתיים הוא הפגין אורחות טובה ואסף אשפה ליד הסינמטק, מקום הפגישה המיועד.

לקוטאי כשצילצל ללישכתו של ראשהמשלה והחל להתנצל על מחלתו של למון. "אין בע" ית", ענתה לו מזכירתו של שמיר, "למתי אתה רוצה שנקבע את הפגישה החדשה?"

■ לפגישה אחת למון בכל

סלג, ואשתו ענת, ציינו ארבע שנים לנישואיהם. צלם-עיתונות, שהנציחם באירוע חגיגי, כשהם שלובירורע ומחייכים באושר, הרגיע אותם: "זה בסדר, גם אני נראיתי ככה אחרי ארבע השנים הראשונות..."

■ נרעם סמל, מוכל תי- אטרון-חיפה, עובר שעות נוספות כרי להצדיק את שם-התואר "נמרץ" המוצמד אליו. עוד בטרם הוכרזה הפקת הימנוס כאחת משתי ההפקות הזוכות בפסטיבל-עכו, חטף סמל את ההפקה לכמה הופעות בווארסאליב, עבור מנוייו. סמל, שחזה בהצגה בעכו, בשעת לילה מאוחרת, לא התמהמה. הוא הזמין את משתתפי הלארחת-בוקר מוקדמת למחרת, וסגר עימם את החווה.

■ שבועיים קשים ביותר עברו על איש יחסי-הציבור אלכס קרמאי, שעשה דוכות למסע ארוך לתוך הלילה. קרמאי, שהתכוון כמובן להתמקד על כוכב ההפקה ג'ק למון, הלך בגדול. הוא קבע ללמון סידרת פגישות עם גדוליההאומה: יצחק שמיר, שימיעון פרס ואחרים. למון לא התרגש מהכבוד, והורה לבטל את כל הכיבודים האלה. בלישכת-פרס התרגזו על הכיבוד טול וגרמו לקוטאי להתנצל ול"גמגם. אולם שיא המבוכה נגרם

דנציגר חזר הביתה

■ הסופר עמוס קינן, שהוא גם חסיד נלהב של התעשיין בעל-המעוף סטף ורטהיימר, נסע לבריטניה בשליחות עלומת. המטרה: להחזיר לארץ פסל של יצחק דנציגר, אח לפסל נימרוז. דנציגר המנוח לקח אותו לתערוכה בבריטניה ערב קום המדינה, ולא היה לו כסף להביאו בחזרה. הוא השאיר אותו למשמרת בידי ידיד בריטי, ומאז התגלגל הפסל חנוטש בחצר של בית. קינן נסע להביאו למוסיאון חדש, נסע להביאו חזרה. עיר-הורדים.

קינן
סטף שלום

שרוצה ורטהיימר להקים במקום-הישוב שלו בגליל, עיר-הורדים. קינן גילה שהקדים אותו בבריטניה שליח של מוסיאון ישראל. אבל כשהתברר לזה שמחזיק-הפסל אינו מוכן לממן מכיסו את דמי-המשלוח ארצה, 300 דולר, הניח את הפסל שם. ורטהיימר שילם את הדולארים ברצון. טען קינן: שליחת האיש של המוסיאון עלתה בוודאי 1600 דולר — דמי נסיעה, מס, היטל, אש"ל ומה-עוד. אבל בשביל המשלוח לא היו להם 300 דולר.

הד"ר עימנואל ולד, בעל הדוח על צה"ל שעורר סערה, מספר מדוע התפטר מצה"ל, מסביר שיש להפסיק את ההכצחות בלבנון ולצאת מרצועת הביטחון מייד ותובע דיון בדוח שלו

"זה לא תענוג גדול להיות מובטל. אני לוקח את הכלב לים, ואני מעסיק את עצמי לא רע"

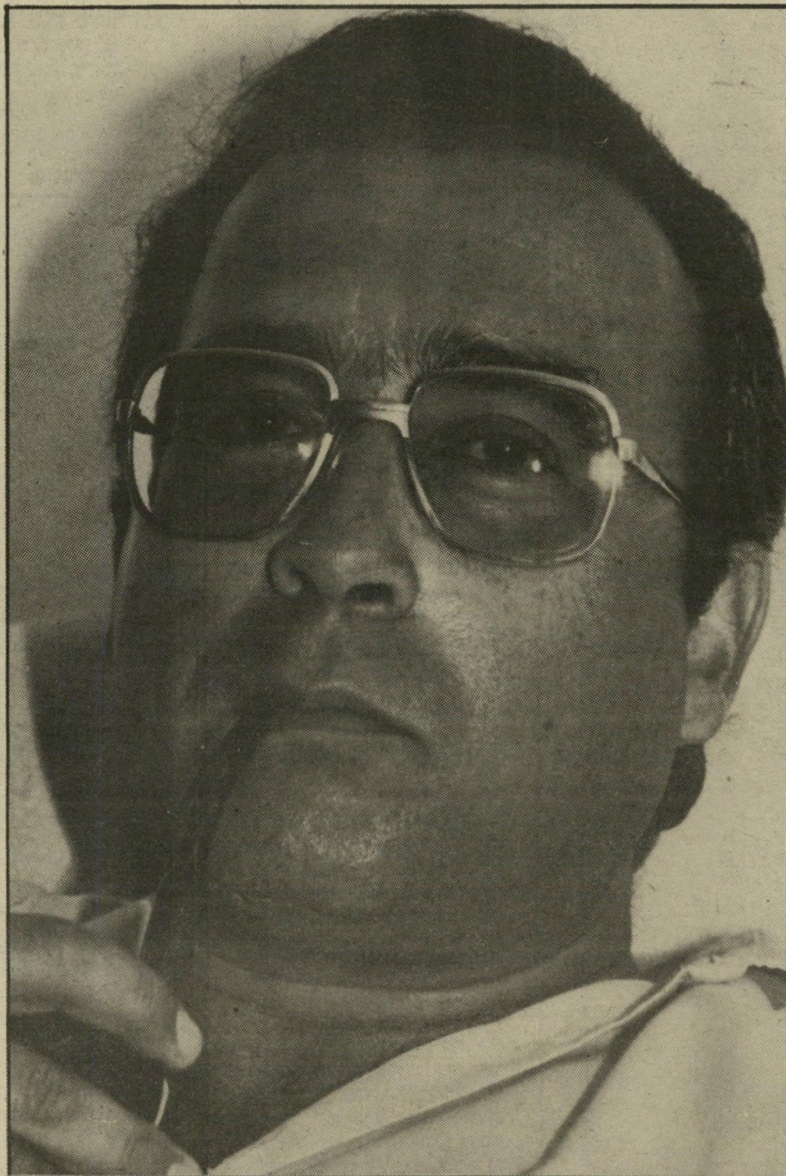
"היה נגר אחד שאמר עלי שאני לא זחלתי בשדה קוצים. אז הוא צדק"

"היעדים המדיניים היו דפוקים, אבל זה לא אומר שאי אפשר לבצע את היעדים הצבאיים כפי שצריך"

"לעיתים, מרוב זחילה בקוצים ומרוב אבק מאבדים את התמונה הכוללת, וזה מה שקרה בלבנון"

"כל אידגון צבאי שאיבד את היכולת לבדוק את עצמו מבכנים הוא אידגון חולה"

"לא נהניתי כשגורמים במערכת הביטחון דאגו לפדסם שאני בלתי מאוזן, והדביקו לי עוד כמה תארים"

ראיינה ענת סרגוסטי

"אני לא רוצה

לקפוץ ממגדל שלום!"

המיקדמי של הראיון, עוד בשיחת הטלפון, הבהיר לי בצורה שאינה משתמעת לשתי מנים שלא אוכל לצלם את בני ממשלתו או את ביתו. אולי לכן נקבע הראיון במקום ניטרלי ולא בביתו של ולד. הוא סיפר כי בני-משפחתו סבלו די והותר מפירסום הפרשה. ילדיו, אומנם, לא נודו בבתי-הספר שלהם. אך הנושא היה מדובר גם שם. ולד (42) הוא נשוי ואב לשלושה ילדים. הבכור (20) הוא עתודאי ולומד רפואה. הבן הגדול, לדבריו, לא נתקל בקשיים מיוחדים בגלל שמו. כאשר עשה את הטירונות בצה"ל

מוכן לעסוק בחשבונות אישיים. הוא אינו מוכן להזכיר שמות. אינו מוכן לשפוט את הקצינים הבכירים שהיו מעליו. הוא גם משתדל שלא לייחס לעצמו חשיבות יתרה והוא מקפיד להזכיר כל כמה מישפטים שמה שבאמת כואב לו אינו ה"התייחסות אל עימנואל ולד, אלא ההתייחסות הבלתי אחראית של מערכת הביטחון. למרות שטף הדיבור שלו, קשה לדלות ממנו פרטים אישיים, מעבר לדברים הנוגעים לו ולצה"ל. הוא אינו מוכן לספר על ממשלתו או על חייו הפרטיים. כבר בשלב

הד"ר ולד אינו שוכח. הוא מוכן להמשיך ולדבר בנושא שוב ושוב. הוא, לדבריו, כואב את כאבה של מערכת הביטחון החולה. ולד מדבר בשטף. אין הרבה צורך לדובב אותו כשהדבר נוגע לנושאים הצבאיים, ובעיקר כשהדבר נוגע לנושאים שהיו בת"חם בקיאותו. הוא ציני מאוד בדבריו, ומערבב מעין בדיחות קרירות בנושאים כאובים עם דברים ענייניים רבי חשיבות ומשמעות. למרות זרם של השמצות שנחת על ראשו אחרי שעזב את הצבא ואחרי שמירסם את עובדת קיום הדוח. אין ולד

הד"ר עימנואל ולד הוא איש נקי. הוא לבוש בפשטות. מעטן מיקטרת. מרכיב מישקפיים בעלי מיסגרת מתכת כסופה. והוא שווך מאוד. מאז התפטר לפני חצי שנה מצה"ל, הוא מובטל ועיתותיו בידי לקוחות בכל יום את כלבו לשפת-הים. מאז עלתה פרשת דוח-ולד לכותרות הראשיות של העיתונים, זרמו מילים רבות והתפתחו פרשות רבות חדשות לבקרים. דוח ולד, שהתפרסם לפני חצי שנה, נשכח בינתיים כמעט לחלוטין מזיכרוננו של הציבור הרחב.

או קורסים אחרים שעוברים סטודנטים בעתודה. שני הילדים הקטנים (בת 15 ובן 12) עדיין לומדים בבית הספר.

גם לשאלות שנגעו לו אישית לא היה מוכן לענות. ותשובותיו בעניינים אלה היו סתומות וקצרות, בניגוד גמור לתשובותיו בעניינים מיקצועיים - שהיו שוטפות, ברורות ומורכבות.

מאידך, למרות העובדה שהוא מובטל, ואפילו שקל לראות בו קורבן של המערכת הסגורה, שלא היתה מוכנה לדון בדוח שלו, שעליו עבד זמן רב, הוא אינו מנסה לעורר רחמים. בין השורות של תשובותיו אפשר היה להבין שלא רק שלא הציעו לו עבודה בשוק האזרחי כאשר התפטר מצבא הקבע, אלא שגם נדחה ממקומות עבודה מסויימים בגלל היותו עימואל ולד. בעיקר ממקומות עבודה פוטנציאליים, הקשורים באופן ישיר או עקיף במערכת הביטחון. אבל רחמים הוא בפירוש אינו מחפש, אולי עבודה כן. הוא מנסה שלא להגזים בחלקו. אלא מדגיש שוב ושוב את דאגתו לגורל צה"ל.

בינתיים אינו מבזבז את זמנו לריק, והוא עובד על ספר הדין בדעתו על מערכת הביטחון. הנושא, אולי, ירד מן הכותרות, אך לא ירד מסדר יומו והוא ממשיך להעסיק אותו. כואב לו שהציבור אינו מייחס לנושא את החשיבות המגיעה לו, ולדבריו טיוח הדבר רים יעלה במחיר יקר במלחמה הבאה.

גם לגבי הישארותו של צה"ל בלבנון בימים אלה יש לו דעה ברורה.

● אולי נתחיל מלבנון עכשיו. אתה

חבל שנכנסנו והיינו שם שלוש שנים, וחבל שלא ניתקנו מגע לחלוטין.

● אתה חושב שצריך עכשיו לנתק מגע?

בוודאי.

● באופן חד-צדדי?

כן. הדרך להבטיח את שלום הגליל אינה בהכרח בתוך לבנון.

● אבל יש שקט בגליל.

הלוואי ויהיה.

● ואם יש שקט, אז אולי הדרך הזאת נכונה?

לאנשים אין זיכרון. לפני מלחמת שלום הגליל היה שם שקט. היתה לנו הכנה עם מי שהיה אז בגליל, וזה נשמר יפה. החלטנו, בגלל אירוע מצער של פגיעה בשגריר ארגוב, להשתמש בזה בתור תירוץ ולהיכנס ללבנון. קרה שרצחו שגריר אמריקאי באפגניסטאן, זה לא חייב מלחמה. השקט היה שם ובגליל לפני שנכנסנו.

● אולי עכשיו, בנתונים של היום, אין ברירה אלא להישאר שם?

לדעתי יש ברירה, ואין מה לעשות שם. אפילו אם באופן היפותטי יכולנו, כשהיינו קטנים, להגיע להסדר עם אמל - היום אין לנו מה לחפש שם.

● אתה מתכוון גם להסצנות חיל-האוויר בלבנון?

לגבי ההפצצות היו לנו בעבר אשליות לגבי כוחן הכלי-כול. הם לא היו כל כך יעילות במלחמת העולם השנייה - לא ההפצצות הגרמניות על אנגליה ולא הבריטיות על גרמניה - לכל האוטופיסטים שמאמינים שהם יביאו פתרון סופי וטוטאלי, היו מאז הרבה סיבות לחשוב על כל העניין פעם נוספת.

טנק ישראלי נטוש בסניו אחרי מלחמת יום הכיפורים. צה"ל חולה, ומסרב לעבור למסלול של הבראה.

חושב שדרושה עכשיו נוכחות של צה"ל בלבנון?

עכשיו אני לא מעורבן כפי שהייתי כשהייתי בשורות. לפי אינטואיציה שלי אני חושב שזו ררך של כיוון אחד.

● מה זאת אומרת?

ממה שאפשר לראות מבחוץ - אין לנו מה לחפש שם.

● אתה חושב שפעם היה לנו מה לחפש שם?

וראי שלא. כל מי שחשב שכיבוש של חצי

„שרהביטחון רבין אמר לי שהוא מקבל שבשתי המלחמות האחרונות לא מימש צה"ל את חצי הציפיות שחלו בו"

לבנון, השארת הסורים שם והתעלמות מהכיתות וההסעיות שם ועשיית ברית עם הלא-מתאימים יובילו לסדר חדש, היה במיקרה הטוב נאיבי, ובמיקרה הרע אפשר לחפש לו מילה יותר חריפה.

לא היה לנו מה לחפש שם, אבל הנוכחות שלנו שם היא נתון. היום אין מה לחפש שם, לדעתי.

לא הגיעו לכביש ביירות-דמשק, לא הצליחו להוציא את הסורים מהביקעה.

● על איזה שלב של המלחמה אתה מדבר?

על המלחמה עד הפסקת האש הראשונה. מה 6 ביוני 1982 ועד ה-11 באותו חודש.

הדבר היחיד שהושג זה השמדת תשתית המחבלים, שזו היתה המטרה המוצהרת, אבל לא היעד הסמוי, של יצירת סדר חדש בלבנון.

● מה כולל שאר הרוח?

רק רגע, הפער בין הביצוע והתיכנון היה בנסיבות מחמירות.

● כלומר?

בפעם הראשונה בתולדות מלחמות מדינת ישראל היתה מלחמה בחזית אחת, היו יחסי כוחות של 10 ל-1 ואפילו 20 ל-1. היתה עליונות אווירית מוחלטת, אחרי שהשמדנו את הטילים הסוריים, היתה ברכתה השקטה של מעצמת-על ששכחתי את שמה, היתה הפתעה אסטרטגית וטקטית. הסורים האמינו בשלב הראשון שאי נחנו רק נגד המחבלים.

● השלב הראשון היה בערך חצי היום הראשון?

עד שהיו מהלכים שהתנהלו בביקעה ובכיוון לכביש ביירות-דמשק.

● אתה ממשיך לקרוא למלחמה - מלחמת שלום-הגליל?

אני קורא לה כך כי זה השם הראשון שהופיע. אבל אפשר גם לקרוא לה מלחמת-לבנון.

חשבת שמלחמה כזו היא רדיקלית ומסוכנת. לכן ביקשתי וקיבלתי אישור לבדוק אחורה אירועים ממלחמות קודמות, כדי לדעת אם לבנון היתה אפיוזורה, או שהיא נובעת מדברים שקרו במלחמות קודמות ושיש המשכיות. וזה היה החלק השני של הרוח - לבדוק אם הדברים מיקריים, או שהיו להם שורשים במלחמות קודמות. ואז, כשהושלם החלק הזה של העבודה, ביקש בעלי-הבית...

● מי זה?

שכחתי את שמו.

● אתה מתכוון לרמטכ"ל או לשר-הביטחון?

לרמטכ"ל. הוא מינה אותי להכין תוכנית רבי-שנתית לעשר השנים הקרובות לבניין הכוח ביבשה באוויר ובים. תוכנית, שלמרבית הצער לא

בפורום מטכ"ל, למרות העובדה שהיתה הוראה מפורשת של שר-הביטחון לעשות כן.

● האלוטמים קיבלו את העבודה לי-עיונם?

למיטב ידיעתי רק בודדים קיבלו. העבודה לא הוצגה בפורום מטכ"ל, כי תוכנן מישחק מכור.

● מה זאת אומרת?

נאסר עליי להפיץ את העבודה. לרוב פורום מטכ"ל לפני הדין. אבל אם זה היה הכל - ריינו. וזה לא היה הכל. מתוך ארבעה כרכים, שניים

„נוח לחלוב את האוצר כשאין תוכנית כוללת. אני מעז להעלות השערה בראית שאין היום תוכנית מאושרת, כי לא רוצים שתהיה"

נאסרו להצגה, ומהשניים הנותרים הותרה רק הצגה סלקטיבית. בתנאים האלה הגעתי למסקנה שמדובר במישחק מכור. לכן הורעתי שבתנאים כאלה אני לא אציג את העבודה, ולכן לא התי-קיימה ההצגה.

אני שוב מזכיר שלא אני ביקשתי להציג את העבודה, זו היתה יוזמה של השר.

● הרמטכ"ל קרא את העבודה?

כדאי לשאול אותו.

● לפי ידיעתך?

כשהגשתי לו בנובמבר 1984 את כל העבודה, שאלתי אותו אם הוא קרא את החלק הראשון, שהוגש באפריל '83 (שמונה חודשים קודם), והוא אמר שלא. אני יודע מה הוא קרא מאז ומה לא. העבודה לא הוצגה. אני לא חושב שבגלל זה שאני כתבתי 700 עמודים, המערכת צריכה לעמוד דום. אני חושב שהכל צריך להיבחן, אבל משהו מכל העבודה בטח היה נכון, וזה היה מתברר אחרי בדיקה.

טנק ישראלי סגוע במלחמת-הלבנון

אין לנו מה לחפש בלבנון, ולא היה לנו מה לחפש שם.

הרמטכ"ל הטיל עליי להכין תוכנית רבי-שנתית. הכנתי אותה. היא לא נדונה, והוא הטיל בינתיים על אחרים להכין גם הם תוכנית רבי-שנתית. עד כמה שידוע לי, הם לא סיימו.

מאחר והצבא שלנו לא הכי גרוע בעולם, אם אין תוכנית, זה לא משום שלא יכולים להכין, אלא כי לא רוצים.

● למה לא רוצים, לדעתך?

נוח לחלוב את האוצר כשאין תוכנית כוללת. אני מעז להעלות השערה פראית, שאין היום תוכנית מאושרת כי לא רוצים שתהיה.

● מי מינה אותך לערוך ביקורת כל-כך חריפה?

הביקורת נופלת בתחום ההתמחות הספציפי שלי.

● שהוא?

רוב התקופה שלי בצה"ל עסקתי בתיכנון ברמות שונות, וצברתי הבנה ונסיון בינוני. אני לא מכיר אירגון צבאי ועיסקי בהיקף אפילו יותר קטן, שיכול לפעול בצורה סבירה בלי תיכנון. לוא היתה תוכנית רבי-שנתית מפורטת, זה היה מחייב את המערכת להחליט על עדיפויות,

הוכנה כשמונה השנים האחרונות עד היום, ועד ככלל.

● וקודם?

הפעם הראשונה היתה ב-1978. זה היה כי תקופה שאברהם טמיר היה ראש-אגף-תיכנון. אז הוכנה תוכנית רבי-שנתית שהוכנה ושהופעלה. החלק השלישי והרביעי של העבודה זו התוכנית הרבי-שנתית, שהכנתי בקשיים, שהתגברנו עליהם. כל העבודה הוגשה לרמטכ"ל בנובמבר 1984.

● כמה זמן עבדת עליה?

שלוש שנים בסך-הכל, על כל החלקים. לא עבדתי לבד. החלק הראשון היה עבודת-יחיד עם עזרה מיקצועית, והשאר עם עזרה יותר צפופה.

● כל המיסמכים הצה"ליים הדרושים היו מתוחים בסנף?

זו שאלה טובה, תיכף אחזור אליה. כשנחתנו מה המשק החולה יכול להשקיע בביטחון, הסתייעתי ברבים טובים - הפרופסור חיים בן-שחר, הפרופסור פינחס זוסמן. החומר הוא של מיטב ידיעתי - היום אנחנו כבר אוטומוט 1987 - העבודה לא נלמדה ביסודיות, היא לא הוצגה

(המשך מעמוד 15)

להגדיר יעדים. כשאין תוכנית כזאת, משקיעים קצת לכל הכיוונים ולא משיגים מאסה קריטית בשום דבר.

● **היתה ביקורת עליך שאתה מוגבל משום שאתה לא אישי-שרה, שלא היית בשטח.**

היה נגר אחד שאמר עליי שאני לא זחלתי בשדה-הקוצים. אז קודם כל אני רוצה לומר שהוא

„גם לפני מלחמת שלום הגליל היה שם שקט. היחה לנו הבנה עם מי שהיה אז בגבול, וזה נשמר יפה“

צדק. אני לא זחלתי בשדות-קוצים. לעיתים מרוב זחילה בקוצים ומרוב אבק מאבדים את התמונה הכוללת, וזה מה שקרה לו בלבנון. אני הצגתי תמונה כוללת עם צילומים וסויר עים, ולא התקבלה תשובה על התמונה שלי. ואני מחכה שיענו לשאלות המהותיות. חוץ מזה, לא שמעתי שכרי להיות מבקר

חלקה טובה בצבא. קרנציות קצרות בפיקוד בכיר זה ראש קטן. קצין שמכהן שנה בקרנציה פיקודית — מתוך השנה הזו הוא עוסק בשלושת החודשים הראשונים בלימוד התפקיד ובשלושת החודשים האחרונים בעשיית לובי לעצמו לתפקיד הבא, ובאמצע הוא מנסה רק דבר אחד — לא להסתכר. וזה מה שאני קורא ראש קטן.

● **אתה לא חושב שזה קשור למילחמת מות בין הרמטכ"ל לשרה-הביטחון?**
השיקולים הם שיקולים אישיים. הרמטכ"ל יכול לרצות הרבה דברים, אבל מן המפורסמות שגם לשרה-הביטחון יש עמדה.

● **אבל עמדתו בנושא הדוח לא בוצעה.**
הוא אמר שזה לא בסדר ושיותר זה לא יקרה. הייתי אומר שבמלחמת של"ג כל הכיתה נכשלה ביבשה, ובמקום לבדוק מה הסיבות, קידמו את כולם והמשיכו לשחק בכיסאות מוסיקאליים כאילו כל הצבא סובב סביב רצונו של איש אחד.

● **אולי לא דנו בדוח בגלל שיקולים פוליטיים, שהם מעבר לצבא?**

אני מפריר בין יעדים לוגיסטיים למדיניים. היעדים המדיניים היו רפוקים. אבל זה לא אומר שאי-אפשר לבצע את היעדים הצבאיים כמו שצריך.

● **הרי אמרו שדיון בדוח-הדלדל הוא כמו ועדת חקירה למלחמת-הלבנון.**
אף אחד לא נתן לי מנדט לחקור פוליטיקאים, ואני לא עושה את זה. יש בעיה בכך שהפוליטי

מרואיין ורד

אני מובטל. אני משלם את המחיר!

קאים לא רוצים שהנושא ייבחר, כי מלבד חברי כנסת כמו יוסי שריד, כל היתר הצביעו בעד המלחמה, כולל רבין. זה לא אומר שהצבא לא צריך לנתח לעצמו את סיבות הכישלון.

● **כל אירגון צבאי, שאיבד את היכולת לבדוק את עצמו מבפנים, הוא אירגון חולה.**

● **ובכל זאת, עזבת את הצבא ולא נשאת בדי לנסות לשנות.**

בעיקבות התכתיבים שהגדירו מישחק מכור — כלומר אי-אישור להציג את העבודה בפורום מטכ"ל, אמרתי לרמטכ"ל שאיבדתי את האמון בו כארס וכמפקד, ושאני לא יכול לשרת תחתיו ואני מבקש להשתחרר.

● **הוא הסכים מייד?**
היתה השהייה מסוימת, ואחרי שחזרתי על בקשתי בלישכת השר היא אושרה.

■ ■ ■

● **אתה מרגיש הזדהות עם אלי גבע?**

אני לא מכיר את אלי גבע אישית, ואני לא בטוח שיש מקום להשוואה.

● **יש אולי השוואה מבחינת המניעים המוסריים.**

אפשר לומר, זו דעתך.

● **הצעד שלך של ההתפטרות היה צעד מוסרי?**

כן, וראי שהיו לי התלבטויות.

● **אתה לא חושב שאילו היית נשאר, יכולת לשנות מבפנים?**

היו לי שלוש נקודות של שיקולים מוסריים.

● **בהצבעה הגורלית שריד ואלוני לא הצביעו נגד, וגם לא נמנעו. הם בחרו באפ-שרות שאינה קיימת בחוק, והודיעו שאינם משתתפים בהצבעה. היחידים שהצביעו נגד המלחמה היו הח"כים של רק"ח.**

בפעם הראשונה כשלא נתנו לי את הנתונים שהייתי צריך לקבל כדי להכין את העבודה בתוקף תפקידי וסיווגי הביטחוני. היו לי שתי אלטרנטיבות — האחת לקרוא למפקדי לדין תורה אצל הרמטכ"ל. היה לי ברור לחלוטין שכאשר אלוף-מישנה לוקח אלוף לדין אצל הרמטכ"ל, האל"מ מפסיד. מה גם שהרמטכ"ל היה צריך להיות מודע לעובדה שיש לי קשיים בהכנת העבודה שהטיל עליי לבצע. האפשרות השנייה היתה להתפטר, אבל אז חשבתי שזה ימנע את השלמת המשימה שראיתי אותה כבעלת חשיבות עליונה.

נשארה דרך שלישית, והיא לצלם את המיס מכים. התלבטתי וצילמתי.

בפעם השנייה היתה לי התלבטות לפני שהע-ברתי את העבודה לשרה-הביטחון. עשיתי כל מה שיכולתי כדי למכור את העבודה בתוך צה"ל. רק כשהשתכנעתי שהרמטכ"ל, מסיבותיו, לא מת-כוון לדרוש בזה, ואחרי הרבה חודשים והרבה שיחות עם הגורמים בתוך הצבא, הגעתי למסקנה שהי

רמטכ"ל לוי (עם רפאל איתן)

אני מאוכזב מן הרמטכ"ל. לא כועס עליי!

● **אתה מרגיש קרוב?**
לא. אני מנסה לא לפתח תסביכרירדיפה. אני לא בן 5. ואף אחד לא הכריח אותי להילחם. לא הכריחו אותי להתפטר מהצבא. אני חושב שזה מחיר זניח לעומת הנושא שבו אנחנו עוסקים. הייתי עושה את זה שוב.

● **הציעו לך עבודה בחוץ?**
עבודה לא מציעים היום בצורה נדיבה, בגלל המצב הכלכלי. במיקרה שלי יתכן שיש תוספת, שמשמעה הוא שבמוסדות הקשורים במערכת הביטחון העסקתי לא תהיה בעדיפות עליונה.

● **דחו אותך ממקומות עבודה?**
התעוררו כמה קשיים. אבל יש לי תעודות שאני מתמודד עם קשיים. אני מניח שאתגבר על זה.

● **כמה זמן אתה כבר מובטל?**
חצי שנה.

● **אתה סובל?**
תלוי ממה. בוודאי לא נהניתי כאשר גורמים מוסמיים במערכת-הביטחון ראו לי יחס-הציבור

שלי, וראו לי לפרסם שאני בלתי-מאוזן ועוד כמה תארים שאני מעדיף לשכוח. אני לא חושב שהילדים שלי נהנו מזה כבתי-הספר שלהם.

● **קשה להיות מובטל? אני מתכוונת לחיי היומיום?**

זה לא תענוג גדול. אני לוקח את הכלב לים ואני מעסיק את עצמי לא רע. אני כותב עכשיו ספר.

● **איזה?**

ספר אורח, לא דוח-הדלדל, שעוסק בבעיות הביטחון של ישראל. ואני רואה בזה השלמה של חובה אזרחית, שבגינה אני יושב שלוש שנים על תקן של דין קישוט וסגנון פנשה. אני מסיים תפקיד ומפנה את התקן למחליף, אם יבוא.

איש לא טען שלא מילאתי את חובתי בצורה בינונית. הספר יציג את העמדה שלי לגבי בעיות הביטחון, אני חייב אותו לציבור, שלצערי לא

„היו לנו בעבר אשליות לגבי כוח הכל-יכול של הכצצות מהאוויר. הן לא היו כל-כך יעילות במלחמת-העולם השנייה, וגם לא עכשיו“

מגלה עירנות מספקת לנושאים שהם בנפשו. לא קמה צעקה שהיתה צריכה לקום. מורי ורבי, הפרופסור יהושפט הרכבי, פירסם את הוויית שלו לגבי בעיות הביטחון של ישראל. ומה קרה? אז היה מאמר וחצי בעיתון וזהו. ואמרו שהוא יצא מרעתו, וזה אחד האנשים הפשוטים שאני מכיר. אני חושב שאין צללנו עירנות לבעיות ביט-חון, מטאטאים את הנושאים מתחת לשטיח ואז יש ביונות.

● **כלומר?**

מאז 1970, מלחמת-ההתשה, היתה נקודת-מיפנה, ואחריה באה מלחמת יום-הכיפורים, וא-חר כך מלחמת שלום-הגליל או לבנון, אם את רוצה, וכולם עוברים לסדר היום.

אני מאמין שהמעט שאני יכול לעשות זה (המשך בעמוד 34)

תהלוכת הנישואים

רחל, שהיא אנגליזית חשוכת-מרא, אמרה: "דבר כזה פשוט לא יתכן בישראל!" נאלצתי להסכים. בית-הספר העברי, צה"ל, הרוחב — הכל מונעים את צמיחתו של צעיר עדין-נפש ואדיב כזה, בעל סבלנות כזאת לבני-אדם ונכונות כזאת לשרת את הציבור. אילו היו כאלה אצלנו, יכלו החיים בארץ להיות נעימים יותר.

ועוד אנגלי

גם איש כמו דוד קימחי אי-אפשר לגדל בארץ. קראתי את הראיון עימו בגליון האחרון של העולם הזה. איזה סיגנון! אף לא מילה קשה אחת, למרות העובדה שהאיש רתח בלי ספק מזה. הכל נאמר ברמזים עדינים. קימחי הוא איש אינטליגנטי, ענייני, מיקצועי, עדין, בלתי-מיפלגתי. בקיצור, אדם שאין לו מקום בג'ונגל הפוליטי הישראלי. מה גם שהתאים בדיוק לתפקידו — והרי זה חטא בל-יכופר במישטר המיפלגתי-הפיאודלי שלנו.

לא, הוא לא התאים. מקומו בספר של ג'ון להקארה.

בוא לבקר בשגרירות

קשה להעלות על הדעת מעשה שפל יותר מזה שבו הורשע נואר הינדראוי: הכנים להריון צעירה אירית תמימה, שלא אותה לישראל ומסר בידיה מיוודה ממולכת, כדי לפוצץ את מטוס אל על — והיא בתוכו.

בימים שהייתי בלונדון זה היה אחד מנושאי-השיחה העיקריים. היו שהטילו ספק בסיפור כולו, וראו בכך תעלול של המוסד הישראלי.

"הרי זה לא מתקבל על הדעת!" אמר לי עיתונאי בריטי בכיר, מומחה לענייני המרחב. "אחרי שנודע לו על לכידת הבחורה בנמלה-העופה, מיהר הינדראוי לשגרירות הסורית. השגריר הסורי טילפן בנוכחותו לדמשק. אחרי-כך שלח אותו בליוויית אנשי השגרירות כדי להסתתר בבית השייד לשגרירות. הרי כל זה אידיוטיזם! מי זה משאיר עקבות כאלה? מדוע לא אמרו לאיש מראש להסתתר במקום אחר?"

את אותם הספקות השמעתי אני אחרי תפיסת ג'ונתן פולארד. הרי זה אידיוטיזם ממש! ברגע שהרגיש כי הכוללת האמריקאית עלתה על עיקבותיו, מיהר האיש אל השגרירות הישראלית. איזה חובבנות! מדוע לא אמרו לו מראש איך להתנהג במיקרה כזה? מדוע לא נתנו לו כתובת-סתר? מדוע לא אמרו לו איך להתקשר במחתרת?"

אמרתי זאת לפלוגי, מומחה לריגול, והוא חיך. "החיים זה לא ספר-בלשים", אמר. "כשאתה כבר מצליח לגייס סוכן שאינו כל-כך יציב — והרי אינך יכול לברור — אתה לא רוצה להפחיד אותו. אתה לא תעלה בכלל באוזניו את האפשרות שהוא עלול להיות סוכן. אם תגיד את זה, הוא יברח לך. אתה אומר לו את ההיפך: אין בעיות, הכל יהיה בסדר. אם יש איוו בעיה, אל תהסס לבוא לשגרירות. שם יטפלו בך."

איש תמים היה

כשנזכרים באדם שנפטר לפני שנה, מה זוכרים? תווי-פנים, אירועים מסויימים הקשורים בו. אך בעיקר — מין רושם כללי, תמציתי. של אישיותו, משו שאולי אפשר לקרוא לו "נפש". נוח מוס נהג לפני שנה כי צורה מזועזעת, ואיכשהו סימלית, כשנדרס עליידי אוטובוס פתח המערכת של עיתונות אחרונות.

היכרתי אותו במשך 40 שנה ויותר. מה אני זוכר? אדם שופע תמימות. לא אינטלקטואל, לא אדם מתוחכם ומורכב, אלא דווקא אדם שהקריין פשטות. היתה לו פיקחות חסרת-דיון, שכל ישר, נטיה טיבעית להיות בסדר עם כולם. הוא סלד ממרי-בות ומקנאות.

לא פעם תמהתי — ואני עדיין תמה — כמה היה כוחו. הרי בתקופתו התאושש ידיעות אחרונות, אחרי שננטש בימי אביו עליידי כל עובדיו (שערכו פוטש והקימו עיתון מתחרה, מעריב), ונשאר כשבר-כלי. כשמת נוח, היה ידיעות אחרונות העיתון הנפוץ ביותר במדינה. הוא נטל תואר זה מאויבו-מתחרה, נקמה מתוקה שמעטים זוכים בה.

איך הוא עשה זאת? הוא לא היה עיתונאי. פעם, אחרי שהשתתפו שנינו בפגישה עם עורכים מצריים בקאהיר, ביקש ממני: "עשה לי טובה, כתוב כמה שורות על הפגישה בשביל ידיעות".

הוא בחר באנשים הנכונים (ובניהם דוב יודקובסקי, יורשו), התייחס לעיתון כאל מיפעל מיוחרי ככל מיפעל אחר, לא עסק באידיאולוגיה. אולי הצלית דווקא משום שהיה אדם רגיל, בעל רדיעות רגילות וגילה — וכך הבין באופן אינטואיטיבי מהו העיתון הדרוש לאנשים רגילים. הוא ייצג את המכנה המשותף הרחב.

הוא השאיר אחריו עיתון המתנהל עתה בלעדיו. זוהי כש לעצמה מחמאה גדולה לאדם שבנה מיכנה יציב. אני מקווה שיורשיו ידעו לשמור עליו.

מוזס

אורי אבנרי

צעיר באוספורד. הוא גם דיבר כמו פרופסור צעיר באוספורד, וגם היה לבוש כפרופסור צעיר באוספורד.

הוא דיבר אלינו כידיד ותיק עם ידידים. בטון של שיחת-ידידים. "יתכן שתמצאו להסתדר בתור ליד השלט הזה", אמר, והצביע על שלט שעמד בפינה.

"ברוך כלל אינו בשעות האחרונות כמה ביטולי-כרטיסים. אנחנו נציע אותם לכם לפי התור. בדרך כלל יש 10 עד 20 כרטיסים כאלה, לפעמים קצת יותר, לפעמים קצת פחות. זה עניין של מזל."

"יתכן שתצטרכו לחכות שעה-שעתיים. לראשונים בתור יש סיכויים טובים. תצטרכו לשלם עבור הכרטיסים בכסף מזומן. לצערנו לא נוכל לקבל המחאות או כרטיסי-אשראי."

"עוד מעט יופיעו בחוץ אנשי שוק-שחור, שיציעו את מר-כולתם. איננו מחייבים את המיסחר הזה. אבל אם בכל זאת תרצו לקנות מהם, במחיר מופקע, אנא בידקו היטב אם הכרטיסים הם בעלי-תוקף, להצגה של היום. כדאי לכם להיכנס ולהראות לקופאי את הכרטיסים, כדי לוודא שהם בסדר. בדרך כלל גובים אנשי השוק-השחור מחיר כפול."

"אני מאחל לכם מזל. אם אוכל לעזור לכם, או אם יש לכם שאלות, אנא פנו אליי. אהיה בסביבה."

עמדנו כשעה. לפני כן, בשוק של קונט גארדון, קנינו סוכריות-טופים. "האם אני יכולה לשחד אותך?" שאלה רחל והציעה לאיש את השקית.

"בהחלט כן", התלוצץ הצעיר, "אקפיץ אותך לראש התור."

הוא נטל סוכריה. היא היתה קשה. "לעומת זאת", "אם תישכר לי שן, אקפיץ אותך לסוף התור."

התור התארך. מדי פעם באו אנשים חדשים. ביניהם מיספר מפתיע של ישראלים, וביניהם הפרופסור עמוס שפירא מאוני-ברסיטת תל-אביב.

ככל פעם שהתוספו שלושה-ארבעה אנשים, התחיל הצעיר לספר את הסיפור שלו כולו מחדש, בסבלנות מדהימה, באותו טון של ידיד ותיק הממתיק סוד. שמעתי את הדברים חמש-שש פעמים. עד שבא תורנו והקופאי מר לנו שני כרטיסים טובים כאלה, במחיר 18 ל"ש לנפש.

עלובי החיים: תוכנית המחזמר

תהלוכת-הנישואים של שושנה ארבל-אלמוזלינו לא מצאה חן בעיניי. היא הרגיזה אותי.

אך הצהירה את הצהרת-האמונים שלה מעל דוכן-הכנסת, התנפל עליה ה"ור", שלמה הילל, והדביק נשיקה לוהטת על לחיה. אחרי-כך התנפלו עליה חבריה-הכנסת והשרים, איש-איש בתורו, ונישקו את פניה ולחיה, והיו שנישקו את פיה.

שושנה היתה נרגשת, ולא התנגדה. אבל אני התקוממתי. אילו נבחר לתפקיד זה שוב גבר, האם היה עולה על רעת מישורו לנשק? נישקה מפני שהיא אשה.

אילו הייתי פמיניסטית, הייתי רואה בהסתערות נישוקית זו סימן של יהירות גברית, וגם צורה של הסדרה מינית. המנשקים כאילו אמרו: "כמה יפה שאשה הגיעה לזה!" אילו נבחר כשר-הבריאות ילר בן 12, בוודאי היה זוכה בנישוקים דומים.

כאשר כל זה קורה במליאת הכנסת, לעיני המצלמה (ולמען המצלמה) זה מכיש למדי. שר שנה ארבל-אלמוזלינו לא נב-חרה לתפקיד מפני שהיא אשה, וגם לא מפני שהיא עיראקית. היא נבחרה מפני שהקרישה הרבה מאוד שנים לטיפול כענייני סעד, בריאות ומעמד האשה. היא לא עסקה הרבה בפוליטיקה, אך טיפלה בעקשנות בעניינים שנראו לה חשובים. נבחרנו ביחד לכנסת ב-1965, ושירתנו בה ביחד במשך 10 שנים. הערצתי את ההתמדה שלה ורבותה במשימה. לא-פעם היה נדמה לי שחבריי-כנסת שונים מצביעים בעד הצעות-החוק שלה כדי להיפטר מהטרדותיה — וזוהי הדרך הנכונה לשרת עניינים כאלה, הנוגעים לחיי האזרחים. חבל שהיא ניצית. אבל אף אחד אינו מושלם.

ארבל-אלמוזלינו

עלי באריקות

ביליתי בשבוע שעבר כמה ימים בצרפת ובבריטניה, כדי לנהל יחסי-ציבור למען הספר שלי, שהופיע זה עתה בשתי ארצות אלה. אחרי שיחות אינסופיות עם עיתונאים, אנשי טלוויזיה ורדיו, איכרתי את קולי בלונדון. הייתי מוכרח להפסיק לדבר לכמה שעות.

ניצלתי את הזמן כדי ללכת לתיאטרון. ראיתי את המחזמר עלובי החיים.

הייתי מלא סקרנות. איך אפשר להפוך את סיפור הקלאסי של ויקטור הוגו — ספר שכולו ביקורת חברתית נוקבת ועימות פילוסופי — למחזה מוסיקאלי? הרי עצם המושג מחזמר (את המילה העברית האת המצאנו ברוסלום הזה) קשור במשהו עליו, קליל, משעשע. גבירתי הנאוה לא עלתה על הבאריקות, ושעיר לא נשר בשדרה-הקרב בוייטנאם.

העלילה על הבימה חזרה פחות או יותר על עלילת הרומאן. ון ול'אן משתחרר על-תנאי אחרי 19 שנים של עבודת-פרך. כאסיר משוחרר-על-תנאי אין נותנים לו להתפרנס בכבוד. הוא מסתלק ולובש זהות חדשה, מצליח כתעשיין והופך ראש-עירייה. קצין המיטרה ז'אבר רודף אחריו בלהט אידיאליסטי, כי החוק הוא חוק. פועלת במיפעלו של ול'אן הרה, מנודה והופכת לזונה. היא מתה, ומשביעה את ול'אן לטפל בילדתה, קוט. כשהשוטר ז'אבר בעיקבותיו, מוצא ול'אן את הילדה כעבור כמה שנים. כשהיא מנוצלת ומרוכאת עליידי מישפחה מאמצת. הוא קונה אותה בכסף ומגדל אותה. ב-1832, כאשר כפאריס מתחוללת התמרדות של הסטודנטים, מתאהב אחד מהם, מאריוס, בקוט. הסטודנטים מתבצרים מאחרי מיתרס, החיילים הורגים אותם. ול'אן מציל את מריוס דרך כיביה-השופכין של פאריס. עימות בין ול'אן, מפר-החוק ההומאני, ובין ז'אבר, איש-החוק הנוקשה. ול'אן יכול להרוג את יריבו, אך חס על חייו. כתגמול על כך מניח ז'אבר לוול'אן לברוח. בכך הפר השוטר את עיקר-העיקרים של השקפת-עולמו, והניח לאנושיות לגבור על החוק. על כן הוא מתאבד.

האם אפשר לעשות מזה מחזמר? אפשר. האם אפשר להראות מיתרס על הבימה? אפשר. המיתרס עומד על הבימה המסתובבת, פעם רואים אותו מאחור, מצד המוקוממים, ופעם מלפנים, מצד הצבא המסתער עליו.

האם אפשר להתאבד על הבימה עליידי קפיצה מגובה לתוך הנהר? גם זה אפשר.

עשרות שחקנים, ואף לא אחד שאינו מתאים בדיוק לתפקידו. תיאטרות נדרות. המוסיקה מצויינת. תיאטרון אנגלי. תיאטרון.

ההצגה

שלפני ההצגה

עלובי החיים הוא הלחית של לונדון. כל ההצגות מכורות במשך שבועות וחודשים מראש. מה עושים כשמחליטים בשעה 5 אחרי-הצהריים שרוצים להיכנס להצגה המתחילה בשעה 7.30? אמרנו לעצמנו. בתמימות ישראלית: אולי יבוא מישור למכור כרטיסים ברגע האחרון. הלכנו.

עמדנו בטרקלין התיאטרון. בחברת כמה אנשים אובדי-תיקווה כמונו, כאשר נייגש צעיר גבה-קומה, כבן 23, שנראה כפרופסור

בישראל נערך שבוע של „לב אל לב“. אך האם יש בישראל רפואה בעלת־לב או שמא נדם הלב?

רפואה ללא נפש

בו בשיחות עם החולים ועם עמיתיהם, הוא, לעיתים קרובות, כרוטלי, גס ופז גע בחולים.

כך אנו שומעים שרופא אומר לחולה: „הבריקה שלך רעה מאוד.“ „הצילום שלך גורא לא־טוב.“ „מצבך גרוע מאוד.“

שיחות שבין הרופא לחולה מתנהלות בלא לקחת בחשבון את רמתו התרבותית של החולה, ויכולת הבנתו את המילים המפחידות הללו.

לעיתים קרובות חייב הרופא להגיד את האמת לחולה, ובוודאי לקרוביו, כדי לשכנעו לקבל טיפול. כך, למשל, כאשר יש צורך לעשות כריתת־רגל בגלל נמק ואין אפשרות להמשיך בטיפול שמרני, חייב הרופא להודיע לחולה על הצורך לעבור ניתוח. לצורך זה משתמשים אצלנו לעיתים בטרמיניולוגיה בלתי־אנושית כגון: „נוריד לך את זה (הכוננה לרגל) — כשביל מה אתה צריך את זה?“

באותה דרך־שיכנוע משתמשים כאשר יש צורך לכרות שר לאשה חולת־סרטן: „מה יש, עם שר אחד לא חיים, מי צריך את השמטקה הזאת?“ — אמר פעם רופא בכיר לאשה רוזה אחת, שלא היו לה שרי ג'ינה לולובריג'ידה.

הראנטולוגיה מלמדת שרופא חייב לדבר עם החולה כאילו שזה קרוב מישפחה שלו, האהוב עליו. לא־כך מתייחסים רופאים רבים שלנו. לעיתים מתחשק לי להגיד לרופא, המדבר עם חולה כפי שהוא מדבר: „אילו היה החולה אבא שלך, או אשתך, או אחותך, או ילדך, לא היית רוצה שידברו איתו בצורה שאתה מדבר עם חוליך?“ בבתי־החולים מקובל לדבר על החור לה כעל מיקרה. לעיתים עומרים רופאים רבים ליד מיטת החולה בביקור, כאשר רופא אחד מדווח על החולה השוכב לפנייהם על המיטה, ומשתמש במקום שם החולה במילים „מיקרה זה“, ולכל היותר „חולה זה“, בלא להזכיר את שמו.

במייפאות פונים לחולים, הממתינים ליר דלת־הרפוא: „הבא בתור“, „רבינוביץ, תיכנס“, „סבא או רוד/רודה — תחכו, מה יש?“

היפוקראטס, האב הרוחני של האיראולוגיה הרפואית, מייסד עקרונות התנהגות הרופאים, לימד בזמנו: „רופא המטפל בפציינט שלו חייב לשכוח את כל העיתוי האישיות, ולהשאיר בבית את כל המחשבות שאינן קשורות בנוקק לו... הרופא חייב לתת לחולה הרגשה שהוא עומד בראש מעייניו.“ עקרון זה של היפוקראטס, כמו שאר עקרונותיו, אינם נשמרים בארץ כלל. כל הצוותים מדברים ביניהם על בעיותיהם האישיות בנוכחות החולה. לעיתים קרובות, בזמן הביקור במחלקה סוטים הרופאים מן הדיון על החולה ומדברים על מחיר רכב מסויים, איך היה אתמול בנשף של תמי, היכן נבלה את סוף השבוע, איך היה בחולל, איזה חוצפן הוא רוד לויז וכר.

לפעמים נוצר הרושם שהחולה נשכח לגמרי, והוא מרגיש גזול. לא פעם אנו שומעים מפיו של רופא או מפיה של אחות: „אתה לא יחיד, ויש לנו עוד חולים!“ זאת תחת לתת לחולה הרגשה שכל הריכוז המחשבתי והטיפולי מופנה אליו.

● יש רופאים הלוקחים שור

מיספר טלפון, עיסוק. במיוחד רשומים אצלו כעלי־מוסכים, סוכני־ביטוח, בעי בת־מלון, בעלי־מיסעדות.

תשומת־לב מיוחדת מוקדשת בפני קסים אלה למיעוטים: דרוזים, ערבים, מקום מכובד בין מיקצועות־הלימוד בבתי־הספר לרפואה ולסיעוד. לימודי הראנטולוגיה נמשכים גם אחרי סיום הלימודים.

בארץ המצב שונה לחלוטין. לא זה בלבד שאין מלמדים מדע זה בבתי הספר לרפואה ולסיעוד — מתעלמים ממנו כליל. במשך שנים רבות לא שמעתי הרצאה אחת על נושא חשוב זה, לא נתקלתי בתוכנית לימודים אחת

קדימה ברפואה רק תרחיק את שרותי הרפואה ממטרותיה, ועלולה לגרום נזק לחולה ולהגדיל את מיספר קורבנותיה. בכל העולם תופסת הראנטולוגיה מקום מכובד בין מיקצועות־הלימוד בבתי־הספר לרפואה ולסיעוד. לימודי הראנטולוגיה נמשכים גם אחרי סיום הלימודים.

בארץ המצב שונה לחלוטין. לא זה בלבד שאין מלמדים מדע זה בבתי הספר לרפואה ולסיעוד — מתעלמים ממנו כליל. במשך שנים רבות לא שמעתי הרצאה אחת על נושא חשוב זה, לא נתקלתי בתוכנית לימודים אחת

מסוגל להתאושש מהיחס הבלתי־נסבל ההוא.“

אין זמן לשטויות

לעיתים חסידים האלה מציבים על עובדה שחשך ברפואה שלנו חלק חשוב מאוד: ראנטולוגיה רפואית — נושא שהוגדר כמרע כסוף המאה ה־18 באירופה, אך שנוסד למעשה יחד עם הרפואה עצמה לפני אלפי שנים.

פירוש המילה ראנטולוגיה: ביור

מישפחת שכמנטר בבית החולים אחרי השתלת הכבד. „בואי מהר! יש כבד!“

שבה הופיע נושא הראנטולוגיה. לעיתים קרובות המילה עצמה אף אינה מוכרת לצוותים הרפואיים. „יולי“, אמרו לי לא־פעם רופאים, „איזו ראנטיולוגיה? אין לנו זמן לשטויות האלה! יש לנו מכישר מתקדם...“

התעלמות מיסודות הראנטולוגיה הרפואית בארץ הביאה למצב שבו נמצאת הרפואה כעת — גוף יבש, ללא נפש. התעלמות זאת היא הגורם לסיפורים שהבאתי בתחילת מאמרי.

יש לנו מכישר מתקדם...“ התעלמות מיסודות הראנטולוגיה הרפואית בארץ הביאה למצב שבו נמצאת הרפואה כעת — גוף יבש, ללא נפש. התעלמות זאת היא הגורם לסיפורים שהבאתי בתחילת מאמרי.

מי צריך רגל?

נחלת הראנטולוגיה ברפואה בארץ לגבי הרופאים.

● **היחס לחולה.** ההתייחסות ל־חולה מבוססת על הרגשתו והשתכנותו של הרופא שהחולה תלוי בו, וקוק לעזרתו. חייב לו תודה על עזרתו ועל טיפולו.

לא־פעם רואה הרופא בחולה אדם שבעתיד הוא יוכל לנצל או לנצל קשרים עם קרוביו. נהוג שהרופא מתעניין היכן עובד החולה, מה עיסוקו ומיהם קרובי־מישפחתו, ומשתמש בידע הזה כדי לדרוש מהחולה ומקרוביו לשירות.

נוהל המקובל בארץ: לרופאים מסויימים יש פינקס־עבודה, שבו הם רושמים את כל הפרטים על החולה —

נית, מדע החובה. היא כוללת את כללי התנהגות הצוות הרפואי: יחסים בין רופא לחולה, בין חולה לרופא, בין רופא לאחות, בין אחות לרופא, בין חולה לאחות, בין אחות לחולה. היא כוללת גם נורמות של יחסים בין כל הצוותים הנוטלים חלק בטיפולו של החולה — עובדים סוציאליים, פסיכולוגים קליניים, אנשי־מינהל רפר איים. יחסים אלה מורכבים מאוד.

הראנטולוגיה מרגישה שלפציינט יש במערכת־היחסים זכויות ראשוניות: הזכות לקבל טיפול טוב, יחס אנושי, הבנה מלאה של מצבו ומצב מישפחתו. לעומת זאת, לצוותים המטפלים יש בראש ובראשונה מחויבות כלפי החולה.

לחולה יש הזכות לקבל את הטיפול הטוב ביותר, הנחוץ ביותר, המתאים ביותר והיעיל ביותר, יחס אנושי השווה לכל נפש. ללא הברל גזע, דת, לאום ומצב כלכלי. יש לו חובה אחת בלבד — להתייחס לצוות המטפל בו בכבוד ובאמון. קל יותר לחולה למלא את חובתו כאשר היחס כלפיו מעורר בו אמון וכבוד זה. הוא רוחש אמון וכבוד לצוות הרפואי כאשר זה ממלא את חובתו.

כדי למלא את חובתם, על הרופאים, האחיות, העובדים הסוציאליים ואנשי המינהל ללמוד את יסודות הראנטיולוגיה הרפואית. אפשר להשתמש במכשור המודרני ביותר והמתקדם ביותר — אך ללא ראנטולוגיה, ה־

ל **כתיבת מאמר** זה נרחפתי עקב שלושה אירועים.

לא מככר נפטרה ידידה בת 54 מסרטן המעי־גס, עם גרורות בככר. היכרתי אותה שנים רבות. היינו חברים טובים עם כל המישפחה. באנו ארצה יחד ולמדנו באותו האולפן.

השתתפתי בהלווייתה. בעלה, איזיה, סיפר לי בכביע על חורשים של סבל רב שעבר על כל המישפחה, ובמיוחד על המנוחה.

יכול להיות, הצטער, שפנינו לרופאים מאוחר מדי, ואנחנו אשמים בחלק מסיבילה. אך היחס הגס כלפיה, וחוסר תשומת הלב של הצוות הרפואי בחורשים האחרונים לחייה, הוא שגרם צער רב יותר לנו ולה.

במשך שני חודשי־חייה האחרונים שכבה בבית־חולים בירושלים, ולמי עשה כבר לא קיבלה שום טיפול, מלבד הסייעוד שנתינת לה על־ידי המישפחה. אף אחד מהרופאים לא התקרב אליה ואלינו, לא אמר מילות־עידוד, לא שאל אפילו מה שלומך? או מה שלומה?

ידענו שאין לה סיכוי להבריא, ושהיא גוססת. בוודאי שהרופאים ידעו היטב עובדה זו, ולא מצאו לנכון להעניק לה ולנו קצת יחס אנושי. מעט עידוד היה מקל עלינו לעבור תקופה קשה זו, והיה עוזר לאשתי להתגבר על התקופה הנוראה. היא עצמה שאלה כל הזמן, למה הרופאים לא באים אליי? האם זה סימן שאין לי כבר סיכויים לחיות?

הוסיף חברי בכעס: „גם כשהיא מתה, אף אחד לא ביטא את צערו — רק אמרו בקור־כוח ובאדישות מופגנת: אנחנו צריכים לעשות נתיחת־גופה.“ כך, בפשטות, בלי השתתפות בצערנו, בלי להגיד אפילו שלום, כמעט הרבצתי לרופאים. מובן סירבנו להיענות לבקשתם האדיבה.“

לתכנן הלוויה!

ב־24 בספטמבר פורסם בנרוד־לם פוסט מיכתב של זקל־קין ורוקטניץ מקיבוץ גיבעתיים־מאור חד, תחת הכותרת „המתנה למוות“ ובו מסופר על שעותיו האחרונות של בעי לה המנוח. היא התלוננה על היחס גסי הרוח, האכזרי והבלתי־אנושי של צוות חדר־ההאוששות של בית־החולים רמב"ם, שבו טופל בעלה אחרי תאונה. „אני מבינה“, כתבה, „שהרופאים ידעו שאין לבדלי סיכויים להישרא בחיים, אך הם שכחו שאנחנו ממשכים לחיות, הסתכלו בנו ככרדר זכוכית, כאילו לא ראו בנו בני־אדם ואפילו לא אמרו לנו, בוקר טוב.“

אני מכירה שתרפואה מתקדמת מאוד, ושאפשר לחיות מראש מתי יש סיכויים להחייאת־אדם. אך היכן האנושיות של הרפואה? ועקה האלמנה. ערב אחד טלפן לי מהנדרס צעיר, וסיפר על ימיה האחרונים של אמו, רופאה בת 58, שנותרה בבית־החולים איכילוב ומתה אחרי ניתוח. היא הייתה במצב קשה, אך כלונה קיוונו שבכל זאת תחלים. כאשר אני, בנה המוראג, פניתי לפרופסור שניתח אותה בשאלה: „מה יהיה עם אמא? מה הסיכויים?“ הייתה התשובה מיידית וברוטלית: „אתם יכולים לתכנן ליום ראשון הלוויה!“

נשארתי המום, ועד היום איני

הפסטיבל של הכבוד

מחשלת-כבד מירה שכמנטר
ומה עם הסודיות והפרטיות

החלטה של מנהל בית החולים

את המאמר על האתיקה הרפואית כתבתי לפני חציגה של עם ישראל. הנקראת: "השתלת כבד". כל הקשור בניתוח זה מזכיר את צידקת טענתי, שכללי האתיקה הרפואית אינם נשמרים תמיד ברפואה שלנו.

מה קרה? אדם חולה קיבל טיפול רפואי, שהוא זקוק לו. מכל הלב אני מאחל למירה שכמנטר רפואה שלמה ומלאה ושאני רבות של חיים בריאים. אני מבדד מאוד את המעשה האצילי של חזרי חתולית וריסל ברנדל, שאינשני את ההתרמה. אני מעריך את אומץ-ליבם של הרופאים ואת העבודה הפיסית הקשה שהיו צריכים לעשות.

אך שאר הדברים שהתרחשו סביב השתלת-הכבד נראים לי כה לוט-בלחות.

● נהוג ברפואה ששם החולה, אבחנות מחלתו וכל הברוך בכך הם סוד מוחלט שאסור לפרסמו, ובוודאי ובוודאי פרטי הטיפול שמקבל חולה, כגון: הוציאו קטטר מכיס השתן, הכניסו וזדה, או עוד יותר גרוע - הוציאו כבד, ומתחילים להכניס כבד - כפי שדווח במהלך הניתוח.

● שם התורם חייב להיות סודי, אפילו סודי ביותר, במיוחד כאשר התורם לא "התנדב" לפני מותו להיות תורם. אינו בטוח שהחיתול, שממנה נלקחו האברים, היתה מסכימה לכך לפני מותה, או שהיתה מסכימה שיפרסמו את שמה. גם בעלה של "המותרת" אמר שקרובי המושפחה אינם רוצים לדעת את שם התורם (שבסביבות הנזכרות יותר נכון לקרוא לה "נלקחת"). בכל זאת מידסמו בריבים את שמה ודייקנה.

● ככירורג בעל 30 שנות-ניסיון אני יודע מה זה שכונת-ניתוח, כמה שגיאות וטעויות אפשר לעשות בזמן ניתוח - שגיאות טכניות ואבחנותיות - ועד כמה רחוק חולה לצאת מסכנה בשלבים אחרונים של ניתוח וגם אחרי סיומו של הניתוח. אסור, מסיבות אלה, להודיע בשימחה על מהלך טיפול, כל כירורג - דתי או לא-דתי - אומר לעצמו, אחרי כל ניתוח מסובך או פחות-מסובך: "עכשיו נשאר רק להתפלל".

● יש ציניות רבה בצורה שבה הוזמנה המועמדת לניתוח, כאשר נאמר לה בסלפון: "בואי מתר - יש כבד!" זה עשה רושם כאילו לא מדובר בצעירה שאינה עדיין בחיים (לפי מושגים מסוימים) ובכלל בכירורג. זה עשה עלי רושם כאילו עורב עט על טרפו.

● סגן מנהל בית-החולים, הד"ר צבי בריש, התראין בבלי-התקשורת ומיהר להודיע על התחלת הניתוח, והיה הרושם שמדובר באישה מיבצע צבאי מהיר, ולא בטיפול בבן-אדם. גם באומרו שהניתוח נעשה לצורך "הצלת-חיים ופיקוח-נפש" לא דיין.

לפי מוסכס ידועות, ניתן לדבר על פיקוח-נפש והצלת-חיים כאשר חולה נמצא ב"קומה" או "הלם". זה לא היה מצבה של מירה. היא הגיעה לבית-החולים בכוחות עצמה, והוזמנה הישר ממיטבתה.

ההכרזה של סגן-מנהל בית-החולים עשתה רושם כאילו הוא ניסה להצדיק את ההזדהות לניתוח על-ידי הסבר מוסרי, ולמנוע אשמה כאילו הודרו, לקבוע עובדות בשטח.

● יש להעריך בפרופורציה הנכונה את עצם הביצוע של ניתוח השתלת-כבד, בעיה זאת. עד י זה שהיא חשובה לאנשים מעטים, היא

חד. מחייבים חולים לשלם עבור עדיפות בתור, לניתוח, בריקט-דנטגן - לזה אנחנו כבר רגילים. אך יש גם ניצול כוחו של רופא במיקרים אחרים. לא זומן, במרכז הארץ, באחד מבתי החולים, התרחש אירוע שגם בנוף הרפואה שלנו הוא מיוחד במינו. הנהלת בית-חולים נודע שרופא בכיר אחד נהג לבקר חולות מיד אחרי הני-תוח, כאשר הן עדיין לא התאוששו מההרדמה, ולכרוך אותן בדיקה וגר-לית על המיטה, כלא להפעיל את התאורה. לא רציתי להפריע לחולים אחרים בחדר, הסביר הרופא הנוכח בחושך.

הנהלת בית-החולים לא התייחסה לאירוע זה כראוי. הרופא רק הורחק מהמחלקה לזמן מה, ונשלח לעבוד במרפאה.

ברור הארץ ידוע רופא בכיר שניצל בריקות-שד לצורך הנאה. גם נגדו לא ננקטו צעדים, כשכמה מוד-חולות התלוננו. מנתח ידוע בצפון הארץ ניצל בריקות חיילים פצועים כדי ליהנות מבדיקות רקטאליות מיותרות. אפילו אחרי שנעצר המנתח הזה, בעקבות תלונה אחר הפציינטים שלו, לא ננקטו צעדים נגדו, והוא אף קורם - קיבל ניהול מחלקה.

אונקולוג ידוע בצפון הארץ הוזמן את בתה של חולת-סרטן לביתו, ויחד עם תשלום כספי עבור טיפול של אמה חולת-הסרטן רדש "תוספת".

לא הייתי מספר על הדברים האלה, אלא היה היתה החברה הרפואית מת-ייחסת לדברים כגון אלה בסלחנות ו"בהבנה". כאשר מתפרסם מיקרה תור-רן, אין הרופאים מגנים את עמיתיהם, המצלים את מפקדים בצורה כזאת, אלא מחייכים, מספרים אחד לשני את החדשות ויש הרואים ברופאים המשתעשעים בחולים כמעט גיבורים. ● גילוי האמת לחולים. יש אכזריות מסוימת בצורה שהרופאים מוסרים לחולים ולקרוביהם את האמת על מצבם.

כאשר לחולה יש סרטן עם שלוחות לעצמות, גרורות בכבד והמחלה חשור כת-מרפא, אין צורך לחשוף את האמת לחולה. האמת לא תעזור, רק תגרום עצמת-נפש וצער, שממילא יבואו עם התגברות המחלה.

בארץ שלטת שיטה הקוראת עצמה "אסכולה אמריקאית מודרנית", הד"ר גלגל באמירת האמת בכל מיקרה. אפשר להבין רופא המגלה את האמת לחולה על מצבו, כאשר החולה מסרב לקבל טיפול בגלל אי-ידיעת מצבו, וכאשר יש לרופא תיקווה ששם הבנת מצבו יסכים החולה לטיפול. אך אכזרי לגרום נזק למצבו הנפשי של החולה רק מפני שרוגלים באסכולה המסר יימת.

סוכני פינוי

מבאן למיצרות הדאונטולוגיה כלפי האחות.

● היחס לחולה. במאמרים כבר הצבענו על המצב המיוחד בארץ של האחות הרחמניה. היא היום אחת מעשית, אחת מוסמכת, אחת אקדמית, בעלת פערות מיקצועיות מצומצמות, רחוקה מאוד מהמסורת של האחות הרחמניה. המורות והמנהיגות אומרות בגאווה: "אחות רחמניה זה מושג מיושן, אנחנו מיקצועניות".

איבוד הערכים של הרחמנות משי-פיע על היחס הבלתי-לחבי והבלתי-אנושי של אחיות רבות לחולה. ומה ה-פלא האחות לוקחת דוגמה מהרופאים וגם מתחילה להתייחס למטופלים כמו ל"מיקרים" ולאנשים החלולים כה. אני מכיר לא מעט אחיות שגם להן יש "פינוק עבודה", כמו לרופאים.

● יחס לרופאים ויחס בין אחות לאחות. יש אחיות המש-תתפות כסיכסוכים בין רופאים, המש-תתפות בצורה פעילה באינטר-יגות הרבות המרחשות בין כתלי בתי-החולים. הדאונטולוגיה מלמדת שחיי-בת להיות הרארכיה מסוימת בצוות הרפואי. הרופא הוא הממונה על האחות, הנותן הוראות לטיפול, המלמד אותה את יסודות הסיעור. בנתי-החולים בארץ אין הידארכיה

ולהסברה. למשל, כל חולה המיועד לניתוח פלסטי חייב לעבור ייעוץ וטיפול של פסיכולוג קליני. אותו הדין לגבי ניתוחים נגר השמנתית.

בנתי-החולים בארץ כמעט ואין משתמשים בכוח הנפלא הזה של פסיכולוגים קליניים.

● האדמיניסטרציה הרפואית חייבת לשמור על עקרונות דאונ-טולוגיים יותר מכל חוליה רפואית. היא חייבת לקרוא לסדרהים רופאים, אחיות ועובדים סוציאליים, הפוגעים בעקרונות אלה, לחנך אותם ולעמוד לצידו של החולה.

למעשה, רוב אנשי-המינהל משתת-פים בשבירת עקרונות הדאונטולוגיה. כאשר חולה או קרובי-משפחתו מע-זים, לבסוף, להתלונן על גסות-דורש של הצוות הרפואי, על חוסר תשומת-לב ל-הצוותים. אנשי-המינהל רואים את המצב כהו-בין המטופל לבין הרופאים, מכילים שמירה על האני-רטיס של הצוות הרפואי. יתרה מזו, האדמיניסטרציה הרפואית מאשימה לרוב את החולים, ומחפה על הצוות הרפואי בכל מחיר, פרט למיקרים מעטים, כאשר תלונת החולה מנוגלת לצורך מילחמות פנימיות בתוך בית-החולים ולחיסול-חשבונות עם אויבים עמיתים.

רופא בבגדים

הדאונטולוגיה מלמדת שהופ-עתו החיצונית של הרופא וצוותו משרים הרגשה טובה על החולה, ובסופו של דבר משפיעים על תוצאות הטיפול.

כאשר באתי ביום הראשון לעבודתי בבית-החולים וסטטמנטסטר באנגליה, היה יום קיצי חם. כאתי ללא עניבה,

אחד של התערבות הרופא לעזרת החולה שלו. כמו, למשל, לסלפן לצורך זריז תהליך החלפת דירה.

כל אחד מהרופאים נתקל בבעיות של מסירת מידע לקרובי-משפחה המאושפם בבית-החולים. שעות ארוכות מנסים קרובים להתקשר במשך היום עם בית-החולים, כדי לקבל מידע על מצבו של קרובם.

הטלפון בבית-החולים תמיד תפוס. מרכזיות אינן פועלות ואינן מקשרות עם המחלקות. במחלקות אין ארס שיענה על הטלפון.

רבות אנשים מבזבזים מדי יום אלפי שעות כדי להתקשר עם בית-החולים, מתעצבנים, מודאגים ולבסוף נוטשים את העבודה ונוסעים לבית-חולים לצורך אותו מידע. לא שמעתי רופא שדרש מהנהלת בית-החולים או ממיסר-הבריאות להכניס שינויים למערכת המודיעין של בית-החולים, אך נתקלתי לא-פעם ברופאים שראגו להתקנת מכשיר-טלפון אישי נוסף בחדרם בבית-החולים.

רכילות על חולים

התורה הרפואית דורשת מוד-צוות הרפואי להילחם על רעותיו הקשורות בטיפול בחולה ובגורלו של החולה. הרופא חייב להביע את דעתו באופן גלוי וללא פחד, ולנסות להשי-פיע על עמיתיו כאשר הוא משוכנע שהאינטרסים של החולה מחייבים זאת.

רופא חייב לספר את האמת בכל הוועדות, בנתי-מישפט, בחקירות מישטריות, שבהן חוקרים את מהלכי הטיפול בחולה.

הרופא חייב להודיע למיטשרה (המשך בעמוד 40)

בצווארון פתוח. הרגשתי שכולם מכ-רים בצווארי, במקום שבו חייבת להיות עניבה. נוכחתי לדעת שכל הרופאים היו ענובים בעניבות. למחרת הצט-רפתי, כמובן, למעונבים.

אינני חושב שבאקלים של מדינת-ישראל חייבים כולנו ללבוש עניבות, למרות העובדה שרוב בנתי-החולים פועל מיווגיאוריה. אך האופן שבו הצוות הרפואי מרשה לעצמו לבוא לבתי-החולים אינו רק בלתי-הולם, אלא גם בלתי-רבותי, ומהווה זילול נוסף בחולה.

הרבה רופאים מסתובבים בבית-החולים בלבוש זרוק, במכנסים שמוטים, ידוע לי מיקרה שאירע בבית-החולים בריזילי באשקלון, כאשר רופא בכיר הסתובב במחלקות כבגדים לגופו.

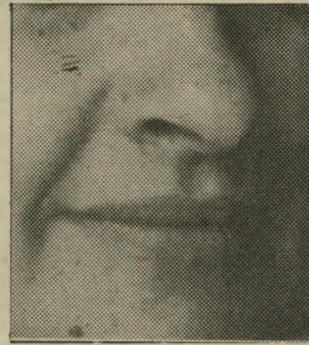
גם האחיות אינן מפגינות אלגנטיות ונקיון מיקצועי. לעיתים הן מגדלות ציפורניים ארוכות וצובעות אותן בצבע צורם. (מה יש, אסור לגזז) שערותיהן נופלות על פניהן ועל עיניהן.

הופעתו החיצונית של הצוות הרפ-אי אינו מעורר כבוד ואינו מעלה את האמון בו.

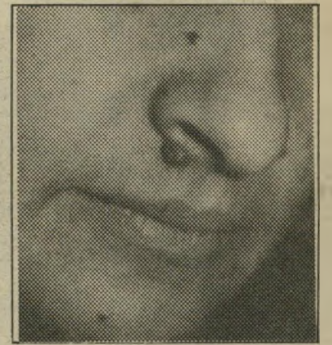
לפי התורה הדאונטולוגית, וגם לפי המסורת ההילכתית, ממלא הרופא כלפי החולה תפקיד של מורה, מרדך, מנהיג, אישיות, תכונותיו, הופעתו החיצונית מאפשרים או אינם מאפ-שרים לרופא למלא את תפקידיו אלה. רופא אמיתי חייב לדאוג לא רק להרואות רפואיות ישירות, אלא להרבה דברים אחרים הקשורים בחייהם של המטופלים שלו. כך, למשל, רופא הידוע שפצינט שלו סובל ממחלת-לב וגר בקומה השלישית ללא מעלית, חייב לדאוג ולעזור לחולה לעבור לרירה המתאימה למצב בריאותו. לא שמעתי אף על מיקרה

ביראותו. לא שמעתי אף על מיקרה

דרך יפה לסילוק פגעי עור

אחרי הטיפול ("אלי-7")

לפני הטיפול ב"סולקודרם"

נסיון ומיומנות בטיפולים האלה וגם במעקב אחרי השלמת הטיפול. הטיפול נעשה במרכז האלגנטי והמרמז. הוא מתאים לכל הגילים, לגברים ולנשים. העיקרון: לא רק נשים מבקשות להיפטר מפגעי עור. גם גברים מחפשים פתרונות קלים לעניינים שכאלה.

הטיפול עצמו: מדובר, בדרך כלל, בטיפול חריפה, ללא כאבים וללא הרדמה. התכשיר בא במגע עם האזור המטופל באמצעות טיפול עדין. הסולקודרם חונט את הרקמה איתה הוא בא במגע. מתחתיה מתהווה מיד שכבת אפידרמיס חדשה. הגלד שנוצר, נושר לאחר תקופה של עד כ-3 שבועות.

לאחר הטיפול, ימצא המטופל בהשגחה קבועה של הרופא והאחות. הוא יוזמן לבדיקה ויתורר ברקנות על כל הנוגע ב"תחזוקת" האזור המטופל. המעקב נמשך עד גמר הטיפול על הצד הטוב והמושלם.

פרטים ותארים מועד לפגישה: "אלי-7", טלפון: 03-249415. הכתובת: "אלי-7", יופייד ביריד, פרנקפורט 7 תל-אביב. הכניסה מז'בוטינסקי 20.

דבורה קלוש

מרדי, הפכה סיפור הצלחה בקנה מידה בינלאומי, שהתחיל בארץ בתחילת שנות השבעים. פרופסור מרדי הציג אז בפני הקהילה הרפואית בארץ את התמיסה המסלקת מעל העור שומות, גידולי וכתמי עור. עשרים אלף פגעי עור שונים טופלו וסולקו בהצלחה במסגרת הניסויים שנערכו לבדיקת היעילות של התכשיר. התמיסה גם נבדקה ואושרה על-ידי מוסדות הרפואה בארץ ובחו"ל.

הבדיקה נעשת על-ידי רופא מומחה, המאבחן, ללא תשלום, את פגעי העור מהם מבקשים להיפטר. הרופא קובע האם הטיפול בסולקודרם יפתור את בעיית הנבק. אם כן, הוא מאשר את הטיפול. הטיפול מבוצע במקום, בהשגחתו, על-ידי אחות מוסכת.

ריכה שטריפלר ורחל שועלי נמנו בעבר על הצוות שערך את הניסויים הקליניים בתכשיר, והן מביאות איתן

הן מפתיעות שוב. אלישבע חיימובסקי וויקי אברמוביץ. אחרי שמרכז היופי שהן מנהלות, "אלי-7", החדיר אצלנו בהצלחה את שיטת ה"FACE BUILDING" (התעמלות פנים), וקבע עובדות חדשות בשטח היופי בארץ. הן מציגות עתה חידוש נוסף: פתרון קל, מהיר, ללא כאבים וסיבוכים, לכל מי שמבקש להיפטר משומות, גידולי עור, שונים וכתמי עור.

עד היום היה מקובל שכדי להיפטר מפגעי עור מסוימים צריך לעבור טיפול כירורגי הנעשה בהרדמה מקומית או כללית. תהליך מפחיד, מכאיב ומסורבל. היו שהעדיפו לחיות עם הבעיה ולא לעבור תהליך כזה.

הפתרון של "אלי-7" מתאים גם לאלה שוויתרו, וכמובן לאלה שגילו ממש עכשיו שהם צריכים להיפטר משומה שצמחה, מגידול או כתם על העור. הפתרון: סולקודרם. תמיסה זו שהומצאה ופותחה על-ידי פרופסור

זיוה תלם

דוד המלך 10, הרצליה פיתוח

אביב - קיץ 1986

הנך מוזמנת

לראות ולקנות

את אוכנת העור של זיוה תלם

"זיוה תלם"

בפיפת' אבניו... ובהרצליה פיתוח

מחירים סבירים כל השנה

ניתן להזמין, לפי מידה ובכל גוון

זיוה תלם מארחת את:

האופנאי ג'די מליץ - בגדים ליום ולערב

רזיאלה - בגדי-ערב

M/N - בגדי בד אופנתיים

חגורות * תיקים * אביזרים שונים מותאמים לכל הדגמים בחדרה-התצוגה.

המכירה תתקיים ביום שישי 7.11.86 וביום שבת 8.11.86
דוד המלך 10, הרצליה פיתוח

מקאו • MACCAO

המסעדה הכי טיפית בעיר
ארוחות צהריים עסקיות
(5 מנות) החל מ-15 ש"ח
בערב רצוי להזמין מקום
טל' 03-455720 03-5464273
ירמיהו 7 ת"א

מודעות בטלפון

לכל העתונים
בכרטיסי אשראי במחירי המערכת

ישראל דינרס
זיוה
DINERS CLUB INTERNATIONAL ISRAEL LTD

שרות ת.ד. ללא תשלום - חניה חופשית במקום

פרסום אידיאל

אבן גבירול 110 ת"א, פתוח 7.30 - 20.00 רצוף

03-227117/8

שולה

הדבקת ציפורניים - 20 ש"ח
באיכות מעולה על ידי מומחים

היחיד בארץ

מכירת ציפורניים בסיטונות

תל-אביב, רחוב המלך ג'ורג' 89

טל. 03-295318

03-284919

קוסמטיקה לנעלים?

אפשרי בהחלט!

עם התכשירים המקוריים תרצת אנגליה וגרמניה לצביעה, צחצוח, חידוש וניקוי נעלי עור וזמש ואביזרי שמירה לנעל.

שיווק: איריסקה בע"מ רח' החשמל 19 ת"א טל 624865

תן טרמפ לחייל

חדש מהשוק

למי שזה חשוב — זה חשוב מאוד. מכשיר מדפדפנות ביוסלף מתוצרת שווייץ, נמצא למכירה בבתי המרקחת תמורת 250 שקל.

הביוסלף בא במקום המדחום והמכרז שליד המיטה, שהם שני כלים מאוד חשובים לנשים המנסות למצוא את יוסי הביזיון המדויק שלהן, כדי להרות. בפרוספקט המצורף למכשיר החדש מסבירים היצרנים שהמכשיר, בגלל דיוקו במציאת יוסי הביזיון, הוא טוב גם למניעת הריון. אבל אני, המכירה אישית כמה וכמה ילדים חמודים שנולדו מחישובים כאלה, לא ממליצה להשתמש רק בחישובים.

ועוד חדש — שלושה בשמים חדשים, אחי הצעירים של הצרלי הוותיק, יצאו למדפים בימים אלה וקוראים להם צ'רלי טורלס. כל בושם בצבע אחר וכמו כן בריח אחר. אחסוך מכם

את התיאורים בדבר נינוח משכר, תחושת הידור מתגרה, חושני, עמוק, מלטף, שכונתים תמיד על אריות הבשמים. מה שמצא חן בעיניי שכל בקבוק במישקל 50 גרם עולה 22 שקל, שהוא מחיר נמוך ביותר לעומת כמה נזולים אחרים מתוצרת חוץ שמסתובבים חופשי בחנויותינו. וחדש אחרון — לרשת חנויות המיפול של לפיד-נעמן יש עכשיו מערך שלם של כלי-בית לזוג הצעיר, במחיר 224 שקל. בסכום זה יקבל הזוג הצעיר מערכת כלי אוכל (ל"6 איש) סט לקפה (ל"6 איש) 2 סירים, 3 תבניות חסינות-אש לאפיה והגשה, 6 כוסות וכוכית, סט סכ"ם (ל"6 איש).

נראה לי רעיון טוב מאוד לשיניים של הילדים (וגם של מבוגרים, כמו כן) ולעצבים של ההורים. רולטה דנטאלית קסנסק. תוצרת שווייץ, בכל בתי המרקחת. תמורת 12.50 שקל. אגב, אחרי השימוש רוחצים במים ומאחסנים בתוך הקופסה הקטנה. היצרנים אומרים שרולטה את מחזיקה מעמד כחצי שנה. אחרי זה הסיפור בטח יימאס עליהם. ובשווייץ יצטרכו להמציא גימיק חדש.

במקום מיכתב למערכת

שירי כל העולם, ואז זה כבר נשמע טוב. ובכל זאת, אזכיר כמה שירים יפהפיים ממש, שנולדו כאן. שירים שאילו לא היו שלנו, הייתי רוצה שיהיו. שירים שהם הדבק שלי לארץ הזאת, יותר מאשר הכותל המערבי, או חוקי השבות או דברים אחרים שנוהגים לקרוא להם שורשים. שירים כמו רעות או הן אפשר או שועלי שימשון (זוכר?) ואחרים. ועשוי לרבר החשוב ביותר, וזה שהכי הרגיו אותי בדברייך. הנסיון שלך

ושל חבריך לנחש איך השירים שלנו נשמעים באוזני תיאודורקים. זאת כנראה הבעיה שלך, ולא רק שלך. של טובים ורכים. שירה של עם לא יכולה להיווצר תוך פזילה הצידה לראות איך זה נשמע באוזני אחרים. אני בטוחה שהשירה היוונית הנהדרת לא טרחה אף פעם לחשוב איך היא נשמעת ליושבי בונזא. הם שרו מה שבא להם ומה שנשמע להם טוב, ותרצה, או יותר נכון תשמע, איזה יופי יצא להם. ואפילו מיקים תיאודורקים הנפלא שר מה שבלב שלו ומה שבראש שלו ולא נראה לי שהוא שם לב אם זה מוצא חן בעיניי, בעיניך או בעיני מישהו אחר.

אגב, כשמישהו מחברייך גידר לך שכל הקטע הזה, שבו כתב מבקר את העורך שלו בעיתון של שניהם הוא מאוד לא מקובל בעיתונות. תזכיר לו, בבקשה, שעל הרגל של העולם הזה חרטות המילים, בלי מורא ובלי משוא פנים.

אני לא רק כותבת בהעולם הזה. אני גם קוראת את העיתון כל שבוע. בעצם, עיתון טוב מאוד לפי דעתי. מספק את כל מה שהקורא (לפחות קורא כמוני) מחפש בעיתון שבועי. גם אינפורמציה, גם רעות מעניינות, גם רכילות, גם הומור, פה ושם, גם ראיונות עם אנשים מעניינים וגם... וזה אולי הכי חשוב — מעצבן.

כמעט שאין אף גליון שבו אני לא מוצאת משהו שמעצבן אותי וכדי שהאדרנלין ירוץ לי בדם, אני ממשכה לקרוא ולהתעצבן, ואז כמו כל כך אדם חושב ואיכפתניק, אני מחליטה לכתוב מיכתב רחוף ביותר למערכת ולהתלונן. מאות פעמים כתבתי מיכתבים למערכת בראש שלי, ואף פעם אחת לא כתבתי אותם על הנייר.

היום שוב התרגזתי ושוב החלטתי לכתוב מכתב למערכת, אבל לפני הכתיבה עצמה הלכתי לברר (יש לי קשרים בהעולם הזה) אם נוהגים לקצר את המכתבים ולשנותם, ובכלל, איך יתייחסו למיכתב למערכת שכועס על עורך העיתון. הסתבר לי שאכן מקצרים מיכתבים למערכת... מתוך רצון לפרסם מה שיותר מכתבים. כן הסתבר לי שהאיש המטפל במיכתבים אלה הוא בעל מישפחה ואיש סולידר, ואין לו שום עניין להסתכסך עם העורך בגלל איזה מיכתב של גברת מעוצבנת. ובכן, מה נותר לי מלבד לפרסם את תלונתי במדור שלי, כי אני הרי אשה מאוד ליברלית ומוכנה לתת פירסום לכל ריעה על כל אחד.

זאת היתה הקדמה. ועכשיו העניין שהרגיו אותי. בהעולם הזה 15.10.86, ביומן אישי, כתב אורי אבנרי: "התחלנו לשיר והתחלנו להתבייש. כי שוב התברר שאין לנו, בעצם, תרבות של שירה, אין לנו שום דבר שאפשר לקרוא לו שירים ישראלים, כמו שיש שירים יווניים, או שירים רוסיים. יש לנו שירים שהם בליל של סיגנונות, ערב רב של מגנינות, חלקן גנובות מפה ומשם, חלקן חיקויים עלובים..."

ועוד כתב אבנרי: "הקשבנו להם באוזניים של תיאודורקים (כפי שנרמה לנו) והם נשמעו תפלים".

אורי אבנרי הנכבד, עורך יקר, אין שירים ישראלים, אתה אמר. בטח שאין. שירה של עם לא מתפתחת 38 שנים. זה לוקח זמן. בערך הזמן שהיוונים יושבים על ארמנים והרוסים על השלג שלהם. איך, בעצם, אתה רוצה שכבר יהיו שירים ישראלים? אותנטים? מי ייצור אותם? אתה, שנולדת בגרמניה, אני, שנולדתי באיטליה, או המוכירה שלך, שנולדה בעיראק, או מנהל העיתון, שנולד במצרים, או הסגן שלך שנולד באוסטריה, או חברי המערכת האחרים שאומנם כבר נולדו בארץ. אבל ההורים שלהם באו משם. עם המגנינות של שם.

אז מה שיש לנו כרגע הם השירים שכל אחד מאיתנו הביא איתו. כמו כן אפשר לקרוא לזה בליל של סיגנונות, אבל אפשר גם לקרוא לזה מיכתב

זהירות, חניונים!

מצב החניה בתל-אביב הוא כזה, שאם אחרי 13 סיבובים ברחובות מצאת מקום פנוי בחניון, אתה מרגיש שניצחת את הטבע.

כך קרה גם לאורנה גלזן, שהיתה צריכה

להביא חומר רחוף למערכת, אבל מקום להשאיר בו את המכונית שלה היא לא מצאה. עוד סיבוב ועוד סיבוב, ופתאום ראתה איזה מקום קטנצ'יק במיגרש החניה. ישר נכנסה, שילמה והיתה מאושרת.

אחרי-כך היא באה למערכת, ישיבה, דיברה בטלפון, מסרה חומר והלכה לקחת את המכונית כדי לחזור הביתה. אבל זה היה יום שישי בצהריים, ובעל החניון כנראה אוהב לעשות שבת תיכף אחרי 2.30 ולכן הוא סגר בשרשרת את החניון על כל המכוניות שהיו בו, והלך לעזור לאשתו עם הגפילטע פיש.

אורנה הסתובבה בחניון הסגור על שרשרת

פינח בן יהודה

בשבוע שעבר למדנו כמה מונחים מעולם המוסיקה. היום נלמד מונחים מעולם הסיפורת. איזו רמה?

ובכן, הירעתם שקליקה אומרים בעברית פשוט כנויה.

הירעתם שפלגיאטור הוא מגנב סיפורתי וסיפרי-עור, כמו אנציקלופדיה או מילון, נקראים בעברית ספריי-עץ.

קיבלתי עור שניים-שלושה מונחים בנושא. אבל לפי דעתי גם את הלועזית שלהם אף אחד לא יודע. אז מספיק להיות.

וחלמה על הבית שלה בהרצליה ועל איך היא תגיע אליו. אגב, על הבית המשמש את שומר החניון לא היה שום שלט עם כתובת או טלפון לאן אפשר להתקשר בזמני-חרום. (ראה תצ"ל).

אחרי שעתיים של עצבים ורוגז וקללות וחוסר-אונים, ואפילו חיפוש טקסי שיקח אותה הביתה עד ליום א' (שאו פותחים שוב את החניון), היא ראתה ארון אחד שמגיע לחניון, ובעזרת מפתח פותח את השרשרת. הסתבר שלחונים הקבועים יש מפתחות. לאלה שסתם מזדמנים לחניה, אין זכויות.

אם אתם מחנים את המכונית שלכם ביום השישי או בכל ערב של יום קדוש, תבררו אצל החניונאי מתי סוגרים ואיך אפשר לתת.

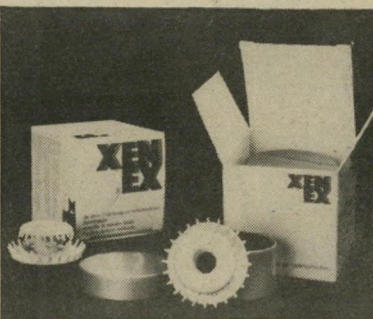
מסטיק פרודוקטיבי

הילדים שלי (ושמעתי שגם שלכם) עושים לי שיעורים, הולכים בשבילי לבית-הספר, ישנים בלילה בשבילי, מתלבשים בשבילי, מסתפרים בשבילי וכמובן גם מתרחצים ומברישים שיניים בשבילי. כל זה בתור טובה אישית, לכן-אדם שמאכיל אותם.

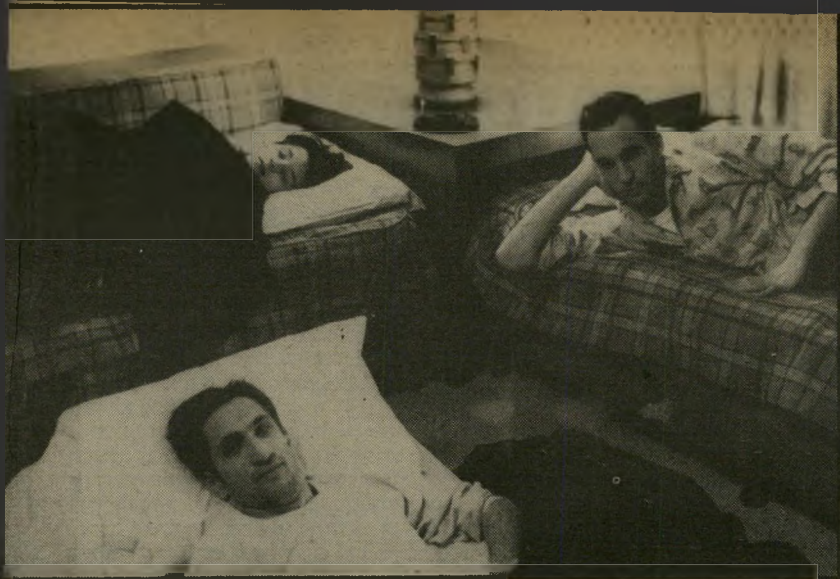
היו לנו כמה וכמה שיחות בענייני שאריות-אוכל בין השניים, חידודים, ריחות-פה וכל השאר, ובסיומם הם החליטו שפעם ביום שיפשוף קל על פני השטח צריך לספק אותי, וכך הם עושים.

לא שהפסקתי להיות מודאגת משאריות-האוכל שבפה שלהם. אבל החלטתי להפסיק לריב ולוותר. כמו על הרבה מאוד דברים אחרים בחיים שלהם ושלי.

עכשיו ראיתי פירסום בעיתון על רולטה דנטאלית, שני גלגלי-גומי מחוברים ביחד, כשיבניהם עשרות זיזי-גומי. סרבן ניקוייה-שיניים יכניס את הרולטה הקטנה אל פיו ויתנהג איתה

כמו שהוא מתנהג עם מסטיק. ילעס עד שיימאס לו, ובכניית זיזייה-פלסטיק הנטשנים בין השיניים יוציא כל מיני שאריות-אוכל תקועות. קנתי שתי רולטות כאלה, הבאתי הביתה ומייד הוכרו הענייני כהצלחה. כל דבר שנראה כמו מישחק הולך טוב בבית שלנו.

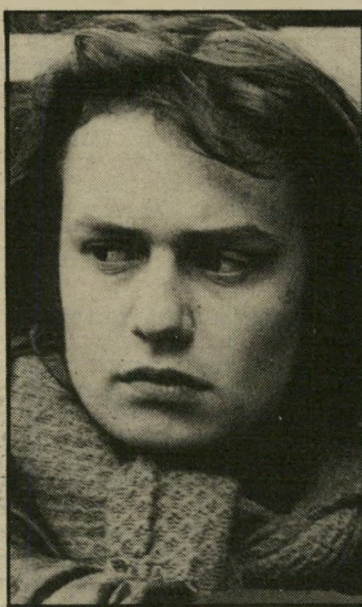
2. זרים (ארצות-הברית)

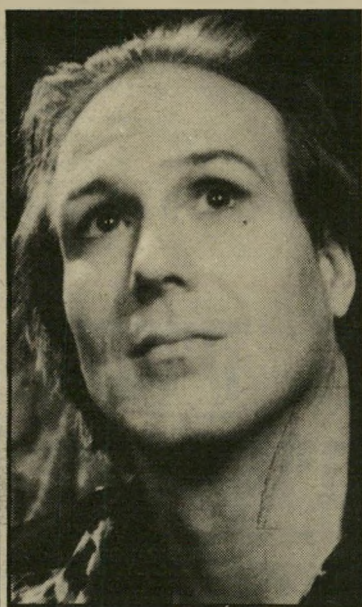
1. ראן (יפאן)

תשמי"ו • הסרט הטוב תשמי"ו • הנ

שרה שבו יש יותר נתונים ויותר דיעות משיש סרטים, ועל כל מה שמוצג כעובדה עליידי אינטרסנט אחר, יש עובדה נגדית, לרוב הפוכה לגמרי, של האינטרסנט ממול. די לראות שכל האינטרסנטים בוכים ועוברים, עוברים ובוכים. בסיום תפילת-אשכבה זו חובה לציין שאם הקולנוע הישראלי אכן מבוסס באשפתות, ואינו זוכה אולי לחסר שיחורז אותו אל החיים, רובצת האשמה כולה על מימסר אטום. אריש ועצלון; מימסר המסרב להזיז את ישבנו הרשן אפילו פסיעה אחת כדי לעזור ולדחוף לכיוון הנכון. שני המישרדים הממשלתיים העוסקים בנידון, תעשייה ומימסר וחינוך ותרבות, אשמים באותה המידה. אוסף של פקידונים כנשמה מניח לצעקנים הגדולים יותר להשפיע עליו, ומתעלם מאותם שאינם יודעים לצעוק. קולנועני ישראל הם מן הסתם העם העילג ביותר עלי ארמות — כולם מגמגמים כאשר מגיע הרגע לדרוש את המגיע להם. מתארגנים מדי פעם בהתארגנויות הססניות, המתפרקות עוד לפני שזכו לעשות משהו, שוכחים כל מה שרצו לדרוש. למרות הכל, התפוקה המקומית בסרטים, השנה, היתה מעוררת, ולוא רק משום שהיו יותר נסיונות מבעבר להתמודד עם חומר רציני, ופחות התחנפויות לקהל. מה שמשמח במיוחד: חלק גדול מן ההתחנפויות נסתיימו באופן מביש. ברעש ובמהומה רבה, כאילו להצדיק את חוסר הטעם שבהם: אם סרטים כמו סוף שבוע מטורף,

ישחקנית השנה
סנדרין בונר
עוברת אורח

שחקן השנה
ויליאם הרט
נשיקת אשת העכביש

בסך הכל, תשמי"ו היתר שנה לא רעה כלל לקולנוע בישראל. וזאת למרות היבבות הבוקעות מכיוון הענף, המאמין באמונה שלמה כי דמעות הינן סגולה כנגד עיני-הרע. הקולנוע הישראלי מידרדר והולך, מתפרק והולך — כך היה כתוב בעיתוני-החג. אין ספק שיש אמת בדבר, אם מנסים למדוד את הסרטים מתוצרת-הארץ בסרגל ההגיון. אלא שאותו הסרגל מצביע על אותן מסקנות מדי שנה בשנה, איש אינו יכול אפילו להתחיל ולהסביר כיצד הגויה הזאת גוססת כליכך הרבה זמן, ותוך כדי כך מפרנסת אנשים רבים כליכך. זה אחד הניסים של ארץ זו, שאינה מפיקה עוד חלב ודבש בחינם. ואם זה היה כך בשנים עברו, מתקבל על הרעת שזה ימשיך להיות כך גם בעתיד. המיספרים האיומים שנרשמו בקופות כמה מן הסרטים הישראליים הם אומנם מפחידים מאוד. אך לעומתם כמה וכמה סרטים שברו את מחסום 100 אלף הצופים — לא די בכך כדי לכסות את ההוצאות, אבל מספיק, כנראה, כדי להבטיח המשך לסרט נוסף: שלא לדבר על המיספרים המזהירים של יהודה ברקן, הטוען למיליון צופים ויותר בשני סרטיו השנה, קומפוט נעליים ובעיקר ניפגש בסיבוב, או בהישגים הנאים של שתי אצבעות מצידון. הממשיך לרוץ בכל רחבי הארץ. במרץ רב.

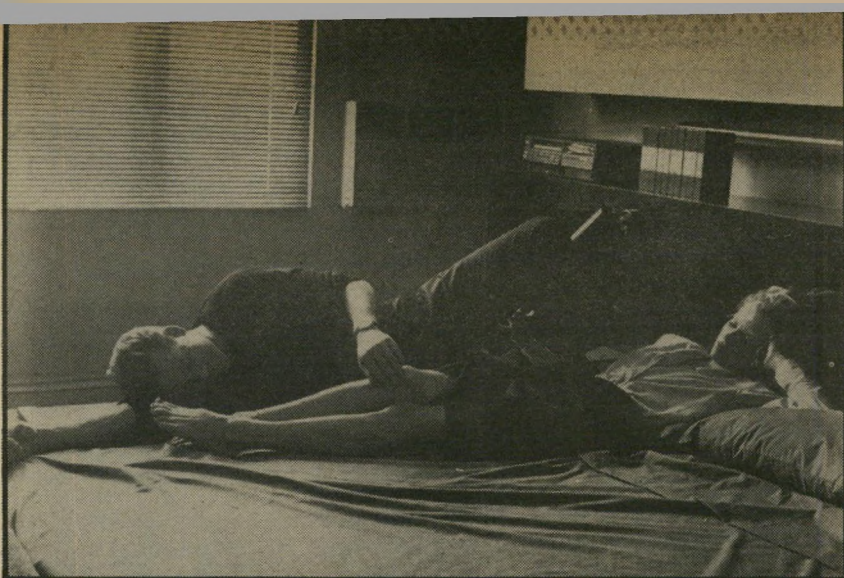
בוכים ועוברים. אבל מוטב שלא להיכנס לשדה-המוקשים של כלכלת הקולנוע הישראלי,

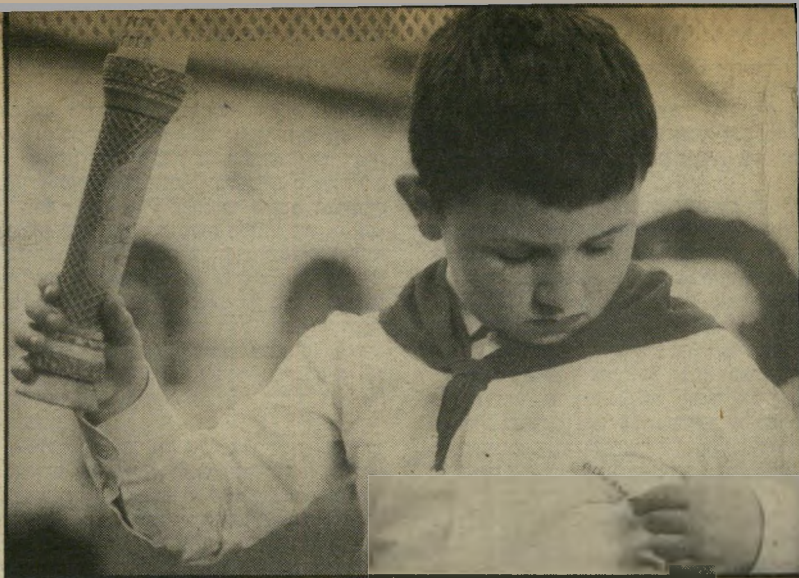
2. שיכרון חושים (ארצות-הברית)

1. לילות לבנים (ארצות-הברית)

4. שושנת קאהיר הסגולה (ארצות-הברית)

3. מסע העסקים של אבא (יוגוסלביה)

רט הטוב תשמ"ו • הסרט הטוב ת

יש להניח, כמובן, שמפיל הסרט — צה"ל — לא היה מרשה להציג היבט רחב יותר על הבעיה. אלא שזה אינו צריך לעניין את הצופה, הרשאי לדרוש חריזה עמוקה יותר אל מתחת לפני האירועים עצמם. מה שיכול היה להיות סרט מעולה למטרות שלמענן הוא נוצר — הדרכה פנימית צבאית — הופך לסרט פרובלמטי ברגע שהוא חוצה את הגבולות אל הקהל הרחב.

שטיפות מוח. שאלה: מה חלקה של קאנון, המעצמה הקולנועית הגדולה, שמקורה בישראל, בכל החגיגה הזאת? ובכן, קאנון עסוקה בעיקר בהפקות. היא הביאה יותר כוכבים להסרטים בישראל ובשנה האחרונה משהגיעו אליה, לצורך זה, בעשר השנים האחרונות.

אולם קאנון מכוונת את מאמציה בעיקר לשוק העולמי, היא עסוקה פחות בפיתוח היצירה המקומית ויותר בעידוד אותם סרטים אשר אינם רווקא ישראליים באופיים, אלא נושאים גוון בינלאומי שיתקבל בברכה בכל מקום, כאילו היה בריבית. הצהרות בקשר להפקות שיתנהלו מהיום והלאה בשפה האנגלית הן דוגמה לקו המנחה את החברה, אשר ללא ספק מהווה כיום את מקור הפרנסה העיקרי לעובדי הקולנוע בישראל.

נוכחותה של חברת קאנון מורגשת עוד יותר בהפצת סרטים זרים בארץ. לבד מהפקותיהם שלהם (מחץ הדלתא, רכבת אל החופש, אותלו) הם מפצים את התוצרת של ארבע חברות-ענק אמריקאיות: פאראמונט, יוני-

שחקנית-מישנה השנה
רבקה דה-מוריי
"רכבת החופש"

שחקן-מישנה השנה
גואל גריי
"רמו"

השיגעון הגדול, אלכס חולה אהבה או הקרב על הוועד אינם מכניסים רווחים, מהו הטעם בהפקתם? הרי כבוד גדול ודאי שלא הביאו ליוצריהם.

אשר לסרטים האחרים, גם אם הורינו ממון לתוך כיסי המפיקים, לפחות עוררו תיקווה שמשוה בכל זאת עשוי לזוז בקולנוע הישראלי, אם יתנו לו הזדמנות לכך.

עד סוף הלילה היה צעד קדימה לאיתן גרין, כבימאי מאופק העוסק בהתפוררות התא המישפחתי הישראלי, והופעתו של אסי דיין בתפקיד הראשי היתה המרשימה ביותר, מיש-חקית, השנה, בישראל.

גשר צר מאוד הצטיין בהמחשת האווירה הקשה השוררת בין ישראלים וערבים בגדה. חיך הגדי ניסה להעביר את הסיכסוך הזה ממישור פוליטי גרידא למישור תרבותי, נאדיה התאמץ להלביש את הכל באור אופטימי ונאיבי יותר.

שתי אצבעות מצידון היה הסרט השלם ביותר שהופק השנה בישראל, ועם זאת הנתון ביותר למחלוקת. זהו סיפורה של סיירת ישראלית בדרום-לבנון, סיפור המוצג היטב — אולם מנקודת מבט אישית מאוד של אנשי הסיירת, תוך התעלמות מכוונת מכל האספקטים האחרים של המלחמה האומללה הזאת.

בתוך המיסגרות שהציב לעצמו שתי אצבעות מצידון הוא עוכר היטב, ואי-אפשר שלא לשבח את הבימאי, אלי כהן, ואת צוות השחקנים הצעיר.

רט הרע תשמ"ו • הסרט הרע ת

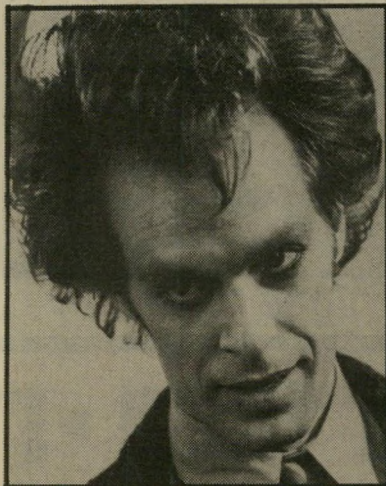
4. אלני (ארצות-הברית)

3. שורת המקלה (ארצות-הברית)

(המשך מעמוד 23)
ברסל, יוניטד ארטיסטס וג'מ, המאגרות יחד, מחז' לגבולות ארצות-הברית, תחת גג אחד — יר-איי-פי. החברה שולטת גם ברשת בתי הקולנוע העניפה ביותר, הפרושה על פני כל הארץ, ואין זאת הגומה לומר שמחצית הסרטים המוצגים היום לקהל הישראלי עוברים בידיה. אולי בשל כך, ואולי בשל התאגדות הולכות ונרקמות בין מפיצי סרטים בישראל, הדוחקים בהדרגה את רגלי העצמאים הקטנים ומאלצים את כל מי שרוצה להפיץ סרטים לראוץ לעצמו

עוד סגולה של סירטי תשמי' הקצנה ככל הכיוונים. מה לעשות, מול התחרות של הווריאט, הכבלים והטלוויזיה, הקולנוע צריך להציע יותר, והוא אכן משתדל לעשות זאת כמיטב יכולתו. סירטי הפעולה היו ברוכס אלימים, יותר בהמייס ויותר בוטים מאיפפעם בעבר, כאשר סילווסטר סטאלונה ממשיך להיות המלך של ראשי הבטון ושרירי הבולת, סמל הגוף שוויתר על הצורך במוח והפועל רק לפי האינסטינקט. סרטי הטיפש-עשרה, לעומת זאת, הפליאו עוד יותר בטיפשותם, ברדידותם ובחוסר המקוריות

קית קאראדין

מריל סטריפ

ותיקים אבל מפתיעים

שלהם. בין מעריץ אלמוני לנערה בוורוד נפרשה יריעה רחבה של הבלים, כאשר הגאון ההוגה את רוב ההברקות השדופות הללו הוא אחד: ג'ון יו, העסוק במלאכה זו עד כדי כך שאינו יכול לביים בעצמו את יצירות-המופת שלו — או שמא הוא מתבייש בכך — ומסתפק לאחרונה בכתיבה ובהפקה. הקומדיה האמריקאית, שנרמה היה כאילו יש לה עדנה חדשה בידי אנארכיסטים צעירים וחוצפנים, כמו ג'ון לאנדרס ושלישיית צוקר, צוקר את אברמס — אלה ירו כנראה את כל הכדורים שהיו באשפתם ועתה הם ממשיכים לשחק בנדמה-לי ולשלח כדורי-סרקס חיוורים.

לכית'קולנוע משלו — אחרת יעבור יסורי-תופת עד שימצא מסך פנוי — הולך ומתעצם חלקו של הקולנוע האמריקאי, בעיקר זה שמופק עליידי החברות הגדולות, על חשבון יבוא סרטים מארצות אחרות, המצטמצם והולך. צרפת ואיטליה הן שני הקורבנות העיקריים. אבל גם לארצות אחרות לא היתה עדנה רבה השנה. מי שרואה בקולנוע האמריקאי את אמצעי הכיבוש היעיל ביותר של האומה הזאת, המשליטה בשטיפת-מוח מתוחכמת ויעילה את הילכיהרוח ואורח-החיים שלה על שאר חלקי העולם, יכול להסכיף בכך חלק גדול מן התופעות הפושטות בארץ.

ג'ק ניקולסון וקאתלין טרנר ב"הכבוד של פריצי" כל שלל הטקסטים והמניירות

אשר לצאצאיהם, אותם מבית-הספר לשוטרים ולהבריל מבית-הספר לאסירים — כולם סובלים מפגור חמור בהתפתחות הנפשית שלהם. בדיחותיהם, הנדרסות כשפע זו או זו, עולות בקושי על רמה של גרילדים מוזנה. **סירטי-רג'ן רעילים.** המודעות הפוליטית עדיין קיימת בקולנוע, אבל כיווניה מתחילים לעורר דאגה. קיימים כמוכן סרטים המדברים בזכות קידמה ונגד תופעות בזוויות, כמו אלאמן ביי, שתואר את יחסם של האמריקאים לפליטי דרום-מזרח-אסיה, קאל, שהציג את התרגדיה של צפון אירלנד, המוצאת לה ביטוי במישור האישי ביותר, או קולונל רדל, שבו חזר הצמד אישטוואן סאבו (כימאי) וקלאוס מאריה בראנדאואר (שחקן) להתריע נגד סכנה של הקונפורמיזם, האוכל גם את היחיד וגם את החברה.

אולם לצד סרטים אלה צצו להם פריחי-בר רעילים כמו גולאג, אלנו או לילות לבנים, סירטי-רג'ן גאים, שבהם השמרנות היא אצילית והקומוניזם בן השטן. אין בסרטים הללו ולוא רמז של נסיון להעמיק לתוך הבעיה עצמה. אם מוסיפים על כך את הטימטוס הוועק מתוך סרטים כמו רוקי 4 או ראמבו, המטיפים לדיעות פוליטיות דומות, מבינים עד מהר את הפסיכולוגיה המניעה את ההמונים בכיכרות, ולא רק אצלנו.

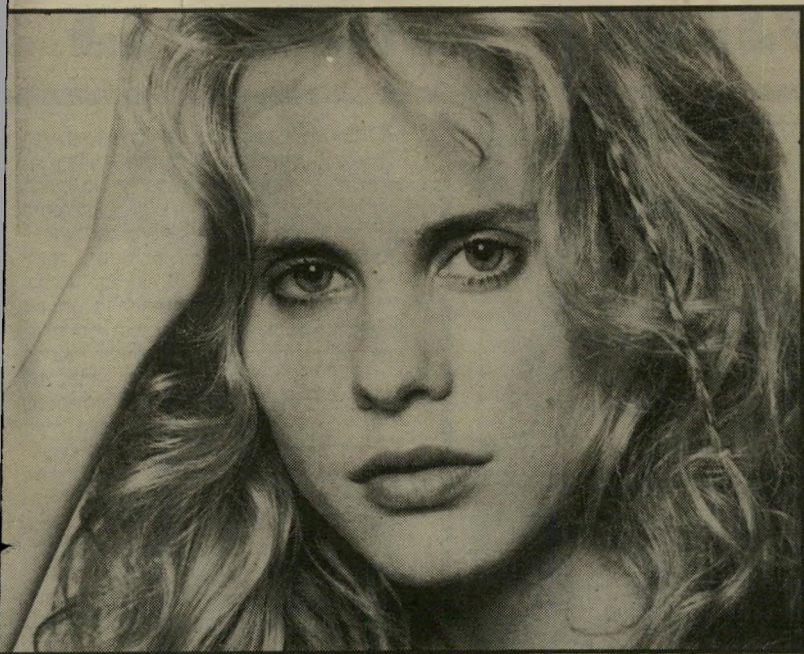
אולם כל הטענות הללו מחווירות לעומת כמה

ביכורות מאפריקה את אחת התצלוח הבודדות — אולי היחידה — של גל הרטרס ההוליוודי, אותו גל של סרטים המאמצים לעצמם את הגישה, את המוסר ואת סיגנון העלילות ש שנות השלושים והארבעים, אבל חסרים א המעוף והרמיון שהיו לסרטים טובים של אות תקופה.

פולאק היה יוצא-דופן בכך ששילב להפלי' בין הנוף האפריקאי וסיפוריה של אשה, הסופר איסאק דניס, שרקמה חלום, כשלה בו, ולמרו ואת נשאה משיכמה ומעלה מן החיים.

פנינים. מזדקרים גם אותם סירטי-איכס יוצא-דופן, שבשנים עברו לא הגיעו אלינו כלי מתוך הנחה שהקהל הישראלי אינו ראוי להם, אינו מסוגל לקלוט אותם. כך זכינו לראות כמ פנינים כמו סהרורים של אוטר יוסליאן סאטירה מעודנת, מאופקת ומבריקה על החבר החומרנית שבה הגנבים הם החלק החיוכי היחיד את נשיקת העכביש של הקטור באבנקו, שנשק על מישחק מזהיר של ויליאסם הרט, כדי להשוו בין ריכוזים חברתיים שונים, לא תמיד בהצלחה אבל לפחות באומץ רב; או טאנגוס, סירס העשיר, המגוון והמקורי של פרנאנדו סולאנאן על הדראמה של הפליטים החצויים בנפשם ב מקום מגוריהם לארץ מולדת, ומביעים זאת בתן מחומר המשתמש במוסיקה הלאומית ש ארגנטינה, הלא היא הטנגו.

מן הראוי להקדיש כאן פינה קטנה של חיב

לורי סינגר ב"בעקבות הכרך" פני מלאך שעוד ייראו

לבימאי שאינו חדש, אבל זכה להכרה בישראל רק השנה: אלן רודולף. שני סרטיו, בחר בי ובעקבות הכרך, ובמיוחד הסרט הראשון, מצביעים על כישרון רב הן בצורת-ההגשה של סיפור, הן בהדרסת השחקנים. הן ביצירת אוירה של קסם בעזרת מצלמה, תפאורות ופס קול. תופעה חריגה נוספת — הצגת היימאט של ארגר רייץ: אפוס מישפחתי ארוך, עשוי ללא רכב מבחינה קולנועית, שעורר בישראל התפעלות וזעם גם יחד. התפעלות בזכות העשיה, וזעם על הדרך שבה מחליק הסרט על השואה, למרות העובדה שהתקופה המתוארת בו היא זו שכי השנים 1919-1982.

ראייה נכונה של הסרט מצביעה למעשה על האחראיות הנוראה הרובצת על העם הגרמני: לא זו בלבד שחלק מהם היו אחראים ישירות להשמדת עם, אלא שחלק אחר, זה שלא הוציא לפועל, עצם עיניו וסירב אפילו להפנות מבט לכיוון שם עשויים היו להתגלות בפניו מראות לא נוחים למצפנו. את זאת אומר הסרט בפירוט, ואס אין הוא שם סימ'קריאה ליד אמירה זו, ואינו מפרט כתב-אשמה, הרי שזו דרכו להעביר את רוח הדברים. הצופה צריך להסיק את המסקנות בעצמו, אם הוא בשל לכך די הצורך.

ארבעת הגדולים. אם צריך לבחור את ארבעת סרטי תשמי' אלה הראויים לשימחילב והערכה יותר מן השאר — להוציא מן הכלל את שואה, הישיר לעולם אחר — העין מתעכבת על יצירת-מופת של דור הענקים, התרומה האחרונה בינתיים של גאון אמריקאי, המשתמר מסרט לסרט, ושני סרטים של צעירים, העושים את צעיהם הראשונים והמבטיחים ביותר בעולם הסרטים.

יצירת המופת, שאין עוררין עליה, אפילו בין אותם שלא נסחפו בעצמתה עד הסוף, היתה ראן של אקירה קורוסאווה. העיבוד היפאני המהמם בעוצמתו להמלך ליר. זאת חוויה בלתי-נשכחת, חזונית ודרמאטית גם יחד, שיא חדש ביצירתו

סילבסטר סטאלונה ב"רוקי 4"
סרטי-רג המשתוללים

דבר דומה אפשר לומר על אלני של פיטר ייטס. גם אם הסרט משחזר בנאמנות את פרשת חייו של עיתונאי אמריקאי ממוצא יווני, שאמו נרצחה על ידי לוחמי המחתרת הקומוניסטית ביוון, בסוף שנות ה-40, הרי הדרך שבה עושה הסרט שימוש בסיפור אומרת רק דבר אחד: הקולונלים מן הימין היו אבירי הסדר הטוב, ואילו המחתרת היתה מורכבת מקומיסארים צמאיים, אשר חיסלו כל מי שנחשד בעיניהם כאויב העם. מה שיכול להיות נכון במיקרה בודד אחר, הופך לנוסחה מסוכנת ביותר כאשר מייחסים אותה לכלל זהו בדיוק מה שסרט זה עושה, בריעה צלולה ובמצח נחושה. העובדה שהוא משתמש בכמה מן הטכניקות של הסרט הסובייטי כדי להטיף נגד האידיאולוגיה הסובייטית רק מוכיחה עד כמה רודניות משני הקצוות נפגשות בקלות, כאשר מדובר בשפת הפרופגנדה.

מעמקי הבדידות. רשימת השחקנים המצטיינים של השנה אינה כוללת הפתעות (המשך בעמוד 32)

ז'נבייב בוזולד

שתי היפות והמוכשרות של אלן רודולף ב"בחר בי"

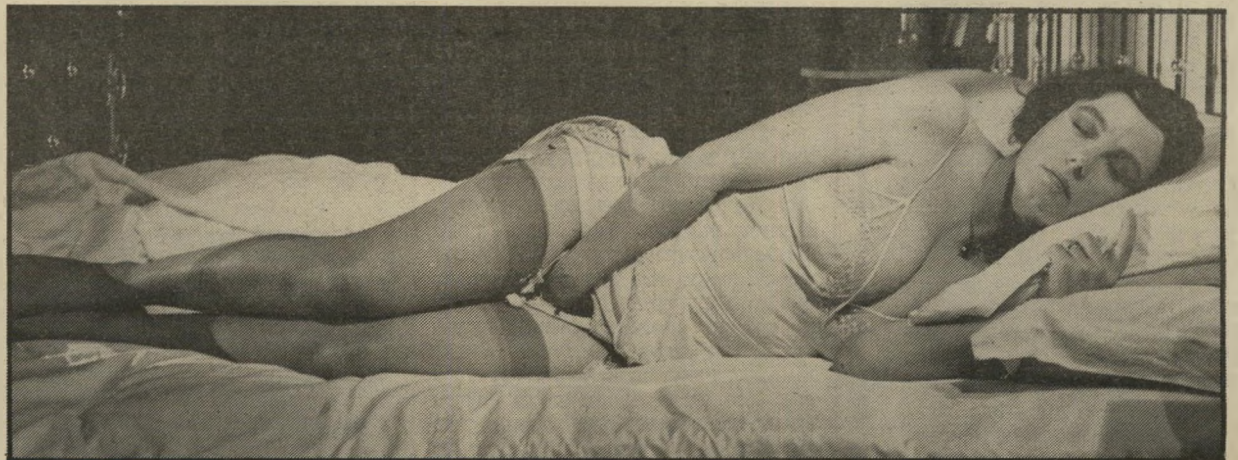

לסלי אן וורן

של גדול קולנועני יפאן החיים כיום, השוקד מזה שנים רבות על הצגת אפסיות האדם בתוך היקום. חוסר התוחלת של מעשיו, ההבל המסתתר מאחורי אידיאלים, אמונות, עוצמה, כוח וכבוד. לעומת קורוסאווה הקשיש, ג'ים ג'רמוש הוא רק כבן 30, תוצר של תת-תרבות הניריוורקית, איש שעושה קולנוע בצורה שונה מן המקובל, מתמודד אחרת עם המדיום ומוצא בו דרכים חדשות לביטוי. זרים, סרט מקוטע, שחור-לבן, עם שחקנים אלמוניים, היה הפתעה מרעננת,

מגיע מצד אחד לפשטות-ביטוי של אמן גדול באמת, ומצליח מצד שני להביע רעיונות מורכבים ועשירים על מהות האמנות שבה הוא עוסק ועל טבע האדם, כאילו ללא מאמץ. זוהי כהחלט התרומה החשובה ביותר של אמריקה לקולנוע בשנים האחרונות. **הביזיונות.** על רשימת הסרטים הרעים של השנה יש תחרות קשה ועקשנית. כמה מן הביזיונות הוזכרו כבר, אבל הרשימה עדיין ארוכה. מן האינפנטיליות התהומית של מורים ביג'

בקיצור, אחרי 15 שנות התלבטות כדרך המתאימה ביותר שבה אפשר להעביר לקולנוע דבר שנכתב במיוחד לבימה ולמגבלותיה, הדרך שנבחרה היתה השיגרתית והשדופה ביותר, והתוצאות כהתאם. **דוגמה אחרת:** שיכרון חושים, אותו סרט שנודע בלעז תחת השם תישעה וחצי שבועות. השתמש בשניים מן הכוכבים האופנתיים ביותר של התקופה, מיקי רורק וקים באסינג'ר, ולעג להם ולצופים גם יחד, כאשר התיימר להיות סרט

סטפניה סאנדרלי ב"המסתח"
התחתונית שגנבה את ההצגה

אהבה לוהט ומלא סצינות פיקאנטיות — ולא היה בו אפילו קמצוץ מן המקוריות או ההעזה שאפיינה פעם סרטים כמו הטאנגו האחרון בפאריז. סתם פארווה משעם, המתיימר להיות סרטיזימה.

לילות לבנים, שהוזכר כבר, הוא אחד מאותם הסרטים המאוסים באמת, משום שהוא מססה להסתיר מתחת לאיצטלה אמנותית מסר פוליטי שאינו עולה במאומה על תעמולה זולה. זאת חזרה לשיא תקופת מאקרת, כאשר כל האמריקאים היו טובים, גם אם טעו לפעמים, וכל הרוסים היו רעים, אלא אם כן ערקו למחנה האמריקאי. הסיפור עצמו היה מצוץ מן האצבע (רקדן רוסי עריק נוחת נחיתת אונס בסיביר), הדמויות הפלאקטיות נשלפו מן הארכיון, וכל התבטול הזה צריך היה להיות אכיל, רק משום שבאי רישניקוב וגרגורי היינס רוקדים בו. השניים הם אומנם רקדנים בחסר, עשר הדקות הראשונות של הסרט הן חוויה, אבל זה אינו יכול עדיין להצדיק את כל היתר. גם מי שרוצה להילחם בטוטאליטריות הסובייטית ויש כמה להילחם — צריך להיות קצת יותר מתוחכם מזה. אחרת כל המלאכה לבטלה.

זג, ועד לכבודת הגסה והנפוחה של רומאן בברלין, דרך הצעקנות מחרישת האוזניים של קשר הקאמורה והאופנתיות האלימה והריקנית של לחיות ולמות בלוס-אנג'לס, דוגמות יש בשפע.

את שנת הדראקון כמעט ומתחשק להזכיר בשל הגיוענות המפעפעת בו, למרות החוויה החזונית שהוא העניק, וכנ"ל לגבי הצבע ארגמן, שוהו פאטרונזים גיעוני לעילא; ואשר לסרטיסטאלונה, ומחקיו למיניהם, כל מילה נוספת היא ביזבזו מקום וזמן.

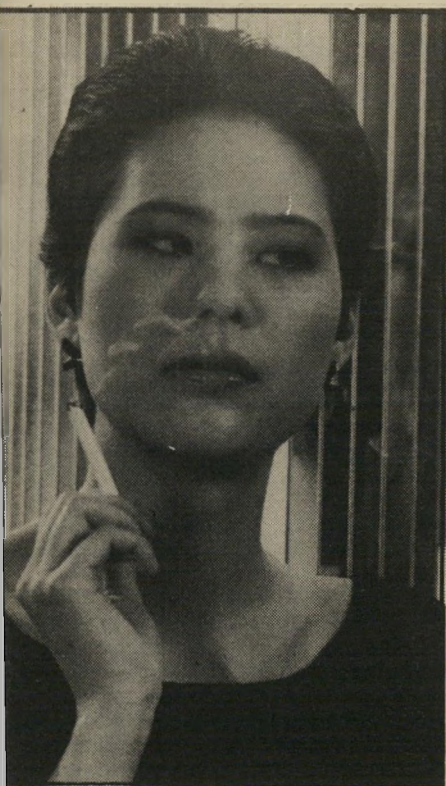
כדי לבחור את ארבע תחתיות השפל, יש קודם כל לחפש בין הסרטים אשר הן באמצעייה הפקה שלהם, הן ביומרות שהשמיעו והן בצפיות שיצרו בקהל, היו אמורים להיות משהו אחר. בקיצור: הפאשלות הגדולות של השנה.

כמו לדוגמה שורת המקהלה — העיבוד למחזמר המצליח ביותר בכל הזמנים, שנשאר ככול למקור הבימתי, מבלי להעביר את הקסם המיוחד שהיה בו. זהו סרט שהחמיץ את כל הנתונים שהיו בו, נפל הן כסרט מוסיקאלי והן כהצגה, וזאת למרות העובדה שהמשתתפים בו היו מוכשרים, והצוותים הטכניים היו מעולים.

מיפגש בין שלושה טיפוסים-שוליים ומבט אל אמריקה מלמטה, כחלק הפחות זוהר והפחות אופנתי.

יש בסרט כליך הרבה המצאות: חשיפת כל-כך הרבה נקודות מרתקות בהתנהגות האנושית וכליך הרבה הומור, שהוא כהחלט ראוי להימנות עם ארבעת הגדולים, כתגלית של השנה. מסע העסקים של אבא, כסר הכל סירטו השני באורך מלא של הבימאי היוגוסלוי אמיל קוסטוריצה, היה מופת למה שאפשר לעשות בקולנוע כאשר יש מעט אמצעים והרבה נשמה. סיפור של מישפחה פשוטה ביוגוסלביה של שנות החמישים המוקדמות, ימי המהפכים הפוליטיים שהפילו קורבנות מכל צד, מועלה ככליך הרבה הומור ואהבת-אדם, עד שאפילו הנבלים בו הם סימפטיים.

אשר לשושנת קאהירי הסגולה, זה הסרט שבו מתערבבת המציאות עם הפיקציה, האפרוריות של שנות השלושים באמריקה גולשת לווהר של עולם הבר, הגבולות בין השניים מתבלבלים לחלוטין, ובסופו של דבר בוחרת הגיבורה כחלום על פני מציאות שאינה יכולה להתמודד עימה — זהו וודי אלן כשיא,

דוגמנית אריאן ב"שנת הדרקון"
הצהובה היפה

תערוכת בכורה וביכורים

עם תערוכתו של נחמיה שטנצל

שישים שנות ציור ומעלה ובהן תערוכת יחיד אחת ויחידה, אף היא לפני שנים רבות, שכתובה הייתה?

לא, לא ייאמן, אך הנה העובדה לפנינו. ולולא יוזמתה של קבוצת בכרים, ספק אם גם תערוכת יחיד שניה זו של האמן המתבגר היתה באה לעולם, וציבור שוחרי האמנות בישראל לא היה זוכה לראות מיבחר קטן ומנופה זה מיצירות נחמיה שטנצל במיטבו, ככל שנשמטו בידי האמן.

נחמיה שטנצל, לירידו ומוקירו — שם צייר ושם דבר, לסיפרי תולדות האמנות בארץ זכה להיכנס. המוסיאונים שלה, לעומת זאת, עדיין לא שמעו עליו, כפי הנראה, אחרי הכל, מה הן שישים שנות ציירה לעומת חזון הנצח של אוצרים קרטיים דלי רוח וחומר.

אמרנו, שם דבר, וטעמנו עימנו. ושמו המפורש של אותו דבר: ארץ-ישראל. נחמיה שטנצל, כמו ירדו המנוח שמשון הולצמן, נמנה עם הקבוצה הלא-גדולה של ציירי ארץ-ישראל, הללו שנופי ארץ-ישראל היו, האופקים החדשים שלהם, גם אצלו, כאצל הולצמן, מעולם לא היה מושג הזהות וההגדרה העצמית בעייתית. תמיד ראה עצמו צייר ארץ-ישראלי, שהרי את נופי ארץ-ישראל צייר להוציא חטיבת ציורים ורישומים מימות השתלמותו בפאריס, וכמה נסיונות לשחזור את מראות עיירת מולדתו הפולנית, הצטמצם נחמיה שטנצל בציור נופי ארץ-ישראל. הצטמצם — ורחן לו. התמקד — ומצא את זהותו.

מזה עשרות שנים הוא מצייר ושמן להציג עם חבריו בתערוכות קבוצתיות: מצייר ואינו עושה נפשות לציוריו. שישים שנה ומעלה: אל היה הדבר קל בעיניכם. שהרי פירושו שנות העשרים החלוציות, והאבסולה, והמחסור, וההידרדרות, והמיאורעות, והמלחמות. וכל שנות קיום המדינה — ונחמיה שטנצל מוסיף ומצייר. כמה ציירים החיים עימנו כיום זכו להציג בתערוכות מיגדל דויד ואגודת אמנים עברית או בביתן הארצישראלי של התערוכה הקולוניאלית הגדולה בפאריס של 1930?

מרגע שקנה לעצמו לשון וסיגנון ההולמים את נטיותיו — אף כאן גבר הרגש על אמינות על זה של מקורות ניוטוניים ווירטואוזיות — שוב לא היה לו צורך לשנות כדי להשתנות. עיקר מאמציו הוקדשו מעתה לשמירה על ההישג שהושג, מתוך כוונה להבטיח שקו האיכות שנבקע לא יתדרדר ולא ייפגם. בדרישה זו שדרש מעצמו גם עמד, כאמור, זה יותר משישים שנה, כשנות דור המדבר ועוד חצי.

כרבים מבני דורו, התרכו אף הוא באקווארל ובעבודות על נייר — מאותם טעמים שהביאו את עמיתיו לשקוד על כלי זה. בכותל המזרח של האקווארל הישראלי שמורה גם לו פינה קטנה, פינה שהיא אולם מלא.

תערוכה זו היא פרי אהבה: אהבה לאיש והוקרה ליצירתו. אבל כדרך כל אהבה תלויה בדבר, משמשת גם אהבה זו לנחמיה שטנצל ולציוריו, צינור ביטוי לצורכי הנפש של ירדיו. כך, לצורך שלהם להיווכח שוב כי "לא בחיל ולא בכוח", וכי כל אשר נורע כאן אי-פעם, גם אם נורע אל המלח, לעולם לא ייעלם בלא להותיר אחריו עקבות.

אמנותו של נחמיה שטנצל תלויה בו ורק בו, כמובן. אבל דבר אחרון זה שאמרנו תלוי כולו בננו. בננו ובבאים אחרינו.

נתן זך

עגלונים

פרות וציירים

לפני כ־60 שנה נתברכו עגלונים תל-אביב ב"שוק" משלהם — מיגרש גדול בין הכפר סמיל ובין רחוב סוקולוב של היום, סמוך לבית החולים אסותא. שם היו מעמידים את העגלות ומחכים לפרנסה. לא הרחק ממיגרש זה ניצב משק הפועלות ובו עסקו העולות החדשות בחליכת פרות כאשר הפועלים הצעירים, שהתקבצו באו מכל עבר, עסקו בחיזור.

במקום מרוחק משם, בתוך כיצה של ממש, מקום בו משתרע כיום גרמארי, ניצבו הצריפים

של הנוער העובד שהוקם זה עתה, ובאחד מהם היה הסטודיו של הצייר פרנקל, אשר שימש בית-הספר הראשון לאמנות בתל-אביב. אל בית הספר הזה נתקבצו ובאו אמנים צעירים כמו לבנון, הולצמן, הנדל ואחרים. כדי ללמוד. אמנות מודרנית" מהצייר שהגיע זה עתה מפאריס ואשר באמתחתו גלויות של הציורים המודרניים הנודעים, אותם לא ראו פירחיה-אמנות הארץ-ישראלים מימיהם.

במקומות אלה ובאחרים שוטט גם נחמיה שטנצל, חלוץ עברי צעיר, שזה עתה עלה מפולין ואשר חילק את זמנו בלימודי ציור אצל פרנקל, בחיזור אחרי אותן חולבות, בשיחות פילוסופיות עם ציירים אחרים, ובניחול ויכוחים-פוליטיים בשוק-העגלונים. ואת כל מה שראו עיניו עמד וצייר.

השבוע נפתחה בגלריה שי דנון, ברחוב פרוג

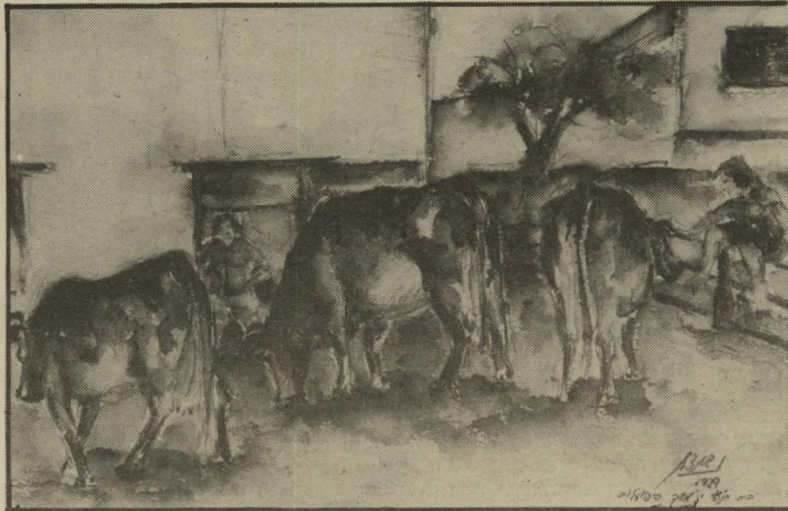
אונז: "לא הפסקתי לצייר אפילו יום אחד", הוא אומר, ואינו חושב להפסיק גם עכשיו.

שלמה שבא

סיפור

ראובן רותן קולות הציפורים

בבוקר, בטרם קמתי משנתי, כבר שמעתי את ציוץ הציפורים בגן. התעוררתי לפתע. לירי שכבה מירב, ישנה, כמו שותתה, וכמו מרבת. היא לא שומעת את ציוץ הציפורים. היא מעפעת בעיניה, אות הוא כי שמעה אותי מהרהר בה. פיתאום היא קמה. במהירות, לא הספקתי לראות

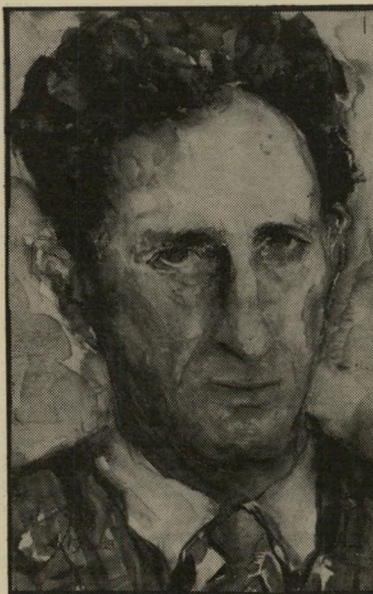
נחמיה שטנצל: משק הפועלות תל-אביב, 1929 כיום רבי-קומות ברחוב ארלוזורוב

את פניה הערות, גבה התהלך בחדר, כמחפש משהו. הוא נעצר ליד הכיסא, ואחר כך ליד השולחן. היבטתי בה בהשתאות. לא העזתי לומר כלום, חששתי להפריע למהלך היקיצה. לאחר רגע, פנתה ויצאה מן החדר. קולות הציפורים גברו בינתיים. אור גדול נכנס, חדר מן החלון המלבני. עיניי פקוחות לרווחה, אני רואה את צילי היונים על לוחית האסכסט השקופה, שמעל למשקוף החלון. קולות המקורים פצחו רינה, טירטורם על פני לוח האסכסט התגבר. היו שם אולי ארבע יונים חומות והן עירניות מאוד וצמאות ליום הבא, העולה עם השמש.

היא שתתה קפה שחור מהביל. עיניה לחות, שפתיה קמוצות, עם כל לגימה הן מתעוותות לכלל כיוולת חרוץ, ושבו נפערות לדומיה פשוטה. מה, מה, היא אומרת כל הזמן, מה... שיערה שחור. עיניה שחורות בבוקר ועם כלות היום שחורות. בין זה לזה, כשאני לא רואה אותה, הן שמחות, אבל עייפות, או בעלות סבר רציני, כאילו תוואי של זקן, או יתמות. אני מתיישב שם. מבט בה קלות, ומסיר מיד את מבטי. אני שואל שאלת פיתאום. היא עונה במילמול כבוש ואחר כך מחייכת אליי. זה בסדר, היא אומרת. היום יש לי חזרה. איוו חזרה, אני שואל. היא משיבה כי חזרת המקהלה היום, לפנות ערב. ומתי תגיעי, אני שואל. בעשר, היא אומרת. ולא תאחרי, אני שואל, והיא צוחקת. לא.

לאחר שהלכה מירב התיישבתי על הכורסה השחורה, המתקפלת, והירהתי בה מעט. היחסים בינינו היו שיגרתיים, למעשה חסרי תוחלת, כמו הימים עצמם. היבטתי לעבר עצי הגן, שוב שמעתי את קולות הציפורים. הפעם נחלש קולן. קולות אחרים גברו והלכו. היום נפתח ויתמשך עד שתגיע שוב מירב. בלילה, כשהכל יחשיך, תגיע מירב, לאחר חזרת המקהלה.

אני ממתיין עם המוסיקה. אני מתהלך בחדר. איחור של חצי שעה הוא קבוע. הפעם התאריך הזמן, לפתע נשמע לצלול באינטרקום. היא עולה בשקט. כמו צעדים שלא נולדו עוד. כשהיא מציגה את נעליה על המדרגה, המדרגה עונה, שכנים שכנים, השעה מאוחרת, אסור להעזיר איש. ישנים כולם. את שומעת... עונות הבית מירקה את המדרגות. "איוו ניקיון פה היום!" היא אומרת. עוד בטרם אראה את פניה. נכון, אני אומר, העונות היתה היום. אבל מזמן היא לא היתה, אומרת מירב. אני מאשר, נועל את הדלת וכבר אנחנו משתתקים. אני מביט בה. לרגע היא

שטנצל: דיוקן עצמי

בעשרות תערוכות קבוצתיות, אבל רק פעם אחת ערך תערוכת יחיד. וגם אם לא הציג, הרי שתמונתו, מהשנים האחרונות, מצויה בגלריות והתיאטראות ארץ-ישראל. סימטאות ירושלים, צפת וטבריה. אבל עיקרה של תערוכה זו, בגלריה שי דנון, הוא בעשרות האקווארלים משנות העשרים והשלושים כיום ציוריו פני הארץ, מפתה, ורמותה אשר חלפו מן העולם. שטנצל, הקרב לשנות ה־80, נמצא כמלוא

מארי

אני שִׁיד

אני שִׁיד לְשִׁיד־כֶּכֶר
אחר
פֶּךְ מִסְתַּבֵּר
וְתִמְדִּי נֹחַת
בְּאוֹתוֹ מִכֵּב זֹהָר
נִשֵּׁם אֶת רִיחַ הַבֶּקֶר
אוֹמֵד צֶבֶעַ בְּצֶבֶעַ
וְצִלִּיל עִם צִלִּיל
תוֹהָה בְּסִתּוֹ
וְנִסְעָר בְּאֵבִיב

אֲחֵרֵי כָּל אֵלֶּה
בְּאוֹת הַמִּלִּים
בְּכַתְבִּיךְ
מִי יָבִין
וְאֵי הַחֲזֹן
מִחוּץ לְבֵית־הַפִּנְסָה
או שִׁיר־הַמִּקְהֵלָה
בְּלִי תִבְת־תְּהוֹרָה

לְמַעֲשֶׂה
אֵינִי מְבַקֵּשׁ
אַרְץ אַחֶרֶת
כָּאֵן לְפָחוֹת
שְׂלֵי הַמִּלִּים
וְהַמִּלִּים
עוֹבְרוֹת מִפֶּה לִפֶּה
אֲבָל אֲנִי
מִתְעַקֵּשׁ
עַל מִוֶּכֶן אֲחֵר

אֲצִלִּי הַחַיִּים הֵם
וְרוֹעוֹת חֲסִנוֹת
בְּעֶבְדֶּךָ
לְחֵם שְׂחֹר
וְסִיר עֲטוּף בְּמַפָּה
אֵיךְ אֲבִי מִלִּים
לְאֲנָשִׁים כְּאֵלֶּה

אֵיךְ יִגִּיעוּ
הַמִּלִּים שְׂלֵי
לְרִטֵּט הַפִּטְמָה
שֶׁמֶצֶץ בִּינְקוֹתוֹ
בְּשִׁקִּיקָה
בְּטִבְעִית
או לְרִטֵּט תִּינוֹקוֹת
עַל־צֵד אֲחִיתִיָּהוּ

מביטה בי. ואיש לדרכו. אני לחדר השינה. היא לכורסה המתקפלת. אחרי רגע היא באה אחריי. אתה פה?... כאילו שלא ידעת, אני אומר. ההה... צוחקת. אני מביט בה. היא חיוורת. איך היתה החזרה?... טוב... בסדר. היא הרימה יד להסיר סוודר. יד גולמנית, לא של פסנתרנית. אצבעות עבות. יד מגושמת. של אשה פשוטה, אין כוח של ממש בידיים האלה, אני חושב ביני לביני. אילו היו לה ידיים אחרות, יכול להיות שהדברים היו מתפתחים אחרת.

האור כבה. אנחנו שוכבים. היא נהנית. אני פחות. היא לא יודעת שאני שוכב עם מישהי אחרת. היא נהנית, וזה העיקר. בבוקר אתעורר, קולות הציפורים יעירו אותי. יהיו יונים על האסכסט הצהוב. היא תלך, אולי לעבודה. ואני ביום הארוך, החמים, הרך.

אנשי מילה

האם וידקון קוויזלינג, הפאשיסט הנורווגי ששייתרפיעולה עם הנאצים, היה הקוויזלינג הראשון? זו שאלה שיש לה פנים לכאן ולכאן, וחכמי הסימאנטיקה עדיין לא התחבטו בה כל צורכם: כמובן היו לפניו משתפייפיעולה עם האויב, וקראו להם בוגדים המבקשים להציל עצמם ולהיבנות, או שומרי הגחלת, המנסים להציל כל שניתן. למשל גדליהו בן-אחיקם, שעד היום צמים לזיכרו, ויוסף ברמתיהו, שעד היום ספריו הם המקור העיקרי לגבורת מלחמתנו ברומאים — האם יעלה על הדעת לקרוא להם „קוויזלינגים“ או להכריז, שהם דווקא לא היו קוויזלינגים כלל...? בקיצור: האם וידקון קוויזלינג יצר קאטגוריאציה קוויזלינגית גם למפרע, כלומר: באופן רטרואקטיבי?

וראי רבים אכלו כריכים — בשר וגבינה בין פרוסותיים להם — דומני, שגם מלפפון חמוץ מומלץ במיקרה כזה — אבל ניתן לטעון, שעד שלא בא ג'ון מונטאג'ו, הדיפלומט האנגלי בן המאה השמונה-עשרה... ובסוגריים נוסף, שהוא נפטר בשיבה לא הכי טובה ב־1792, וזאת אולי משום שלקה באולקוס, הוא כיב הקיבה, מפני שכה היה שטוף במישחק הקלפים, שלא התפנה לסעוד כאחד האצילים, אף על פי שהחל היה אציל ותוארו — הרוכס הרביעי לבית סאנדויטש, מה שהעניק את התואר גם לסאנדויטשים שהוא אכל... וכאן נסגור את הסוגריים ונשוב לארשיית המישפט, שבו העלינו את השאלה, אם אלה שאכלו סאנדויטשים לפני הרוכס לבית סאנ־דויטש באמת אכלו סאנדויטשים או סתם כריכים?

איבהירות מסוג דומה קיימת בעניינו של וילהלם קונארד רנטגן, שכנראה היה הרנטולוג הראשון — הוא נפטר ב־1923 — אך אם עשה צילום רנטגן לעצמו איננו יודע. שאלה עדינה זו מעלה על הדעת את זיכרו של הרופא האנגלי בן המאה השמונה-עשרה — דוקטור קונטון — שהיה כה פופולארי בזמנו, ששמו, בעל הצליל הנוקשה, שובש ונתרכך עם הזמן בפי העם למעין שם חיבה — דוקטור קונדורס — ובשם זה רבים זוכרים אותו לטובה או לרעה.

רופא אחר, שלשימתחו ולצערנו לא זכה ליהנות מהמצאתו, היה הצרפתי דוקטור ג'וזף גיליוטיין, שנפטר ב־1814 כשראו על כתפיו, וכיוון שבצפתים עסקין — מי היה השובניסט הראשון? הלסקיקונים מביאים את ניקולאס שובן, חייל ותיק בצבא נאפוליאון, שהיה מסור לקיסרו הנערץ באופן השובניסטי ביותר. מילון המכילות הגדול של ובסטר אפילו מציין, שהיה פאטריוט מוגזם עד עיוורון. מילון אוכספורד מזכיר שהיה קנאי שונא זרים, והלסקיקון של קנאוארס מוסיף שהיה מסית. שנת לידתו ומותו אינם נמסרים, אך ובסטר מזכיר שהוא „שיגשג“ (כך!) סביב שנת 1815. אך האמת, שנולד רק ב־1831 — אומנם כשהוא כבר זקן למדי — וזאת כשיצא לאור הספר Cocardé Tricolore (צבע שלוש הצבעים), סמל הלאומי הצרפתי, מאת הסופר הצרפתי Cogniard ששמו לא האריך ימים כשם גיבורו, ולא מצאתי את קורותיו בלסקיקונים.

כה שובנישט של ניקולאס שובן השכיח את קוניאר מולידו ומעיד על גורלם של כמה וכמה אנשימילה.

י"ל"ק: יד לקטנים

לפעמים צץ לו פיתאום איזה רעיון קטן ונטפל — תרשום אותי, שתהיה בטוח שחשבת אותי ותרע בדיוק מה ואיך?

אבל הוא קטנטן, שורה-שורותיים בראש העמוד, ואחריו גליון שלם, גדול, לבן — ריק ומפקח: מה עושים איתו? אני רואה — ספר כבר לא ייצא לי ממני. וגם לא מאמר. אולי רשימתנו? מסתבר, שגם זה מוגזם. והוא לא רוצה להיעלם, להיפך, הוא עוד מתחצף — ומנקר?

מה עושים בו?

אבל אם נמצא לו שם שיצדיק את זעזערתו ויאפשר לצרף אותו עם שכמותו? נגיד, משהו כמו „ניצוצות“? לא, זה יומרני, „שכבים“? — זה עם ריגשי נחיתות: „רשמים ורשימות“? אבל זה מזכיר את סיגנונו של איזה חולם ולוחם, איש העליה השלישית.

ובינתיים נרמה לי, שאני שומע לחש קצר-רוח: שהיה בלי שם, רק תרשום. כי גם לרעיון קטן מגיע שיציבו לו יד...

או — קראתי — יש לי? כי בא לי הרעיון הקטן לקרוא לו „י"ל"ק — ראשי תיבות: יד לקטנים

ראובן קריין

תיאטרון

על חזרה בתשובה

גיסתו של גולדין.
בתיאטרון באר שבע
מחזה ובימוי: שמואל הספרי

תפאורה מרשימה: על הבימה אתר חפירות ארכיאולוגיות. העמוד נושא הכתובת, הכוכים הפעורים והמדרגות הרעועות יוצרים, בצד אווירה של מציאות מוכרת, גם תחושה של רחיסות, ואולי אפילו של מיסתורין. ציבועי אפר וחרסים משרים על הכל גווניו של כובד ואבק. על רקע זה נעות הדמויות הלוקחות חלק בהתרחשות שעניינה המרכזי הוא החזרה בתשובה.

שניים הם החוזרים בתשובה. האחד, משולם בעל העבר המפוקפק, מצא מיקלט במיסגרת דתית מסוימת, המציעה לחבריה אפיק „כשר“ לאלימות, נוסח „מלחמות הקודש“ החומייניס-

האשה, האמביציה הנחרצת של גולן הארכיאולוג והחבלה בממצאים ההיסטוריים שמבצעת שירה הארכיאולוגית, אלא שהם חסרים את המורכבות הדרושה: (א) כדי להניעם לפעולות מסוג זה, (ב) כדי לספק לקהל את האמצעים הדרושים לשיפוטם.

עם זאת, ראוי תיאטרון באר-שבע לתודה. עצם הטיפול בנושא, הבימה היפה שהעמיד איתן לוי ומישחקם הטוב של יוסי יבלונקה כגולן, ליאת גורן כאשתו ויגאל נאור כסלח ומשולם — כל אלה העמידו הצגה שכדאי ורצוי לראותה.

עלילה, דמויות ורעיון

יצרים
בתיאטרון בית לסין
מחזה: ויליאם מסטרסיומן
נוסח עברי: מרים קיני
בימוי: עמית גזית

המחזה יצרים של ויליאם מסטרסיומן הוא מחזה של עלילה. השאלה מה יקרה הלאה היא השאלה המרכזית שמלווה את ההתרחשות הבימתית לכל אורכה: האם יצליח האנס לבצע את זממו? מה תעשה בו מרג'ורי אחרי שגברה עליו וכלאה אותו באח? מה תהיה עמדת חברותיה

גיסתו של גולדין. תיאטרון באר-שבע, יגאל נאור. יוסי יבלונקה

לדירה? האם תופיע המישהיה? והחשוב מכל — האם ואיך ניתן לחסל פרשה כזאת, או אולי, לפתור בעיה כזאת?

הקמתו של המחזה, הדמויות שעל גביהן נישאת העלילה היא מישנית. הדמויות עלי-פי המחזאי הן יותר „טיפוסים“ מאשר בני-אדם. הטיפוס הגברי האלים חוזר אל ביתה של הנערה היפה, העסוקה בעצמה, בית שאלו היא מחלקת עם חברותיה, העוברת הסוציאליזם הטיפוסית והבלונדית הטיפוסית הטיפוסית (שאיננה בלונדית בהצגה זו). לכאורה, עוד אחד ממוחנתי-הפשע הנפוצים במקומותינו. אך לא כך. יצרים של מסטרסיומן והביצוע של תיאטרון בית לסין מעמידים הצגה שהיא יותר מזה. המתח והעניין שבבעלילה מהווים כלי שבאמצעותו מפנה המחזאי את תשומת ליבם של הצופים אל הבעיות החברתיות החריפות, המהוות את הבסיס הרעיוני של המחזה. בעיה כמו היחס שבין הצדק והחוק, האם צדק החוק הקובע כי רק מה שניתן להוכחה הוא בר-עונשין. או בעית הכוונה. האם מי שביצע פשע שלא מתוך כוונה חייב יותר ממי שהתכוון למגונה שבפשעים אך לא הצליח לבצעו. או בעית העונש: האם כליאתו של מי שנמצא אשם בתנאים התת-אנושיים של בתי-הסוהר היא פיתרון הולם. ובעית הבעיות: מהי מידת האחריות האישית. האם מי שגדל ברקע מסויים אחראי פחות ממי שגדל ברקע אחר, וכתוצאה מכך איך ניתן לסווג רקע ומדי תרומת האישיות לרקע. וכן הלאה וכן הלאה.

את אשר עשה המחזאי לעלילה הבלשית עשו השחקנים לדמויות. האנס בגילימו של עמוס לביא הוא יותר מאשר סטריאוטיפ של סוטה אלים. המישחק שלו העמיד לנערה היפה תכלית מהירת קליטה ועשירת תגובות: בטוחה ומפוחרת, שקולה ואימפולסיבית, היירה ומעורערת לכל אורך הדרך. גם שרי צוריאלי עשתה גדולות בתפקיד מרג'ורי. היא העניקה לנערה היפה תכלית ממדיות. מרג'ורי שלה היא אנושית ונשית גם נקמנותה, גם בשנאתה, גם בשלטנותה וגם

כפחדיה. מורכבותה קירבה אותה אל הקהל ואיפשרה לו להזדהות איתה ולראות את המציאות המתרחשת על הבימה מנקודת מבטה שלה. הקהל שבא להצגה יצרים בתיאטרון בית לסין רואה למולו דמויות אנושיות מציאותיות חוות חוויה נוראה אך אפשרית. בתוך עולם כימתי שהוא חיקוי של מציאות מוכרת. באמצעות תמונת המציאות עובר המסר החברתי אל קהל התיאטרון כעוצמה מהממת. שעיקבותיה ניכרים בתשואות הנלהבות.

עדנה אלוני

על ביטול וסיפרי ביטול

סוף סוף מתגלה הנברווה האמיתית של ישראל. אוכל. בכל אשר תפנה העין יותר ויותר מילולות, חטיפות, מערניות, מיסערות לכל קיבה ולכל טעם נפתחות והומות אדם. וכיוון שאנו עם הספר, מתלווה לכך שפע של סיפרי כישול, ובהם מתכונים למנות ראשונות ואחרונות, רגים ועופות ופירותים, ליפתנים ועוגות וריקיקים, ממתקים ומחמצים, מזון דיאטטי, מיטבח ישראלי, יהודי, בלקאני, תימני, מיוזרחתיכוני, עדתי, טיבעוני אמיתי וטיבעוני למראית-עין, וכל שאר הדברים שהמו"לים שלנו מאמינים כי הציבור עתיד לקנות.

הספרים באים בכל הצורות והגדלים, רובם בלתי-מתאימים לשימוש במיטבה, מכיוון שהם גדולים מדי או קטנים מדי, בכריכות קשות והרוקות המסרבות להישאר פתוחות ברף הנבחר, כך שתמיד קיימת הסכנה שתחליף את תוכנו של פורניג בזה של כיסונים או ממולאים.

אני חייבת להודות ולהתוודות שאני מושפעת מהרפתקאותי שלי במיטבה — סעודת-צהריים חגיגית או ארוחת-ערב באווירה של מסיבה הם מיבצעים אסטראטיים של ממש. תימרוני? ומהלכי עקיפה ואיגוף אמיתיים נדרשים כדי להביא לעולם סעודה בת שלוש מנות בשטח המצומצם שבו יש בקושי מקום למתכון אחד כתוב על גבי כרטיס מתוך כרטיס האוסף שלי של מתכונים גנובים. וגם זה, כלומר, המקום לאותו כרטיס — רק על גבי המצנע (הטוסטר). כך שאילו רציתי להעזר בספרים שופעי-הממרים הייתי צריכה ללמוד את פרטי המתכון על-פה. נשאלת השאלה, למי נועדו כל סיפרי-הביטול האלה? לזוג הצעיר הטרי, המבלה כל ערב שבת או שבת בצהריים אצל האמא שלה, בכל עת שנפגשים ויצאת לסעודה הדרושת ביטול רציני? שמא המדובר במתנה שהיא כמעט כליכך טובה כמו ארוחה? ואולי רק ברמז, זכר לסעודה שלא עלתה יפה, בתיקווה לאחרות, טובות ממנה?

אני מודה שדפים מבריקים אלה בכל ציבועי הקשת מרתקים אותי. אבל אילו הגיש לי מישהו לשולחן את התבשילים המופיעים בהם בכל הדרם ציבועי הטכניקולור שבהם הם מוצגים כאלו, אני מסופקת מאוד אם לא הייתי מהססת ארוכות לפני שהייתי מתחילה לחטט בהם. וכך אני מוצאת את עצמי משוטטת בחנויות הספרים בין „קל, מהיר ואלגנטי“, „הביטול ה־סיני“, „אפיה 2000“, „לדים מבשלים“, „קוק טיילים וטיפים“, „חגיגה ציממונית“, „סלטים“, „מאכלי ירקות“, „סודות מן המיטבח של...“ ועוד, ועוד, כשאני סוקרת מזווית העין את הקיבוצניק הצעיר המכרסם כעך שעה שהוא הופך ברפים, כשמבט רחוק ורעץ בעיניו.

כמו היבטים רבים אחרים של הקרתנות שלנו, גם כאן הצורה היא התוכן, מראה-העיניים הוא הקובע. יומרותיהם של כתבי וסוקרי המיסערות בטוריהם שבמסופים השבועיים של העיתונות היו משעשעות לולא חברי להן יומרותיהן של המיסערות עצמן. הקונץ של הצגת בקבוק היין ללקוח ופולחן הטעמים מן היין במיסערות היקרות יותר דומה יותר לסצינה מתוך תיאטרון האבסורד מאשר למשהו שמקומו בין כותלי בית-אוכל. מפני שאף כי מצויים במקומותינו כמה ינינות סבירים בהחלט, ספק אם למצור מגיש היין או ללקוח הטועם ממנו יש צל של מושג באיכויות ושנות בציר טובות יותר או פחות.

ביטול טוב הוא אמנות המחיית בקיאות והתמצאות בשוק המקומי, ברישיות השיווק ובחנניות ומידה הוא גם נעור ביזכרונות ילדות וביחס של כבוד והערכה שאדם הוגה לעצמו ולעולמו. היכן, זה, היכן מסתתרת המהירות הישראלית של אליזבת דייוויד, שספריה על המיטבח היסתיכוני, האיטלקי, הצרפתי הפרובינציאלי והכפרי הם בית-ספר לאמנות האהבה, ההבנה וגם — לא במקום האחרון — הכתיבה עצמה. **עתל בריורא**

אני כורדי!

או תימני, או גדוזי, או מאראקשי

משהו! התחלתי לרקוד, הקמתי להקה: היום אני אשה כורדית גאה!" מריה מושקה מקווינסטנג'ה שבי כורדיסטאן, ואחר כך מאשקלון שבי ישראל, הכינה מאכל כורדי חגיגי: קבבה — תערובת של בצל, פטרו וליה, בשר עגל ותבלינים. התערובת הארממה הושחלה על שיפור והונחה על המנגל. הריח הבשריחרך אפף את הפארק, שימח קיבה ונחיריים. "כבר 15 שנים אנחנו חוגגים את הסהרנה", סיפרה מושקה. "אבל בכורדיסטאן היה שמח יותר. גם בסהרנה וגם בחיים. גרנו בטבע, בלי מכוניות וצרות, כולם ביחד, שמחים כל הזמן."

שימחה הגדולה והאמיתית ביותר היתה בסהרנה. בפארק הלאומי באשקלון התכנסו כ-50 אלף בני העדה הכורדית. במשך יומיים רקדו, אכלו ושרו שיריאיב. בכורדיסטאן חגגו את הסהרנה בפסח. בארץ תפסה המימונה את התיקשורת ואת הפארקים בחגיגה. הכורדים העבירו את חגיגותיהם לסוכות. במרכז הפארק, סמוך לבימה, רקדה צביה גליסקו בתנועות רחבות, כמעט מלכותיות. תוך שניות נאספו סביבה חוגגים עליונים ופתחו מעגל גדול. "אני התחתנתי עם אשכנזי שתמיד היה אומר לי: את טיפשה, את כורדית! החלטתי להראות לו שגם אני שווה

זיכרונות העבר

ה בוששה היא — והיפוכה, החגיגות הראוותניות — הם חלק מתהליך חברתי ששיאו החיצוני והברזל לט ביותר התרחש בשבוע הסוכות. ארבע חגיגות עתידיות נערכו בש-

יוצאת גרוזיה מיכלשווילי ביקשו ממני לבוא. אז באתי!

מכנס מאראקשים עזרן. מוטב מאוחר מאשר לעולם לא!

חורט ממאראקש גם קולעת. רוקמת וצורף

בוע אחד. הכורדים חגגו את הסהרנה. הגרוזים ערכו קונגרס של יהדות גרוזיה באשדוד. ברחובות — תימניא דה. יוצאי מאראקש התכנסו בפארק הירקון.

הסביר הר"ר יוחנן פרס, סוציולוג: "במהפך של 1977 גילו בני עדות המזרח שיש להם כוח אלקטורלי גדול וחשוב, ואז החל תהליך, שעדיין לא הסתיים, של גיבוש עדתי והעלאת הדימוי העצמי. רק בסופו של התהליך תסתיים קליטתם של בני עדות המזרח. היום, שלא כבעבר, יש להם יכולת כספית לעורר את תהליך חיווק הביטחון העצמי. החגיגות הגדולות והמוחצות הן חלק מהתהליך הזה." הפוליטיקאים, ציידים ותיקים ומגורי סים, התרוצצו מעדה לעדה בהיסטריה רוטציונית מובנת. שלמה הלל ויעקב צור היו בסהרנה. ושוב יעקב צור — בקונגרס גרוזיה. שימעון פרס ויצחק שמיר היו בתימניאדה. ואחר כך שימעון פרס ויצחק מורעי אצל יוצאי מאראקש. רבים אחרים הכטיחו לבוא, אך לא הצליחו להגיע בגלל החילוף הממשלתי, שהתרחש ביום החגיגות. מה שהבינו השרים הבין גם פוליטיקאי צעיר (32), בן מפלגת העבודה. אפרים גור, ממלא מקום ראש עיריית אשדוד, הגרוזי בעל העמדה הציבורית הגבוהה ביותר בארץ, הוא שאירגן את קונגרס יהדות גרוזיה.

גור עושה הרבה כדי להגיע לכנסת כנציגם של הגרוזים. לפני שנתיים אירגן חגיגה גדולה, בנוסח המימונה והסהרנה, באשדוד. השנה החליט לתת לכינוס מראה מכובד, שסייע לתדמיתם של יוצאי גרוזיה ולתרומתם של אפרים גור.

לקולנוע אולימפיה באשדוד הוזמן 850 יוצאי גרוזיה, ששמעו והשימועו הרצאות על דת, תיקשורת, קליטה, נוער וצעירים בעדה הגרוזית. הורתה מרינה מיכלשווילי, משימתת בקונגרס: "אפרים גור ביקש ממני לבוא. אז באתי. הוא יודע הכל. הוא יעזור לנו."

הוסיפה מירי קריכלי, משתתפת בקונגרס: "בהרצאה על מעמד האשה הבנו שאשה גרוזית יכולה להשקיע מאמץ כדי להתקדם בישראל. כברית המועצות הייתי מורה למתמטיקה. בארץ אני פקידה. חששתי שלא אצליח ללמוד. לי ההרצאה לא שינתה כלום. עדיין אני חוששת. לא אחזור להיות מורה."

"בשנות ה-30 וה-40 קרה אצל האשכנזים תהליך דומה", נזכר הר"ר יוחנן פרס. אירגון עולי מרכז אירופה היה אירגון תרבותי ופוליטי פעיל ורבי השפעה. הם הקימו מיפלגה בשם "עליה חרשה", שהתגלגלה לציר גים הכלליים א', למיפלגה הפרוגרסיבית ולבסוף — לליברלים העצמאיים. היה להם עיתון יומי, ופעילויות תרבותיות. אותם אשכנזים, שנולדו

ארבע חגיגות עדתיות נערכו בשבוע הסוכות: הסהרנה, קונגרס יהדות גרוזיה, התימניאדה וכינוס יוצאי מאראקש. שרה ליבוביץ הייתה בכולן ומצאה כוליטיקאים, אנשי עסקים וסתם חוגגים עליזים מאוד

חדרי יולדות תימני

בתימן התלבשו היו יפות יותר!

רץ. הם עדיין חיים את ויכרונות העבר, ויש להם די כוח כדי להחיותם."

להיט הסתיו

אחרי ההמון החוגג והצייד הפיר ליטי הגיע תורו של הסוחר, זה היודע מה קונים ומתי, והמכין מלאי גדול מהמיצרך המבוקש.

כך נהג נריה עוזרי. מפיק מרמתיגן, בן העדה התימנית. בחוש של סוחר הבין כי הלהיט החם של סתיו '86 הוא חגיגות עדתיות. הכורדים, הגרוזים והמארוקאים אינם זקוקים לנריה עוזרי. יש להם משל עצמם. נריה עוזרי פנה אל העדה התימנית.

על המידשאות של מרכז וייסגל ברחובות הקים דוכנים קטנים. בכל אחד מהם הושיב כמה תימנים בבגדי חג מסורתיים. גם קולעת, רוקמת וצורף היו שם. ביניהם — דוכנים לפלאפל, האנציקלופדיה העברית במכצע, צעצועים לילדים: תימניאדה. מין יריד עליו לישראלים, אינסטנט תימן לתיירים, תיזכורת עלובה ל וועידת יוצאי תימן שהתקיימה ברחו בות בדיוק לפני 36 שנים, כדי לחג את סיום מיכצע מרבד הקסמים.

הצטרף נריה עוזרי: "אני נחשב כמשועל לנשיא תימן, אבל אין לי שום יומרה לשקף נאמנה את התרבות של יהודי תימן. אף פעם לא התמודדתי עם

מבכנס תימנים עוזרי מרמתיגן לרחובות

מבכנס גרוזים גור מן העיריה אל הכנסת

באירופה, הזרקנו. רוב הצעירים ה אשכנזיים נולדו בארץ ואין הם מגלים עניין בנוסטלגיה. ואילו צעירי עדות המזרח, ברובם הגדול, לא נולדו בא

יוצאת כורדיסטאן מושקה כבר בדרך לארץ התחילו הצרות...

בושות היו יפות יותר. כאן זה סתם שטויות!"

"ירושלים הקטנה"

אנחנו המאראקשיאדה, קבע יוסף עזרן מבתיים, ממארגני הכינוס של יוצאי העיר מאראקש ב דרום מארוקו, באיזור שרוב תושביו הם ברכים.

"ירושלים הקטנה", כך קראו למא ראקש. היו בה אלפי יהודים, עשרות בתי כנסת, בתי מדרש, ישיבות, חכ מים ואדמו"רים.

ב 1951 היו בעיר 16,400 יהודים. חציים עלו לארץ ב 1955. השאר אתרי מילחמת ששת הימים. היום יש בארץ 35 אלף מאראקשים.

בפארק הירקון מתחו חבלים, ש סימנו את רחובות המלאח (הרובע היהודי) במאראקש. כל מי שפחה התי יישובה ברחוב שלה, פגשה במכרים קרובים ורחוקים. אכלה ושתתה, כמו בכל פיקניק ראוי לשמו.

"באו המון אנשים, הרבה מעל לציפיות שלנו. למה דווקא עכשיו החלטנו להתכנס? מוטב מאוחר מאשר לעולם לא! זה הכינוס הראשון. בעיקבותיו יבואו רבים אחרים. למה דווקא אנחנו ולא האשכנזים? שיקחו יוזמה, ויעשו גם הם כינוסים כאלה!"

סתם עבודה בעיניים! אדם פרטי לקח לי את הכסף, ולא נתן כלום בתמורה!" מילמל תימני מזוקן ליד הרוכב הח באני.

הוסיף יונה סירי, מצנעא שבתימן, היום מהרצליה: "באנו כל מועדון הקשישים, 150 חברים. בתימן התיל

דבר כזה. יש לי הרבה פאשלות. אין הסברים למה שקורה בדוכנים, אין תיאום בין האמנים. צריך להתייחס לזה בסלחנות."

רבים מהתימנים, שכאו בהמוניהם מכל רחבי הארץ, ששילמו 11 שקלים בכניסה, לא התייחסו לעוזרי בסלחנות.

יוצאת כורדיסטאן גליסקו (במרכז) החלטתי להראות שגם אני שווה משהו!"

דבורה בן-דרור:

„גם הדתיים חותמים כאשר משכנעים אותם!“

השתלתי הכבד, שבועה השבוע בארץ, תרמה תרומה נכבדה למודעות לגבי ההשתלות ותרומת האברים. אנשים התחילו לשאול את עצמם: מה אני יכול לעשות למען העניין? פניתי אל דבורה בן-דרור, יו"ר האגודה לקידום השתלות, וביקשתי ממנה לספר על האגודה.

התחלנו את הפרויקט לפי בקשתו של הפרופסור דורסט, שאליו הגענו ב־1978, כשבנו ארי היה זקוק להשתלת-כליות. הופעתי בטלוויזיה וניסיתי לדבר אל ליבם של אנשים לתרום אברים — אחרי מותם, כמובן — להצלת חיי אנשים אחרים. באותו זמן נמצאה כליה עבור ארי, והיא הושתלה בגופו, אבל לדאבונו היא לא נקלטה והוא נפטר.

לפני מותו ביקש ארי מאיתנו שמנשיך לפעול, כדי שאחרים לא יעברו את הגיהנום שהוא עבר.

ביום ה־30 למותו הקמנו את האגודה, הנושאת את שמו, והתחלתי לעבוד. הלכתי מהרצאה להרצאה, מצפון הארץ ועד דרומה, דיברתי אל האנשים והחתמתי אותם על התעודה. את הרחיפה הגדולה ביותר נתן השר חיים לנראו המנוח, שנענה לבקשתנו והורה להצמיד ספחיתרמה לכל רשיון-נהיגה ישראלי. כל המעוניין חותם על הספה, שולח אלינו ואנחנו שולחים אליו תעודת־תורם.

● כמה תעודות כאלה יש היום בארץ?
בין 200 ל־250 אלף.

השתלות

● זה הרבה מאוד!

שמונה שנים אנחנו עובדים קשה מאוד. היום יש כאמת היענות די גדולה, אבל כשהתחלתי את העבודה לא הבינו על מה אני מדברת בכלל.

● יש גם דתיים הנושאים תעודה כזאת?

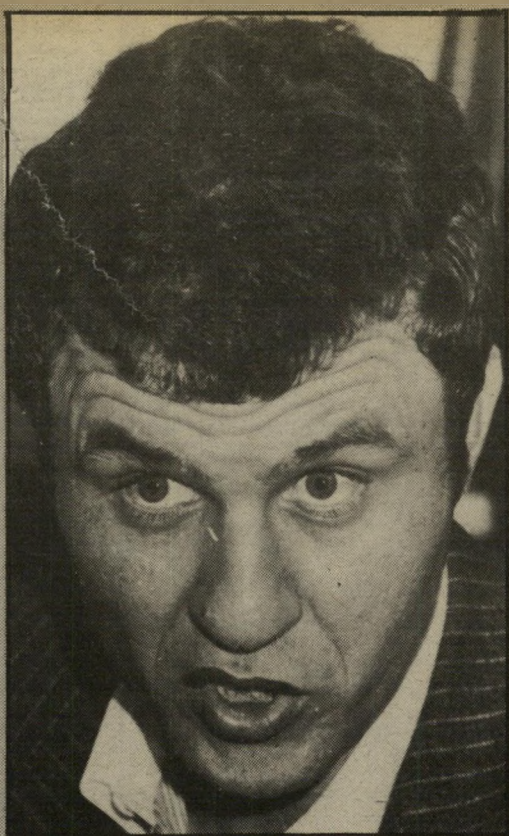
הרבה דתיים. קרציתי פעמים רבות מאור בבני־ברק. ברגע שמשכנעים אותם שהתרומה היא להשתלה בלבד, הם חותמים.

● תעודה יכולה ללכת לאיבוד. מדוע לא תעבירו את שמות התורמים לבת־החולים בארץ, ואז, כשיבוא אדם שנפטר, יידעו בבית־החולים שהוא מוכן לתרום את אבריו.

אנחנו לא עושים את זה, כי אנחנו מוכנים לתת לאנשים אפשרות להתחרט. אם מישו מתחרט, הוא קורע את התעודה שלו. אנשים אינם אוהבים להחליט החלטות סופיות. חשוב שתהיה אופציה.

● מי שאין לו רשיון־נהיגה ורוצה היום להצטרף אליכם, מה עליו לעשות?

או לטלפן אליי, לטלפון 03-9222059, או לשלוח גלויה לת"ד 747 פתח־תיקווה, ואנחנו נודה לו. (דניאלה שמי)

מאיר שיטריט:

„לא חל פירות במעמד היהודים שם!“

כול אוחנה, חברי־הפרלמנט היהודי היחיד במארוקו, ניסה להיבחר, בשבוע שעבר, כסגן יושב־ראש הפרלמנט של מארוקו ונכשל. אחת הסברות היתה שיהדותו עמדה לו כמכשול. על פי אותה גירסה, לא רצתה המפלגה הסוציאליסטית המארוקאית שתיווצר סיטואציה שבה יישב בראש ישיבות הפרלמנט שלהם יהודי, אם ייעדר היושב־ראש הקבוע.

שוחחתי על כך עם חברי־הכנסת מאיר שיטריט, יליד מארוקו ואחד מחברי־הכנסת שפעלו למען הידוק היחסים בין ישראל למארוקו. שיטריט, שחזר לאחרונה ממארוקו, לא נרעש מהידיעה ואינו שותף לפרשנות החריפה סביבה.

● ניתן להקיש מהידיעה שיש יחס מפלה לרעה כלפי יהודי מארוקו?

לא, אני בכלל לא מוועזע מהידיעה הזאת. להיפך: אני חושב שרווקא נוכחותו של אוחנה בפרלמנט היא הוכחה מוצקה לכך שאין יחס מפלה נגד יהודים. אוחנה נבחר באיזורים שבו 98% מהבחרים הם ערביים: הוא יהודי גא, יהודי מוצהר, כך שניתן להסיק מבחירתו הרבה. אחיו, ג'ק אוחנה, ליזם את רפי אורי, אהרון אברחמיא, יצחק פרץ ואותי במיפגש שלנו עם המלך חסן.

מארוקו

● בכל־זאת, אוחנה הוא הנציג היהודי היחיד בפרלמנט של מארוקו.

נ, אז כמה יהודים יש שם בברזאלי 17 אלף, משהו כזה. בסדר, לא הייתי קורא לנציג יחיד. ייצוג חולם, אבל צריך לייחס חשיבות לבחירתו.

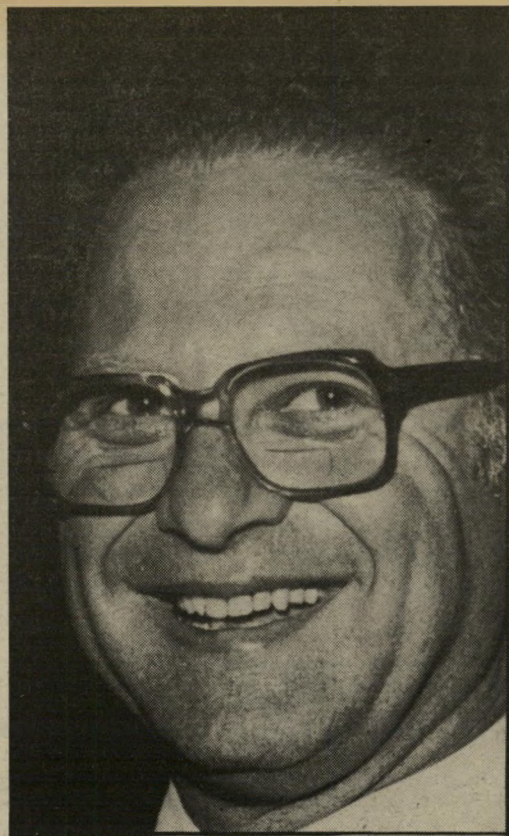
● ומה החשיבות של אי־בחירתו כסגן יושב־ראש הפרלמנט?

אני לא מכיר את המיקרה לפרטיו. אינני בטוח שהפרשנות לאי־בחירתו היא נכונה. אני מעדיף שיש לכך משמעות אישית, ולא פוליטית.

● ניתן להסיק מכך על שינוי במעמדה של הקהילה היהודית במארוקו?

הקהילה היהודית במארוקו היא קהילה חזקה, יחסית למדינה הקטנים. אין לה עמדות פוליטיות מיוחדות. בעיקר מתרכזות פעילויותיה בנושאים חברתיים, עזרה לאנשים, גמילות־חסדים. במארוקו ניתן למרוד מעמד של קהילה או אדם על פי תדירות פגישותיו עם המלך. על פי הקריטריון הזה, לא חל שום שינוי לרעה במעמדה של הקהילה היהודית. מעמדה איתן!

(דפנה ברק)

מיכה חריש:

„רציתי להיות רק סגן־שר החוץ!“

אחרי שכולם עמדו בתור לנשק את השרה החדשה, שושנה ארבל־אלמוזילנו, הופנתה תשומת־הלב למישרת סגן־השר שפינתה השרה החדשה. נזרקו שמותיהם של המתמודדים על המישרה הפנויה: חברות־הכנסת נאוה ארד ואורה נמיר, חברי־הכנסת אהרון נחמיאס וחברי־הכנסת מיכה חריש.

את שמו של חריש, כמועמד לתפקיד סגן־השר, כבר קלטתי כמה פעמים במהלך החודשים האחרונים. ביררתי עימו את הסוגיה.

● מה האמת בדבר מועמדותך לסגנות־שר?

הייתי מועמד לתפקיד סגן שר־החוץ לפני שלושה־ארבעה חודשים. זה די הגיוני, כי אני הרי טיפילתי בנושאים כמו יחסי ישראל־ספרד. אני גם זה שאירגן את פגישתם הראשונה של שימרון פרס והמלך חסן ב־1978, ברכאט במארוקו, ואת שלוש הפגישות בין פרס לסאדאת. זאת במיסגרת תפקידי כראש מחלקת קשרי־החוץ של מיפלגת־העבודה. אני גם זה שהיה בקשר עם עובדי משרד־החוץ באחרונה.

מישרות

● איך נפלה מועמדותך?

זה עלה כשהיה ברור שעזר וייצמן אינו בתמונה. בתחילה הוא הרי הוריע שלא יכהן כממשלתו של יצחק שמיר, ואחר־כך הוריע שיש ככוונתו להישאר במישרת ראש־הממשלה. אז עלה העניין שלי. בסוף, כשווייצמן תבע את מקומו כשר במשרד־החוץ — סיכמנו, פרס ואני, שאין מקום לסגן־שר נוסף במישרת.

● ביוזמת מי היה הסיכום הזה?

פרס ואני נפגשים אחת לשבועיים. זה לא שאלה של יוזמה. לי היה ברור מה מתבקש במצב שנוצר.

● נכון לעכשיו, אתה מועמד לסגנות־שר?

אני לא מועמד להיות סגן־שר בכל מישרת אחר. בזמנו, כשעדי אמוראי היה אמור להתמנות כנגיד — הוא המליץ עליי כעל יורשו כסגן שר־האוצר, וסירבתי. סגן שר־החוץ — זה סגן־השר היחיד שהייתי מוכן להיות.

● אולי פגעה בכך העובדה שלא עשית די לוביאינג ולא רצת לתקשורת?

ראשית, אני לא יודע איך רצים לתקשורת, לא יודע איך יוצרים תיקשורת ואני לא בטוח שאני כליך רוצה ללמוד את זה. האם זה פגע בך כשהחלט יכול להיות. (דפנה ברק)

רינו צרור:

„העיתון, חדשות יקים עכשיו צוות תגובות!“

נשיאות מועצת העיתונות החליטה ביום השישי לגנות את העיתון חדשות על פירסום שמה ותמונתה של תורמת הכבד, שהושלת בגוף חולה. כאשר הוויכוח שלפני הגיוני נסב סביב השאלה, האם פירסום העיתון את פרטיה של התורמת, למרות שעורכיו ידעו על התנגדות ממשפחה לפירסום, אם לאו. האם הוצאה תמונתה של התורמת מ־מזכירות קבוצה, שער־העמקים, במירמה? ביום הראשון, היום שבו פירסמה נשיאות המועצה את החלטתה, שוחחתי עם אחד מעורכי חדשות, רינו צרור.

● **איך אתה מרגיש נוכח ההתקפות על עיתונך?**
ההרגשה קשה. לא שהיא בלתי־צפויה, לאור מאורעות העבר וההיכרות עם הקולגות. מה שמעצבן אותי יותר מכל זה שההתייחסות פשוט לא מוצדקת. אני לא מכיר עיתונאי אחר שבדק תחילה

עיתונות

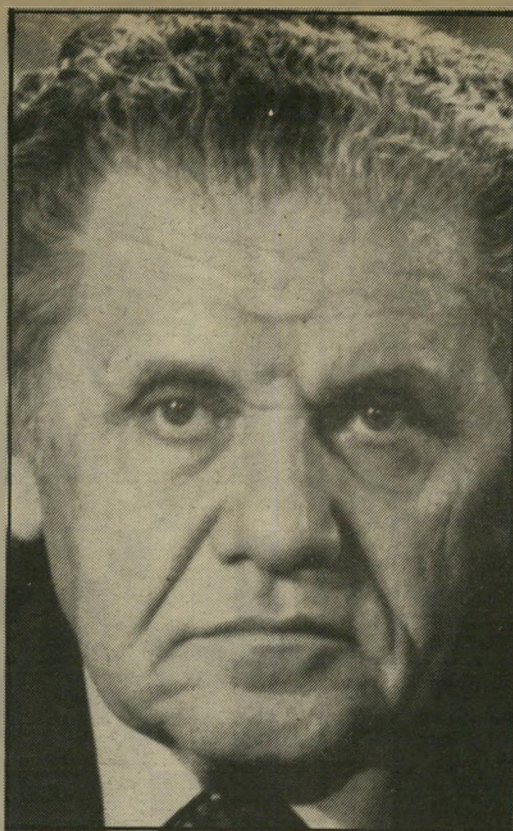
את מה שקרה ורק אחר־כך הסיק מסקנות. כולם מיהרו להתקוף: זה לא שאני מסתובב נרדף כל היום, אבל מחפשים את חדשות. מה הצעקה הגרולה? בעצם פירסומנו מעשה טוב, וצינו אותו לשבח. נכון שלא ידענו שהמישפחה לא מעוניינת בפירסום הזה. הסיפור היה שלנו מהבוקר. בזמן שעיתונאים אחרים רק הגיעו לבית־החולים רמב"ם, הכתב שלנו כבר היה בקיבוץ. זה לא היה לעיתונאים אחרים, אלא היה מידע בלעדי שלנו. אבל שוב אני מרגיש: לא ידענו על רצונה של המישפחה, שלא לפרסם את זהותה.

● קיימתם על כך בירור פנימי?

כן! ברקנו אם יש אפשרות כלשהי שהמידע שהמישפחה אינה מעוניינת בפירסום, הגיע אלינו. המסקנה שלנו: בשום אופן לא הגיע אלינו מידע כזה!

● ומה המסקנה לגבי ההתקפות עליכם? תפרשו אולי ממועצת העיתונות?

שקלנו את זה, אבל אמרנו שאם נפרוש מרצוננו — נשחק לידים של המתקפים אותנו. המסקנה העיקרית מהפרשה היא, שאנחנו צריכים לגלות יותר עירנות בתגובות שלנו כלפי התקשורת ומתקפותיה עלינו. תכתבי שחדשות הולך להקים צוות תגובות! (דפנה ברק)

חיים צדוק:

„מעולם לא עלבתי בבן־גוריון אישית!“

חיים צדוק, שר־המישפטים לשעבר, נקלע, שלא מרצונו, לחשיבות־הנפש הפומביים שעשו לאחרונה כמה מצאצאיו של דוד בן־גוריון המנוח. אלה ביטלו את הזמנת צדוק לנאום בבית בן־גוריון, וטענו שאין זה נובע מחילוקי־דיעות אידיאולוגיים שהיו בין בן־גוריון לבין צדוק, אלא מהעל־בנות האישיים שהטיח צדוק בבן־גוריון.

● עלבת בבן־גוריון בתקופת „הפרשה“?

מעולם לא היה דבר כזה! זה גם לא נכון שזאת הסיבה להתנגדות להופעתו בבית בן־גוריון, בשבוע שעבר. השתלשלות־העניינים היתה שונה: הנהלת בית בן־גוריון

פרשות

הזמינה אותי להרצות שם בשבוע שעבר, אחרי שנתתי את הסכמתי וקבענו נושא, הסתבר שהמישפחה מתנגדת. כששאלתי מה הסיבה, נענית: „עמדתך בפרשת־לכונ“.

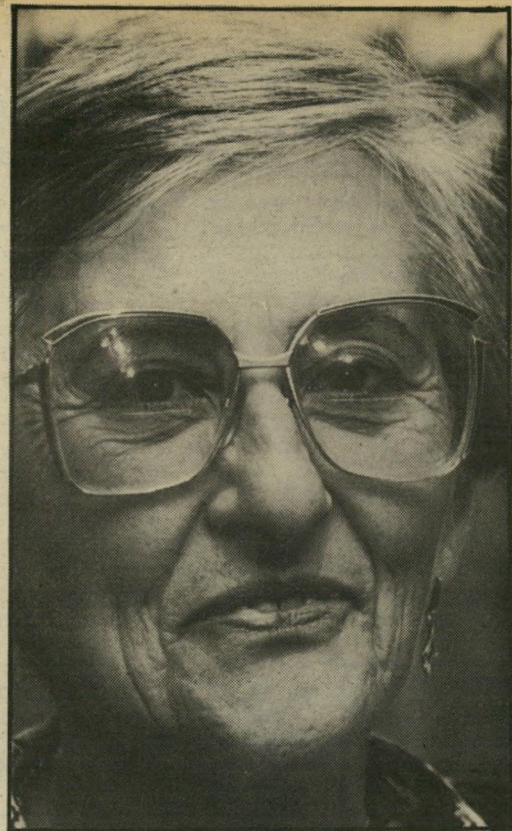
● אתה יכול להבין מדוע יצא הכעס הגדול דווקא עליך?

זה פורסם בגלל פרשת ההזמנה והביטול של ההרצאה. אגב, אני יכול להראות לך ציטוטים מפי בן־גוריון בעצמו. הוא נאם בוועידת־מפא"י ב־1965 ודיבר שם, בין היתר, על עמדתו בפרשה. למה אני צריך לדבר בשמו, בשניתן לדווקא מה הוא בעצמו אמר עליך? עובדה שהוא גם נכח בחתונת בתו!

● אני מבינה מדברך שהזיכרון ביניכם היה על רקע אידיאולוגי, ולא אישי. בינתיים שינית את דעותיך?

מדוע?
● **כי אז התנגדת להקמתה של ועדת־חקירה ממשפטית, ואילו בפרשת־השב"ב דרשת את הקמתה של ועדה כזאת?**

אני לא מוכן להסביר זאת על רגל אחת, רק לומר בינתיים שיש שוני בין שתי הפרשות, ועמדתי העקרונית לא השתנתה. (דפנה ברק)

דבורה נמיר:

„נא לרשום בספר: אני לא עיתונאית!“

אני מכירה אף רופא אחד במדינה, ובכל זאת היתה לי בעיה בעניין רפואי. החלטתי לטלפן לעיתונאית דבורה נמיר, המסקרת מזה שנים רבות את בעיות הבריאות והרפואה עבור ידיעות אחרונות. חייגתי את מיספר הטלפון שמצאתי בספר וענה לי קול נעים.

● שלום דבורה, מדברת דניאלה שמי.

אני מבינה שאת עיתונאית ואת רוצה את דבורה נמיר העיתונאית.

● כן?

זו לא אני. אני רק בעלת אותו השם, ולכן החיים שלי קשים. כל מי שרוצה את דבורה נמיר היא מטלפן אליי.

● כמה זמן זה נמשך?

מאז שהפרידו בין סיפרי הטלפון של תל־אביב וגבעתיים. אנשים מחפשים את הטלפון של העיתונאית בספר של תל־אביב, ושם הרבורה נמיר היחידה זו אני. מכת־חולים מטלפנים אליי, ממוסדות־בריאות, הרבה מאוד אנשים פרטיים.

● הרבה שיחות ביום?

זה תלוי כמה שדבורה נמיר כותבת בעיתון. לפני שבועיים, למשל, היא כתבה על איוה מומחה בינלאומי לסרטן, העומד

טלפון

להגיע ארצה. הטלפון בביתי לא פסק לטלפן. נאלצתי לנתק אותו לשעות, וגם בימים אלה של ההשתלה, כל שיחה שלישית שמתקבלת בביתי היא עבורה.

● את מוטרדת לאנשים את הטלפון של דבורה נמיר שהם מחפשים?

לא תמיד. לפעמים פשוט נמאס לי. אבל כשאני שומעת שהפונה במצוקה, אני מוטרדת.

● ומה לגבי מיכתבים? גם מיכתבים את מקבלת עבורה?

כוודאי. מיכתבים והזמנות לפתיחות ולקוקטילים. הכל. אני מחזירה הכל לדואר.

● נפגשת פעם עם דבורה נמיר העיתונאית? סופרת לה על הבעיה שלך?

מעולם לא נפגשתי איתה. מה אני יכולה להגיד לה? היא לא אשמה!

● איך תפתרי את הבעיה?

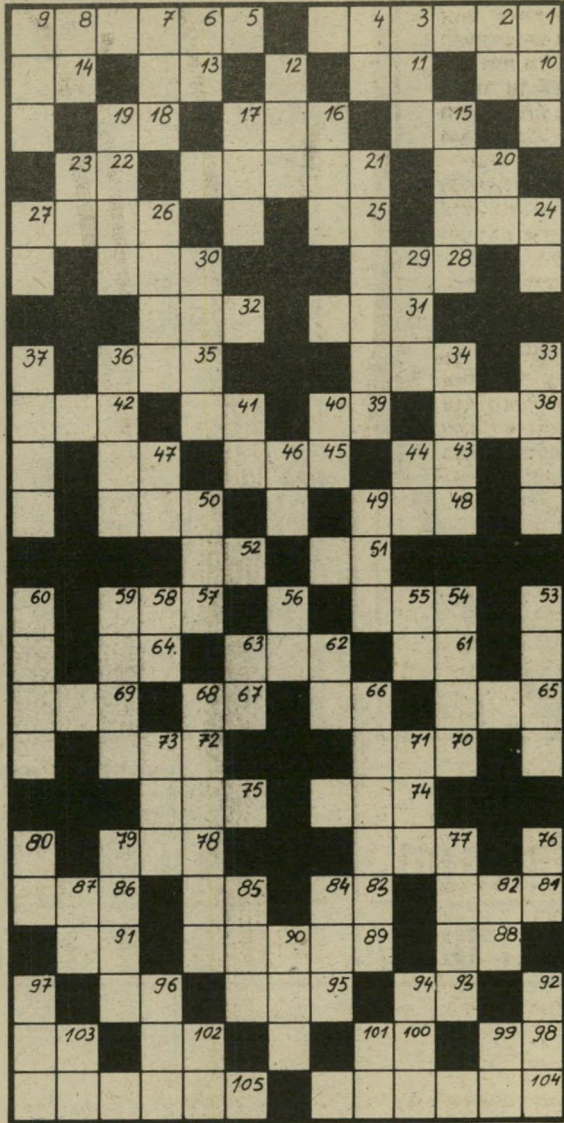
אני באמת לא יודעת. נראה לי מאוד משונה לבקש מבזק שיכתבו בספר־הטלפון, ליד שמי: לא עיתונאית. (דניאלה שמי)

מאורז:

- (1 קרסולה; 5 לועג, מלגלג; 10 פרי בוסר; 11 ששית הסאה; 13 שם של שתיים מקבוצות הכוכב; 14 חומס, מציק; 15 יתוש; 16 ציר הארץ; 18 אחד השוואים; 20 מאכלת עשויה אבן קשה; 21 רוח הקודש; 22 סר מהררר הטובה; 24 הערכה; 25 ראה ומרגיש; 26 רוטן, מתלונן; 28 אחת ממירות היובש והלח הקדומות; 30 מילת-סיום כסימן לנגינה במזמורי תהלים; 31 שיפכה; 32 שמה הראשון של שרה; 34 הנהיג, הוביל; 35 יחידה מבצעת בחיל-האוויר; 38 הוגה דעות עברי (מורה נבוכי הזמן); 39 תהיה בשקט; 41 משקד-עלים; 42 רטיבות; 43 מתכת מרוקעת; 45 המתיישב הראשון בנסיציונה (ש"מ); 47 עטין; 48 נוסח חיים; 50 משמותיו של ראשיהשנה; 51 אליל בבלי; 52 בן ארץ אחרת; 54 שכמיה לאשה; 57 חיה מעורה הכינו מכסה למישכון; 61 ברמיני; 62 בקיע בקיר; 64 אבי הבעל; 65 אברשיש לבנה; 66 חריף, חזק; 67 היסוד הבוער; 69 בהשאלה, תפארת, הוד; 70 שבכה ללכידת בעלי-חיים; 72 ריב ומדון; 74 רפש, טיט עבה; 75 לך (ארמית); 77 השתחוה; 78 רקב; 81 מלאו יד קמוצה; 83 מערב; 85 אפה; 86 שמה של מסכת תלמודית, בסדר זרעים; 88 מילת-המעטה; 89 מחזה, מערכי-לב; 91 בהשאלה — צדק, מצפון; 93 וזתר, הופעת האור; 95 מלוטש; 96 קולמוס; 98 רין; 100 אריג; 102 מצבור; 103 אויב; 104 אנך שבקצו חתיכת ברזל או עופרת; 105 הר הברכה.

מאונך:

- (1 שאינו ברור, תלוי באפשרות; 2 סוכות; 3 שרשט בעור; 4 אבא אריא, ראש ישיבת סורא; 6 מפעל מזכרת; 7 שם כבוד לנשיאי ישראל, לראשי הגולה ולראשי הישיבות בבבל; 8 ישן; 9 ברא; 12 תכשיט; 15 כיסוי ראש, המחובר אל המעיל; 16 מחסום למינורה; 17 מדר; 19 מקום מוקף וגדור סביב המיזבח במיקדש; 20 יושב בתענית; 21 זמן קצר מאוד (3,3); 23 בעל-חיים, סמל הפריה; 24 אלוה; 26 נתרעם, נתאונן; 27 מלא; 29 צמח מים; 30 ריבוק, הרגל; 33 בהמה שמנה ומרפוט; 34 פצע;

- (36 אבן מן החושן; 37 הישוב בשפלה אליו הועבר המרכז הרוחני אחרי חורבן ירושלים; 40 אביו במשחק ספורט; 41 מחפש; 44 חס וחלילה (ר"ת); 46 גבעה בירושלים; 47 סדרי המשנה (ר"ת); 49 חרב, חסר; 50 מים; 53 גרע; 54 רשימת העוברים במוסד; 54 אמתחת, תילת-בגדים; 55 פרוסת-לחם; 56 בן; 58 טבעת מתכת; 59 חרפה, קלון; 60 הר החרמון, בפי האמורים; 62 זהב; 63 התרחק מהמקום; 66 תיישים; 68 כלי-נגינה קדמון; 71 עניין ועסק; 73 דמות, אליל; 76 צדיק בדיוותי; 77 פילוסוף ומחזאי רומאי, מחנכו של נירון קיסר; 79 פאה נכרית; 80 באופן זה; 82 כן-בקר; 84 מרובה, שקשוק, חרש; 85 עז; 87 ממציא דבר חדש, שלא היה לפניו; 90 לך, פנה לדרךך; 92 אבן קשה בעלת גווני שונים; 94 תלאה, עמל; 96 חלק הפרי הנמצא בעמוד הקטן; 97 התכסה בקר; 99 פועט; 101 אביו; 102 זר; 103 תליחברות.

(המשך מעמוד 25)

מרעישות. כל מי שהטיל עדיין ספק בדיוק ובקפדנות שבהם יכול פיליפ נוארה להיכנס לתפקיד, גילה זאת שוב בצותק מי ששוטר אחרון, סרט הנשען כולו על הברקותיו הקומיות של איש זה. המוכיח שוב כי יופי אינו מיצרך חיוני להצלחה בקולנוע.

ג'ק ניקולסון עשה את ההיפך, כאשר ניצל את כל שלל הטכסיסים והמניירות שלו לטובת תפקידו כה כבוד של פריצ. השחקן התורכי טונג'ל קורטיז גילה נוכחות חזקה בחיוך הגדל, טאציה נאקאראי היה מרשים כמלך שדעתו נטרפת עליו בסרטו של קורסאווה ראן. ג'ון וייט, שנעלם בזמן האחרון מרשימות השחקנים המצטיינים, שב אליהן עם דמות האסיר הנמלט ברכבת אל החופש וקית קאראדין החליף פרי צופים כזיקית בסירטי אלן רודולף.

אולם מעל כולם העפיל — ועל כך נדמה שאין כלל ויכוח, ואפילו בהוליווד הסכימו על כך — השחקן ויליאם הרט, המצליח להפיח ברמות הנלעגת לכאורה של הומוסקסואל, כנשיקת אשת העכביש, אנושיות עמוקה וקורעת-לב. זוהי אולי בפעם הראשונה על בדה-קולנוע שהומר סכסואל הוא יותר מקורבן או בדיחה: הוא יצור אנושי שגם הסולדים ממנו אינם יכולים שלא להשתכנע בעוצמת ריגשותיו.

בין השחקניות יש כמה מועמדות קבועות לתואר הנכבד. כמו מריל סטריי, שהוכיחה השנה בתפקידים שונים לחלוטין זה מזה, כמו בהרבה ולא כלום מצד אחד, ובזיכרונות מאפריקה. מצד שני, שהיא יחידה במינה בדרך שבו היא בונה דמות, מעדת אותה וממלאת אותה בכל הפרטים הקטנים שיהפכו אותה לאמינה. מיאקו האראדה הקפידה את הרס בשינאה העזה שהישרתה סביבה, כגיסתה שואפת הנקם של המלך בראן, קאתלין טרנר השתעשעה להפליא הן באוצר הנילוס והן בהכבוד של פריצ. נורמה אלאגנדרו ניסתה לבסס את התצללות המעמד הבינוני בארגנטינה, הניצב מול הזוועות שאותן קיבל בעבר כשקט, בהסיפור האמיתי, לסליאן וארן היתה מקסימה, עצמאית בבחר בי, כשלצדה ז'ניביב בוזלד מחליפה איפור ואישיות כובשת גם בבעיקבות הכרך.

מיה פארו הופכת לתחליף נשי נאמן של בעלה, וורד אלן, כפי שמסתבר בשושנת קאהיר הסגולה, ואת פרס האומץ צריך היה להעניק לסטפאניה סאנדרלי על המפתח.

אולם, מבלי שזה יתפרש כטיפוח עצמית על הכתף, השחקנית שהוכיחה יותר מכל כי האמון שניתן בה לפני שנה, כאשר נבחרה כאן כשחקנית השנה, היה מוצדק, היתה הצרפתיה הצעירה סאנדרין בונר, בסירטה של אגניס וארדה עוברת אורח היא מעזה ללכת עם הדמות שהיא מגלמת, דמות של נערה המחליטה לפרוש מן החברה, עד הסוף. היא אינה מרשה לעצמה שום התייפיות ושום התחנפות, היא צוללת יחד עם הדמות למעמקי הברידות וההזנחה. עד לסוף המר ביותר. תפקיד קשה בסרט קשה, מיבחן אמיתי, שאומנם קובע את כונר ככישרון המבטיח ביותר שיש היום בקולנוע הצרפתי.

גבר או אשה? בין שחקני השנינה הבחירה היתה קשה ביותר. כאשר ויליאם היק, שם שלא נודע קודם בקולנוע, גונב כל סצינה שבה הוא מופיע בהכבוד של פריצ. מכוכבים גדולים ומפורסמים, כמו ניקולסון וטרנר, וכאשר שחקן מבריק כמו קלאוס-מאריה ברנדאוור מפגין מצד אחד כל מה שהוא יודע כאשר הוא משחרר את הבלמים בקולנוע רדל, אבל משיג לא פחות כאשר הוא מפעיל אותם בכל הכח בזיכרונות מאפריקה — קשה לדעת מה להחליט. דמות מישנית מרתקת ויוצאת-דופן ביותר. סיפק בדרך יפאני, המופיע בדרך כלל על הבימות הקלות ובהצלחה גדולה, כאשר חזותו מותירה בקהל את הספק

אם הוא גבר או אשה. הכוונה לפטר, הליצן המתלווה למלך המורח שבני מתנכלים לו בראן. הליצן שהוא בעצם קולו של קורסאווה, הבועב בעצם הסרט. זה היה תפקיד המזמין ביצוע וירטואוזי, ובמיקרה זה, הביצוע נעשה בהצלחה עד הפרט האחרון.

אבל את המטאמורפזה הגאונית ביותר ערך לעצמו שחקן אמריקאי שהעלים לחלוטין את דמות המנחה הליצני העצוב כשעטה עליו שכבות עבות של איפור ועיצב לעצמו התנהגות וריבור זרים לחלוטין; זה היה ג'ואל גריי ברמו, כחכם סיני מיסטורי וזקן, שהיכרנו קודם בקאבראט.

בין שחקניות-המישנה הבחירה קשה, ולוא רק משום שקשה למצוא השנה תפקיד-מישנה נשי, שהיה באמת משיכמו ומעלה. אפשר, כמובן, להזכיר את טרי גאר בשיגעון של לילה כמלצרית כמהה לאהבה, את אן ודג'וורת בחלומות מתוקים, או את אנג'ליקה יוסטון בהכבוד של פריצ. אלא שזו האחרונה הופיעה למעשה בתפקיד ראשי במלוא מובן המילה. השחקנית ההונגרית הוותיקה מרי טורוצ'יק גילמה אם מיוסרת שבנה

טונג'ל קורטיז
נוכחות חזקה

מתנה אהבים עם בתה ביחסים אסורים. בסופו של דבר, כדאי אולי להצביע על רבקה דה-מווניני כעל הדמות המבטיחה ביותר, אם לשפוט לפי הרכבת אל החופש. אומנם, יהיו מי שיטענו כי יש לה כמעט תפקיד ראשי בסרט. אלא שבסרט גברי מסוג זה, לצידם של וייט ורוברטס, הנושאים על כתפיהם את מרבית המעמסה, היא מצליחה לשמור על זהות ולעזור תשומת-לב, וזאת למרות העובדה שהוכוכבים האמיתיים של הסרט הם הקסרים האימתניים, הדוהרים בתוך שמה מושלגת.

שיעלו ביתה. ולבסוף, לא יהיה זה הוגן שלא לציין כמה פנים אשר כלטו השנה לטובה, ואין ספק שנראה עוד הרבה בעתיד. למשל, בריאן דהני גדול המימרים, שחלף דרך סיל-בראז, פעמיים במשך החיים וקו קון, אריאנה שהיתה בת זוגו של מיקי רורק בשנת הדראקון, ג'ף וניאלס, כוכב הקולנוע של שושנת קאהיר הסגולה, או אמי מאריגן, הן באלאמו ביי והן בפעמיים במשך החיים. אליהם אפשר לצרף את כל עדת הצעירים של סירטי הטיפשי-שערה, ממולי רינגוולד ועד גאר גלסון, מאמיליו אסטבז ועד אלי שידר. את אלה אין ספק שנראה עוד הרבה בסרטים. צריך רק לאחל להם שיעלו ביתה במהרה. עם מחנך כמו שיש להם היום, שום דבר טוב לא יכול להיות צפוי להם.

איתן עמיחי

הדברת מזיקים בע"מ

מומחים להדברת תיקנים (לזקים), תולעי עץ, חרקי ספרים ובגדים, עירפול מיוחד לארועים למניעת יתושים וחרקים מעופפים.

רמת-גן רח' מודיעין 18, ת.ד. 2272 • טל. 5-6-790114

בשמירה על בריאותך ורכושך

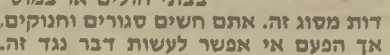

מזל החודש:

בכף־היד

כשרוצים לבדוק את כישרונו של האדם עשויות כסף, או את גורלו בכל הקשור לתחום זה, מסתכלים על הבית השמיני: אם שוכבים הם, ואם כן – איזה הם? ואם זכותם השם יזכה בכסף ורכוש, או שהם מסמלים את ההיפך – חוסר יכולת להגיע למעמד כספי נאות, או אובדן כספים ורכוש. אכן יש שוכבים כלל, מהו המזל השולט בבית זה וכו'.

על חוויה רומאנטית מרגשת וקצרה שתגרום
לכם לשנות את דעתכם על אדם מוכר.

הגירסה המתעקמת – גירסה זו היא סימן להרס עצמי. אנשים שבידיהם היא מופיעה הם לעיתים קרובות אויב גדול ביותר של עצמם. תופעה שאינה זרה כלל לבני מזל עקרב. זהו במיוחד המיקרה כשהקו מתחיל בתוך גיבעת ונוס. הדבר מגלה חולשת אופי, המקשה על האדם להתנגד לפיתויים כגון שתיה, סמים או התייחסות לא בריאה ממוגזמת למין. לעיתים זה מעיד על התנהגות לא מוסרית בכל הקשור למין.

2 וב-3 בנובמבר צפויה הפתעה משמחת. ה-4 וה-5 בחודש יהיו קשים במקום העבודה.

לרותי

או תמורת אחוזה. יש למישהו רעיון? שמה עליזה, ואפשר למצוא אותה בטלפון 397983, תל-אביב, רצוי בין 9 ל-11 לפני הצהריים, ר"ע 6 עד 8 אחרי.

גוף של בת 20

אני בת 40 פלוס, גרושה ללא

חיק הטבע

הארץ מלאה פנויים ופנויות, ואני עדיין מחפש את הפניה שממתנה לי, הוא כותב. "אולי מפני שאני מופנם מעט, ואולי משום שגורלי עדיין לא זימן לי את פנויותי, אני כותב אליך, רות."

"אני בן 28, נחמד, נאה (הערכה סובייקטיבית, ואני מקווה שגם נכונה), גובה 1.80 מטר, אינטליגנטי, לא בעל השכלה אקדמאית, אבל מתכנן לשנות זאת בקרוב. הבחורה שתוציא אותי ממעגל הפנויים צריכה להיות נאה, אינטליגנטית, רומנטית, אוהבת סרטים, תיאטרון וספר, נהנית להיות בי חיק הטבע, לא בליכר אוהבת דיסקרטיים, האם מיכתב זה יתן את הפוש לגורל אותו הזכרתי בתחילת מיכתבי? אני מקווה שכן, וממתין בת"ד 37656 תל-אביב. מה אומר לכן — אם לא הייתי גרולה עליו באיזה שנה-שנתיים, הייתי שומרת אותו לעצמי."

תינוק חמוד

(1230/86) היא רווקה בת 34, נאה, גובה 1.65 מטר, בעלת מישור מידה הלתיית בחברה גדולה. היא למדה כלכלה במשך שנה וחצי, אולם העדיפה לוותר על המשך הלימודים לטובת קידום בעבודה. היא אם לא נשואה, מתוך בחירה, לתינוק בן חצי שנה, חמוד וכחול-עיניים. היא מעוניינת לפגוש, במטרה לקשר רציני, גבר נכון, רגיש, בעל הופעה נאה וראש פתוח, לא נמוך, אוהב ילדים, עד גיל ארבעים. בין התכונות החשובות בעיניה — פתיחות, כנות ויושר.

אמא של אשתי הרסה את חייה הנישואין שלי? סיפר פעם לני ברנס. יום אחד חזרה אשתי הביתה ומצאה אותו במיטה.

בית חם

"רות, תעשי לנו שרות טוב אם תפרסמי את השורות הבאות", היא כותבת. "מתארגן מועדון תרבותי, בעל רמה גבוהה, לפנויים ופנויות בגיל שלושים עד חמישים. אנחנו חושבים על הרצאות, ריקודים, מינון, רוצים שזה יהיה בית חם לחברים. מחפשים עשוי מקום מתאים לפעילות של פעם או פעמיים בשבוע, בשכר חודשי

האלרגיה של גידעון

אם השם שלו נשמע מוכר, זה בגלל הדודה שלו. נעמי פולני גידעון פולני היה ילד כאשר היא ביימה את התרגומים. הוא הס' תובב בחזרות, הלך לכל ההופעות, והעריץ את פולי ושייקה, וגם את ליאור ייני, שהתחתן עם הדודה. ליאור כבר שנים רבות לא הודד שלו, אבל הם נשארו ידידים טובים. גידעון הוא רווק בן 33, המצהיר שהוא כבר מת להתחתן. במיקצועו הוא פסיכותרפיסט, המטפל בבעיות שרירים, תיפקוד גפיים,

גידעון פולני
כבר מת להתחתן

הכלל של מל

מל סיאקי
אחת משלוש נשים צעירות

טל סיאקי — בחורה אמיצה, עם עבר של מדריכה בבית-ספר שדה בסיני. הובילה קבוצות ילדים במידבר, כשהיא נעזרת בכישוריה כנווטת וגששית. אחר-כך היא היתה במשך שנה ימאית על אוניית-משא בקו דרום-אפריקה-ישראל, אחת משלוש נשים צעירות, שעסקו בניקיון והגשת אוכל. בין 20 גברים. הן הכניסו קצת רוך נשי וחיוכים לעולם הגברי והקשוח. אירגנו מסיבות יום שישי. היו פה ושם מצבים עדינים — חיזורים — אבל לטל היה כלל: להתרחק מקשרים אישיים, כדי לא להסתבך ולא לפגוע. אפשרות אחרת — וזה קרה, אבל לא לי — היתה ליצור קשר עם אחד, וזה מנע לחצים מצד האחרים. היא מספרת.

היא בת 26. ילידת קיבוץ גבעתי-ברנר. האב ממוצא יווני, האם מצרפתי. היא יפה, חטובה, תמידה (1.76 מטר). בוגרת הסטודיו למישחק של ניסן נתני. ומופיעה כיום בהצגה שחור הוא הלילה. היא מתגוררת בדירת-חדר צנועה בדרום העיר, ויודעת להסתפק במועט. כאשר עזבה את המשק לא קיבלה דבר, ונאלצה לממן את הלימודים בעבודה כעוזרת-בית. "לא היה לי ניסיון בפקידות", היא אומרת, "וזה נראה לי הגיון היחידי שיוכל לאפשר לי מיחיה ולימודים."

מעניק מסא' רפואי לכל מי שנוק, ועובד גם עם ספורטאים. למי שסובל מעודף מישקל הוא יודע לתת את המסא' המתאים. פלוס דיאטה, פלוס תרגילי-התעמלות, פלוס חיזוק פסיכולוגי של כוח-הרצון. אחת כבר הורידה אצלו, הוא מדווח, 12 קילוגרם במשך שלושה שבועות.

הוא אספן של מוסיקה נוס-טלית, בעיקר להיטים שקטים משנות הארבעים עד השישים. ואוהב לרקוד ולסוטנו. אשתו חלומותיו צריכה להיות קטנה, מיניאטורית ורזה. כדי שתתאים לו (הוא 1.67 מטר). עם ראש על הכתפיים. אדון פולני מכריז שהוא אלרגי לנשים שמנות, טיפשות ונצ'לניות. כאלה שאין להן גרוש על השממה, והן מחפשות גבר עשיר ובונוט עליו. אותן, הוא אומר. אני מריח מרחוק.

זה מפריע לי. הגיל הרצוי — מסוף 40 עד אמצע 50.

שמעתי ממדריכה לפעילות גופ-נית: אי-אפשר להחזיר את שיעור הזמן לאחור, אבל בהחלט ניתן למחול לו את הקפיץ.

חובב טבע

הוא בן 30, גובהו 1.75 מטר, צימחוני, חובב אמנות וטבע, עוסק בציור ובקרימיקה, מעוניין כך למטרה רצינית, אם את רגישו וצימחוניות. הוא מצפה בטלפון 858944.

טעים ונעים

יש פיתגם האומר, לכל סיר יש מיכסה, אז היכן אתה, הגבר המתאים לי? שואלת (1232/86). "אני גרושה בת 38, נאה מאוד, גובה 1.70 מטר, רצינית מאוד, ונמאס לי כבר להיות בודדה. אז אם אתה חושב שהינך לגביי הסיר — רציני ביותר, גבוה ואולי גם קצת יפה — אולי מתוך הסיר עם המיכסה ייצא רכב טעים, נעים, כנה ויפה."

אני לא יכולה שבוע בלי דן בן אמוץ. החתונה, הוא אומר, היא ההרפתקה היחידה בחייהם של המרובעים.

קן מישפחתי

הוא בן 35 גבוה נאה, סימפטי וטוב לב, רגיש. מעוניין להכיר בחורה רגישה וטובה, ללא "עיניים גדולות", בגיל 23 עד 31, למטרת נישואין והקמת קן מישפחתי חמים. אם זה מתאים לך, הוא מצפה בת"ד 669, בני ברק.

מצב מיוחד

מיכתבו של (1233/86) ריגש אותי מאוד. "אין לי מושג אם מיכתבי מתאים למדור זה", הוא כותב. "אני זוכר מיכתב של בן 58, בעל מישפחה, אך יתכן שבגלל המצב המיוחד, אפשר יהיה לתת לי יחס מיוחד. בחורש מאי, השנה, נתגלתה אצלי מחלה ממאירה, ומאז אני נאבק בה בעזרת טיפולים רפואיים קשים מאוד, ובעזרת אופטי-מיות וכוח נפשי, שלפעמים אני יודע למשך ימים, אלא גם ניתקו אותי ממגע עם בני-אדם. ובני-אדם זה מיקצועי, עבודתי ותחביבי העיקרי."

"גותר, כמוכן, ידידים קרובים המתקשרים או מבקרים, שלעולם לא יבינו עד מה גדול העידור בשמירת-הקשר שלהם. אם יש בין הקוראים אנשים המוכנים להתכתב איתי, קשר כזה יוכל להיות מעין מגע עם בני אדם. לחודשים הארוכים של מאבק שיעור צפויים לי, תהיה לי בכך עזרה רבה."

"השכלתו של הכותב/ת, גילו וכדומה, אין להם כל תפקיד. התואר היחיד הנחשב בעיניי זה לא התואר האוניברסיטאי (שיש לי), שמשגיג אותי בכך-יוכר שנות מאמץ, וזה לכל החיים, אלא התואר ב"א. שכל הייך אתה מתאמץ להשיגו, ואתה עלול לאבדו בשעה: ב"א = כן-אדם."

צעירה מגילה

היא אחת בבית-חולים תל-אביבי רווקה בת 38, נאה, חתיכה, נראית צעירה מגילה. היא אוהבת אמנות, טיולים בארץ ובח"ל, הומור, מעוניינת בקשר רציני עם גבר מעניין, פתוח, ישר, כן, הוא יכול להיות שנה-שנתיים צעיר ממנה, ולא מעל 50. הופעה נאה, הינה יתרון בעיניה, כמו בעיני כולם, אבל היא לא שמה את הדגש על זה. מיספרה אצלי הוא 1234/86.

מאיר עוזיאל ראה מידבקה על מכונת. לא כל-כך קרוב, אנחנו בקושי מכירים."

אני לא רוצה לקפוץ.

(המשך מעמוד 16)
להציג את הוויתור שלי בספר. מעבר לזה אני יכול לקפוץ ממגדל שלום, ואת זה לא אעשה.
● **למה בכלל הלכת לצבא?**
חשבתי שאני יכול לתרום. ישבתי באוניברסיטת תל-אביב, וב-1975 הקרימו את המרכז לניתוח מערכות באגף ההיכונן של המטכ"ל. הציעו לי להצטרף לצוות ההקמה של המרכז, והלכתי.

מי שגייס אותי ומי שלימד אותי להילחם על דעותיי היה אלוף-מישנה שימחה מעון. הוא בחר לדת מהארץ, וזה לא בריוק הרצפט שלי.

צה"ל לא יודע להחזיק את מעט האנשים שהם יוצא-דופן, שהם בעלי ברך מזור בעיניים והם מקבלים את שם הקוד "רפיונות נפשית".

● **אתה חושב שצה"ל הפסיד שעות?**

בני פלד, אברהם רותם, רוב תמרי, שימחה מעון, ארם שפי — אלה שורות אנשים שמהרבה בחינות הם משיכמם ומעלה.

● **ומה איתך?**
המיקרה שלי האיש לא מעלה ולא מוריד.

● **יש לך עותק של הדוח?**
לא. הדוח לא שלי, הוא של צה"ל. העותק שלי נמצא בכספת בארכיון צה"ל.

● **יש לך גישה אליה?**
בוודאי, אבל אני לא חושב שאני צריך.

● **אתה יכול להציג אותה?**
החוצה?

מה פיתאום.
● **אם אתה בליכר רוצה לשנות, מדוע אתה לא מוציא אותה?**

אני רוצה לשנות רק מבפנים. כל המילחמה שעשיתי מבחוץ היא לא כדי

"את השירות הסדיר עשיתי בגדוד-שיריון, ושם קצת זחלו דווקא"

להדליף פרטים ומהדוח הזה לא הורלף כלום. רציתי תהודה, כדי שצה"ל יעשה רפורמה שהוא צריך. אין סיבה שמיס פרי טנקים ואווירונים יסתובבו בחוץ. אני מצטער שהעותקים שצה"ל מחזיק מהדוח הם בארכיון צה"ל ושלא דנים בהם.

● **אתה חושב שצה"ל חולה?**
אני אמרתי במפורש: צה"ל חולה ומסובב לנקוט בפעולות אלמנטריות כדי לעבור למסלול של הבראה.

● **אתה מאשים את הרמטכ"ל?**

לא מינו אותי להאשים אנשים, אבל אני חושב שהצבא והכנסיה הקתולית הם שני האיגונים הכי קשוחים שאני מכיר.

● **אתה בועס על הרמטכ"ל?**
לא, אני מאוכזב ממנו.

● **הייתם מייזרים פעם?**
הייתי עוזר בליכר קרוב שלו, שכאשר היה צריך להגיע לוועדתי-כחן כדי להעיר, הוא שלף אותי מבית-הלורדים, שהיא המיכללה לביטחון לאומי, כדי שאשכין לו את התיק, והלכתי איתו לוועדה ושלפתי לו מיסמכים.

נכון שלפני כמה שנים היו, מבחינתי, יחסי-אמון איתו.

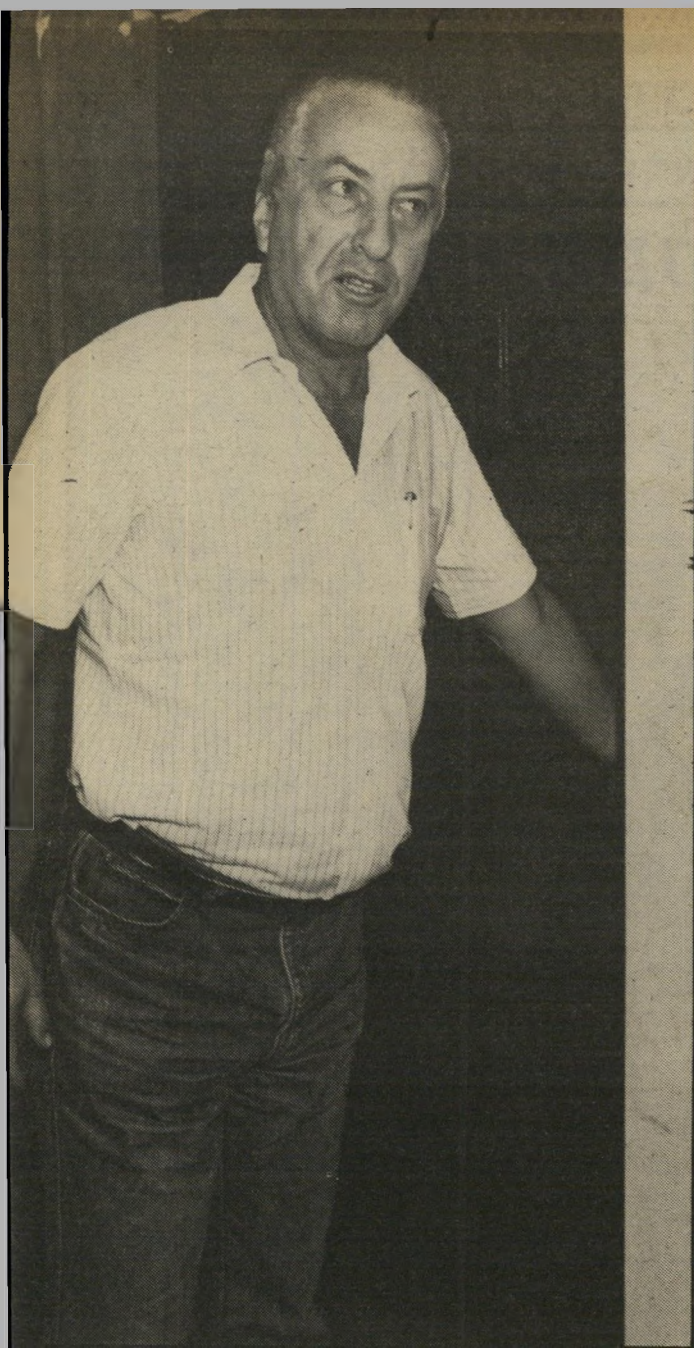
● **הייתם חברים מחוץ למיס?**
גרת הצבאית?

מעולם לא הייתי בביתו והוא לא היה אצלי בבית.

● **אתה חושב שיש סיבות מתחת לפני השטח לעובדה שלא דנים בדוח?**

אין לי דוקטורט בפסיכולוגיה. הרי הם יכלו אפילו לרונ בתוכנית שלי ולפסול אותה.

היישופט לביב: אין חונאחיים!

עיתונאי לביב בבית-המשפט לפני פסק-הדין
סכומי כסף בקצו ובמיסדרון בית-הקפה

וחשש ממנו. גניש פנה מייד לקצין מיטרה כדי שיעץ לו כיצד לנהוג בעניין. בית-המשפט מצא כי לביב אומנם התכוון למכור חלק מעיתונו לגניש, כדי שיוכל לפתח את עסקיו ולקנות

מכיוון שקיווה להשיג דרכו הלוואות כתנאים טובים מבנק-הפועלים, וכן למכור את מלגותיו דרך הבנק בעזרת לביב. על כן לא היה צורך באיומים של לביב כדי לקבל את הכסף. השינוי ביחסים בין הנאשם למיורחי אירע רק

לביב זוכה מרוב ההאשמות, אך גונה על-ידי השופט כעיתונאי, "חסר-אתיקה, גס-דוח ואוהב-ממון". המישטרה זכתה בביקורת חריפה

עיתון נוסף. יתכן שגניש חשב כי הוא נסחט, אולם לא הבנתו היא הקובעת, אלא כוונותיו של לביב. ומאחר שלביב התכוון בתוס'לב למכור חלק מהעיתון, אין כאן עבירה. היחיד מחוג אקסודוס שבגללו הורשע לביב, הוא שחקן הששיש והמהמר עזרא טיסונה. הוא סיפר לבית-המשפט כי נתן ללביב סכומי-כסף שונים בבתי-קזינו בלונדון, מכיוון שרצה להיות חבר של לביב ולזכות בידירותו, כדי שלא יכתוב עליו דברים רעים. על סכומים אלה לא הואשם לביב כלל. אולם בעת חקירתו של טיסונה על דוכן-העדים, שאל אותו סניגורו של לביב, עורך-הדין יצחק סגל, שאלה, ואז התברר כי אקסודוס מטרטו של סכום זה היתה למנוע מלביב לפרסם עליו כתבה כי (המשך בעמוד 38)

אחרי שההלוואה ניתנה והוחזרה. הנאשם הסביר כי השינוי חל כאשר הוברר לו מעמדו של מר מיורחי בער לסהשע, ולכן נקט עמדה ברורה נגדו, וסייע לעיתון הארץ במשפט שהוגש נגדו על-ידי מיורחי. "עמדה זו קוממה עליו את מר מיורחי, וכאשר התגלגלה ההורמנות לידו לפגוע בנאשם, לא נמנע מכך. העובדה כי הוא וחבריו, פלאטירשון ושלום) גניש, נתנו כספים ללביב מטעמים שלהם, עזרה למר מיורחי להציג את ההלוואה כתוצאה של סחיטה" קבע השופט, וזיכה את לביב גם מפרט-אישום זה. שלום גניש, גם הוא מחוג אקסודוס, התלונן כי לביב סחט ממנו סכום של מיליון לירות, שהיה שווה אז ל-80 אלף דולר, במסווה של קניית אופציה לשותפות בירחון מאה. גניש הדגיש כי לא היה לו כל עניין להיכנס לעולם העיתונות, והוא נתן ללביב את הכסף מכיוון שידע כי הוא איש מסוכן

הנאשם עם המתלוננים אינה מעוררת שביעות-רצון. שכן אין זה רצוי שכך ינהג עיתונאי עם נושאי-כתבתו, בין אם ניצל את מעמדו כדי לבקש טובות הנאה ובין אם הם רצו להרעיף עליו את מבוקשו כדי להיטיב עם עצמם. אך גם בכך לא אדון, כי לא האתיקה של העי-תונאי וטוהר-מידותיו עומדים כאן ל-דין, קבע השופט.

הוא מסביר כי יתכן מאוד שמערכת-יחסים מסוג זה בין עיתונאי למכותבו יכולה לשמש עילה לאישום של שוחד. "שכן אין כעיתונאים הרואים את עצמם פועלים למען הציבור, ובתוקף טענתם על זכות הציבור-לדעת, ועל חובתם ל-ממש זכות זו, נפתחות לפניהם אפשרויות-גישא ומקורות-מידע שרבים אי-נם יכולים לפנות אליהם. בימינו אין איש היכול לנהל את עסקיו, חייו ור-קביעת עמדותיו בלעדיותם. יתכן שלא מן הראוי שיהיה איסור בדיון על טובת הנאה המזדמנת לעיתונאי, ומוטב ש-יחוייב בהבאת היריעה על טובת-הה-נאה, על-ידי הערה מתאימה בכתבה ה-נוגעת לעניין, כדי שידע הקורא לה-עריך נכונה את הדברים המובאים לידעתו..."

אולם השופט חוזר ומוזהיר את עצמו שאין הוא עוסק בשאלות האתיקה העיתונאית או במעמדו המוסרי של לביב, הוא עוסק אך ורק בשאלה אם אומנם נעברו העבירות המיוחסות ל-לביב בכתבה-האישום על-ידי התביעה, שבראשה עמד עורך-הדין אהרון שדר.

כל אנשי "אקסודוס"

רוב העבירות שיוחסו ללביב הן עבירות של סחיטה-באיומים מ-אנשי-ממון שונים, רובם מחוג "יושבי אקסודוס". השופט קובע כי עבירה זו דורשת גורם של איומים מצד הסחטן,

מאנשי-העסקים נתן ללביב כסף בגלל סיבות אישיות שלו, שאותן בחן ה-שופט בעת כתיבת פסק-הדין.

בעל כוח

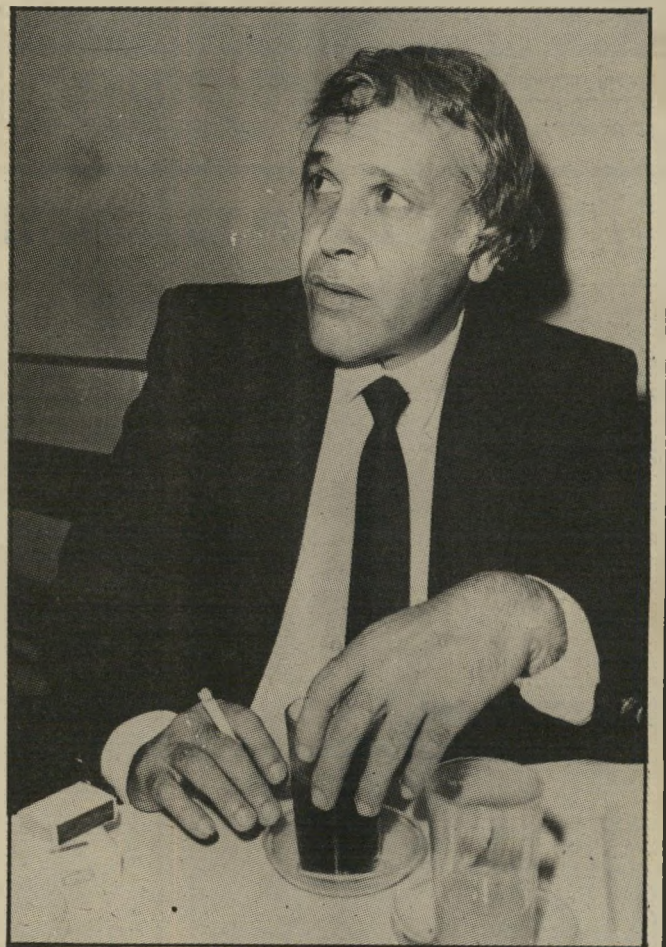
אדיר

הקרה והנתק שבין לביב וחוג יושבי אקסודוס נגרם כאשר ה-גיש בצלאל מיורחי את תביעת-הדיבה שלו נגד העיתון הארץ, ולביב התייצב לצד הארץ ונגד מיורחי וחבריו. מאותו הרגע השתדלו הללו לחשוף את רמותו של לביב כעברייני, ועוררו את המיש-טרה לחקור תלונות נגד לביב, ואף ל-יזום אותן בעצמה.

הם רצו להורידו ממעמדו כמשגיח-שירות על מעשיהם של אחרים, קובע השופט.

אך השופט אינו רואה את לביב כי טלית שכולה תכלת, או קורבן מיסכן של עלילת-שווא. השופט רואה את לביב כבעל כוח אדיר, הנהנה עד היום מתאיור עוצמתו. המטילה חתיתה על

אלו פנה יגאל לביב לאנשים זרים כדרישות כספיות, כש-פנייתו לאותם אנשים זרים נעשית על רקע הפירסום שיצא לו כעיתונאי, המ-פרסם דברים כגנות מי שאינו משלם לו תמורת השתיקה — היה מקום לטעון, להרהר, ואני מניח גם להרשיע את ה-נאשם בעבירות סחיטה, כתב השופט אורי שטרומן בפסק-דינו בעניין יגאל לביב. אולם מכיוון שלביב לא הרחיק לכת בפניותיו לבקשת כסף מאנשים זרים, אלא פנה לחוג מכריו מקפה אק-סודוס, היה על השופט לבדוק היטב כל הלוואה, שמא היתה על רקע של יחסי עסקים או ידידות, ולא סחיטה. לביב הכיר את מוניה שפירא, בצלאל מיורחי, עזרא טיסונה ושלום גניש מישיבתו היומיומית בקפה אק-סודוס, שם נהגו כולם לבלות שעות רבות בשוחות על דברים העומדים ב-רומן של עולם, וברכילות על מעשיהם ועסקיהם של אנשי-שילטון ובעלי-הון, ואגב כך גם לשאוב מידע לצרכיהם. בין לביב וחבורת בעלי-הממון הללו התפתחו יחסים שחרגו מהיכרות שיט-

פרקליט סגל
אין סחיטה ללא איומים

מי שמתארים כעיתונים כראשי הפשע המאורגן. בכוחו זה השתמש לביב כי אשר פנה לכל אחד מהאנשים הללו וביקש ממנו כסף כהלוואה או עבור מודעות לירחון או כהשקעה בו. השופט בודק גם את השאלה מרוע בחר לביב, עיתונאי חושף-שערוריות ו"משגיח-שירות", למצוא את ידידיו דווקא מהחוג הנזכר בעיתונות כקורבן לפשע המאורגן. "מערכת הידידות של

חית, "מסתבר כי הנאשם לא בחל בטר-בוות-ההנאה המזומנות לו מירי אלה ש-הממון בכיסם, למרות היותם נושאים ראויים לכתבותיו." וכך פיתח לביב יחסים שהשופט אינו מוצא בהם ידידות אמיתית, אלא אינטרסים של קבלת טובות-ההנאה לכל הצדדים. לביב הציע למכריו מחוג אקסודוס עסקות שר-נות, וקיווה לקבל מהם דמי-תיווך ר-טובות-ההנאה כספיות אחרות. כל אחד

נשיקות לכוכבת המחזמר היורד

והמחזמר העולה ★ דודאי סופר הבקבוקים

מוסיקת נשמה לדגים

סמדר גנזי הדוגמנית הצעירה והמבטיחה, צוחקת בקול להטפותיה של מארגנת תצוגות האופנה שלוה בן-גל (משמאל).

שסיפרה לאורחים חוויות מתצוגת-אופנה שממנה חזרו. ביניהן עומד גיא ארנון. מנהל המיסעדה הבית. אשר חגג בדיוק באותו ערב את יום הולדתו ה-25.

שלושה אירועים משמחים הצליח גיא ארנון לרחוס אל תוך מסיבה אחת. האירוע הראשון: יום הולדתו ה-25. השני: כניסתו לניהול המיסעדה הבית. השימחה השלישית: חנוכת ערב מיוחד במיסעדה — ערב סול שמו, הנקרא כך על שם הרג, ולכבוד מוסיקת-הנשמה המושמעת במקום.

ריטה קליינשטיין התקבלה כנסיכה. המוסיקה פסקה. שטיח אדום. היא פסעה פנימה וזכתה למטחי-נשיקות מכל המסובים. ריטה מקליטה כעת תקליט חדש.

ב"חמאם" שתייה כדת ושירה כד"ן

דורית חברתו הצעירה של אורי ליפשיץ. בעלת הפנים היפות. יושבה לשולחן לצידה של תיקי דיין. ולא פסקה לצחקק במשך כל הערב.

אורי ליפשיץ הצייר הוותיק הוא גם מב"ל תל-אביבי ידוע. בתצ"ל נראה ליפשיץ כשהוא רוקד בין השולחנות.

זכתה הפעם כהחמאם בהופעה יוצאת מהכלל של השחקנית תיקי דיין. בליווי מגדולינות, טמבורים וגיטרה, הפגינה תיקי את יכולתה הבלתי-מעורערת בשירה, וסחפה את הנוכחים להשתוללות שנמשכה עד השעות הקטנות של הלילה. אמרורסקי, בעל המקום, היה מבין היחידים שלא נסחפו בשירה, כי היה טרור בחישוב מיספר בקבוקי היין שנמוגו על חשבון הבית.

יש כמה מקומות פופולאריים, האהובים על הבורמה התל-אביבית, המתכנסת מדי שבוע לערבי שתייה כדת ור שירה כד"ן. בקיץ זה קורה בהחוף המערבי או בבוננזה, ואילו כעת, עם הטיפטוף הראשון, ביצעו אנשי כהמה תפנית לכיוון יפו, אל החמאם. המנוהל לאחרונה על-ידי צמד הדודאים — בני אמרורסקי וישראל גוריון. החבורה, הכוללת אמנים וקצינים בכירים במילואים,

יהודית נגד הדוגמנית התימנית. נהנית מהשרדן דן כנר. כנר. המנחה תצוגות-אופנה. בא למקום בחברת כמה דוגמניות. הוא הצחיק את המלצריות כשהזמין גלידה במילעיל (כראוי).

אשר צדכתי השחקן הוותיק שהצגת-היחיד שלו סונטת קרויצר מועלית זה זמן רב בתיאטרון בית-מלקק פיסות-דג מידיה של חברתו. השחקנית ריטה שוקרון.

שטיח אדום למלכה ריטה

עד לשלב מסויים, המסיבה היתה ככל המסיבות. רק עדת הצלמים שעמ' דה ליר שער-הברזל של מחסן חברת אירגונית רמזה משהו על הסיפור האימיתי. השחקן עזרר תאומי נכנס, הינהו כראשו לשלום ותפס פינה. שלמה ברישביט הגיע עייף מחוד רות. התיישב על כיסא ובהל ברוקדים. פיתאום, שעתיים אחרי תחילת המ' סיבה, פסקה המוסיקה וככה האור. שטיח אדום נפרס במהירות, והקהל התייצב לשני צדדיו, כמו ממתין לכי ניסת מלכת אנגליה, לפחות. ואז, כולה

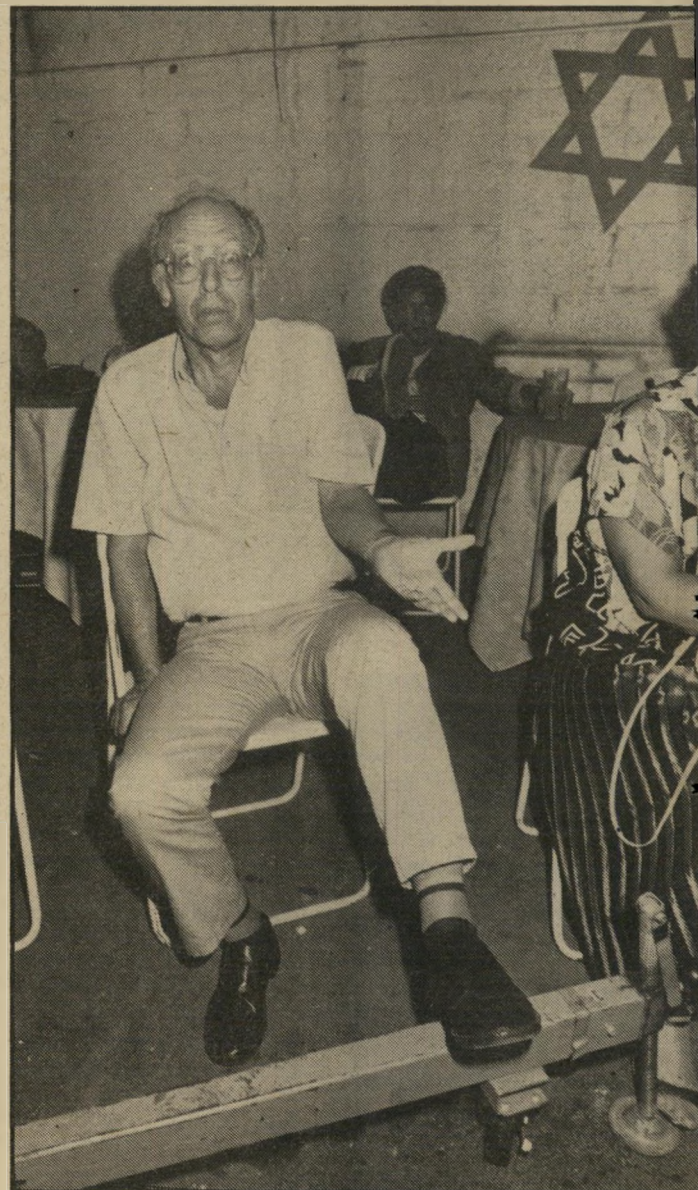
זוגה הרקדן אלן בכור-אביב, תוך כדי ריקוד סוער. אל מחוץ למחסן אירגונית. את הריקוד סיימה הרקדנית בנפילה מצחיקה על אחת המכוניות שחנו בחוץ. בתצלום למטה משמאל: בריקוד כמעט-שקט.

עידית חדד שהיתה אחת מרקדניות הלהקה במחזמר גבירתי הנאוות, לא פסקה ולוא לרגע מריקודיה הסוערים במשך כל המסיבה. בתצלום למעלה נראית עירית, שהובלה על-ידי בן-

משה יוסף שהרים בקי לות הפקה ענקית. מרים בקלות גם את 'שמן'.

כשחור פסעה ריטה, כששיניה מפגי נות חיור מאושר, והתקבלה על-ידי כל משתתפי המחזמר בנשיקות ובחיבוקים אין ספור. היו בין הנוכחים שזכרו במ' סע הנשיקות של שושנה ארבליאל-מוזלינו כמה ימים קודם לכן. מי שאירגן את מסיבת הסיום היה מפיק המחזמר, **משה יוסף**, שראג לכל המשתתפים ואירגן להם אוכל ושתייה מן המיטב, ואשר לא הפסיד ולוא הזדמנות אחת לחיבוקים ונשיקות עם תגליתו ההיסטורית, ריטה, שעזמה הוא מתכנן להפיק כשנה הבאה את המחזמר קברט.

שלמה ברישביט מבכירי שחקני הבימה, מביע מליאה מבורחת על שמצלמים אותו ולא את ריטה. ברישביט הגיע למסיבה - הישר מחזרות שנערכו בתיאטרון.

(המשפט מעמוד 35)

הרוויח שני מיליון דולר בהימורים באמריקה. כתבה זו, שלא היתה אמת, היתה גורמת לטיסונה בעיות והטרדות, והוא שמח להיפטר ממנה בכסכו של 3000 דולר.

„ביריון שכונתי“

השופט הישורה את לביב ל- ביריון השכונתי, שכולם מפחדים מפניו, וכאשר הוא מסתובב ברחוב ניי גשים אליו האנשים ונותנים לו כספים ושוייכספ מחמת הפחד, אך ללא כל איום מיידי. במקרה של עיתונאי ה' נהוג כך, מהרהר השופט, אין מקום להעמידו לדין על קבלת שוחד. אולם מאחר שאישום כזה לא הועלה בכתב המישפט, אין השופט רן בו.

השופט מרשיע את לביב בעניין קבלת הכסף מטיסונה, מכיוון שמצא כי לביב איים לפגוע בטיסונה שלא כדין על ידי פירסום כתבה שלא היה בה אמת, והיה בה לגרום לו להטרדה רבה. יש לציין כי האישום בעניין טיסונה היה אחד מארבעה אישומים שסניגורו של לביב טען כי אין כלל להשיב עליהם, ולכן גם לא התגונן נגדם בעת המישפט.

שמואל פלאטשרונו אינו נמנה אומנם עם חוג יושבי אקסודוס ולביב לא הכירו משם, אלא מעת היותו חבר כנסת. אולם גם פלאטו הוא מכרם של גנאי ומיורחי. היה זה המקרה היחיד בו הכחיש לביב כי קיבל כסף. הוא סיפר כי אומנם קיבל סכום של כ-3000

הבטחתו של לביב שלא לכתוב עליו כתבות מזיקות.

יתר האישומים היו בעיקר על רקע של נסיון להשיג מודעות ל- עיתונו של לביב, מאה. מחברות כלכי ליות גדולות. התביעה טענה כי לביב דרש מודעות אלה, תוך איום בפיר סומים מויקס אם לא יקבל מודעות, אך בית המישפט גרס כי לביב השתמש יותר בשיטות של פיתוי מאשר איום:

● השופט לא מצא כי היו איומים בעניין חברת ורד ומקורות. שמימו את שהייתו של לביב ואשתו בבראזיל בשנת 1971.

● השופט לא מצא כי היו איומים מצד לביב על איתן אבנאון מחברת הסנה. שנתי מודעות לעיתונו של לביב.

● לא היתה חסיטה מג' לביב, מחברת אליאנס בחדרה, מכיוון שליבו לא עלה על רוכדהדים ולא סתר את גירסתו של לביב.

● לא היתה חסיטת מודעות מחברת אתא. כאן התעכב השופט על דרך הפעולה של לביב וקרא לו גסירות וחסרדיגישות. לביב פנה למנהל חברת אתא. אותו הכיר מקודם, וביקש ממנו לתת מודעות לעיתונו. הוא הביא איתו גליון קודם של מאה, שבו נכתב כי שאלו אייזנברג, שהיה אז אחד מבעלי המניות העיקריים של אתא. הוא משי תפיסעולה עם הנאצים וכי כל אדם הגון יסרב לבוא איתו במגע. „הגניותו של הנאשם לא מנעה ממנו לבקש מודעות מחברה שבשליטת אותו אדם, כתב השופט, „נכונות הנאשם לבקש

שופט שטרומן משגיח כשרות

מודעות מחברה שבבעליה מושמץ על ידו, ממש בשעה שהוא שוטח את בקשתו לפני נציגי החברה, מתיישבת גם עם גסותירוח וחסרדיגישות בניי הול מגעים עם החברה. „אין זה כי טוח להרשיעו בעבירה זו.

המיקרה האחרון בו הורשע לביב הוא בעניין אברהם פו. פו היה עיתונאי שעבר אצל לביב. אחרי שהסתכסכו, נתן לו לביב צ'ק בלירות שטרלינג. הצק לא נפרע, ופו פנה לעורדהדין אריה צ'רטוק, כדי שזה יגיש את הצ'ק להוצאה לפועל. לביב התרגז על ההוצאות המיותרות שייגרמו לו על ידי ההוצאה לפועל, ופנה גם לפו וגם לעורדהדין כדי שיכטלו את ההליכים ולא ידרשו ממנו את ההוצאות הללו. הוא איים שאם לא יעשו כך, יפנה ל- מישטרה ויגלה לה פרטים על עבירות שונות של פו. בכך מצא השופט כי לביב עבר עבירה של חסיטה באיומים.

אדם בעירו

השופט קבע כי הפקליטות היתה ערה לכך שאין בידה די ראיות לכל תיק, ולכן חשבה לצרף את כל האישומים יחדיו, כדי שכולם ייבצרו יחדיו של שיטה, ויגרמו להר- שעתו של הנאשם. שיטה זו נכשלה.

השופט הכיר בכך שהצטרבות הה- אשמות נגד לביב נוצרה בגלל שינאתם של בצלאל מיורחי ותכריו, שלביב התייצב נגדם בעת מישפט הארץ. הם דאגו לפנות למישטרה וליונים תלונות וחקירות נגד לביב.

המישטרה גם היא זוכה בבקורות מפי השופט, שאינו מכין מדוע דחתה חקירות נגד קציני מישטרה שונים, שעליהם התלונן לביב. השופט תוהה מדוע הורה פרקליטהמח, אהרון שרר, לעכב חקירות נגד קצינים אלה עד שיסתיימו ההליכים במישפט לביב. ברור לשופט כי העימות בין לביב והמישטרה אינו דבר חדש. לביב פירסם בעיתונו כתבות שאינן מפארות קציני מישטרה, והם דאגו לנסות להפלילו וגם להאזין לשיחותיו של לביב, גם שלא לצורך. אך עם כל זה אין השופט מוצא כי עוינות זו גרמה לקלקול השורה, וגורם כי החקירה נגד לביב התנהלה כמקובל וכחלכה. לביב והעיתונות זוכים להתיי- חסיות והערות שונות, שלעיתים אינן מחמיאות. „אינני תמה על כך שמי שהיטיב עם הנאשם, כהלואה או במודעה, ראה את עצמו נאלץ לעשות כן, וממילא ראה את עצמו נסחט על- ידי הנאשם. חסיטה ללא איומים! רק מפני שהנאשם הוא עיתונאי במיק צוע, הכותב על מיסחר וכלכלה, מיש- טרה ופלילים, תחומים היכולים לפגוע בו גם כאשר תוכן הכתבות אמת, וכל עובדה מדויקת.

„המסקנה העולה מכלל הראיות ו- מבחינת התנהגותו של הנאשם היא, לדעתי, התנהגות שבמיקרים רבים לא היתה התנהגות ראויה והולמת עיתר נאי. אבל כשהוא פעל במהלך העסקים הרגיל של בעל-עיתון, או נהג כמינהגם של אנשים הפונים למכריהם בבקשות לעזרה ולעסקים שונים — אין ביכולתו לקבוע בוודאות הדרושה אילו מחשבות וכוונות קיננו בלב הנאשם, ואין לנו אלא מה שעניינו ראוות. לכן, במקום שההרשעה המת- בקשת אינה נתמכת על בסיס של איום, אלא שהאיום אמור להשתמע מכך שה- נאשם עסק בכתובה בעיתונים נושאים מסוימים — אין עבירה ואין הרשעה.”

כתב השופט. „כאשר לא הוכחו איומים, או כאשר הוברר כי הנאשם לא איים, לא במפורש ולא במרמז, ולא הוכח כי הנאשם כתב או הכין את כתבותיו בכוונה לסחוט טובות-הנאה — האפשרות היחידה להרשעת הנאשם יכולה להיות רק אם ייקבע שרי בעיסוקו של הנאשם, שיש בו כדי להרתיע את מי שצפוי לבי- קורתו, כדי להרשיעו בעבירה. אפי- שרות זו תביא להרשעה גם במקרים אחרים, שבהם פניותיו של הנאשם נעשו במהלך הרגיל של עבודתו וכי מקובל בתחום עיסוקו, וכו' במענה חיובי מפני שכליבו של האיש קיננה תחושה, הרגשה, אימה, שמא הסייב יגרור תגובה פוגעת ומזיקה, פרי-עטו של הנאשם מעל רפיהעיתונות. סבר רני שאפילו התביעה איננה מרחיקה לכת עד כדי כך.

„אם נראה בפניות הנאשם, שנעשו בדרך הרגילה והמקובלת למכריו — להשגת הלוואות, ולמנהליחברה — לקבלת מודעות, משום איום, רק בגלל עיסוקו כעיתונאי ובעל-עיתון, לא יהיה לך עיתונאי, או בעל-שררה שיוכל ללוות כספים ממכר (שאינו בהכרח יריד-נפש), או לקנות מוצרים, או למסור מכוניתו לתיקון, ולנהוג ככל האדם בעירו, שהרי תושביה יודעים את כוחו, שמא יאמר אדם שהוא זכה בהלוואה, בתיקון מכוניתו, בהנחה על מוצרים, בטובות-הנאה, בגלל האיום המשתמע מהכוח הטמון בעיסוקו או במעמדו או בתפקידו.

„אכן, ייטיב האיש אם יימנע מה- שגת צרכיו בדרך שתביא עימה לזוהי- שפתיים, אפילו אם ינהג ביושר וללא כוונה רעה. אבל אין איסור על-פי החוק, המונע ממנו לפנות לבני-עירו.” בית המישפט טיל על לביב עונש, על העבירות שבהן הורשע. אולם ה- עונש האמיתי עלול לבוא מהעיתונות. היא תחליט אם תקבל את לביב בחזרה לדפיה, אחרי פסקהדין של השופט שטרומן, או תנעל אותם בפניו.

למישטרה ראיות נסיבתיות למכביר — אבל לחשודה יש הסברים ויש חוזים, מתרגשת, אם כי בהסבריה יש חורים

גיתית: החוליה החסודה

כדי לעקוף מיכשול זה באה מפארים ברכון יוניי שהיה ברשותה. את הרכון המזויף הזה רכשה בצרפת והתכוונה למכור אותו שם, מכיוון שהיה לה גם דרכון צרפתי מזויף, אותו קיבלה מידי צרפתי שהיה חייב לה כסף. הדרכונים הוחזקו בכספת על שמה של גיתית בפאריס. ביום הנסיעה לא הגיע הקונה לדרכון, וגיתית החליטה באופן ספונטאני לנסוע לישראל ברכון היווני. היא חבשה לראש פיאה נוכרית

חוקרי המישטרה ממש מיור- אשים. יש להם כליך הרבה וכלי- אשים. הם חוקרים את גיתית כך מעט. מרגע הגיעה ארצה, וטרם איוראלוב מרגע הגיעה ארצה, וטרם השיגו את החוליה החסרה להם, זו המקשרת אותה ישירות לרצח בעלה, יוסף איוראלוב. בלי חוליה זו חוששים החוקרים להגיש כתביאישום נגדה, פן יעשה מהם סניגורה המוכשר של גיתית, עורדהדין מאיר זיו, צחוק בבית המישפט, ויקרע את מסכת ראיות-התביעה לגזרים.

למישטרה יש ראיות נסיבתיות

גופת איוראלוב ליד המכונית דרכון של גבר

קרבן איוראלוב ואמו פאות נכריות

למכביר. הם מצאו מניע לרצח. גיתית עצמה סיפרה להם כי ביקשה מידידה, יוסף מולר, ללכת איתה לעורכת-הדין נחמה רן, להוריד את הפיאה הנוכרית שהוא נוהג לחבוש, להתחזות כבעלה ולחתום בשם בעלה על צוואה לטובתה. צוואה מזויפת זו מהווה את המניע לרצח. על פי גירסת המישטרה.

גיתית גם הודתה כי כליל הרצח שהתה בישראל והתראתה עם בעלה. היא סיפרה לחוקרים כי החליטה לבוא לישראל כדי לקבל כסף שהיה לה אצל זוג ידידים בתל-אביב.

כסף זה היה תמורתה של רירה שמכרה ברמת-אביב ג', והידידים הללו החליפו את השקלים לדולארים. גיתית באה כדי לקבל את הדולארים.

היא חששה להיכנס לישראל, כך אמרה למישטרה, מכיוון שאחרי גי- רושיה, התלונן בעלה עליה במישטרה כי לקחה חפצים שונים מביתו, והיא חששה פן שמה מופיע ברישומי מישטרה-הגבולות.

גיתית איננה חווה

חשודה גיתית איזראלוב (משמאל: חוקר בריי)
חוקר חמוד?

נאשמת יערי בין שוטרים
מאמינה לכל אחד?

עברה מעצרים וחקירות בהונגיקונג כאשמת נסיון לרצח, ואף רצתה שם תקופת מאסר. היא נעצרה בצרפת לפני חודשים אחדים על כניסה בדרכון מזוייף, וישבה כעת כמה שבועות במעצר באנגליה, לפני הסגרתה לישראל. נראה כי מכל נסיונותיה אלה למד דה כיצד להתנהג עם מישטרה וחוקרים.

נותר רק לחכות לתוצאות מישפטיהן של השתיים, כדי לראות אם קור'הרוח עוזר יותר מכבי והתמוטטות-עצבים.

אילנה אלון

קור'הרוח של גיתית וכוח עמידותה במצבי לחץ וחקירה מאפילים גם על אביבה גרנות, שותפתה של חווה יערי לעניינה. למרות קור'הרוח של גרנות, האינטליגנציה שלה ואישיותה החזקה, היא לא הצליחה לשמור על פיה וסיפרה לחוקרים גירסה המרשיעה אותה ברצח יחד עם חברתה. גיתית איזראלוב, לעומתה, היא ממש קרחון. יש לזכור כמובן, כי לחווה יערי וגם לאביבה גרנות זו היא הסתבכות ראשונה עם החוק, בזמן שאיזראלוב איננה טייזנית. היא כבר

לגמרי בפקר מישל חרד. איזראלוב משטה בחוקרים. היא איננה סומכת על מלי החוקרת גם אותה, וקוראת לקצין יעקב בריי: "חוקר חמוד". אבל היא אינה מספרת להם שום דבר כלתי מתוכנן.

חווה יערי שיקרה לעורכי-דינה הד"ר עדנה קפלן ודודו מקרין, עד הרגע האחרון. היא אפילו גילתה לחוקריה טוריות וביקשה מהם שלא יספרו על כך לסניגוריה. גיתית איד ראלוב סומכת על סניגורה מאיר זיו יותר מאשר על כל אדם אחר בעולם.

צעירה בשם הגר. ניסתה בכל כוחה להתיידיד עם גיתית והעלתה את חשדה. כאשר הלכה הגר לאכול ארוחת-בוקר, חיטטה גיתית בחפציה, ומצאה שם מכשיר-הקלטה שעדיין פעל. מאז היא חשדנית עוד יותר.

גיתית מרוצה מאוד מסניגורה, עורכי-הדין זיו, והוא היחיד שבו היא בוטחת. הוא עומד לצאת לחופי-לארץ לכמה ארצות, כדי להשיג מידע הדרוש להגנתה.

זיו אמור גם לנסוע למורח-הרחוק.

הם מבטיחים שלא יגישו תביעה נגד הידידים. אבל גיתית לא השתכנעה. "אני לא מאמינה למישטרה", אמרה לי חוקרים.

החוקרים הנואשים, המנסים בכל דרך להשיג את החוליה החסרה להם, כבר השתמשו בכל השיטות הידועות להם. הם הכניסו לתא של גיתית עצירות אחדות כדי לרובב אותה, אבל גיתית לא התפתתה, היא שמרה על פיה ולא אמרה להן מילה.

העצירה האחרונה שהוכנסה לתא, לברר מידע נוסף.

בסיפורה של גיתית יש כמה חררים שאותם היא אינה מסבירה. היא אומנם מספרת על זוג ידידים שאצלם בילתה את השעות הקטנות של הלילה, אבל אינה מוכנה לזהות אותם. לדבריה, היא חוששת לסכך אותם בעבירות מטבעיות, מכיוון שהם המירו עבודה את השקלים, שקיבלה עבור הדיירה, לדולרים.

חוקריה-המישטרה מיהרו להבטיח חסינות מוחלטת לידידיה. הם אמרו כי

ב אופן טיבעי מתבקשת ההשגחה בן שתי הנשים התופסות כרגע את כותריות-הפיללים במדינה: חווה יערי וגיתית איזראלוב. שתייהן נשים בסוף שנות השלושים שלהן, בלונדיות, ילדות תל-אביב. נשים בעלות השכלה וחינוך, שגדלו מחות או יותר באותו רקע חברתי, אבל כנגרותן פנו כל אחת לדרכה.

חווה נישאה לאהוד יערי מייד אחרי שרותה הצבאי, היתה עקרת-בית שגידלה את שני ילדיה כאם טובה. גיתית החלה את טיוליה בעולם בגיל צעיר, הסתבכה בפיללים בהונגיקונג, מילאה את חייה כפרשיות-אהבים עם גברים רבים, ונישאה לכמה מהם. לגיתית יש בת אחת.

גם לחווה וגם לגיתית יש אחיות, שהן קרובות להן יותר מהוריהן. אביה של חווה יערי נפטר לפני חמש שנים, ואילו אביה של גיתית חולה מאוד. חווה ביחסים קרירים מאוד עם אמה, כך גם גיתית.

שתייהן נחשדות כי ביצעו רצח למען כצעד-כסף, בעזרת שותפים. חווה יערי נאשמת כי רצחה את מלה מלכסקי, כדי להעלים גניבת 50 אלף דולר מחשד בונה. גיתית איזראלוב רצחה את בעלה, על פי גירסת המישטרה, כדי להשתלט על רכשו.

חווה יערי זיפה, על פי כתבי האישום, ימייכות של מלה מלכסקי בעזרת אביבה גרנות וחתמה עליו בשמה. גיתית איזראלוב זיפה את צוואתו של בעלה, בעזרתו של ידידה יוסף מולר, שהתחזה כבעלה.

"חוקר חמוד"

ראה כי הברדל נוסף בין השתיים הוא יחסן לבני-אדם. בעוד חווה נתלית על כל אדם, משתעבדת לו והופכת אותו לגיבור, אין גיתית סומכת על איש. היא חיה בודדה. על-פי גירסת המישטרה, היתה גיתית חייבת להיעזר במישהו לכיצוד הרצח. לדעת המישטרה, היה זה ידידה מולר שעזר לה. אבל גם איזראלוב וגם מולר מכחישים גירסה זו. חווה יערי נעזרה בידידתה אביבה גרנות וסיבכה אותה באשמת רצח יחד איתה.

כאשר נעצרה יערי היא ריכזה ללא סוף. היא היתה מספרת בכל יום גירסה אחרת, משנה את דבריה ונתפסת כאלפי שקרים בוטים. איזראלוב לערמית איננה מדברת אלא אם היא בטוחה כי הדבר מועיל לה. היא מדברת מעט, אבל בטוח. כאשר יש לה תשובה, היא יורה אותה מן המות, וכאשר אין לה תשובה — היא מתחמקת באלגאנטיות ובתייחוב.

חווה יערי התמוטטה, בכתה, צעקה וייבבה כתינוק, גיתית איזראלוב נרשאת את מעצרה כעבריינית ותיקה. היא אומנם מתלוננת על תנאי מעצרה, אך אינה מראה כל סימני שבירה. חוקרי המישטרה מצאו בחווה יערי טרף קל, היא נפלה בכל פח שטמנו לה החוקרים. היא סמכה על ציפורה רימר שהושלתה בחדרה, ונתנה לה מיכתבים להברירה לאחתות. גיתית איזראלוב אינה מתפתה בקלות, היא חושדת בכל אחר ואינה מאמינה באיש. היא מכירה את כל הטריקים של המישטרה. יערי סמכה על חוקריה, התיידידה עם החוקרת מלי שחורי והפכה תלויה

אולי מניע לרצח והיא גם אינה הדורשים הסבר

בצעד שחור, כדי שתהיה נראית כאורחת יוונית. לישראל נכנסה בדרכון זה.

רק 10 שעות

היא הסבירה לחוקרים כי יש לה אוסף גדול של פיאות-נוכריות בצבעים שונים, אותן היא אוהבת להחליף מדי פעם. לדבריה, כאה לישראל בפיאה השחורה גם מכיוון שבעלה אהב נשים שחורות. כאשר הגיעה לישראל צילצלה לידידה, אבל הם לא היו בבית. היא לא רצתה ללכת להוריה, מכיוון שיחסייה איתם אינם טובים, לכן החליטה לצלצל לבעלה — "ליוסנינו" כפי שהיא קוראת לו.

היא אמרה לבעלה שהיא בארץ והומינה אותו לשתות כוסית. "ולא חששת מפניו? הרי פחדת שהוא יוציא נגדך צו-עיקובי-צאה מהארץ?" שאלו החוקרים.

אבל גיתית ענתה להם ללא כל היסוס: "ידעתי שאני אשה בישראל רק עשר שעות וזה בלילה. אני יודעת שבית-המישפט לא פועל בלילה, אז אי-אפשר להוציא נגדי צו עיקובי-צאה מהארץ בשעות אלה, ובבוקר כבר הייתי בחורה בפאריס."

גיתית סיפרה כי נפגשה עם בעלה באותו לילה במלון הילטון, שותחה איתו ושתתה כמה כוסיות. לדבריה, פגשה שם במיקרה גם את ידידה משכבר הימים, יוסף מולר, ועזר אשה.

"זו לא היתה פגישה מיקרית!" הטיחו בפניה החוקרים, "אנחנו יודעים כי תיכננת יחד עם מולר לרצוח את בעלך, וקבעתם מראש להיפגש במלון, והוא שיתף איתך פעולה!"

אבל גיתית רק חייכה. היא איננה מתרגשת מתוקפנות החוקרים.

לדבריה, שתי במלון כמה כוסיות, ובעלה ביקש ממנה לחזור אליו, מכיוון שהוא אוהב אותה. אחר כך נפרדו והיא פנתה לבית ידידיה, קיבלה מהם את כספה, עצרה מונית ברחוב ונסעה לנתיב."

המישטרה מצאה נהג מונית שסיפר כי באותו לילה, סמוך לשעה 3, הוזמן לדירה ברחוב פילס בתל-אביב. בדי רתיקרקע היה אור, ואשה הדורה יצאה מתוכה, בידה מזוודות. הוא הוביל אותה לנמלת-העופה. לדבריו רומה האשה לגיתית.

גיתית טוענת כי לא באה במונית מוזמנת, אלא עצרה מונית ברחוב. לדבריה, הגיעה לנתיב בדרך בשעה 3 ורצתה לקנות כרטיס טיסה, אולם אמרו לה שעליה לחכות עד שיגיע הפקיד. בשעה 7 בבוקר, עד אז בילתה את הזמן במלון.

כאשר הגיע הפקיד, קנתה ממנו כרטיס בשקלים ישראלים, כי הוא סירב לקבל מונה פרנקים.

ברשותה היו כספים מסוגים שונים. היו לה פרנקים שהביאה איתה מצרפת, דולרים שקיבלה מידידיה, וכן אלף דולר שקיבלה מבעלה. כאשר עזבה את הארץ השאירה 7,000 דולר במכונת-הכניסה, בעלה מצא אותם, והיא ביקשה שיחזיר לה את הכסף. מאחר שהיו עליה אלפים דולר בשקלים, נתן לה מתוכם אלף.

היא טוענת כי התכוונה לחזור לפאריס בדרכון היווני שלה, אולם משום מה שכחה, והשתמשה בדרכונה הצרפתי. כאשר הגיעה לצרפת נעצרה: הדרכון הצרפתי היה על שמו של גבר, אם כי מנותנה היתה בתוכו. מישטרת-הגבולות הצרפתית גילתה מייד כי הדרכון מזוייף, וגיתית נעצרה ל-24 שעות. היא הובאה לפני שופט-חוקר,

ונאמר לה כי עליה לחכות למישפט. משום-מה לא נערך משפט עד היום, ויש שמועות כי התיקים בעניינה נ"עלמו. היא לא הוכרזה כנרצחת כעבריינית נמלטת.

"לא מאמינה לשוטרים"

משטרת ישראל עומדת לפנות למישטרת-צרפת ולאינטרפול כדי

ולנוגעים ברבר אם נודע לו בזמן הטיפול בחולה על סכנות הנשקפות לציבור עקב מחלתו של המטופל. יחד עם זאת, חייב כל הצוות הרפואי לשמור על סודיות מוחלטת של בעיות החר לה, פרט למיקרים אלה.

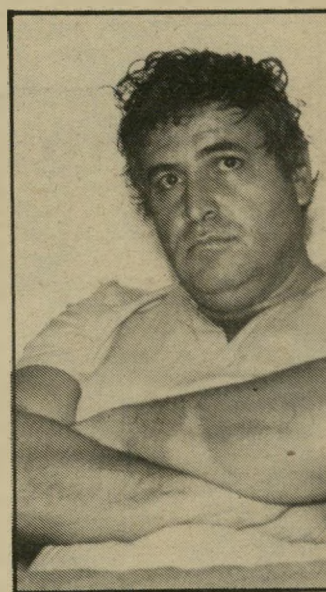
בחברה הרפואית שלנו המצב הוא הפוך. בכל המוסדות שהוזכרו, הרופאים מסתירים את האמת, לעיתים אף מוסרים עדות-שקר ביועצין.

בערבים, נכשלים פרטים, בין פ" צוחי הפיסטוקים, מרכלים לאפעם על כל המתרחש בתוך בית-החולים, ואז גם נמכרים סודות החולה. קורה שברחוב או על כוסקפה מספרים אחות או רופא למכריהם: "שמעתם, היום הגיע לבית חולים פלוני ויש לו בקע עד הברך" או "שמעתם? בתו של פלוני הגיעה לבית חולים אחרי שעברה הפלה כבית, והיא אפילו לא נשואה..."

פעם פגש אותי במיסדרון של מיש- רד רופא המכיר אותי, ולמרות העובדה שמסביבנו עמדו הרבה אנשים הוא צועק לעבריי: "שמעת? לבעלה של רוקטור פלוני יש סרטן של הבלוטה הערמונית, שחרר לעצמות! איזה מיס כן?" הוסיף בצביעות ובקול רם.

לא לפחד להתלונן

סיכום: הראונטולוגיה הרפואית — המדע הבסיסי של הרפואה בכל הזמנים — קיימת בארץ רק בקושי. הדבר פוגע באתיקה הרפואית ובכל שלבי הטיפול הרפואי. יש מרענים שעשו מחקרים סט-

משתלכבד קם

מעשה הומאני, ללא ספק

טיסטיים, וגילו שרק עליידי שמירת העקרונות של הראונטולוגיה ברפואה אפשר ליעל את הטיפול ב-20 עד 30 אחוז. כאשר מחפשים מקור לתקציב נוסף בן 3-2 אחוזים למערכת-הבריאות, יש להסב את תשומת ליבנו לדאונטולוגיה הרפואית, היכולה לחסוך את ההון הנדרש ליעול הטיפול.

- לצורך זה:
 - יש לשנות את שיטת-הלימוד בבתי-הספר לרפואה ולסיעוד, ולהנהיג בהם בכל שנות-הלימודים את מיקצוע הראונטולוגיה הרפואית כמדע בסיסי של החינוך הרפואי.
 - יש לשלב בעבודה הרפואית בתוך בתי-החולים עובדים סוציאליים ופסיכולוגים קליניים.
 - יחד עם החינוך יש להעניש רופ"אים, אחיות ואת אנשי-המינהל עצמם על פגיעות בעקרונות הראונטולוגיה הרפואית.
 - המנגנון המינהלי חייב להעמיד בראש עדיפותיו את הדאגה לשמירת העקרונות הראונטולוגיים.
 - על אודות ישראל לדעת את זכויותיהם בתאם לעקרונות הראוני טולוגיה ולא לפחד, ולהתלונן על מי שהפרו את העקרונות.
 - זהו האינטרס המשותף של כולנו — מטפלים ומטופלים כאחד.

תצלומים של הכור האטומי. הוא התחבט בשאלה מה חשוב יותר: סודות המולדת או נאמנותו למצפון הרתי נוצרי. הנוציות שלו אמרה: צריך ל-הילחם בנשק האטומי. נראה שהמצפון ניצח.

וררי הוא עוזב את הארץ כשכירו התצלומים עוד לפני שהמיר את דתו. מה הניע אותו, אם כך, לצלם?

"הוא תמיד היה אדם רוחני", אומר מקנייט בחשיבות, כורך רוחניות עם התנגדות לאטום, הופך הכל לחבילה אחת, נשגבת, תמימה.

ואתה השפעת עליו לכיוון מסוים? "לא. תפקידי ככומר הוא להקשיב. האדם המאמין בוחר לו את דרכו לבד, ככוחות-עצמו".

"חינו בסכנה!"

כ. מלעמי מצפון ומוסריות נעלה, עשה ועגנו את מה שעשה. מאות אלפי דולארים היו מעורבים בעניין, אבל הוא לא לקח כסף, גם לא עשה את זה בשביל כסף, אומר מקנייט, ועל פניו ארשת רתית, טהורה, מלאת-חמלה.

עוד על ועגנו, כפי שמקנייט מת- אר אותו: הוא הגיע לאוסטרליה לחופי שה ונשאר שם כמשך חצי שנה. תחילה התגורר בבית-מלון. אחרי שהתערה ב-קהילה, עבר לגור בבית-ידירות השייך לסנט-ג'יימס. שילם שכר-דירה כמו כל דייר הגון, עבר בחצי-מישורה כנהג מונית ועשה צעדים ראשונים בעולם הנצרות. עוד לא היה נוצרי שלם, אבל הוא אדם שלם, יציב בנפשו, ביישן, חביב. גם חברה היתה לו. מעולם לא שוחח עליה עם מקנייט. הכומר פגש אותה בלונדון, אכלו ביחד ארוחת-צהריים.

במחצית ספטמבר טס ועגנו ל-לונדון, כדי להיפגש עם כתב סאנדיי-טיימס. את הקשר עם העיתון יצר עוד בסידיני, בעזרתו של אוסקר גריר, אורח אוסטרלי ממוצא ספרדי.

אחר-כך הצטרף גריר על טוב-ליבו, כך טוען מקנייט. הוא טס בעצמו ללונדון, סיפר כמה בדותות לדיילי-מיור וביקש לסחוט קצת כסף לעצמו.

ועגנו, בינתיים, שוחח עם רובין מורגן, ראש התחקירנים של סאנדיי-טיימס. התכוון לסגור את העניין, להחליף אזהרות, לכתוב ספר ולחיות באושר ובעושר עד סוף ימיו.

"הוא ידע שחיייו יהיו בסכנה, ולכן החליט לא לשוב לעולם לישראל", אומר מקנייט.

כ-30 בספטמבר שוחח בפעם האחרונה עם מקנייט ממלונן בלונדון, ומ' אז נעלמו עקבותיו. "מקור אמין טוען שהוא בישראל, הגיע לכאן בניגוד לרצונו", אומר מקנייט. "אנחנו רואים גים לו. חברי הקהילה אספו כסף ושלחו אותו לחפש את הבן האובד. קהילת סנט-ג'יימס אינה מפקירה חבר בשעת צרה".

אין תשובה

יון מקנייט (37), נשוי פלוס כלב, רצה לטייל בעולם עם אשיתו. הכסף הקהילתי הספיק לכרטיס אחד. מקנייט הגיע לבד. כבר שבוע ימים הוא נמצא בארץ. עם מישפחתו של ועגנו לא נפגש, בגלל קשיי השפה.

חיפושיו הקדחתניים אחרי הכיבושה האוברת כוללים, בינתיים, כמה שירות-טלפון עם אריה מקל, יועצו המדיני של יצחק שמיר. בדרמאטיות הוא מתאר את התקשר שוב ושוב עם מקל, ואין נענה בכל פעם שאין למקל תשובה בעניינו.

גם עם השגרירות האוסטרלית הוא מרבה להתקשר. "שיידעו איפה אני? מה אני עושה בכל יום".

האם ידרוש להיפגש עם ועגנו? "אני אורח כאן, לא יכול לדרוש. רק אבקש יפה. אבל אני חייב לפגוש אותו, כדי שיידע שאני כאן, רואה לו ומוכן, ביחד עם כל בני הקהילה, לעזור לו".

"הבלונדית"

לקחה את בעלי!"

כי לפני שאיבדה את הזיכרון, השאיר אותה בעלה על הכביש. יש שם מין אלמנט של מיסכנות כזאת. היא צעקה לנהגים שיעצרו לה, שיבואו לעזרתה. אף אחד לא עצר. אז היא פולטת בכאב: "אם הייתי בלונדית בת עשרים פלוס — הם היו עוצרים".

אני לא כלייך מכירה במושג הזה, "אשה נבגרת". יש כל מיני בגידות בחיים: של חברות, לאירדוקא של גברים. אני טיפוס מאוד פסימי. תמיד צופה את הרבר הכי גרוע שיכול לקרות.

אני גם לא מאמינה באגדה הזאת על בלונדיות צעירות שלוקחות גברים מנשים בוגרות יותר. מה זה, בחורה צעירה לוקחת גבר? אם הוא לא היה רוצה ללכת — מישהי היתה מצליחה לקחת אותו?

במיקרה שלי, יכול להיות שהלש-עבר שלי רצה ללכת, ויכול אפילו להיות שאני רציתי שמישהי תיקח אותו ממני.

להביט במראה

אשר לומר שגם אני לקחתי את החבר הנוכחי שלי מאשתו. היא שונאת אותי על כך שינאתי-מוות. גם לאשתו הצעירה יחסית של ב-עליילשעבר לא היה טוב בנישואיה הקודמים. ככה שקשה לספר את זה ב-

רות סגל, שחקנית בת 50 מ'נוס, מספרת כיצד נטש אותה בעלה לטובת בחורה צעירה

מושגים של מילקחה-את-מי. נישואים רעים זה גיהנום עלי-ארמות! אני התחתנתי עם הלשעבר שלי בגיל 19, וגדלנו ביחד. נסענו לקנדה, שם למדנו. נולדו לנו שני ילדים — נעמי ויונתן. לכן זה כאב, כשהתג-רשנו, אבל היה כאן יותר הכאב של פירוק החיים המשותפים מאשר כעס על הנשים הצעירות. לבעלי-לשעבר ואשתו יש היום ילד קטן, וזה נחמד. הם גם גרים בחיפה.

אולי אני צריכה לראות את זה כמחמאה, שחושבים מייד אחרי ההצגה על חיי הפרטיים. אולי זוהי הוכחה לכך שהמשחק משכנע. גם המצב הזה של גירושין, נישואים מחדש, נשים מבר-גרות, נשים צעירות — הוא נפוץ. חלק גדול מהקהל מזהה בהצגה את עצמו.

לקחה את בעלי!"

באחת ההצגות ישב בשורה הרא-שונה מולי מכר שלי, עם החברה החדשה שלו. כן, צעירה. בת כמה? עשרים פלוס.

בקטע הזה על הערפת נשים צ-עירות עליידי גברים, הוא הרגיש שלא בנוח. הוא הביט במין זעף כזה, חיבר את הגבות. היה לי ממש לא נעים.

בכלל, גברים לא אוהבים את הה-צגה. אולי מפני שנאמרים שם דברים חריפים ביותר עליהם ועל יחסם ל-נשים. הם מרגישים כאילו אני כופה עליהם להביט במראה, וזה מאוד לא מחמיא. מה שמשתקף שם.

אבל הם לא יבואו ויגידו את האמת, אלא אומרים: "תראי, את שחקנית טובה, אבל החומר... החומר הזה!" כבר אמרתי שרוב הטקסטים נכתבו עליידי גברים?

אנב, שיהיה ברור: לי אין בעיה עם גברים. אני מאוד אוהבת גברים: המסר הזה, שהגברים הם חרא, הוא בצירוף של הרבה הלקאה עצמית לנשים. אבל זה לא הגברים שבנו לי את החיים. הצורך שלי כאשר גברים הוא טיכעי מאוד, אבל לא זה מה שיכנה לי את החיים.

אני לא חושבת שגברים זה הכול: אף פעם לא חשבתי ככה. יש דברים אחרים: אמנות, סיפורות, ילדים, חברים. אף פעם לא הייתי תלוית בהם. רבות מהחברות שלי חיות כיום לבד, אחרי שהתגרשו מבעליהן. לי היה דחף לחלל את החסר אחרי שנפרדתי מבעלי. מה שכליך יפה הוא, שהיום זה השתנה. חלק מהחברות שלי אומרות: "זה קשה לבוא הביתה לבד". אבל זה גם קשה לבוא לבית שמסתובב בו מישהו בין הרגליים, שצריך לבשל לו, לכבס לו. הגישה של חברות רבות שלי היום היא: "אני מוכנה להרפתקאות, מוכנה למאהב, לא ליותר!". זה יופי שהגישה הזאת השתנתה.

רות סגל עם בתה נעמי ובנה השחקן יונתן
הפירסום הגדול ביותר: להיות אמה של מומו

מתחילים להסתכל עליי אחרת, להת-
ייחס אליי בכבוד. אמא של יונתן סגל,
מומו היפה מאסקימו-לימון!

ליונתן קשה נורא עם התרמית של
היפופי, הפרפר. הוא בחור מאוד מוכי
שר, מאוד חכם. עכשיו הוא עסוק ב-
כתיבת תסריט. אסקימו לימון הוא
הצלחה אדירה בכל העולם וגם הכניס
לו כסף, אבל הוא משלם ביוקר על
התרמית עד היום.

אני לא עשיתי אף פעם דברים
בשביל כסף, אני אולי קצת סנובית,
מפונקת, אבל אני לא מוכנה להתכוות.
בכל זאת, כשמגיעה מדי חודש
המשכורת העלובה מהתיאטרון, אני
חושבת שנהגתי בטימוס. פעם פנו
אליי מבנק, לעשיית סרט-פרסומת
לבת-יקולנוע. ממש התחלחלתי! אני,
בסרט-פרסומת? אנשים ייצאו באמצע,
כי כבר ראו את זה? כל-כך נעלבתי.

כיום אני מצטערת. למה לא שאלתי
אפילו מה התנאים?

חייתי במשך שנים בחו"ל, ושם
שחקנים לא מתביישים להופיע בשביל
כסף, גם בפירסומות. אני, לעומת זאת,
נוהגת במכונית מודל 70.

ככה זה גם במיכתנים: אני לא
מוכנה, לא מסוגלת, ללכת לאודישן
(מיכתן). נכון שזאת מעין התנשאות,
אחרי מה שעשיתי ועברתי.

למדתי דרומה בבית-ספר בטורונ-
טו. לא נעים לומר, אבל הייתי תלמידה
מצוינת. היתה שם מחלקה מאוד מי-
פותחת לדרומה בטלוויזיה המקומית.
הם קיבלו את שמות הבוגרים עם ה-
ציונים. הציונים שלי היו הגבוהים
ביותר. אז פשוט ישבתי בבית וחיכיתי
להצעות שיתחילו לזרום.

יום אחד הסתבר לי ששאר הבוגרים
מצטלמים, מתרועעים בין מפיקים,

טיפלתי בזה בהצגה קודמת שלי, אשה
לבר. גם אז ניסו כולם להסיק מכך על
החיים הפרטיים שלי, אבל אז הייתי
נשואה. מאוד נשואה. אני זוכרת
שתמיד חשבו שאשה לבר זה משהו
שמריח כישלון. עד היום די חושבים
ככה. זה לא פייר.

אני לא מייחסת חשיבות למיסמכים.
אשה יכולה להיות לבר ולקיים מעי-
רכות ייחסיים עם גברים.

הראשונה להשתגע

לם הדבר החדש הזה, שנשים
ילדות מחוץ לנישואים, הוא נהי-
דר. פשוט מאוד: אשה שלא מוצאת את
הגבר הנכון — עושה ילדים גם בלי זה.
אני גם לא שוללת נשים שלא
רוצות ילדים. את הילדים שלי גידלתי
ככף, ואני שמחה בהם עד היום. זה
הפריע לי כשחקנית. אהוי!

אני מתה על הילדים שלי וחושבת
שהם אנשים מעניינים, אבל אני יכולה
להבין שאדם לא רוצה את כל הבלאגן
הזה.

פעם לא היתה לי גישה כזאת נוחה
לדברים. יכול להיות, כעצם בטוח,
שהעבודה על ההצגות — בפרט
האישיות יותר — היוותה מעין
תרופה לגבוי. עזרה לי להשתנות,
להכיר את עצמי, להתחזק, אפילו
להיחשף כמו עכשיו.

זה לא שאני מפחדת מחשיפה, אבל
אין לי תודעה תיקשורתית. בקשר
לדברים פרטיים אני מאוד רגישה. גם
אחרי כל-כך הרבה שנים במיקצוע —
לא משתריינים. אף פעם לא משתר-
ינים.

ויש גם הבעיה המיוחדת, שחיפה זו
עיר קטנה. בעיית מה גידור.

חמישים פלוס-מינוס

פנויה להצעות — שם כל-כך לא מחמיא — הוא שמה של הצגת
היחיד של השחקנית הוותיקה רות סגל. בישראל, המנהלת
בשיטת החבר'ה, שבה כולם מכירים את כולם, היו רבים חושבים
פעמיים בטרם היו נחשפים במשך שתיים תחת כותרת כזאת.
במיוחד אם מדובר באשה.

רות סגל היא אשה סקסית, שאפעת חיוניות. היא מתגוררת
בדירה נאה בחיפה, בה הכל עוד יותר מוכר ומישפחתי. היא לא
חשבה הרבה על משמעות השם. היא עסקה בחזרות קשות על
ההצגה. התרכזו במשימה: לרתק קהל במשך ערב שלם. לבדה.
להצלחה יש גם צדדים פחות סימפטיים. במקביל להתלהבות
ממישחקיה המשכנע, היוצא מהלב, החלו הלשוניות הרעות לטפס:
מה הפלא, הרי היא משחקת את עצמה: פנויה להצעות מספר על
שחקניות בסביבות החמישים. כגילה של סגל. המאבדת בעיקבות
מאורע כלשהו את זיכרונה ומנסה, במשך ההצגה, לשחזר את
זהותה. במהלך החיפוש היא משילה עוד קליפה ועוד קליפה.
ונזכרת שבעלה השאיר אותה על הכביש ונטש אותה לטובת
בלונדית צעירה.

גם בעלה לשעבר של סגל נשוי כיום לאשה צעירה יותר.
בלונדית. מה לעשות, ההקבלה מתבקשת. היה אולי קל יותר
לייחס את העוצמה של ההצגה לעובדה הביוגרפית, מאשר
לעובדה הפשוטה שסגל היא שחקנית נפלאה. בראיון רדיופוני,
בסוף השבוע, ניסה המראיין לשבור את הכיוון האמנותי של
השיחה ולפלוש לתחום העסיסי האישי. יש משהו אישי בהצגה:
שלך? שאל בתיאבון גדול. סגל, המתרחקת מפולחן ההיחשפות,
עשתה את עצמה כלא מבינה. המראיין חזר שנית על השאלה. סגל
שיחקה אותה שנית, הפטירה משהו בנוסח: בכל תפקיד שאתה
עושה יש משהו אישי...

ההקבלה הביוגרפית היא פשטנית מדי. אבל קיימת הקבלה
עמוקה יותר, כך התרשמתי, בין סגל האשה לבין דמות האשה
שאותה היא מגלמת. גם במציאות וגם על הבימה סגל היא אשה
בגיל. חמישים פלוס-מינוס. כפי שהיא חוזרת על כך שוב ושוב
במהלך ההצגה. היא בשלב של התבוננות עצמית: מי היא, כאשה?
איזה סוג של אשה?

במהלך השיחה הממושכת עימי, הודתה כי מסרים רבים שיש
בהצגה — עימות סמוי בין נשים בגילים שונים. מושג האשה
הנבגדת, הפגנת-שרירים נגד המין הגברי — היא לא התכוונה
להעביר במודע, אבל יכול להיות שהם עברו בתת-מודע. יכול
להיות, הודתה, שזאת הדרך שלה להתמודד עם הדברים שנחתו
עליה, כלשונה.

התחושות של "הבלונדית הצעירה", או "המבוגרת המיסכנה"
מפריעות לה. היא לא התכוונה להשתמש בהן. מה עוד שההקבלה
לחייה הפרטיים מעוררת בה רתיעה. לכן החליטה. במהלך השיחה
עימי, לשנות את הטקסט בנוגע לצעירה שלמענה נטש אותה
בעלה, וללבוש שימלה יותר מחמיאה במשך ההופעה. סגל —
שחקנית ותיקה, המוכרת יותר, למרבה האירוניה, כאמו של מומו
היפה מאסקימו-לימון — מגדירה עצמה כאשה חזקה. אני קלטתי
דווקא אשה רגישה ביותר, ממש שברירית, אולי לא בנויה
להתמודד עם כל הספיחים סביב ההצגה האישית-חושפנית
שהיא מעלה.

רות סגל עם גינתר גראס

את רוב הטקסטים להצגה כתבו גברים

לוקחות את זה יותר כבד. גם כי ההצגה
היא על שחקנית בגיל הזה, וגם כי זהו
גיל של סיכוס-ינינים, בחינה אישית
אצל אשה.

ככה זה אצלי, בכל אופן: הילדים
גרלו, יצאו מהבית, התגרשתי, יש לי
גבר חדש.

אבל גם נשים צעירות מגיבות
בהודות על החומר, לא בכעס. באה
אלי שחקנית צעירונה בסוף אחת
ההופעות וכמעט בכתה כששאלה
אותי: מה, זה מה שמחכה לי?

זה עם מרתק, נשים.
איזה סוג של אשה אני? אשה חזקה?
יש לי תרמית כזאת לפחות, של
מציאותית, חזקה, אחת עם המון כוחות.
לכן, עם כל הסיפורים שנחתו ונחתים
עליי, אני תמיד אומרת: אני הראשונה
שאשבר, שאשתגע!

שורצים באולפני-טלוויזיה. רצתי גם
אני הצטלמתי ו... הרגשתי נורא לא
טוב. הרגשתי כמו זונה. אז חזרתי
לשבת בבית.

רק במיקרה ראה אותי איזה כימאי
טלוויזיה ונתן לי צ'אנס, ככה החלה
הקריירה שלי.

ברור שלא יכולתי להרשות לעצמי
להתנהג ככה לוא הייתי גוועת ברעב,
צריכה לפרנס את עצמי בכל מחיר. זה
חלק מזה שאני אשה.

לא מיקרי שבחרתי להתעסק בהפי-
קות על נשים. אני מאוד מזדהה עם
הגורל הנשי. נורא מעניינת אותי הקי-
שת הרחבה של סוגי הנשים —
מקלאפטה, דרך קוקטית, דומינאנטית
ועד לנכנעת.

נשים מאוד מגיבות על ההצגה. נכון
שנשים בגיל החמישים-פלוס-מינוס

חוזק מזה, אני עצלנית. לא בא לי
להתאמץ. חנופה וכיורכורים סביב
עיונותאם — אני פשוט לא יודעת איך
עושים את זה. זה נראה לי מבחוח איום
ונורא. כמה שזה מצחיק, כמה שנים
שאני על הבימה, קורה לי פעם שאני
יושבת עם אנשים מחוץ לחוגים של
התיאטרון. הם אפילו לא מכירים אותי.
מתייחסים אליי כמו אל אשה בת
חמישים פלוס-מינוס, כמו שאני אומרת
בהצגה.

לא. אין לי בעיות עם זה. השינוי
העיקרי הוא שכשהייתי צעירה —
רצתי, בניתי קריירה, גידלתי מישפחה.
לא היה זמן לחשוב.

היום אני יותר מנתחת, עושה חוש-
בים, שואלת: מי אני? מה אני?

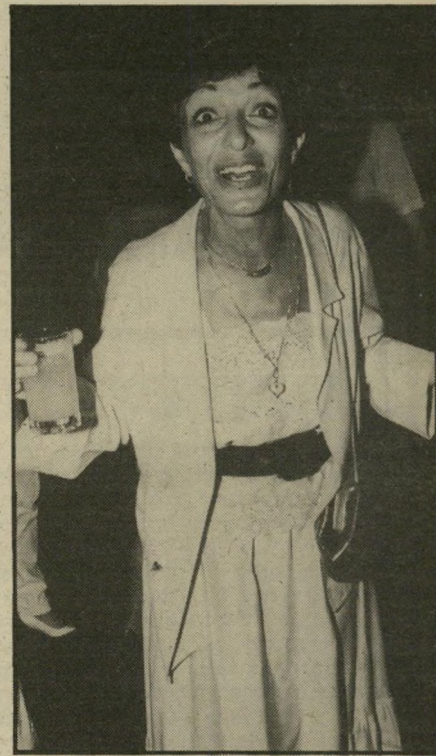
בכל אופן, ברגע שמגלים שיש לי בן
שקוראים לו יונתן סגל — אוהו, אז

● **לריבקה מיכאלי**, מגישה התוכנית סיבה למסיבה, על הגשה מצויינת, בטעם טוב. מיכאלי, שנכנסה לתפקיד אחרי נסיונות שונים עם מנחים שונים, מתאימה לכורסת המנחה כמו כפפה ליד. היא מגישה בחן, בלי להפוך את עצמה למרכז העניין. היא גם אינה מייחסת חשיבות יתר לעובדה שהיא אשה מגישה, והדברים נראים טבעיים ומקצועיים.

למרות הופעתה המיקצועית, אין מרגישה מיכאלי נוח על כיסא המראיין, ובסיומה של כל הקלטת תוכנית, הנערכת יומיים לפני השידור, עושה מיכאלי סיבוב בין חבריה שבקהל ומבקשת את תגובתם על הופעתה. היא מודיעה לכולם שלבטח הופעתה היתה זוועה, וששום דבר לא היה בסדר.

מאחורי המיקרופון מהבסיס לנמליהתעופה

צביקה פיק חוגג בימים אלה 15 שנות הופעה על הבימה. לכבוד האירוע החליטו בגל"צ לערוך

מנחה מיכאלי
זה היה זוועה?

מופע גדול עם הזמר, ששרותו הצבאי לוטה ערפל, בכסיס צבאי אישי בארץ. המופע משלב את החגיגות של פיק ואת ההחלטה בגל"צ לצאת פעם בחודש אל החיילים עם מופע גדול. המופע נערך ביום ראשון השבוע בכסיס צבאי. הייתה אותו יוסי ברק, ובתיה שושניאגובי היא העורכת והמפיקה שלו. לפיק היה תנאי קשוח מאוד להופעתו בנאות הערב. הוא השביע את המארגנים שידאגו לסיים את המופע ב-10 וחצי בלילה, משום שהמבסיס הצבאי הוא מיהר לנמליהתעופה, כדי לעלות לטיסה של 1 בלילה, הטיסה הישירה לניריווי. פיק יצא לחודש של הופעות בארצות-הברית.

לא ירדו לאילת

במשך זמן רב לפני חגיגות הוריעו קר"ינים שונים בגל"צ כפירטומת שבחגיגות יהיו שידורים מקומיים של התחנה הצבאית ב"אילת. והנה הגיע חגיגות הוריעו ולא היו שידורים כאלה. הרבר קרה בעיקבות פתיחת תחנת-שידור מקומית באילת על-ידי קול-ישראל. התחנה משרתת במשך ארבע שעות ביום, והתחילה לפי עול לפני כמה שבועות.

נחמן שי, מפקד גליצה"ל, אישר שזו היתה הסיבה ואמר: "לפני שבועיים וחצי החלטנו שפי" צול שידורים הוא צעד יותר חשוב מירידה לאי-לת"י שי התכוון לפיצול שידורי התחנה בשעות הערב, כשבערוץ A.M. משרדים תוכניות שונות מערוץ F.M.

פיצול התוכנית אפשר לגל"צ לשדר יותר שעות על נושאי צבא וביטחון, ולשדר שידורים חוזרים על תוכניות שונות. בקול-ישראל לא מתרגשים מפיצול שידורי התחנה הצבאית. שם טוענים שהם משרדים כבר

תקופה ארוכה את שידורי רשת-אלף בערוץ A.M. ואת שידורי קול-המוסיקה בערוץ F.M.

מפה לכל חייל

עשרות אנשים מתקשרים בזמן האחרון עם גליצה"ל ושואלים שוב ושוב איפה אפשר למצוא את שידורי התחנה על הסקאלה. בגלל בעיות טכניות, הקשורות למשרדים החלשים, קשה מאוד לקלוט את השידורים ברחבי הארץ, ובכל אזור ניתן לקלוט אותם במקום אחר על הסקאלה.

בגל"צ לא התעצלו והכינו לקראת ראשי-השנה

מפת גל"צ
איפה בסקאלה?

כרטיס קטן, שמצידו האחד מפת-הארץ, ובה מסומנים המיפדים שבהם ניתן לקלוט את שידורי התחנה בכל אזור. מצידו השני של הכרטיס יש לוח-שעה, הכרטיס מופץ בימים אלה לכל חיילי צה"ל. הוא גם נשלח לכל אורח המבקש זאת, וניתן לכל אורח המגיע לתחנה הצבאית לביקור.

באחד מסקרייה-האזנה שנערך לאחרונה התגלה כי 10 אחוז מהמאזינים מתקשים לקלוט את שידורי התחנה הצבאית, וזה האחוז הגבוה ביותר של מאזינים המתקשים לקלוט שידורי תחנה כלשהי.

נחמן שי, מפקד גל"צ, הגיב על תוצאה זו ואמר ש-היא מחזקת את הטענה הנמרצת שלנו שהמשרדים הם חלשים. המשרד החזק ביותר של גל"צ משרד בעוצמה של 10 אחוז מן המשרד החזק ביותר של קול-ישראל. מאזינים יכולים להיות מעריצים שלנו, אבל זה לא יעזור, כי הם לא יכולים לקלוט אותנו, אלא אם נשדר ברמי קולים מגג התחנה.

בכירי גל"צ ממשיכים לאסוף תרומות מכל נדיב גדול או קטן לקניית משרדים חדשים וחזרים.

בצבא מאזינים לצבא

סקר שערכה מחלקת-התנהגות של צה"ל בקרב 3480 משרתי-קבע, עד דרגת רב-סרן, גילה שהתחנה הצבאית היא התחנה המואזנת ביותר. אחריה צועדים, לפי הסדר, רשת-גימל, רשת-בית, קול-השלוש, קול-המוסיקה ורשת-אלף.

בחזרה למיקרופון

במסגרת אירועי חגיגות 50 השנה לקול-ישראל ישובו בסוף-השבוע הקרוב ותיקי הרדיו אל המיקרופון. כך אפשר יהיה לשמוע קולות חרשים-ישראלים קוראים את החדשות. למשל: **רם עברון**, **חיים יבין** (היום מנהל-הטלוויזיה), **דניאל סארא** (היום ממגיש-מבט), **ארנון גפני**, **אריה אורגד** ואחרים. את יומניה-החדשות יגישו **ירון רוזן** ו**הגי פינסק**, שהגישו את היוםנים בעבר.

יעקב בן-הרצל ישר שוב את התוכנית שהיתה פופולרית בזמנו — בית-המישפט, ושרבים זוכרים אותה גם בגלל קולו הרדיופוני העבה של בן-הרצל. **ריבקה מיכאלי** תגיש תוכנית כבקשתך לשירים עבריים, **טוביה סער**, לשעבר מנהל-הטלוויזיה, יגיש ביום השישי את התוכנית כל-צבעי-הרשת. **משה** ("מושיק") **טימור** ומייק

סיקור רציני מאוד

הנשיא הרצוג
וגם סרט מיוחד

שעות הטיסה. **אורי פורת**, מנכ"ל-הרשות, הודיע שלא ישלם. ביישוב הוועד-המנהל, שהתקיימה ביום השני השבוע, הוחלט לחזק את הודעתו זו של פורת.

בהודעת הוועד נאמר שהעובדים לא יקבלו תוספת, ושסירובם לנסוע מהווה, לפי חוק-רשות-השידור, עילה להשעות. נוסף על כך, קובעת ההחלטה, אם לא יסעו עובדי-הטלוויזיה, תשלח הרשות צו-החזק לסקר את ביקור הנשיא, ואם העובדים יסרבו לשדר את החומר שיגיע מעבר-לים, יוכל הוועד-המנהל לנקוט באמצעים — עד כדי הפסקת השידורים בטלוויזיה.

ממושכת כ-כתבנו בווינגטון", התחיל לשדר כי ימים האחרונים כ-כתבנו בכנסת" במקום **יעקב אחימאיר**, שמונה כעורך מבט.

כדי לפתור את מצוקת הכתבים במחלקת החדשות בטלוויזיה, מונה גם **דן סממזה**, שחזר קצת לפני רם משהות ממושכת באירופה, כ-כתב-נו בכנסת.

בתחילה חשבו שאלימלך רם, כתב ותיק שכיהן כבר בתפקידים רבים במחלקת-החדשות, יגיש עם שובו תוכנית אישית חדשה, הדומה בצורתה לתוכנית ראינות אמריקאיות, חשבו גם שידור **ויצטום**, שהיה "כתבנו באירופה", יסקר את הקורה בכנסת. אך בימים אלה, כך אומרים במיסדרונות הטלוויזיה, אין חושבים על חידושים אלא מתאמצים לשמור על הקיים. כך נותר בינתיים ויצטום, שהושאל לטלוויזיה מהרדיו, מחוסר-עבודה עד שיימצא לו שיבוץ מתאים.

מטלפנים עקשניים

שיחות-טלפון רבות מגיעות בימים האחרונים למישרי-הנהלת רשות-השידור ולמישרי-הטל-וויזיה בירושלים. המטלפנים דורשים לדעת מי רוע החליט מי שהחליט לקצץ שתיים מתוכניות עד פופ בחודש לחצי שעת-שידור בלבד.

המטלפנים הם בעיקר עיתונאים שונים, אשר אלים את הרבר בתוקפנות רבה. בהנהלת הרשות ובהנהלת הטלוויזיה חוששים שמישהו יווס את כל קריאות-הטלפון האלה. מישור הקשור בצורה זו או אחרת לתוכנית המשודרת שלוש פעמים בי חודש בימי ראשון, את התוכנית מגישים בצוואת **ענת דולב** ומנחה **גרנית**.

חיים הרצוג, נשיא המדינה, נוסע בשבוע הבא למסע ארוך בן שלושה שבועות. הוא יבקר באוסטרליה, בנידלנד, באיי-פיג'י, בפיליפינים וסינגפור (לפי הסדר הזה).

בין שאר ההתארגנויות לקראת המסע, המוגדר כ-"חשוב", עלתה גם שאלת הכתבים שיצטרפו לפמליה ושיסקרו את פגישותיו ומסעותיו.

באופן בלתי-רשמי יצאה בקשה מבית-הנשיא שהוא מעוניין שכתבים "רציניים" יצטרפו למסעו. בזמנו התלונן הנשיא כי ביקורו בזאיר לא סוקר כראוי, וכי אירועים ופגישות חשובות שלו שם לא סוקרו כלל.

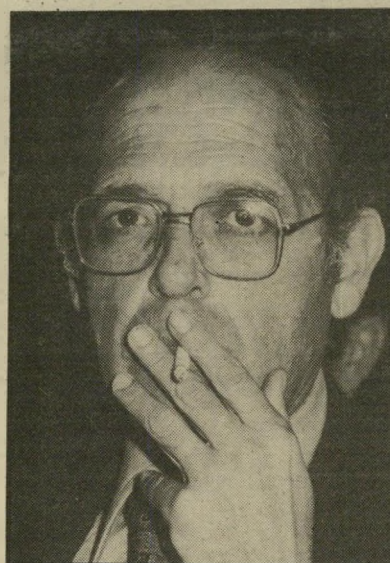
לאותו ביקור נילוו בעיקר כתבים המסקרים באופן קבוע את בית-הנשיא. הפעם היתה בקשה לאדישמית שייצאו כתבים חשופים, אולי מדרי ניים, ואכן, מרבית כתבי-העיתונים, המצטרפים לנסיעתו של הנשיא, הם כתבים בכירים.

מן הטלוויזיה בעברית נוסע **יגאל גורן**, הכתב המדיני, מהטלוויזיה בעברית נוסע **מאיר כהן**. גם הוא כתב מדיני. מקול-ישראל נוסע **מאיר איינשטיין** מן הרדיו בעברית ו**עומר זיידני** מהרדיו בעברית. גל"צ שולחים את **ניצן הורוביץ**, עורך חדשות-החזק של התחנה.

נוסף לפניה הלא-רשמית הזאת של בית-הנשיא היתה פניה לאדישמית נוספת, שממנה ניתן היה להבין שהנשיא היה שמח אילו היתה הטלוויזיה שולחת כתב נוסף, שיכין סרט מקיף על מסעותיו של הנשיא, חזק מהסיקור החדשותי. בתחילה חשבו שסרט כזה יעשו אנשי שרות הסרטים הישראלי, אך במחשבה נוספת החליטו שיש טעם לשלוח צוות שלם נוסף, הכולל צלם, איש-קול ותאור, ולכן חשבו לשלוח איש בכיר נוסף מן הטלוויזיה שיכין סרט רציני על פגישותיו וביקוריו של נשיא-המדינה. מן הפניה הלא-רשמית של בית-הנשיא ניתן להבין שהנשיא היה שמח מאוד אילו היה **חיים יבין**, מנהל הטלוויזיה, מצטרף לפמליה ומכין בעצמו את הסרט.

בטלוויזיה היתה התלבטות קלה (ואולי כבדה) כתבים ששמעו על הרעיון התמרמרו על כך שהמנהל יגדל מהם את העבודה, אך יבין החליט בעצמו שאינו יכול לנטוש את משרדו ומישרתו לתקופה כליכך ארוכה בימים אלה. ההחלטה, בינתיים, היא שאינו מצטרף למסע.

כל זה ייצא אל הפועל אם תיפתר בעייתם של העובדים, שהודיעו חד-משמעית שהם לא יסעו אלא אם ישלמו להם דמי שעות-נוספות עבור

כתב פרלמנטרי רם
שום חדש!

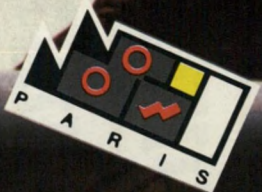
הולך יגישו ביום השישי בערב תוכנית-מיתחת מיוחדת.

מאחורי המירקע מצוקת כתבים

אלימלך רם, ששב לפני זמן קצר משהות

גברים
MEN

TON SUR TON

משיקה מלכרים טון-סור-טון

מלכרים

לודויה רואקס

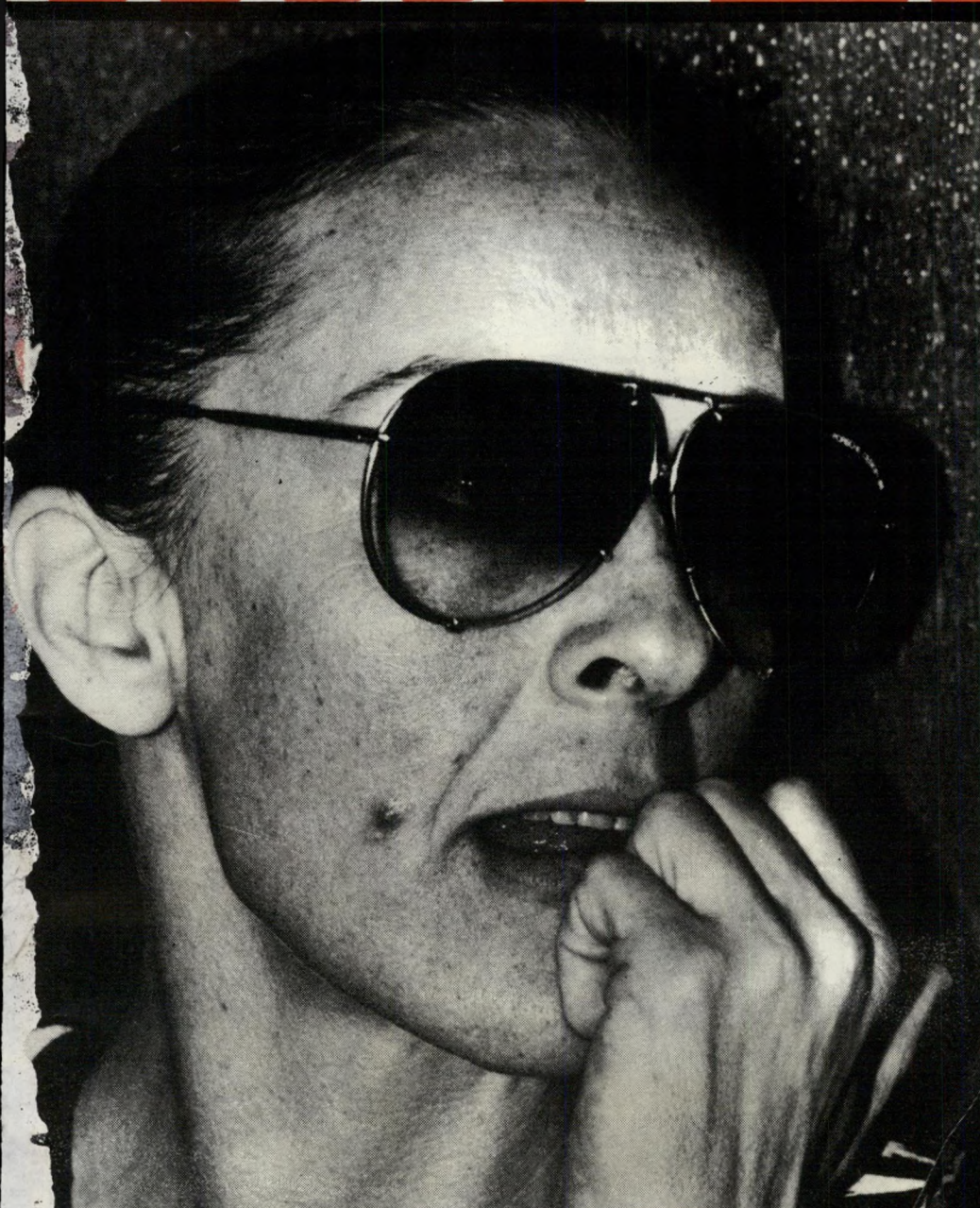
העולם הזה

שתי

המפורסמות

החשודות

ברצח:

חוה יערי

גיתית
איזרלוב

גיתית

איננה

חוה